ALINA CURCAN
MARINELA PANTAZI

Limba și literatura română

Ghid complet pentru Evaluarea Națională clasa a VIII-a

80 DE TESTE

- NOȚIUNI TEORETICE
- FIȘE DE LUCRU

Booklet

Scanned with OKEN Scanner

Marinela Pantazi

Alina Curcan

De înv. narațiunea, descrierea, și dialogul

Limba și literatura română

Ghid complet pentru Evaluarea Națională

clasa a VIII-a

Booklet
București, 2015

Scanned with OKEN Scanner

Pentru comenzi:
tel: **021 430.3095**
021 440.1002
e-mail: **comenzi@booklet.ro**
web: **www.booklet.ro**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CURCAN, ALINA
Limba şi literatura română : ghid complet pentru evaluarea naţională / Alina Curcan, Marinela Pantazi. - Bucureşti : Booklet, 2015
ISBN 978-606-590-233-6
I. Pantazi, Marinela
811.135.1(075.35)(076)
821.135.1.09(075.35)(076)

Redactori: Radu Lilea, Andreea Buliga
Corector: Ioana Triculescu
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

©**Editura Booklet** 2015
Toate drepturile asupra lucrării aparţin editurii

Scanned with OKEN Scanner

Noțiuni de teorie

Fonetică. Vocabular. Morfologie. Sintaxă

Fonetică

Fonetica se ocupă cu studierea sunetelor limbii române (consoane, vocale, semivocale) și a modului în care acestea se grupează în cuvânt.

- **Vocalele** sunt sunetele care se pronunță fără ajutorul altor sunete **[a, e, i, o, u, ă, â, î]**
  - **a, ă și â, î** sunt întotdeauna vocale pline
  - **e, i, o, u**
    - sunt vocale pline doar atunci când sunt singure în silabă ***(ex. de-li-cat, co-șu-leț, cer-nit)***
    - sunt semivocale atunci când apar alături de o vocală, în aceeași silabă ***(ex. sea-ră, iar-nă)***
- **Consoanele** sunt sunetele care se pronunță cu ajutorul altor sunete.

- **Grupurile vocalice**

Diftongul
este grupul vocalic alcătuit din *o* vocală plină și o semivocală, alăturate, aflate în aceeași silabă.

iar-bă, soa-re, i-a (dat), șoap-te, ier-na-tic, ne-am (întâlnit)

Atenție:
În cazul ortogramelor (i-a, ne-a, le-a etc.) cratima marchează rostirea în aceeași silabă, deci se formează diftong, nu hiat.

Triftongul
este grupul vocalic alcătuit din o vocală plină și două semivocale, alăturate, aflate în aceeași silabă.

ve-neau, leoar-că, cre-ioa-ne, i-au (cerut), ne-au (spus)

Atenție:
În cazul ortogramelor (i-a, ne-a, le-a etc.) cratima marchează rostirea în aceeași silabă, deci se formează diftong, nu hiat.

Hiatul
Hiatul este grupul vocalic format din două vocale pline, alăturate, aflate în silabe diferite.

po-e-zi-e, a-le-e, fi-ind, vi-o-re-le

Atenție:
Nu se consideră hiat grupul format din o vocală plină, aflată într-o silabă, și un diftong aflat în silaba următoare, chiar dacă sunt alăturate (în cuvântul *pa-ie-le* există doar diftong).

Important
- Pentru aflarea grupurilor vocalice trebuie să desparți cuvintele în silabe.
- Desparte în silabe doar cuvintele care au două sau mai multe vocale alăturate (de ex. ***pâine, oaie, vedeai, stufoase***).
- Marchează, prin subliniere, diftongul, triftongul sau hiatul.

Scanned with OKEN Scanner

•Sunetul și litera

De obicei, fiecărui sunet îi corespunde o literă (sunet în pronunție – literă în scriere). De exemplu, ***iarnă*** are 5 litere și 5 sunete; ***școală*** are 6 litere și 6 sunete. Există și excepții deoarece un sunet poate fi redat de un grup de litere (cum este cazul grupurilor **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi**) sau o literă poate reda mai multe sunete (litera ***x*** redă sunetele **cs** sau **gz**).

grupurile ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi

În cazul grupurilor de litere **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi**, **e** și **i** ajută la formarea sunetelor **ce [č], ci [č], ge [ğ], gi [ğ], che [k'], chi [k'], ghe [g'], ghi [g']**, deci nu sunt nici vocale, nici semivocale.

Redau 1 sunet

Dacă în silabele în care apar aceste grupuri de litere există o vocală.

- ***ceas*** = [čas]
  4 litere, 3 sunete (***a*** vocală, ***ce*** un singur sunet)
- ***ghea-tă*** = [g'a-tă]
  6 litere, 4 sunete (***a*** vocală, ***ghe*** un singur sunet)
- ***unghi*** = [ung']
  5 litere, 3 sunete

Redau 2 sunete

Dacă în silabe nu apare nicio vocală, atunci **e** și **i** devin vocale.

- ***cer*** = [čer]
  3 litere, 3 sunete,
- ***ghi-ni-on*** = [g'i-ni-on]
  7 litere, 6 sunete
- ***în-ghe-ța-tă*** = [în-g'e-ța-tă]
  9 litere, 8 sunete

Litera x

În cazul literei **x**, sunt redate două sunete: fie **cs** (***excursie***, citit ***ecscursie***), fie **gz** (***exercițiu***, citit ***egzercițiu***).

•Despărțirea cuvintelor în silabe

1. Două vocale alăturate care fac parte din silabe diferite se despart	***i-de-e, fi-in-ţă, a-fec-tu-os, po-lu-a-re***
2. Când o vocală e urmată de un diftong sau un triftong, despărţirea se face înaintea grupului de sunete	***cre-ioa-ne, le-oai-că, su-ie***
3. O consoană aflată între două vocale, trece la silaba următoare	***che-nar, tea-mă, soa-re***

Atenţie! Consoana urmată de un **i şoptit** nu se desparte de vocala precedentă: ***uşi, mar-tiri***.

4. Două consoane între vocale se despart	***mar-că, cap-să, toam-nă***

Excepţie fac grupurile de consoane formate din **b, c, d, f, g, h, p, t, v + l** şi **r** trec împreună în silaba următoare: ***ar-bi-tru, a-fri-can***.

5. Trei sau mai multe consoane între vocale se despart după prima consoană	***in-tro-du-ce-re, ab-stract, mais-tru***

Excepţie fac grupurile **lpt, mpt, mpţ, ncş, nct, ncţ, ndv, rct, rtf, stm** care se despart după a doua consoană: ***punc-tu-al, jert-fă***.

Cuvintele pot fi:

- **monosilabice** – nu se despart în silabe (***dar, mai, sunt, fragi, fiu***)
- **bisilabice** – dacă au două silabe (***car-te, cea-un, dreap-tă, cas-tron***)
- **plurisilabice** – atunci când au mai multe silabe (***an-tre-na-ment, des-co-pe-ri-re***)

Scanned with OKEN Scanner

MIJLOACE INTERNE DE ÎMBOGĂȚIRE A VOCABULARULUI

Derivarea este procedeul prin care se obțin cuvinte noi adăugând sufixe și prefixe unui cuvânt de bază. Pentru identificarea corectă a cuvintelor derivate, trebuie să ai în vedere următoarele:

sufixele	sunt sunetele sau grupurile de sunete adăugate la sfârșitul rădăcinii ***copil* + *-ărie***
prefixele	sunt sunetele sau grupurile de sunete adăugate la începutul rădăcinii ***ne-* + *scris***

Atenție! Prin adăugarea afixelor (sufixe/ prefixe) se obține un cuvânt nou:
*copil – copil**ărie** – copil**ăros***
Cuvintele articulate hotărât **nu** denumesc elemente noi, deci **nu sunt derivate**:
*copil – copil**ul*** = cuvânt articulat hotărât

Atenție!
Sufixele **-uță, -iță, -ică, -aș, -el, -icea** etc. se numesc diminutivale.
cană + ***-uță*** = *cănuță*; *piatră* + ***-ică*** = *pietricică*
Sufixele **-an, -andru, -oi, -oaie** etc. se numesc augmentative.
bogat + ***-an*** = *bogătan*; *pușcă* + ***-oi*** = *pușcoi*

Atenție! Cuvântul obținut prin adăugarea sufixelor sau a prefixelor trebuie să aibă legătură cu sensul cuvântului de bază:
floare – florar, florărie, înflorit, florăreasă
copil – copilaș, copilandru, **dar nu** și ***copilot***
Este important să identifici cuvântul de la care s-a format derivatul pentru a putea preciza atât mijlocul de îmbogățire, cât și sufixele și prefixele.

Compunerea este procedeul de îmbogățire a vocabularului care constă în obținerea de cuvinte noi din alăturarea sau unirea a două sau mai multe cuvinte.

contopire/ sudare	Constă în unirea sau sudarea a două sau mai multe cuvinte pentru a obține un cuvânt nou: ***bine + voitor = binevoitor*** ***ori + care = oricare*** ***cum + va = cumva***

Atenție! Tot cuvinte compuse prin sudare sunt ***odată, niciodată, cândva, fiindcă, deoarece, numai, unsprezece, treizeci*** etc., precum și cele compuse cu elemente de compunere savantă (***aeroport, hidrobicicletă, termoviziune, astronomie*** etc.)

Scanned with OKEN Scanner

alăturare/ subordonare	Constă în obținerea unor cuvinte noi alăturând două sau mai multe cuvinte; subordonarea presupune existența unei relații de determinare a unuia dintre termeni. • Subordonare: ***floare-de-colț, stea-de-mare, câine-lup, redactor-șef, nou-născut, floarea-soarelui, Delta Dunării*** • Alăturare: ***de la, douăzeci și cinci, pentru că***

Atenție! Nu sunt cuvinte compuse cele în care cratima este folosită ca semn de ortografie: ***într-un, de-obicei, de-abia, cunoscându-l*** etc.

abreviere/ prescurtare	Constă în obținerea de noi cuvinte prin prescurtarea mai multor cuvinte. ***OZN – obiect zburător neidentificat,*** ***ADN – acid dezoxiribonucleic***

Schimbarea valorii gramaticale (conversiunea) este procedeul prin care se obțin cuvinte noi trecând un cuvânt dintr-o categorie gramaticală în alta, dar păstrând forma cuvântului.

ADJECTIV

Devine adjectiv orice parte de vorbire care determină un substantiv și se acordă cu acesta în gen, număr și caz.

***Acela** a marcat golul victoriei.* (pronume demonstrativ de depărtare)
*Băiatul **acela** a marcat golul victoriei.* (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare)
*Am fost cu **ai mei** la teatru.* (pronume posesiv)
*Am fost cu prietenii **mei** la teatru.* (adjectiv pronominal posesiv)
***Orice** se iartă.* (pronume nehotărât)
***Orice** greșeală se iartă.* (adjectiv pronominal nehotărât)
*Au ridicat în aer batistele **fluturând**.* (verb la gerunziu)
*Au ridicat în aer batistele **fluturânde**.* (adjectiv provenit din verb la gerunziu)

Atenție!
- adjectivele provenite din alte părți de vorbire, au funcția sintactică de atribut adjectival;
- cele mai multe adjective sunt obținute din verbele la participiu, acordate cu substantivele determinate:
  - *Caietele **rupte** s-au aruncat. (a rupe – **rupt**)*
  - *Mă plimb pe aleile **măturate** de vânt.* (a mătura – ***măturat***)
- verifică acordul cu substantivul determinat schimbând genul sau numărul substantivului:

*Scaunul **reparat** de el trona în mijlocul sufrageriei.*
scaun reparat/ masă reparată/ scaune reparate/ mese reparate

Scanned with OKEN Scanner

SUBSTANTIV

Devine substantiv orice parte de vorbire care primește un articol (hotărât sau nehotărât). Substantivul este singura parte de vorbire care se articulează, deci orice altă parte de vorbire care primește articol, devine substantiv.

- ***Tânărul** m-a ajutat mereu.* (substantiv provenit din adjectiv)
- ***Roșul** mă face mai dinamic.* (substantiv provenit din adjectiv)
- ***Mersul** prin parc mă relaxează.* (substantiv provenit din verb la participiu)
- ***Cititul** și **scrisul** au devenit o corvadă.* (substantive provenite din verbe la participiu)
- ***Eul** liric transmite sentimente de dor.* (substantiv provenit din pronume personal)
- *A fost **un nimeni**, iar acum a ajuns cineva.* (substantiv provenit din pronume negativ)
- *Are **un ceva** al lui.* (substantiv provenit din pronume nehotărât)
- *A luat **cinciul**, dar îi mai trebuie **un șapte**.* (substantive provenite din numerale)
- ***Binele** făcut **aproapelui**, va fi răsplătit.* (substantive provenite din adverbe)

ADVERB

Devine adverb orice parte de vorbire care determină un verb și nu își modifică forma (nu se acordă cu subiectul).

Adverbul este o parte de vorbire neflexibilă, adică nu își modifică forma, de aceea orice altă parte de vorbire care respectă această caracteristică, devine adverb.

- *Ioana scrie **frumos** la tablă.* (adverb provenit din adjectiv)
- *Ploaia bate **ușor** în fereastra mea.* (adverb provenit din adjectiv)
- *Bunica merge **legănat** când este obosită.* (adverb provenit din verb la participiu)
- *A scris **aplecat**, iar acum nu înțelege.* (adverb provenit din verb la participiu.)
- *Doarme **tun** de când s-a întors de la școală.* (adverb provenit din substantiv)
- *Când a văzut cadourile, a venit **glonț** spre noi.* (adverb provenit din substantiv)

Atenție! Unele substantive care denumesc repere temporale (seara, dimineața, luni, joi, toamna, vara etc.), pot avea și valoare morfologică de adverb.

- ***Dimineața** aceasta este mohorâtă.* (substantiv - însoțit de determinant - *aceasta*)
- ***Dimineața** alerg pe aleile din parc.* (adverb)

PREPOZIȚIE

În categoria schimbării valorii gramaticale sunt incluse toate **prepozițiile specifice cazurilor dativ și genitiv.**

Pentru cazul dativ:

- asemenea, conform, contrar, potrivit, datorită, mulțumită, grație etc. (devin prepoziții ale cazului dativ atunci când însoțesc un substantiv cu forma de dativ)
  - *Voi face și eu **asemenea**.* (adverb de mod)
  - *Am rezolvat **asemenea** colegului.* (prepoziție a cazului dativ)

Pentru cazul genitiv:

- deasupra, dedesubtul, în fața, în spatele, în stânga, în dreapta, în susul, în josul, împotriva, contra, împrejurul, în jurul, de-a lungul, de-a latul etc. (devin prepoziții ale cazului genitiv atunci când însoțesc un substantiv cu forma de genitiv)
  - *Am așezat **deasupra** câteva floricele.* (adverb de loc)
  - *Am așezat **deasupra** tortului câteva floricele.* (prepoziție a cazului genitiv)

Scanned with OKEN Scanner

CATEGORII SEMANTICE

Sinonimele sunt cuvintele cu sens asemănător (sinonime parțiale) sau identice (sinonime totale).

Sinonimele parțiale	**Sinonimele totale**
– nu toate sensurile coincid	– toate sensurile coincid
drum – potecă – alee – șosea – cărare;	***zăpadă – omăt;***
briză – boare – vânt	***cioban – oier***

Atenție!

- sinonimul unui cuvânt trebuie să fie **un singur cuvânt** din aceeași categorie gramaticală:
  a urca – a sui; fiindcă – deoarece; odată – cândva
- dacă înlocuiești cuvântul dat cu un altul și sensul contextului nu se schimbă, înseamnă ca ai ales bine sinonimul.
- sinonimul unei expresii/ locuțiuni este **un cuvânt** din aceeși categorie gramaticală (fără să modifice sensul contextului):
  a face cu ou și cu oțet – a certa; cu scaun la cap – înțelept;
  din când în când – rar

Antonimele sunt cuvintele care au sens opus.
aproape – departe; a sta – a merge; cald – rece

Atenție!

- ca și în cazul sinonimelor, antonimul unui cuvânt trebuie să fie un singur cuvânt din aceeași categorie gramaticală, dar cu sens opus;
- antonimul unui cuvânt trebuie să se stabilească în contextul în care este integrat; de exemplu, antonimele contextuale ale cuvântului **slab** pot fi:
  slab – gras (El este slab de mic.)
  slab – pregătit (Ionuț este slab la matematică.)
  slab – puternic (În dispută a dovedit că este slab.)
- unele antonime se formează prin adăugarea prefixelor: clar - neclar; văzut - nevăzut sau prin înlocuirea prefixelor existente cu prefixele negației
  înfrunzit – desfrunzit; învățat – dezvățat

Scanned with OKEN Scanner

Omonimele sunt cuvintele care au formă identică (se scriu la fel) și sens diferit, pe care îl stabilim tot în context.

bancă M-am așezat în **bancă** cu noul coleg.
bancă La **bancă** am aflat ce dobândă obțin la depozitul în lei.

Atenție!

- omonimele au sens diferit: de exemplu **(ou) ochi** nu este omonimul cuvântului **ochi** deoarece sensul primului derivă din cuvântul **ochi** prin asemănarea formei
- folosim aceeași formă a cuvintelor omonime; de exemplu, pentru omonimele **sare** (substantiv) – **sare** (verb), enunțuri corecte sunt:
  *Am pus cam multă **sare** în mâncare. El **sare** trei metri în lungime.*
- este incorect să comparăm forme diferite, ca în exemplele de mai jos:
  *Am pus cam multă **sare** în mâncare. Eu **sar** trei metri în lungime.*

Omografele sunt cuvintele care au aceeași formă (se scriu la fel) dar se pronunță diferit.

acéle
***Acele** fete au fost majoretele premiate.*
ácele
***Acele** de cusut erau în raftul de sus.*

Omofonele sunt cuvintele care se scriu aproximativ la fel și au aceeași pronunție.

odată
*A fost **odată** ca niciodată...*
o dată
*Îți mai spun **o dată** ce ai de făcut.*
decât
*Nu am **decât** zece lei.*
de cât
***De cât** a citit, o dureau ochii.*

Cuvintele polisemantice sunt acele cuvinte care pot avea mai multe sensuri, în funcție de context. Sensurile acestor tipuri de cuvinte derivă din sensul de bază al cuvântului, în baza unei asemănări.

ochi – *Am cerut un **ou ochi**, dar am primit omletă.*
– *Priveam cerul printr-un **ochi de geam.***
– *A aruncat piatra într-un **ochi de apă.***

Atenție!

- În acestă categorie nu sunt incluse omonimele.

poartă (substantiv) – *Stă la poartă ore întregi.*
poartă (verb) – *Nu poartă haine colorate.*] omonime

poartă (verb) – *Mă poartă în gând.*
– *Îmi poartă pică de când nu am ajutat-o.*
– *Poartă cu mândrie trofeul.*
– *Poartă costum popular la fiecare activitate.*] polisemantism

- polisemantismul unui cuvânt se regăsește în locuțiuni și în figurile de stil, în special în cadrul metaforei, care folosește sensul figurat al cuvântului.

Paronimele sunt cuvintele care au formă asemănătoare și sens diferit.

oral - orar

Între cele două cuvinte cu formă asemănătoare se produc uneori confuzii (atracție paronimică) din cauza necunoașterii sensului unuia dintre ele.

familiar (cunoscut) / **familial** (legat de familie)
solitar (singuratic) / **solidar** (înfrățit, unit)
enerva (supăra) / **inerva** [(despre nervi) A produce o stare de excitare a unui organ sau a unui țesut]

Scanned with OKEN Scanner

Semne de ortografie și de punctuație

Semnele ortografice sunt folosite, de obicei, la nivelul cuvintelor; semnele de punctuație sunt utilizate la nivelul propoziției, pentru a stabili tipul de comunicare.

• CRATIMA

1. Marchează elidarea (lipsa) unei vocale, evitarea hiatului, reducerea numărului de silabe:
   n-am (nevoie) – cratima marchează elidarea vocalei **u**, evitarea hiatului și reducerea numărului de silabe
   pân-acolo – cratima marchează elidarea vocalei **ă**, evitarea hiatului și reducerea numărului de silabe
2. Marchează rostirea într-o silabă a două părți de vorbire diferite (reducerea numărului de silabe): ***bine-ai venit, văzându-l***
3. Marchează o formă verbală inversă (specifică vorbirii populare):
   văzut-au, jelui-m-aș
4. Marchează atașarea unor prefixe sau sufixe: ***ex-ministru, pro-educație***
5. Marchează legarea articolului hotărât de cuvinte greu flexionabile:
   show-ul, show-uri, pH-ul, x-ul
6. Marchează legarea formanților **-lea**, **-a** de numeralele ordinale și **-ime** la numeralele fracționare scrise cu cifre:
   secolul al XIX-lea, clasa a VIII-a, 2-ime, 16-ime
7. Unește elementele unor cuvinte compuse prin alăturare:
   mai-mult-ca-perfect, drept-credincios, cal-de-mare, câine-lup, după-amiază
8. Unește componentele secvențelor formate din substantiv (denumind grade de rudenie sau relații sociale) și adjectiv pronominal posesiv:
   mamă-ta/ mă-ta, soră-ta, taică-su/ ta-su

• VIRGULA

1. Izolează o construcție în vocativ:
   – ***Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte...***
   – ***Fată frumoasă, curăță-mi crengile...***
2. Izolează o interjecție:
   – ***Iaca, pe-ici a trecut jderul...***
   – ***O, brad frumos...***
3. Izolează o apoziție (simplă sau dezvoltată):
   Cel mai bun prieten, ***telefonul,*** *m-a lăsat baltă.*
   Maria, ***prietena mea din copilărie,*** *s-a schimbat.*
4. Izolează o construcție sau propoziție incidentă:
   Mergem la joacă, ***zise ea,*** *după ce terminăm temele.*

Scanned with OKEN Scanner

5. Marchează termenii unei enumerații:

Privea ***la cer, la stele, la lună...***

Se vedea ***muncind, iubind, alergând*** *prin ploaie.*

6. Izolează construcţii gerunziale sau participiale:

Văzând geamul spart, *s-a speriat.*

Cuprins de bucurie, *a sărutat pe toată lumea.*

7. Marchează lipsa unui verb predicativ sau copulativ:

Eu vorbeam, el, nimic.

Casa lui e imensă; a mea, o cocioabă.

8. Marchează raportul de coordonare prin juxtapunere între propoziții de același fel:

Am venit , ¹/am văzut , ²/am plecat ³/.

P1=PP, P2=PP (coordonată prin juxtapunere cu P1), P3=PP (coordonată prin juxtapunere cu P2)

Am vrut ¹/să cânt , ²/să dansez ³/și să mă simt liber ⁴/.

P1=PP, P2= CD P3=CD (coordonată prin juxtapunere cu P2), P4=CD (coordonată copulativ cu P3)

• APOSTROFUL

1. Marchează lipsa unor sunete sau grupuri de sunete

altădat', dom'le, 'neaţa

2. Marchează lipsa unor cifre din anii calendaristici

anii '90, Revoluția de la '48

• PUNCTUL ca semn de ortografie

Marchează abrevierea (prescurtarea) sau compunerea prin abreviere

Gh.- Gheorghe, C.C.L. (complement circumstanțial de loc), ***P.V.*** (predicat verbal)

Atenție!

Nu sunt urmate de punct abrevierile punctelor cardinale **(E, N, V, S)**, simbolurile majorităţii unităţilor de măsură **(cm, l, kg, m, km)**, simbolurile unor termeni din domeniul ştiinţific şi tehnic: matematică, fizică, chimie, medicină **(A, H, Cl, Rh)** şi literele din abrevierile care conţin fragmente de cuvinte **(TAROM)**

• PUNCTUL ca semn de punctuație

Marchează finalul unei fraze sau propoziții enunțiative.

Azi am admirat cerul la apus.

Scanned with OKEN Scanner

• **PUNCTUL ȘI VIRGULA**

Marchează o pauză mai mare decât cea redată prin virgulă şi mai mică decât cea redată prin punct și desparte o propoziţie sau un grup de propoziţii de restul frazei.

Am încercat să-i schimb părerea; nu am reușit.

• **DOUĂ PUNCTE**

1. Marchează începutul vorbirii directe

Apoi a întrebat:
– Și eu ce voi face?

2. Marchează începutul unei enumerări:

Treceți pe lista de cumpărături: raze de soare, zâmbete și puțină fericire.

• **SEMNUL ÎNTREBĂRII**

1. Marchează finalul unei propoziții interogative:

Cum se încheie basmul, bunico?

2. Marchează absenţa unei replici cu caracter interogativ:

– Tu chiar nu înțelegi?
– ?

• **SEMNUL EXCLAMĂRII**

1. Marchează finalul unei propoziții exclamative:

– Cât de frumoasă ești!

2. Marchează prezența unei interjecții:

– Ah! m-am lovit foarte tare.

3. Marchează prezența vocativului:

– Popescule, rezolvă problema cât mai repede!

• **LINIA DE DIALOG**

Marchează începutul vorbirii directe a fiecăruia dintre participanții la dialog:

– Vii să ne facem temele împreună?
– Da, pe la ora cinci.

• **PUNCTELE DE SUSPENSIE**

1. În cadrul citatelor marchează lipsa unei porțiuni de text

„o căprioară cenușie, într-o mișcare gingașă de oprire [...] Rar, glas de corn tremura departe"

2. Exprimă atitudini, stări (mirarea, surprinderea, dezamăgirea, atitudinea contemplativă)

„în pulberea de lumină roșietică a celor din urmă raze ale apusului, cu atâtea pete imense de umbră viorie..."

• **GHILIMELELE (SEMNELE CITĂRII) ca semn de punctuație**

1. Marchează reproducerea cuvintelor unui personaj:

Dintre toți, el m-a încurajat: „Du-te și înfruntă-il"

2. Indică folosirea unui cuvânt cu sens figurat:

„Tiranul" m-a urmărit și mi-a luat cartea.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Morfologie

VERBUL

Este partea de vorbire flexibilă care exprimă acțiunea, starea sau existența.

• Felul verbelor

Verbe predicative	• formează singure predicatul când se află la un mod predicativ.

Atenție!
Verbele din următoarele enunțuri, chiar dacă sunt la un mod nepredicativ / nepersonal (infinitiv, gerunziu sau supin), sunt verbe predicative:

__Ascultând__ muzică, mă __cuprinde__ o dorință de __a explora__ ținuturi de basm din țară.

ascultând = verb predicativ, aflat la modul gerunziu
cuprinde = verb predicativ, aflat la modul indicativ
a explora = verb predicativ, aflat la modul infinitiv
Reține că despre verbe spunem că sunt ori predicative, ori copulative sau auxiliare (**nu nepredicative**, pentru că astfel s-ar produce confuzia cu modurile nepredicative).

Verbe copulative	• intră în alcătuirea predicatului nominal, alături de numele predicativ; • au valoare copulativă verbele: ***a fi, a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a părea, a rămâne, a însemna, uneori și a se naște, a se chema, a se numi***
Verbe auxiliare	• ajută la formarea unor moduri, timpuri sau a diatezei pasive; • sunt verbe auxiliare ***a fi, a avea și a vrea/a voi***.

Categoriile gramaticale după care verbul își modifică forma sunt: **conjugarea**, **tranzitivitatea**, **diateza**, **modul**, **timpul**, **persoana** și **numărul**.

• Conjugarea

Conjugarea se stabilește în funcție de forma de infinitiv. În funcție de sunetele finale ale formei de infinitiv, verbele se clasifică în cele patru tipuri de conjugări:

Conjugarea I (**-a**)	*a cânta, a desena, a aștepta, a umbla, a colora*
Conjugarea a II-a (**-ea**)	*a vedea, a plăcea, a avea, a bea, a tăcea*
Conjugarea a III-a (**-e**)	*a spune, a duce, a merge, a bate, a propune*
Conjugarea a IV-a (**-i** sau **-î**)	*a fi, a citi, a lovi, a iubi, a sui* *a coborî, a hotărî, a urî, a pârî, a doborî*

• Modurile verbelor

A. Predicative sau personale • verbele își modifică forma după persoană și număr și au funcția sintactică de predicat	**Modul indicativ** – este modul cu cele mai multe timpuri verbale (prezent, imperfect, perfect compus, perfect simplu, mai-mult-ca-perfect, viitor, viitor popular, viitor anterior)
	Modul conjunctiv – construit cu ajutorul conjuncției subordonatoare *să* (are timpurile prezent și perfect)
	Modul condițional-optativ – arată o acțiune posibilă, dorită (are timpurile prezent și perfect)
	Modul imperativ – exprimă un îndemn, o poruncă, un sfat și este specific vorbirii directe
B. Nepredicative sau nepersonale • verbele nu își schimbă forma și nu au funcția sintactică de predicat	**Modul infinitiv** – este forma din dicționar a verbului, construită cu prepoziția **a**: ***a picta, a dormi*** etc.
	Modul gerunziu – se recunoaște după terminațiile **-ind, -ând**: ***pictând, dormind*** etc.
	Modul participiu – are terminațiile **-t** sau **-s**: ***pictat, scris*** etc. Verbele aflate la modul participiu fie intră în alcătuirea unor timpuri verbale (de ex. perfectul compus – ***am pictat***; condițional-optativ la timp perfect – ***aș fi pictat***), fie devin adjective participiale.
	Modul supin – participiul precedat de prepoziție: ***de pictat, la scris, pentru scris*** etc.

• Funcțiile sintactice ale verbelor la moduri nepredicative

infinitiv	Subiect	***A picta*** *este un mod de relaxare.*
	Complement direct	*Nu poate* ***alerga*** *mai repede de atât.*
	Complement circumstanțial de scop	*Învață* ***pentru a lua*** *notă mare.*
	Atribut verbal	*Capacitatea* ***de a reține*** *numere îl ajută mult.*
	Nume predicativ	*Interesul său era* ***de a participa*** *la licitație.*
gerunziu	Subiect	*Se aude* ***sunând*** *de ieșire.*
	Complement direct	*Să ne grăbim, am auzit* ***tunând.***
	Complement circumstanțial de mod	*Merge pe stradă* ***cântând*** *de bucurie.*
	Atribut verbal	*În pictură erau reprezentați români* ***luptând.***
supin	Subiect	*Nu e ușor* ***de învățat*** *poezia.*
	Complement direct	*Avem* ***de învățat*** *la istorie.*
	Atribut verbal	*Și-a așezat pe birou uneltele* ***pentru reparat*** *calculatorul.*
participiu	Atribut adjectival	*Are o rochie* ***cusută*** *de mână.*
	Nume predicativ	*Andrei este* ***plecat*** *de acasă.*

Scanned with OKEN Scanner

• Diateza

Diateza este categoria gramaticală a verbului care stabilește raportul dintre acțiunea exprimată de verb și subiectul gramatical.

Diateza activă arată că subiectul gramatical îndeplinește acțiunea.	*Mașina **are** o viteză amețitoare.* *Ioana **citește** mult în vacanță.*

Atenție!
Verbele copulative, care intră în alcătuirea predicatelor nominale, sunt la diateza activă (***a fi, a deveni, a ajunge, a părea, a rămâne, a ieși, a însemna***), la fel și verbele impersonale (***a ploua, a ninge***).

Diateza pasivă arată că subiectul gramatical este „pasiv", el doar suportând acțiunea săvârșită de complementul de agent (subiectul logic). Diateza pasivă are o structură compusă din verbul **a fi (cu valoare auxiliară)** și participiul verbului de conjugat.	*Casa **a fost construită** de bunicii mei.* *Copiii talentați **sunt selectați** pentru lotul olimpic.* *În copilărie, bunicul **fusese capturat** de armata germană.*

Atenție!
Verbele aflate la diateza pasivă au funcția sintactică de predicat verbal.
Nu confunda predicatul verbal aflat la diateza pasivă cu predicatul nominal care arată o caracteristică a subiectului.

Diateza reflexivă este construită cu ajutorul unui pronume reflexiv, fără funcție sintactică, care însoțește verbul de conjugat.	*Mihai **se teme** de câini.* *Matematica **se învață** făcând multe exerciții.* ***Se aștepta** să ia notă mare la evaluare.*

Scanned with OKEN Scanner

SUBSTANTIVUL

Este partea de vorbire flexibilă care denumește obiecte (ființe, lucruri, fenomene ale naturii, stări sufletești, senzații, relații etc.)

• Clasificarea substantivelor

După conținut	**comune**: *câine, casă, dragoste etc.*
	proprii: *George, București, România, Casa de Asigurări de Sănătate*
După structură	**simple**: *grădină, telefon, Ileana*
	compuse: *Făt-Frumos, bunăvoință, nou-născut*

• Articolul

Articol hotărât (enclitic) se atașează la sfârșitul substantivului	*băiat**ul**, băiet**ii**, fat**a**, fet**ele** (pentru cazurile N și Ac)* *băiat**ului**, băiet**ilor**, fet**ei**, fet**elor** (pentru cazurile G și D)*

Atenție!
A nu se confunda articolul hotărât cu sufixul.

Articol nehotărât (proclitic) se așază în fața substantivului	***un** băiat, **niște** băieți, **o** fată, **niște** fete (N și Ac)* ***unui** băiat, **unei** fete, **unor** băieți, **unor** fete (G și D)*
Articol posesiv (genitival) însoțește substantivele aflate în cazul Genitiv	***al** (casei), **ai** (școlii), **a** (bunicilor), **ale** (fetei)*

Atenție!
Fiind o parte de vorbire flexibilă, substantivul își modifică forma în funcție de gen, număr și caz.

• Genul substantivelor

Substantivele se pot încadra în cele trei genuri:	**masculin** (***un** copac – **doi** copaci*)
	feminin (***o** chiuvetă – **două** chiuvete*)
	neutru (***un** caiet – **două** caiete*)
Substantive epicene	• substantive care denumesc animale, insecte, păsări și au aceeași formă și pentru mascul și pentru femelă. ***balenă, girafă, libelulă, privighetoare, cămilă, struț, delfin, corb, rinocer, țânțar*** etc.
Substantive mobile	• substantive care formează femininul de la forma de masculin a substantivului (***leu-leoaică***) sau care formează masculinul de la forma de feminin a substantivului (***rață-răț**oi*)

Scanned with OKEN Scanner

• Numărul substantivelor

Substantivele pot fi la:	**numărul singular** (un singur element)
	numărul plural (două sau mai multe elemente)
Substantive defective de singular	• au doar formă de plural: ***zori, ochelari, plete, lapți, tăieței*** etc.
Substantive defective de plural	• au doar formă de singular: ***rouă, sânge, lapte, făină, fotbal, tenis, aur, fier*** etc.
Substantive colective	• denumesc grupuri de elemente de același fel ***ceată, gașcă, stol, roi, cireadă, herghelie, turmă, clasă (de elevi), echipă, lot (de olimpici)*** etc.

• Cazul substantivelor

Nominativ	Subiect	***Dorul*** *de casă o macină în fiecare zi.*
	Nume predicativ	*De când a devenit* ***director****, este alt om.*
	Atribut subst. apozițional	*Prietena ei,* ***Maria****, i-a pregătit o surpriză.*
Acuzativ – substantivele sunt însoțite de prepoziții (***de, la, cu, pe, din, spre, pentru*** etc.), excepție făcând complementul direct care răspunde la întrebarea ***ce?***)	Complement direct	*Ieri știa* ***poezia****, azi a uitat-o.* ***Pe Dănuț*** *îl cunoaște de zece ani.*
	Complement indirect	*Vom discuta* ***despre protejarea*** *mediului.* *M-am întâlnit* ***cu prietenii*** *la piscină.*
	Complement circumstanțial de loc	*În sfârșit am ajuns* ***la munte****.*
	Complement circumstanțial de timp	*Aștept* ***de o lună*** *răspuns la interviu.*
	Complement circumstanțial de mod	*Am cântat* ***ca Maria****.*
	Complement circumstanțial de scop	*Învață* ***pentru examenele*** *din vară.*
	Complement circumstanțial de cauză	***De emoție*** *a uitat răspunsurile.*
	Complement de agent	*Prăjiturile au fost făcute* ***de mama****.*
	Atribut substantival prepozițional	*Cărțile* ***din copilărie*** *mă încântă și astăzi.*
	Nume predicativ	*Zidurile casei erau* ***din beton****.*

Atenție!
Există prepoziții specifice **cazului G** (cer cazul genitiv): ***deasupra, în susul, în josul, în fața, în dreapta, în stânga, în dreptul, dedesubtul, de-a lungul, împotriva, contra, din cauza*** etc.

Scanned with OKEN Scanner

Genitiv	Atribut subst. genitival	*Pereții* ***casei*** *vor pica în curând.*
	Nume predicativ	*Rochia de mireasă a fost* ***a bunicii****.*
	Complement indirect	*Gruparea militează* ***împotriva poluării****.*
	Complement circumstanțial de loc	*S-a oprit* ***în fața casei****.*
	Complement circumstanțial de timp	***De-a lungul timpului*** *a învățat să tacă.*
	Complement circumstanțial de mod	*Poliția a acționat* ***în temeiul legii****.*
	Atribut substantival prepozițional	*Locul* ***din dreapta șoferului*** *este periculos.*
	Complement circumstanțial de cauză	***Din cauza eșecului*** *a renunțat la luptă.*
Atenție! Există prepoziții specifice **cazului D** (cer cazul dativ): ***asemenea, conform, potrivit, grație, mulțumită, datorită contra*** etc.)		
Dativ	Complement indirect	***Casei*** *îi trebuie o culoare mai veselă.*
	Complement circumstanțial de mod	*Am procedat* ***conform indicațiilor*** *primite.*
	Complement indirect	***Datorită muncii*** *depuse, a ajuns șef de secție.*
	Atribut substantival prepozițional	*Exerciții* ***asemenea modelului*** *din carte nu am mai rezolvat.*
	Nume predicativ	*A ajuns* ***asemenea părinților*** *săi.*
Vocativ	*– **Bunico**, ne dai dulceață de cireșe?, – Ce-ai făcut, **omule**?*	
Atenție! Substantivele în cazul vocativ nu au funcție sintactică. Este cazul specific adresării directe. Substantivul în cazul vocativ este marcat prin virgulă, de aceea nu poate fi confundat cu subiectul.		

Scanned with OKEN Scanner

ADJECTIVUL

Este partea de vorbire flexibilă care exprimă o caracteristică a unui substantiv cu care se acordă în gen, număr și caz.

• Tipuri de adjective

după structură	**simple**	*mare, roșu, maiestuos* etc.
	compuse	*alb-gri, cumsecade, (sectorul) chimico-farmaceutic*
după formă	**variabile**	*frumos / frumoasă / frumoși / frumoase*
	invariabile	*crem, atroce, sadea*
după origine	**propriu-zise**	*tânăr, mare, înalt, înfloritor, frumos, roșu, gri, roz* etc.
	provenite din alte părți de vorbire, prin schimbarea valorii gramaticale	adjective provenite din verbe la participiu *Frunzele **căzute** și aerul **parfumat** te îndeamnă la visare.*
		adjective provenite din verbe la gerunziu *Câmpia **fumegândă** oferea o imagine sinistră a luptei.*
		adjective provenite din numerale cu valoare adjectivală *Tinerii ne-au oferit locurile și au coborât la **a doua** stație.*
		adjective provenite din diferite tipuri de pronume: ***Această** întâmplare o voi povesti nepoților **mei**.* *La **cealaltă** probă nu s-a înscris **niciun** candidat.* *Cu **fiecare** clipă înțeleg ce sens are viața **noastră**.*
		adjective provenite din adverbe ***Asemenea** momente trăiești o singură dată.* *A pierdut talismanul în apele **repezi** ale râului.*

Atenție!

Adjectivul stă, de regulă, după substantivul determinat. Dacă se așază în fața substantivului, atunci i se atașează articolul acestuia, fără a conduce la schimbarea valorii gramaticale a adjectivului.

*Preotul **bătrân** este respectat în sat.* (adj.)
***Bătrânul** preot este respectat în sat.* (adj.)
***Bătrânul** este respectat în sat.* (substantiv)

Scanned with OKEN Scanner

• Principalele funcții sintactice

Atribut adjectival	*Mă plimb printre florile **parfumate** și admir cerul **senin**.*
Nume predicativ	*Rochia fusese **albă**, dar a ajuns **plină** de noroi.*
Complement circumstanțial de timp	***De mic** a învățat să cânte la pian.*
Complement circumstanțial de mod	*E mai degrabă vechi **decât tânăr.***
Complement indirect	***Din roșu** s-a făcut galben ca lămâia.*

• Gradele de comparație

Gradul pozitiv – arată caracteristica obișnuită		*copac înalt, blană mătăsoasă, carte minunată*
Gradul comparativ – compară trăsătura comună mai multor elemente	**de superioritate**, construit cu ***mai*** și ***tot mai***	*mai înalt, mai scund, mai mătăsoasă*
	de egalitate, construit cu ***la fel (de), tot așa (de), tot atât (de), deopotrivă (de)***	*la fel de înalt, tot așa de mătăsoasă*
	de inferioritate, construit cu ***mai puțin***	*mai puțin înalt, mai puțin scund, mai puțin mătăsoasă*
Gradul superlativ – precizează că trăsătura obiectului apare în cel mai înalt grad	**superlativ relativ**, construit cu morfemele ***cel, cea, cei, cele mai***	*cel mai înalt, cel mai scund, cea mai mătăsoasă*
	superlativ absolut, folosind morfemele ***foarte, tare*** etc.	*foarte înalt, tare scund*

Atenție!
Unele adjective nu pot avea grade de comparație, fie pentru că însușirea exprimată nu poate fi comparată (***maxim, complet, întreg, unic, veșnic, perfect, suprem*** etc), fie pentru că, la origine, ele sunt deja comparative sau superlative (***optim, minor, major, inferior, superior*** etc.).

Scanned with OKEN Scanner

PRONUMELE

Este partea de vorbire flexibilă care înlocuiește un substantiv (este, așadar, un substitut al substantivului).

• Pronumele personal

Declinarea

CAZ	N.	AC.		G.	D.		V.
persoană, număr, gen		forme acc.	forme neacc.		forme acc.	forme neacc.	
I sg.	*eu*	*(pe) mine*	*mă, m-*	*-*	*mie*	*îmi, mi-*	*-*
a II-a sg.	*tu*	*(pe) tine*	*te-*	*-*	*ţie*	*îţi, ţi-*	*tu!*
a III-a sg. masc.	*el*	*(pe) el*	*îl, l-*	*(al, a, ai, ale) lui*	*lui*	*îi, i-*	*-*
a III-a sg. fem.	*ea*	*(pe) ea*	*o*	*(al, a, ai, ale) ei*	*ei*	*îi, i-*	*-*
I pl.	*noi*	*(pe) noi*	*ne-*	*-*	*nouă*	*ne, ni*	*-*
a II-a pl.	*voi*	*(pe) voi*	*vă, v-*	*-*	*vouă*	*vă, vi*	*voi!*
a III-a pl. masc.	*ei*	*(pe) ei*	*îi, i-*	*(al, a, ai, ale) lor*	*lor*	*le, li*	*-*
a III-a pl. fem.	*ele*	*(pe) ele*	*le-*	*(al, a, ai, ale) lor*	*lor*	*le, li*	*-*

Funcţiile sintactice

Cazul	Funcţia sintactică	Exemple
Nominativ	Subiect	***El** este colegul meu de bancă.*
	Nume predicativ	*Câştigătorii competiției sunt **ei**.*
Acuzativ	Complement	***M**-a certat **pe mine** pentru greşelile tale.*
	Atribut pronominal	*Cartea **de la el** a fost cea mai citită.*
Genitiv	Atribut pronominal genitival	*Rochia **ei** a fost cea mai frumoasă.*
Dativ	Complement	***Mie** nu-**mi** place să circul cu autobuzul.*
Vocativ	**Nu are funcţie sintactică**	

Atenţie!
Tot pronume personale sunt și formele ***dânsul, dânsa, dânșii, dânsele*** (***dânsului, dânsei, dânșilor***).

Scanned with OKEN Scanner

• Pronumele personal de politețe

Exprimă respectul vorbitorului față de persoana numită prin acest pronume.
Are forme doar pentru persoanele a II-a și a III-a (***dumneata, dumneaei, dumnealui, dumneavoastră, dumnealor*** pentru Nominativ și Acuzativ, ***dumitale, dumisale, dumneaei, dumnealui, dumnealor*** pentru Genitiv și Dativ).
Are aceleași funcții sintactice ca pronumele personal.

• Pronumele reflexiv

Are forme numai pentru cazurile Acuzativ (funcția sintactică de complement direct) și Dativ (funcția sintactică de complement indirect).
La persoanele I și a II-a (singular și plural), el împrumută formele de la pronumele personal.
Are forme proprii pentru persoana a III-a.

Persoana	Acuzativ	Dativ
I sg	*mă, m-*	*îmi, mi-*
II sg	*te*	*îți, ți*
III sg	*pe sine, se, s-*	*sieși, își, și*
I pl	*ne*	*ne*
II pl	*vă, v-*	*vă, v-*
III pl	*se, s-*	*își, și*
FUNCȚII SINTACTICE		
Ac	complement direct	*El **se** cunoaște **pe sine**.*
D	complement indirect	***Și**-a găsit o nouă ocupație.*

Atenție!
Pronumele reflexiv, ca și pronumele personal, nu poate deveni adjectiv pronominal.
Pronumele reflexiv intră în structura diatezei reflexive și atunci nu are funcție sintactică.
*Eu **mă** gândesc la vacanță.* – ***mă*** are formă de acuzativ, dar nu poate răspunde la întrebarea *Pe cine mă gândesc?*; este, așadar, doar marcă a diatezei reflexive.

Scanned with OKEN Scanner

• Pronumele și adjectivul pronominal posesiv

Caz	Obiectul posedat	Posesorul					
		I sg.	II sg.	III sg.	I pl.	II pl.	III pl.
N.–Ac.	masc. sing.	*al meu*	*al tău*	*al său*	*al nostru*	*al vostru*	-
	fem. sing.	*a mea*	*a ta*	*a sa*	*a noastră*	*a voastră*	-
	masc. pl.	*ai mei*	*ai tăi*	*ai săi*	*ai noştri*	*ai voştri*	-
	fem. pl.	*ale mele*	*ale tale*	*ale sale*	*ale noastre*	*ale voastre*	-
G.–D.	masc. sing.	-	-	-	-	-	-
	fem. sing.	-	-	-	-	-	-
	masc. pl.	*alor mei*	*alor tăi*	*alor săi*	*alor noştri*	*alor voştri*	-
	fem. pl.	*alor mele*	*alor tale*	*alor sale*	*alor noastre*	*alor voastre*	-

Atenție!
În declinarea pronumelui posesiv, lipsesc formele de persoana a III-a, la numărul plural.

Atenţie!
- Când determină un substantiv cu care se acordă în gen, număr şi caz, devine *adjectiv pronominal posesiv* şi îndeplineşte *funcţia sintactică de atribut adjectival*. (Supărarea ta a fost justificată.)
- Pronumele posesiv este alcătuit din articolul genitival (al, a, ai, ale) și pronumele care indică posesorul (meu / mea, tău / ta, nostru / noastră etc.)
- Acest tip de pronume se analizează ca o structură compactă, nu prin raportare la articolul care îl însoțește.
- Pentru a evita confuzia creată de articolul genitival, reține că pentru cazurile Genitiv și Dativ pronumele posesiv are doar formele: ***alor** mei*, ***alor** tăi*, ***alor** săi*, ***alor** noștri*, ***alor** voștri*.

Funcţii sintactice

Caz	Funcţia	Exemple
N.	Subiect	***Ai mei** au cumpărat bilete la mare.*
	Nume predicativ	*Cartea aceasta este **a voastră**.*
Ac.	Complement direct	*I-am văzut **pe ai tăi** prin parc.*
	Complement indirect	*Am lucrat **cu ai mei** până târziu.*
	Complement circ. de loc	*A fost **la ai voştri**.*
	Complement circ. de mod	*Nu voi cânta **ca ai voştri**.*
	Nume predicativ	*Articolul a fost **despre ai tăi**.*
	Atr. pron. prepoziţional	*Am văzut fotografii **cu ai voştri** în revista şcolii.*

Scanned with OKEN Scanner

G.	Atr. pron. genitival	*Voi lua în considerare și opinia **alor voștri.***
	Nume predicativ	*Toți aplicanții au fost **împotriva alor tăi.***
D.	Complement indirect	*Le-am trimis un cadou alor tăi.*

Adjectivul pronominal posesiv devine pronumele posesiv care determină un substantiv și se acordă cu el în gen, număr și caz (situație în care pierde articolul genitival). Adjectivul pronominal posesiv are funcția sintactică **de atribut adjectival**.

Pronume posesiv	Adjectiv pronominal posesiv
***Al meu** a câștigat trofeul.* *Am fost **cu ai mei** la plimbare.* *Camera **alor tăi** va fi gata mâine.* ***Alor voștri** le place tenisul.*	*Copilul **meu** a câștigat trofeul.* *Am fost cu părinții **mei** la plimbare.* *Camera copiilor **tăi** va fi gata mâine.* *Prietenilor **voștri** le place tenisul.*

- **Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ**

Este un pronume fără forme personale care arată apropierea, depărtarea, identitatea obiectului cu sine însuși sau diferențierea în raport cu un altul.

FORMELE PRONUMELUI DEMONSTRATIV

de apropiere	N-Ac: *acesta, aceasta, aceștia, acestea* G-D: *acestuia, acesteia, acestora* Forme populare: *ăsta, asta, ăștia, astea*
de depărtare	N-Ac: *acela, aceea, aceia, acelea* G-D: *aceluia, aceleia, acelora* Formele populare: *ăla, aia, ăia, alea*
de diferențiere	N-Ac: *celălalt, cealaltă, ceilalți, celelalte* D-G: *celuilalt, celeilalte, celorlalți, celorlalte*
de identitate	N-Ac: *același, aceeași, aceiași, aceleași* G-D: *aceluiași, aceleiași, acelorlași*

FUNCȚII SINTACTICE

N	subiect	***Acela** mi-a oferit ajutorul.*
	nume predicativ	*Masa pe care am comandat-o nu este **aceasta**.*

Scanned with OKEN Scanner

Ac.	complement direct	***Pe ceilalți** i-am văzut când au trișat.*
	complement indirect	*Voi pleca în excursie **cu acelea**.*
	complement circumstanțial de loc	*E mult de mers **până la celălalt**.*
	complement circumstanțial de timp	*Mai sunt două zile **până la cealaltă**.*
	complement circumstanțial de mod	*Nu mă voi comporta **ca ceilalți**.*
	atribut pronominal prepozițional	*Discuția **cu aceia** m-a deranjat.*
G	atribut pronominal genitival	*Părerea **celorlalți** nu este tocmai favorabilă.*
	Nume predicativ	*Reușita a fost **a celorlalți**.*
D	complement indirect	*Îi voi da **aceluiași** nota maximă.*

Adjectivul pronominal demonstrativ devine pronumele demonstrativ care determină un substantiv și se acordă cu el în gen, număr și caz. Adjectivul pronominal demonstrativ are funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Pronume demonstrativ	Adjectiv pronominal demonstrativ
*Am discutat **cu ceilalți** despre organizarea evenimentului.*	*Am discutat **cu ceilalți** participanți despre organizarea evenimentului.*
***Aceea** este nouă voastră colegă.*	***Acea** fată este nouă voastră colegă.*
***Aceiași** au câștigat și anul trecut.*	***Aceiași** elevi au câștigat și anul trecut.*
*Le-am spus **celorlalte** secretul.*	*Le-am spus **celorlalte** fete secretul.*

• Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât

Înlocuiește un substantiv fără să ofere indicații precise asupra obiectului înlocuit. Pronumele nehotărât are următoarele forme: *fiecare, fiecine, fiece, oricare, oricine, orice, altcineva, altceva, careva, cineva, ceva, tot (toți, toată, toate), unul, altul, vreunul, câtva, cutare.*

Tipuri de pronume	
simple	*unul, altul, tot, atâtea, mult, puțin*
compuse	*fiecare, oricare, oricine, altcineva, altceva, cineva, careva, oarecine*

Funcții sintactice		
N	Subiect	***Fiecare** are destinul său.*
	Nume predicativ	*Prietenul meu este **altcineva**.*

Scanned with OKEN Scanner

Ac	Atribut pronominal prepozițional	*Am mâncat o prăjitură **cu ceva** ciudat.*
	Complement direct	*Îmi doresc **ceva** nou.*
	Complement indirect	*Mă gândesc **la toți** care suferă în tăcere.*
	Complement circumstanțial de loc	*Am mers **la cineva** cunoscut vouă.*
	Complement circumstanțial de mod	*Dansează **ca oricare**.*
	Complement de agent	*Cartea a fost scrisă **de altcineva**.*
G	Atribut pronominal genitival	*Ajutorul **oricăruia** este important.*
	Complement circumstanțial de loc	***În fața fiecăruia** era programul evenimentului.*
D	Complement indirect	*Poți spune **oricui** aceste adevăruri.*

Adjectivul pronominal nehotărât devine pronumele nehotărât care determină un substantiv și se acordă cu el în gen, număr și caz. Funcția sintactică a adjectivului pronominal nehotărât este întotdeauna de **atribut adjectival**.

Pronume nehotărât	Adjectiv pronominal nehotărât
***Toți** vor primi diplome de participare.*	***Toți** concurenții vor primi diplome de participare.*
***Orice** vei face, te voi ajuta.*	***Orice** lucru vei face, te voi ajuta.*
***Câteva** au fost renovate.*	***Câteva** case au fost renovate*
*Am discutat cu **fiecare**, în parte.*	*Am discutat cu **fiecare** persoană, în parte.*

- **Pronumele și adjectivul pronominal negativ**

Este folosit în enunțuri negative (deci este necesară utilizarea negației *nu*).
Formele acestui tip de pronume sunt: *nimeni / nimănui, nimic, niciunul, niciuna, niciunii, niciunele / niciunuia, niciuneia, niciunora.*

FUNCȚII SINTACTICE

N	Subiect	***Nimeni** nu este aici.*
	Nume predicativ	*Vecinul nu este **niciunul**.*
Ac	Nume predicativ	*Cadoul nu este **de la niciuna** dintre ele.*
	Complement direct	*Nu vreau **nimic**.*
	Complement indirect	*Nu cred că s-a gândit **la nimeni**.*
	Complement circumstanțial de loc	*Nu doresc să merg **la nimeni**.*
G	Atribut pronominal genitival	*Casa **niciunuia** nu este mare.*
D	Complement indirect	*Ea n-a spus **nimănui** despre eveniment.*

Adjectiv pronominal negativ devine pronumele negativ care se acordă în număr, gen și caz cu substantivul pe care-l determină, singurele forme fiind *niciun (copil), nicio (problemă)*. Adjectivul pronominal negativ are întotdeauna funcția de **atribut adjectival**.

*Nu a rămas **nicio** pată pe masa de lucru.*
*Nu va veni **niciun** reprezentant al autorităților.*

Scanned with OKEN Scanner

• Pronumele și adjectivul pronominal interogativ

Se folosește într-o propoziție interogativă și ține locul cuvântului așteptat ca răspuns la întrebare.

Acest tip de pronume are următoarele forme: *care? (pe care?, cu care?, la care? etc.), cine? (pentru cine?, cu cine?, despre cine? etc.), ce? (cu ce?, de ce?, la ce? etc.), cui? și al (ai, a, ale) cui?*

Funcții sintactice		
N	Subiect	***Cine** a spart geamul?*
	Nume predicativ	***Ce** a ajuns Ion?*
Ac.	Complement direct	***Pe cine** susținem la meciul de mâine?*
	Complement indirect	***La ce** te gândești?*
	Complement circumstanțial de loc	***La cine** te duci?*
	Complement circumstanțial de timp	***După cine** a venit?*
	Complement circumstanțial de mod	***Ca cine** cântă?*
G	Atribut pronominal genitival	***Ale cui** rezultate s-au afișat?*
D	Complement indirect	***Cui** îi oferi flori?*

Adjectivul pronominal interogativ este mai greu de recunoscut pentru că are forme care nu se modifică în raport cu substantivul determinat. Adjectivul pronominal interogativ are întotdeauna funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Pronume interogativ	Adjectiv pronominal interogativ
***Ce** ai citit astăzi?*	***Ce** carte ai citit astăzi?*
***Pe ce** te bazezi la examenul de admitere?*	***Pe ce** cunoștințe te bazezi la examenul de admitere?*
***Care** este mai gustos?*	***Care** fruct este mai gustos?*
***La ce** ai participat anul acesta?*	***La ce** simpozion ai participat anul acesta?*
***Câți** sunt înscriși în clasa I?*	***Câți** elevi sunt înscriși în clasa I?*

• Pronumele și adjectivul pronominal relativ

Are rolul de a face legătura în frază între o propoziție subordonată și regenta ei. Formele pronumelui relativ: *care (pe care, cu care, la care, pentru care, despre care etc.), cine (pentru cine, cu cine, despre cine etc.), ce (cu ce, de ce, la ce, pentru ce, pe ce etc.), ceea ce.*

Funcții sintactice		
N	Subiect	***Ceea ce** l-a descurajat [1]/ a fost dezinteresul persoanelor din jur.[2]/*
	Nume predicativ	*Nu știu [1]/ **ce** va ajunge Matei. [2]/*
Ac.	Complement direct	*Am observat [1]/ **ce** ai făcut la mașină. [2]/*
	Complement indirect	*Fata[1]/ **cu care** am făcut echipă, [2]/ este Ana. [1]/*
	Complement circumstanțial de loc	*Du-te[1]/ **la cine** vrei! [2]/*

Scanned with OKEN Scanner

G	Atribut pronominal genitival	*Băiatul ¹/ **al cărui** tricou este verde ²/ este fratele meu. ¹/*
D	Complement indirect	*Fata ¹/ **căreia** îi place de mine ²/ este ea. ¹/*

Atenție! Funcția sintactică a acestui pronume se stabilește doar în cadrul propoziției din care face parte și nu prin raportare la întreaga frază.
Atenție! În frază, valoarea morfologică este de pronume relativ, nu de conjuncție subordonatoare.

Adjectivul pronominal relativ apare când pronumele însoțește un substantiv nearticulat, stă în fața substantivului și se acordă în gen, număr și caz cu acesta. Adjectivul pronominal relativ are întotdeauna funcția sintactică de **atribut adjectival**.

Pronume relativ	Adjectiv pronominal relativ
*Pot afla ¹/ **care** este vinovat.²/*	*Pot afla ¹/ **care** elev este vinovat. ²/*
*A recunoscut ¹/ **ce** a scris pe pereți. ²/*	*A recunoscut ¹/ **ce** prostii a scris pe pereți. ²/*
*S-a hotărât ¹/ **ce** vom face anul viitor. ²/*	*S-a hotărât ¹/ **ce** activități vom face anul viitor. ²/*

• Pronumele și adjectivul pronominal de întărire

Pronumele de întărire pune în evidență persoana la care se referă. Se folosește mai ales ca adjectiv pronominal de întărire.

Forme ale pronumelui de întărire

Masculin	sg.	***însumi, însuți, însuși,***
	pl.	***înșine, înșivă, înșiși***
Feminin	sg.	***însămi, însăți, însăși***
	pl.	***însene, însevă, înseși/ însele***

*Mi-a spus că a făcut ea **însăși** acest colier.*
*Mircea **însuși** a lucrat la acest proiect.*
*Eu **însămi/ însumi** am plantat copacii din grădină.*

Scanned with OKEN Scanner

NUMERALUL

Este partea de vorbire flexibilă care exprimă un număr (numeralul cardinal) sau ordinea obiectelor prin numărare (numeralul ordinal).

• Numeralul cardinal

Arată numărul obiectelor sau exprimă numeric cantitatea obiectelor.

Clasificare	**simple**: unu, trei, opt, zece
	compuse: unsprezece, cincisprezece, douăzeci, patruzeci și trei, cincizeci și patru

Valori ale numeralului cardinal

Numeralul este analizat fie ca substantiv (când are valoare substantivală), fie ca adjectiv (când are valoare adjectivală).

1. Au **valoare adjectivală** numeralele cardinale de la 1 la 19 când determină un substantiv (ex. ***Trei** copii au fost selectați de antrenor.*)
   Când are valoare adjectivală, numeralul are **funcția sintactică de atribut adjectival**.
2. Au **valoare substantivală** numeralele de la 1 la 19 când nu determină un substantiv și întotdeauna numeralele mai mari de 20.
   *A participat **cu doi** la competiție.* (valoare substantivală)
   *A participat cu **doi** elevi la competiție.* (valoare adjectivală)
   *A participat **cu douăzeci și doi** de elevi la competiție.* (valoare substantivală)

Caz	Valoare substantivală	Valoare adjectivală
N	***Cinci** dintre hoți au fost prinși.*	***Cinci** hoți au fost prinși.*
Ac	*M-am înfruntat **cu cinci** până am ajuns în finală.*	*M-am înfruntat **cu cinci** adversari până în finală.*
G	*Grupul **celor cinci** s-a risipit în vacanță.*	*Grupul **celor cinci** colegi s-a risipit în vacanță.*
D	*Costumul a aparținut **a două** dintre reginele României.*	*Costumul a aparținut **a două** personalități.*

Atenție!
În cazul numeralelor **un** și **o**, se poate produce confuzia cu articolele nehotărâte, de aceea trebuie să te raportezi la context pentru a stabili valoarea morfologică corectă.
*Am mâncat **un** măr.* (articol nehotărât)
*Am mâncat **un** măr și trei prune.* (numeral cardinal)
*Am mâncat doar **un** măr.* (numeral cardinal)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

• **Numeralul ordinal**

Exprimă ordinea obiectelor sau acțiunilor prin numărare: *întâi, întâiul, primul, prima, al doilea, a opta, al zecelea* etc.

Poate fi însoțit de articolul demonstrativ cel urmat de prepoziția de, articol ce își schimbă forma după gen, număr și caz: *cel de-al treilea, cea de-a doua.*
Numeralul ordinal întâi apare în forma: *cel dintâi.*

Valori ale numeralului ordinal

1. **adjectivală** când determină un substantiv și se acordă cu el
   *Stă la etajul **al treilea** / la **a treia** casă.*, funcția lui sintactică fiind de **atribut adjectival**.
2. **substantivală** când nu determină un substantiv
   ***Al treilea** a abandonat competiția.*

• **Numeralul colectiv**

Numeralul colectiv arată gruparea printr-un număr de obiecte:
N-Ac: *amândoi, amândouă, ambii, ambele, tustrei, tustrele, tuspatru, tuscinci, cateșitrei, cateșitrele, cateșipatru*
G-D: *amândurora, ambilor, ambelor*

La fel ca celelalte numerale, și acest tip de numeral are **valoare adjectivală** când determină un substantiv, și **valoare substantivală** când nu însoțește un substantiv.

• **Numeralul distributiv**

Indică repartizarea numerică a obiectelor și este format dintr-un numeral cardinal și adverbul **câte**: *câte unul, câte doi, câte cinci.*
*Veți ieși **câte unul** la tablă.*

• **Numeralul multiplicativ**

Arată în ce proporție crește o cantitate. Se formează de la numeralele cardinale de la 2 la 8 și de la numeralele 10, 100, 1000, după următoarea structură: **în-** (**îm-**) + numeralul cardinal propriu-zis + **-it**: *îndoit, întreit, împătrit, încincit, înșesit, înșeptit, înoptit, înzecit, înmiit* etc.
*A muncit **însutit**.*

Atenție! Există și variantelele de numeral multiplicativ *dublu, triplu, cvadruplu, cvintuplu.*

• **Numeralul adverbial**

Indică de câte ori se repetă o acțiune, formându-se după structura: prepoziția **de** + numeral cardinal + substantivul **ori**. Are funcția sintactică de complement circumstanțial de mod.
*S-a dat **de trei ori** peste cap și s-a transformat în muscă.*

ADVERBUL

Este partea de vorbire neflexibilă care determină un verb (adjectiv sau alt adverb) și exprimă caracteristicile unei acțiuni sau circumstanțele acțiunilor și stărilor.

• TIPURI DE ADVERB

• **de loc**: *acasă, aici, acolo, afară, înăuntru, împrejur, deasupra, sus, jos, departe, aproape*	*Am ajuns, în sfârșit, **acasă**.* ***Departe, departe** locuia un vrăjitor.* ***În dreapta** a așezat ghiveciul, iar **pe jos** a pus covorul de la bunica.*
• **de timp**: *acum, ieri, mâine, odată, curând, aseară, niciodată, totdeauna*	*A fost **odată** un împărat mare și puternic.* ***Curând** va apune soarele, dar **acum** este încă lumină.*
• **de mod**: *repede, bine, astfel, ușor, așa, bărbăteşte, frăţeşte, agale, alene*	*Mergea **alene** pe aleile parcului, atingând **ușor** fiecare floare.* *Voinicul s-a luptat **vitejește** cu zmeii.*
• **relative**: unde, când, cum, cât (sunt elemente de relație în frază).	*A ajuns cu bine[1]/ **unde** fusese și anul trecut.[2]/* *Nu știa [1]/ **cum** a ajuns acolo.[2]/* ***Când** va crește mare,[1]/ va fi de ajutor mamei.[2]/*
• **nehotărâte**: *oricând, oricum, oriunde, cumva, cândva, undeva, altundeva, altcândva, altcumva* etc.	***Oricând** vei avea nevoie de mine, să mă chemi.* *Știe că **undeva**, în lumea aceasta, se află locul la care visează.*
• **interogative**: *unde, când, cum, cât*	*– **Unde** ai fost toată ziua?* *– **De când** știi rezultatele analizelor?*
• **predicative**: *desigur, firește, poate, sigur, posibil, probabil, pesemne, negreșit* etc.	***Probabil** că vom fi mai puțini anul viitor.* ***Firește** că nu te înțelege nimeni.*

Atenție! Adverbele predicative au funcția de predicat verbal atunci când sunt urmate de una dintre conjuncțiile subordonatoare **că/să**. Aceeași funcție sintactică o au și locuțiunile adverbiale *fără doar și poate, de prisos, cu siguranță, fără îndoială, de bună seamă* etc.

• FUNCȚII SINTACTICE

Principalele **funcții sintactice** ale adverbelor sunt de complemente circumstanțiale (de loc, de timp, de mod), dar, în funcție de partea de vorbire determinată, pot avea și alte funcții sintactice:

Complement circumstanțial de loc	*La final, a pus **deasupra** multă ciocolată.*
Complement circumstanțial de timp	***Mâine** va ploua, dar **astăzi** este soare.*
Complement circumstanțial de mod	***Cum** ai plantat copacii?*
Atribut adverbial	*Ziua **de astăzi** a fost obositoare.* *Mi-e dor de vremurile **de odinioară**.*

Scanned with OKEN Scanner

Nume predicativ	*Este **bine** să te relaxezi.* *__Cum__ este turcul, __așa__ este și pistolul.*
Predicat verbal	***Poate** / că m-am înșelat în privința lor.*

Atenție!
Sunt și adverbe care nu pot avea funcție sintactică: *barem, măcar, doar, chiar, numai, oare, mai, foarte, prea, bunăoară*, categorie în care se încadrează și adverbele de negație (nu, ba nu) și de afirmație (da, ba da).

Atenție!
Pot deveni adverbe și alte părți de vorbire dacă determină un verb și nu își modifică forma. În această categorie se încadrează:

- unele adjective

  *Recită **frumos** poezia.*
  *Este **frumos** / să îți ajuți colegii.*

- substantivele care denumesc repere temporale: *seara, dimineața, luni, joi, toamna, vara* etc.

  ***Seara** se lasă ușor peste lume.* (substantiv)
  ***Seara** ne strângem cu toții în jurul focului.* (adverb)
  ***Seara** aceasta ne vom distra.* (substantiv)

Scanned with OKEN Scanner

PREPOZIȚIA

Prepoziția este partea de vorbire neflexibilă care leagă atribute și complemente de cuvintele pe care le determină.

Atenție!
Rolul prepozițiilor este unul important, chiar dacă ele nu au funcții sintactice, deoarece:
- ajută la stabilirea cazului substantivelor, pronumelor și numeralelor.
- uneori ajută la stabilirea funcției sintactice (de exemplu, prepoziția de către însoțește complementul de agent).

Devin prepoziții, prin schimbarea valorii gramaticale, o serie de adverbe, adjective uneori chiar substantive: *deasupra, asemenea, dreapta, stânga, grație* etc.

• TIPURI DE PREPOZIȚII

După structură	**simple**	*pe, la, sub, prin, cu, de, fără, din, în* etc.
	compuse	*despre, înspre, de la, până la, de peste, de până, de sub, pe la, dintre* etc.
În funcție de cazul pe care îl cer	**cer acuzativ**	*despre, pe, cu, din, spre, prin, în, sub, peste, fără, pe la, de la, pentru, de* etc. *Am discutat **despre fotbal** toată noaptea.* *Vom trece **prin tunel**.*
	cer dativ	*asemenea, conform, potrivit, contrar, datorită, mulțumită, grație, aidoma, aşijderea* *Este **asemenea bunicilor**.* ***Contrar așteptărilor**, a luat notă maximă la examenul de admitere.* ***Datorită mie** ai reușit să înțelegi.* *Am ajuns la destinație **mulțumită celor doi** din compartiment.*
	cer genitiv	*deasupra / dedesubtul, în fața / în spatele, în dreapta / în stânga, în josul / în susul, de-a lungul / de-a latul, contra / împotriva, în vremea, pe vremea, în timpul, din timpul, din cauza, din pricina, în vederea, în folosul, în favoarea, în defavoarea, în detrimentul, în paguba, în ciuda, în pofida etc.* ***În fața** casei am o livadă.*

Atenție!
Dacă nu însoțesc substantive cu forma de genitiv-dativ, aceste cuvinte nu sunt prepoziții ale cazului genitiv, ci adverbe.

***Deasupra** am așezat o pătură.* (adverb)

***Deasupra ierbii** am așezat o pătură.* (prepoziție a cazului genitiv)

Dacă însoțesc un pronume posesiv, atunci devin prepoziții ale cazului acuzativ.

***În fața mea** s-a oprit brusc o mașină.* (*mea* este în cazul acuzativ).

Scanned with OKEN Scanner

CONJUNCȚIA

Este partea de vorbire neflexibilă ce stabilește relații între propozițiile unei fraze, unele conjuncții stabilind relații și între cuvintele unei propoziții. La fel ca prepoziția, și conjuncția este doar un instrument gramatical.

• **CLASIFICARE**

După structură	**Conjuncții simple**: *că, să, dacă, de, ci, și, încât, dar, iar* etc.	
	Conjuncții compuse: *ca să, deoarece, fiindcă, pentru că, ci și* etc.	
	Locuțiuni conjuncționale (grupuri unitare de cuvinte care se comportă ca nişte conjuncţii): *prin urmare, în concluzie, de aceea, care va să zică, la urma urmelor, aşa că, precum şi, numai că, pentru că, din cauză că, din pricină că, cu toate că, fără să, măcar că, până să, pentru ca să, indiferent dacă, indiferent că, chiar dacă, odată ce* etc.	
După rolul lor în frază	**Conjuncții coordonatoare** (stabilesc un raport de egalitate între două părți de propoziție de același fel sau două propoziții de același fel (fie principale, fie secundare)	**Conjuncții coordonatoare copulative**: *și, nici* *Ne-am jucat ¹/**și** am rezolvat temele.²/* *Am învățat ¹/să pictăm ²/ **și** să dansăm. ³/* *La plimbare au mers mama **și** bunica.*
		Conjuncții coordonatoare adversative: *dar, iar, însă, ci* *I-am spus adevărul,¹/ **dar** el nu m-a crezut.²/* *Nu trebuie¹/ să rezolvi repede²/ **ci** să rezolvi bine³/*
		Conjuncții coordonatoare disjunctive: *sau, ori, fie* *Vrei ¹/ să pleci ²/ **ori** să rămâi? ³/* ***Fie** faci așa ¹/, **fie** renunți.²/* *Mănânci fructe **sau** dulciuri?*
		Conjuncții coordonatoare conclusive: *deci, așadar, prin urmare* *S-a pregătit ¹/, **deci** a câștigat.²/* *Nu am fost invitat ¹/, **prin urmare** nu voi veni.²/*
	Conjuncții subordonatoare (stabilesc un raport de subordonare între propozițiile secundare și regenta lor): *că, să, pentru că, deoarece, dacă, de, ca să, încât* etc. *Am aflat ¹/ **că** vom însoți elevii în excursie.²/* (a doua propoziție este subordonată, deoarece este introdusă printr-o conjuncție subordonatoare) ***Dacă** termini treaba ¹/, vei pleca la piscină ²/ **ca să** te relaxezi.³/*	

Atenție!

- O propoziție se delimitează înaintea unei conjuncții (fie coordonatoare, fie subordonatoare), deci conjuncția se integrează propoziției care urmează după ea.
- Conjuncțiile subordonatoare stabilesc valoare de propoziție secundară a celei pe care o însoțesc.
- Adverbele relative și pronumele relative nu au valoare morfologică de conjuncție, ci doar rol de conjuncție (adică ajută la delimitarea propozițiilor și la stabilirea valorii de subordonare). Funcția sintactică a adverbelor relative și a pronumelor relative se stabilește în cadrul propoziției din care fac parte.
- Nu conjuncția ne ajută la stabilirea felului subordonatei (subiectivă, atributivă etc.), ci elementul determinat.

Scanned with OKEN Scanner

INTERJECȚIA

Este partea de vorbire neflexibilă care exprimă un îndemn, o chemare, o stare sufletească sau imită zgomotele din natură (onomatopee).

Atenție!
Interjecțiile sunt specifice adresării directe și sunt marcate de folosirea semnului exclamării, fie imediat după interjecție, fie la sfârșitul enunțului care conține o interjecție.

• TIPURI DE INTERJECȚII

După structură	**simple**	*miau!, pac!, vai!* etc.
	compuse	*trosc-pleosc!, hodoronc-tronc!, hei-rup!* etc.
După înțeles	**exprimă stări sufletești**	*au!, vai!, of!, aoleu!, tii! bravo!, ehe!, halal!, hm!, oho!* etc.
	interjecții de adresare	*măi!, bre!, fă!* etc.
	exprimă îndemnuri	*hai!, dii!, marș!, iată!, iaca!, na!, ho!* etc.
	onomatopeice (imită sunete sau zgomote din natură)	*trosc!, poc!, bâldâbâc!, buf!, cirip!, cotcodac!, cucu!, cucurigu!* etc.

• FUNCȚII SINTACTICE

Subiect	*Din camera alăturată se auzea **poc-poc!***
Predicat verbal	***Hai** și tu cu noi la meci!* ***Hoo**, cal nebun! **Uite** ce ai făcut!*
Complement direct	*Mama a auzit **pleosc** și a realizat că Maria spală păpușile.* *Copila spuse **vai!** când văzu dezastrul din cameră.*
Complement circumstanțial de mod	*Simțindu-se privit, înghițea **gogâlț-gogâlț**.* *Cu papucii surorii mai mari, fugea **lipa-lipa** spre bunica.*
Nume predicativ	*Au rămas **paf** la vederea noii mașini.* *E **vai** de cine nu învață.*
Atribut interjecțional	*În fiecare dimineață mă trezește cântecul **cucurigu!*** *Zgomotul **poc!** l-a făcut să fugă la geam.*

Atenție!
Unele interjecții nu pot avea funcții sintactice și sunt utilizate pentru valoarea stilistică, exprimând senzații, stări sufletești, emoții etc.

– ***O**, ce tablou minunat!*
– ***Of**, iar am uitat cadourile acasă!*
– ***Aoleu**, ce ai făcut aici, copile?!*
– ***Ei**, dragii moșului, altfel erau toate pe vremea mea.*

Scanned with OKEN Scanner

Sintaxa

• **Definiția sintaxei**
Sintaxa este partea gramaticii care cuprinde regulile privitoare la îmbinarea cuvintelor în propoziții și a propozițiilor în fraze.

• **Unitățile sintaxei**
a) **propoziția** – cea mai mică unitate a sintaxei care poate constitui singură o comunicare; se caracterizează prin prezența unui singur predicat
b) **fraza** – este alcătuită din cel puțin două propoziții
c) **partea de propoziție** – principală (subiect și predicat)
– secundară (atribut și complement)

• **Raporturile sintactice** (atât în propoziție, cât și în frază)
a) **de coordonare** – se stabilesc între părți de propoziție de același fel, între propoziții de același fel (principale sau secundare)
b) **de subordonare** – se stabilesc între părți de propoziție diferite sau între propoziții diferite.

Există o corespondență între părțile de propoziție și propozițiile subordonate:
• expansiunea: ***Tânărul*** *este optimist* – subiect
Cine este ***tânăr*** *[1]/ este optimist. [2]/* – propoziție subordonată subiectivă
• contragerea: *Cartea [1]/* ***pe care am citit-o*** *[2]/ m-a impresionat. [1]/* – propoziție subordonată atributivă
Cartea ***citită*** *m-a impresionat.* – atribut

Scanned with OKEN Scanner

SINTAXA PROPOZIȚIEI

PREDICATUL

Partea principală de propoziție care atribuie subiectului o acțiune, o stare ori o însușire (ce face, ce, cine, cum este subiectul)

A. PREDICATUL VERBAL

Se exprimă prin:	Exemplu
Verb predicativ (la un mod personal)	***Aștept** de mult timp **să primesc** apreciere pentru munca mea și **m-aș bucura** mult dacă **s-ar întâmpla** asta.*
Verb la diateza pasivă	*Parcul **a fost curățat** de elevii școlii noastre.*
Verb impersonal	***Plouă** de multe zile. **Se înserase** când a hotărât să plece.*
Verb reflexiv și reflexiv impersonal	***Se gândește** la surpriza de acasă. **Se aude** că vor veni.*
Locuțiune verbală	***Am luat-o la fugă** atunci când **mi-am adus aminte** că am lăsat proiectul acasă.*
Adverb predicativ	***Probabil** că vei fi emoționat.*
Interjecție predicativă	*– **Uite**, asta am pregătit-o pentru tine!*

Atenție!
Nu au funcție de predicat verbele la moduri nepredicative / nepersonale (gerunziu, infinitiv, supin). *Văzând că **poate** desena pereții camerei, și-**a adus** pensulele.*
(*văzând* = gerunziu, *desena* = infinitiv)

- **Verbul `a fi` cu valoare predicativă**

- are valoare predicativă atunci când poate fi înlocuit cu un alt verb și nu indică o caracteristică a subiectului

a exista	***A fost** odată ca niciodată un împărat mare și puternic.*
a se afla	***Suntem** la mare de trei zile și ne simțim minunat.*
a se petrece	*Ce a fost ieri la voi în școală?*
a costa	*Taxa de intrare la muzeu **este** 10 lei.*
a data	*Această pictură **este** din 1567.*

Atenție!
Verbul **`a fi`** are funcția de predicat verbal și în situațiile următoare:
***Era** să pierdem tramvaiul.*
***Este** o zi importantă pentru mine.*
*Îmi **este** milă de suferința din ochii lui.*

B. PREDICATUL NOMINAL

- este alcătuit dintr-un **`verb copulativ`** și un **`nume predicativ`** și arată o caracteristică a subiectului.

Scanned with OKEN Scanner

• Verbele copulative

1. A fi

Are valoare copulativă când arată o caracteristică a subiectului sau când arată **ce este** (*El **este pilot** de curse*), **cine este** (*Prietenul meu de suflet **este Ion***), **cum este** subiectul (*Locul **este minunat**.*)

Valoare predicativă	Valoare copulativă
***A fost** odată ca niciodată ...*	*Împăratul **a fost bun și curajos**.*
*Haina de blană **este** 500 de lei.*	*Haina de blană **este scumpă**.*
*Biserica **este** din 1853.*	*Biserica **este veche**.*
*Bunicul **meu** este pe câmp.*	*Bunicul meu **este agricultor**.*
*Examenul **va fi** într-o joi.*	*Examenul **va fi dificil**.*

A fi poate compune predicatul nominal impersonal împreună cu un nume predicativ exprimat prin adverb)

Exemple: ***Este bine** să te pregătești din timp pentru a reuși.*
***Este frumos** să oferi flori doamnelor.*
***Este dificil** să îți depășești limitele.*
***Este posibil** să nu venim la deschidere.*

2. A deveni

Este folosit doar cu valoare copulativă.

*Copilul **a devenit mai ascultător**.*
*Locul pustiu **a devenit** o adevărată **grădină** din basme.*
*Când **voi deveni medic**, voi acorda atenție tuturor pacienților mei.*

3. A părea

Are valoare copulativă atunci când arată o caracteristică a subiectului.

Valoare predicativă	Valoare copulativă
***Mi se pare** că va ploua.*	*Camera **pare mai luminoasă**.* *De la distanță, parcul **părea curat**.*

4. A însemna

Are valoare copulativă atunci când face o precizare despre subiect, și nu poate fi înlocuit cu **a nota** sau **a marca**.

Valoare predicativă	Valoare copulativă
***Mi-am însemnat** totul în caiet.* *Fiecare gospodar **și-a însemnat** animalele pentru a nu fi furate.*	*Succesul **înseamnă muncă și renunțare**.* *Am înțeles că meseria **înseamnă totul** pentru mine.*

5. A rămâne

Este verb copulativ când arată o însușire a subiectului.

Valoare predicativă	Valoare copulativă
***A rămas** acasă deși fusese invitat.* ***Rămâne** să ne vedem mâine.* *Din tot ce a construit n-a mai **rămas** nimic.*	***A rămas mut** când a văzut-o coborând .* *Ionuț **a rămas același** ca acum cinci ani.* *Chiar dacă l-au avansat, **a rămas la fel**.*

Scanned with OKEN Scanner

6. A ieși, a ajunge, a se face

Aceste verbe sunt verbe copulative doar atunci când pot fi înlocuite cu **a deveni**.

Valoare predicativă	Valoare copulativă
Am ieșit *rapid din casă din cauza fumului.*	***Voi ieși inginer*** *la finalul facultății.*
Am ajuns *la timp la concert.* ***Ajunge*** *cât ai alergat!* *Mi-**a ajuns** cearta de dimineață.*	*– **Vei ajunge** om important, i-a spus mama.* ***A ajuns director*** *al firmei.*
Se face *că nu mă vede.* ***Se făcea*** *că zburam printre nori.* ***Nu se face*** *să nu fim prezenți.*	***S-a făcut mai puternic*** *după incidentul acela.* *Făt-Frumos **se făcea mai frumos și mai deștept**.* ***S-a făcut mecanic*** *deși nu-i plăceau mașinile.*

• Numele predicativ

Este funcția sintactică care intră în componența predicatului nominal alături de verbul copulativ.

Se exprimă prin:		Exemplu
N.	Substantiv	*Ucenicul de odinioară ajunsese **meșter** priceput.*
	Pronume	*Ion, servitorul casei, devenise **cineva** printre săteni.* *Nu știa **ce** a ajuns fratele său.*
	Numeral cardinal	*O familie unită înseamnă **doi** care se respectă.*
	Numeral ordinal	*La finalul competiției a ajuns **al doilea**.*
	Adjectiv	*Maria a rămas **uimită** la vederea rezultatelor.*
Ac	Substantiv	*Rochia părea **din mătase** fină.*
	Pronume	*Darurile toate erau **pentru noi**.* *Părinții Mirunei sunt **ca ai mei**, iubitori și îngăduitori.* *Mihai devenise **precum ceilalți** din clasă.*
G.	Substantiv	*Hainele păreau **ale unui frate** mai mare.*
	Pronume	*Responsabilitatea era **a tuturor**.* *Victoria fusese **a alor noștri**.*
	Numeral cardinal/ ordinal	*Vina era **a celor doi** și nimeni nu știa.*
D.	Substantiv	*Copiii sunt **asemenea părinților**.*
	Pronume demonstrativ	*Deși nu a vrut, a ajuns **asemenea celorlalți.***

Se mai exprimă prin
Adverb - *Este **bine** să îți cunoști limitele.*
Interjecție - *Este **vai** de voi dacă află directorul.*
Verb la mod nepredicativ - *Pasiunea mea este **de a cânta** la pian.*

Scanned with OKEN Scanner

SUBIECTUL

Este partea principală de propoziție care arată cine face acțiunea exprimată de un predicat verbal sau cui i se atribuie o însușire exprimată de un predicat nominal.

***Fratele** lui a primit un laptop.* (Cine a primit?)
***Laptopul** s-a defectat.* (Cine s-a defectat?)

Atenție! Subiectul nu se desparte prin virgulă de predicat.

• **Felul subiectului**

Exprimat	**simplu**	***Cartea** aceasta mi-a plăcut mai puțin.*
	multiplu	*M-au ajutat **colegii, profesorii și prietenii** din bloc.*
Neexprimat	**subiect inclus** (nu apare în enunț, dar poate fi dedus din desinența verbelor de persoana I și a II-a verbului)	
	subiect subînțeles (e cunoscut dintr-o propoziție anterioară - predicatul subiectului subînțeles este un verb la persoana a III-a)	

Se poate exprima prin:	**Exemplu:**
Substantiv comun	*Din dulap a căzut **punga** plină cu dulciuri.*
Substantiv propriu	***Diana** a participat la un concurs de frumusețe.*
Pronume personal	***Noi** am ajuns primii la locul accidentului.*
Pronume posesiv	***Ai noștri** s-au calificat la faza pe județ.*
Pronume demonstrativ	***Ceilalți** au dreptate.*
Pronume nehotărât	*Au plecat **toți** de la petrecere.*
Pronume negativ	***Nimeni** nu a observat dispariția tabloului.*
Pronume relativ	*Voi afla **cine** a făcut farsa asta.*
Numeral cardinal	***Trei** au ajuns la destinație, ceilalți s-au rătăcit.*
Numeral ordinal	***Al doilea** a primit o bicicletă drept premiu.*
Numeral colectiv	***Amândoi** vor fi pedepsiți pentru problemele făcute.*
Verb la infinitiv	***A picta** pereții este o pasiune mai veche.*
Verb la supin	*Este dificil **de rezolvat** problemele altora.*
Interjecție	*Din casă se auzea **trosc-pleosc**.*

Atenție!
Tot funcția sintactică de subiect o au cuvintele evidențiate în enunțurile următoare:
*Mi-e **foame / sete / somn / lene**.*
*Este **o zi** minunată.*
*De mâine va fi **toamnă**, iar **ploile** vor șterge praful de pe frunze.*

Scanned with OKEN Scanner

ATRIBUTUL

Este parte secundară de propoziție **care determină un substantiv**, o locuțiune substantivală sau un înlocuitor al substantivului – pronume sau numeral

În funcție de partea de vorbire prin care este exprimat, atributul se clasifică în:

Tipuri de atribut	Exemple
Atribut substantival apozițional	*Ion, **colegul** din liceu, a ajuns șeful meu.* *Orașul **Sibiu** a fost capitală culturală.*
Atribut substantival prepozițional	*Olimpicii **la matematică** vor fi premiați de primar.* (Ac.) *Îmi doresc pantofii **din vitrina** magazinului.* (Ac.) *Copacii **din fața școlii** vor fi tăiați.* (G) *Desene **asemenea picturilor** din peșteri, au fost expuse ieri la muzeu.* (D)
Atribut substantival genitival	*Petrecerea **campionilor** va avea loc mâine.* *Mă relaxează parfumul **florilor** de câmp.*
Atribut pronominal apozițional	*Floarea de colț, **aceea** protejată, mă fascinează.* *Copiii, **ei**, m-au ajutat foarte mult.*
Atribut pronominal prepozițional	*Mi-a plăcut plimbarea **cu tine**.* *Discuția **cu aceștia** s-a cam aprins.* *Părerea **despre sine** s-a îmbunătățit.* *Surpriza **pentru ai mei** a fost stricată de ploaie.* *Revolta **împotriva lor** nu a schimbat nimic.* *Am rezolvat exerciții **asemenea acestora**.*
Atribut pronominal genitival	*Părerea **lor** este importantă pentru mine.* *Notele **fiecăruia** vor fi comunicate părinților.* *Glumele **aceluia** nu au fost gustate de colegi.* *Am aflat **cărui** om îi trebuie asistență medicală.*
Atribut adjectival Pe lângă faptul că determină un substantiv – pronume sau numeral – se acordă cu acesta în gen, număr și caz	**Exprimat prin adjectiv propriu-zis** *Un soare **strălucitor** m-a trezit de dimineață.* *La expoziție, liceul a prezentat ia **românească**.*
	Exprimat prin adjectiv provenit din verb la participiu (adjectiv participial) *Locurile **părăsite** îmi dau fiori.* *Sufletul **îmbătrânit** nu se va bucura de miresma câmpiei **înflorite**.* *Lumina **îmblânzită** a apusului mângâie norii **rătăciți** pe cer.*
	Exprimat prin adjectiv provenit din verb la gerunziu *Se aud tot mai clar zgomotele **crescânde** ale ploii de vară.* *La tot pasul întâlnești fețele oamenilor **suferinzi**.* *A întins mâna **tremurândă** spre coșul plin cu fructe.*

Scanned with OKEN Scanner

	Exprimat prin adjectiv provenit din diferite tipuri de pronume (mai puțin pronumele personal și reflexiv) *Casa **mea** a devenit loc de joacă.* (adjectiv pronominal posesiv) *Pe locul **acela** se va construi o școală de artă.* (adjectiv pronominal demonstrativ de depărtare) *Am ales să rezolv **cealaltă** variantă.* (adjectiv pronominal demonstrativ de diferențiere) ***Toți** responsabilii au hotărât ca **fiecare** copil să fie premiat.* (adjectiv pronominal nehotărât) *Deși explicația era interesantă, **niciun** elev nu era atent.* (adjectiv pronominal negativ) ***Ce** lecție ai avut pentru azi?* (adjectiv pronominal interogativ) *Nu pot spune **care** bijuterie îmi place mai mult.* (adjectiv pronominal relativ).
	Exprimat prin numeral cu valoare adjectivală (cardinal, ordinal sau colectiv) *Am avut **trei** pisici birmaneze.* *La **a treia** încercare a reușit să marcheze.* *Au fost de acord să-i premieze pe **ambii** competitori.*
Atribut verbal	*Posibilitatea **de a ajunge** colaborator îl încântă foarte mult.* *În fiecare dimineață văd oameni **alergând** spre serviciu.* *Uneltele **de pescuit** l-au costat destul de mult.*
Atribut adverbial	*Ziua **de azi** se anunță frumoasă.* *A ocupat, fără să întrebe, locul **din dreapta**.*
Atribut interjecțional	*L-a speriat tare zgomotul **trosc-poc**.* *Îndemnul **„Bravo!”** l-a ajutat să termine cursa.*

Scanned with OKEN Scanner

COMPLEMENTUL

Este partea secundară de propoziție **care determină un verb** (aflat la un mod predicativ sau nepredicativ), un adverb, un adjectiv sau o interjecție predicativă.

Atenție!
Pentru stabilirea funcției sintactice de complement, te raportezi la cuvântul determinat și nu la prepoziția care însoțește cuvântul.

*Zgomotul puternic se aude **din casă**.*
(Este complement pentru că determină verbul se aude)
*Zgomotul **din casă** ne-a speriat pe toți.*
(Este atribut pentru că determină substantivul zgomotul)

Întrebările folosite în cazul complementelor au rolul de a stabili **tipul de complement**.
Dacă folosești doar întrebările în stabilirea funcției sintactice de complement, atunci trebuie să adresezi întrebarea completă, împreună cu verbul (de ex.: *De unde vine?, Cum dansează?, Cu cine te-ai întâlnit?, La ce te gândești?* etc.)

• COMPLEMENTUL DIRECT

• poate fi identificat cu ajutorul întrebărilor *Ce?, Pe cine?*	*De dimineață am ascultat **o melodie** frumoasă.* ***L**-am prins **pe hoț** tocmai când voia să fugă.*

Atenție!
Nu sunt urmate de complement direct verbele cu valoare copulativă, deoarece cuvântul care poate răspunde la această întrebare este nume predicativ.

*Ion a ajuns pilot. – **pilot** are funcția sintactică de nume predicativ*

• COMPLEMENTUL INDIRECT

• în cazul **Ac.** *(cu cine?, cu ce?, despre cine?, despre ce?, la cine?, la ce?, de cine?, de ce? etc.)*; • în cazul **D** *(cui?)*; • în cazul **G** (însoțit de prepoziții specifice acestui caz: *contra, împotriva, asupra*).	*Astăzi vom discuta **despre moluște**.* (Ac.) *Se teme **de întuneric**.* (Ac.) ***Bunicului** îi place pescuitul.* (D) *Din tinerețe a militat **împotriva discriminării**.* (G)

Scanned with OKEN Scanner

• **COMPLEMENTUL DE AGENT** (subiectul logic)

• este identificat în raport cu verbul la diateza pasivă, deși poate însoți și verbe la diateza activă. Ca marcă a acestui tip de complement este utilizată prepoziția *de (către)*.	*Tortul festiv a fost pregătit* ***de (către) bunica****.* *Totul fusese aranjat* ***de (către) organizatori****.* *Fiind așteptat* ***de familie****, s-a grăbit să ajungă acasă.* *Casa părea bântuită* ***de fantome****.* (determină un verb la diateza activă) *Locul amenajat* ***de tine*** *este magnific.* (determină un adjectiv participial)

• **COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE LOC**

• indică locul *(unde?, de unde?, până unde?)*	*Ne întoarcem* ***de la munte****.* (substantiv, Ac.) *Am parcat mașina* ***în fața hotelului****.* (substantiv, G) ***Acolo*** *se simțea ca acasă.* (adverb de loc)

• **COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE TIMP**

• indică timpul *(când?, de când?, până când?)*	***De mâine*** *voi începe să învăț.* (adverb de timp) *Am ajuns* ***înainte de a decola*** *avionul.* (verb la mod nepredicativ la infinitiv) *A terminat eseul* ***înaintea colegilor****.* (substantiv, G)

• **COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE MOD**

• indică modul *(cum?, în ce fel?, în ce mod?)*	*Conduce* ***ca un profesionist****.* (substantiv, Ac) *A rezolvat* ***altfel*** *exercițiul.* (adverb de mod) *A procedat* ***conform instrucțiunilor*** *primite.* (substantiv, D) *A plecat* ***fără a spune*** *ceva.* (verb la infinitiv)

• **COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE CAUZĂ**

• arată cauza care produce acțiunea exprimată prin verb *(din ce cauză?, din ce pricină?)*	***Din neatenție*** *a greșit exercițiul.* (substantiv, Ac.) *Nu s-a putut concentra* ***din cauza durerii*** *la spate.* (substantiv, G) ***Uitând*** *rolul, a fost înlocuit în scenetă.* (verb la gerunziu) *Nu știu* ***din cauza cui*** *a fost amânat concursul.* (pronume relativ)

• **COMPLEMENTUL CIRCUMSTANȚIAL DE SCOP**

• arată scopul pentru care este săvârșită acțiunea *(cu ce scop?, în ce scop?)*	*L-am trimis* ***după fân*** *pentru animale.* (substantiv, Ac) *A învățat toată ziua* ***pentru un zece****.* (substantiv, Ac) *Muncește* ***pentru a obține*** *respectul șefului.* (verb la infinitiv)

Atenție!
Pentru a nu confunda complementul circumstanțial de scop cu alt tip de complement (complementul indirect) evită întrebarea *De ce?* și raportează-te la ce indică această funcție sintactică.

Scanned with OKEN Scanner

SINTAXA FRAZEI

Propozițiile principale	Au înțeles de sine stătător.
Propozițiile subordonate / secundare	Sunt însoțite de conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare de pronume și adjective pronominale relative, nehotărâte, de adverbe relative și se raportează la un element regent.
Elementul regent	Este cuvântul din altă propoziție decât cea subordonată luată ca referință, pe care subordonata îl determină. Propoziția regentă este cea care conține elementul regent. *Nu știu[1]/ **unde** voi pleca vara viitoare.[2]/* Propoziția 1 = principală (nu are conjuncție subordonatoare) Propoziția 2 = subordonată (este introdusă prin adverbul relativ ***unde***); elementul regent este verbul ***nu știu*** *(Ce nu știu? Unde voi pleca vara viitoare.).*
Expansiunea	Reprezintă transformarea unei funcții sintactice într-o propoziție subordonată cu aceeași valoare sintactică, adăugându-se o conjuncție subordonatoare și un predicat. ***Copilul*** *se joacă cu mașinuțe.* (*copilul* = subiect) ***Cine*** *este copil [1]/ se joacă cu mașinuțe.[2]/* (*Cine se joacă? Cine este copil* = propoziție subordonată, reprezintă expansiunea subiectului ***copilul***; element regent verbul ***se joacă***)
Contragerea	reprezintă restrângerea propozițiilor subordonate la o parte de propoziție/ funcție sintactică eliminând conjuncția subordonatoare și predicatul. *M-am plimbat [1]/ **cu ce** îmi place.[2]/* *M-am plimbat **cu mașina**.*

Relațiile dintre propozițiile unei fraze sunt stabilite cu ajutorul conjuncțiilor și al elementelor regente. Astfel, propozițiile pot fi în **raport de coordonare** sau **subordonare**, fiind însoțite de conjuncții care stabilesc acest tip de relaționare.

Coordonarea se realizează între două propoziții de același fel (între două principale sau între două subordonate).
În funcție de elementele care realizează acest tip de raport, coordonarea poate fi:

Prin juxtapunere (prin virgulă)	*Am văzut lista,[1]/ m-am bucurat,[2]/ am plecat.[3]/* *Am decis[1] /să ne antrenăm,[2]/ să luptăm [3]/și să câștigăm.[4]/*
Coordonare copulativă *(și, nici)*	***Nici*** *usturoi n-a mâncat,[1]/ **nici** gura nu-i miroase.[2]/* *Mă gândesc[1]/ că se va termina[2] /**și** că vom uita totul.[3]/*
Coordonare adversativă *(dar, iar, însă, ci)*	*Aș fi mers și eu[1]/ **dar** am mult de lucru.[2]/* *Nu vreau [1]/ să abandonez[2]/ **ci** să lupt în continuare[3]./*

Scanned with OKEN Scanner

Coordonare conclusivă ***(deci, așadar, prin urmare)***	*Mă doare mâna,[1]/ **deci** nu particip.[2]/*
Coordonare disjunctivă ***(sau, ori, fie)***	*Analizează textul [1]/ **sau** treci în bancă.[2]/* *Voi aștepta[1]/ să rezolvi[2]/ **sau** să abandonezi[3]./*

Subordonarea este tipul de raport care se realizează între o propoziție subordonată și regenta ei (indiferent dacă regenta este propoziție principală sau secundară). Tipul propoziției subordonate se stabilește în raport cu elementul regent, pe care îl determină.

Raportul de subordonare se realizează prin:

Conjuncții subordonatoare: *că, să, ca să, căci, deoarece, fiindcă, deși, încât, întrucât, de, dacă* etc.	*Nu știu [1]/ **dacă** voi ajunge la timp.[2]/* ***Ca să** plec la mare,[1]/ trebuie[2] **/să** fiu ascultător.[3]/*
Locuțiuni conjuncționale subordonatoare: *pentru că, cu toate că, chiar dacă, fără să, până să, din cauză că, din pricină că* etc.	*Am plecat [1]/ **din cauză că** m-am plictisit.[2]/* ***Chiar dacă** plouă,[1]/ eu tot voi merge pe stadion [2]/*
Pronume (adjective pronominale) relative: *care, cui, cine, ce, cât, ce, ceea ce* etc.	*Voi merge la la plajă [1]/ **cu cine** îmi place.[2]/* ***Ceea ce** mă deranjează [1]/ este limbajul tău. [2]/*
Adverbe relative: *unde, când, cum, precum* etc	*Spune-mi [1]/ **unde** este locul întâlnirii cu instructorul.[2]/* ***Când** voi afla [1]/ **cum** se comportă în asemenea situații,[2]/ te voi anunța și pe tine.[3]/*
Unele pronume (adjective pronominale) nehotărâte: *orice, oricine, oricare, orișicare, oricui*	***Orice** vei spune,[1]/ nu te voi crede.[2]/* *Mă voi bucura din suflet [1]/ **oricare** va fi rezultatul.[2]/*
Adverbe nehotărâte compuse: *oricând, oriîncotro, oriunde, oricum*	*Voi fi cu sufletul acasă[1]/ **oriunde** voi pleca [2]/ și **oricât** voi lipsi.[3]/*

Atenţie!

Pentru a împărți corect o frază în propoziții, trebuie să respecți următorii pași:

1. Subliniază predicatele (verbele la infinitiv, gerunziu și supin nu au funcția de predicat).
2. Marchează conjuncțiile (le poți marca diferit pe cele coordonatoare de cele subordonatoare).
3. Delimitează propozițiile, ținând cont de faptul că o propoziție se termină înaintea conjuncției).
4. Numerotează propozițiile (ţine cont de predicatul din propoziție și de sensul acesteia).
5. Stabilește elementul regent.
6. În funcție de elementul regent, precizează felul propoziției.

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ PREDICATIVĂ

Propoziția predicativă reprezintă expansiunea unui nume predicativ la o propoziție subordonată corespunzătoare, deci elementul regent al unei subordonate predicative este un verb copulativ.

Copilul *este* ***cuminte***.
Copilul *este* ¹/ ***cum*** îl *știi*. ²/

Termenul regent	
verbul copulativ aflat în propoziția regentă	*a fi, a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a părea, a rămâne, a însemna* Sora mea *este* ¹/ ***cum*** *sunt* și eu.²/ Colegul meu *a devenit* ¹/ **ce** își *dorea* de mult timp.²/ La sfârșitul facultății *va ieși* ¹/ **ce** își *doreau* părinții.²/ Bărbatul *a ajuns* ¹/ ***să*** *conducă* firma.²/ Făt-Frumos *s-a făcut* ¹/ **cum** își *dorea* împăratul.²/ El *pare* ¹/ **că** *este cumsecade*.²/ Colegii *au rămas* ¹/ **cum** îi *știam*.²/ Tăcerea lui *înseamnă* ¹/ **că** *este de acord*.²/
Elemente de relație	
conjuncții și locuțiuni conjuncționale subordonatoare	*că, să, ca ... să, dacă, de, după cum, chiar dacă, măcar să* etc.
pronume și adjective pronominale relative	*care, cine, ce*
pronume și adjective pronominale nehotărâte	*orice, oricine, oricare*
adverbe relative	*unde, când, cum, încotro*

Verbul copulativ care constituie elementul regent al unei subordonate predicative, va avea funcția sintactică de **predicat nominal incomplet** (deoarece numele predicativ este înlocuit de o propoziție subordonată predicativă).

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ SUBIECTIVĂ

Este propoziția subordonată care îndeplinește funcția de subiect al predicatului din propoziția regentă.

Sătulul *nu crede celui flămând.*
Cine ***este sătul*** *[1]/* ***nu crede*** *celui flămând.* *[2]/*

Termenul regent	
Verbe predicative personale	*A venit* [1]/ **cine** *a fost invitat.*[2]/ (*Cine a venit?*) **Care** *nu s-a considerat* pregătit[1]/ *nu s-a prezentat.*[2]
Verbe impersonale	*a trebui, a fi, a rămâne, a ajunge* *Trebuie* [1]/ ***să*** *plecați* mai devreme.[2]/ *Era* [1]/ ***să*** *pierdem* avionul.[2]/ *Rămâne* [1]/ ***să*** *ne vedem* joi.[2]/ *Ajunge* [1]/ **cât** *ai exersat* la pian.[2]/
Verbe impersonale la diateza reflexivă	*se cuvine (să), se cade (să), se întâmplă (să), se zice (că), se aude (că), se spune (că), se pare (că), se poate (să)* etc. *Se întâmplă* [1]/ ***să*** *cunosc* situația prezentată.[2]/ *Se aude* [1]/ **că** *vor fi schimbări* la conducerea firmei.[2]/
Predicate nominale impersonale	*e bine, e rău, e ușor, e greu, e lesne, e dificil, e posibil, e drept, e recomandabil* etc. *E foarte bine* [1]/ ***să*** *consumi* legume proaspete.[2]/ *E dificil* [1]/ ***să*** *accepți* eșecul.[2]/
Verbe impersonale la diateza pasivă	*este scris (că), este cunoscut (că), este hotărât (să), este știut (că), este stabilit (că)* etc. *Este știut* [1]/ **că** *se va organiza* un concurs pentru ocuparea aceste funcții.[2]/ *Este scris* în documentele oficiale [1]/ **că** *nu vor face* demiteri.[2]/
Verb impersonal reflexiv cu pronume în dativ sau acuzativ	*îmi place, îmi convine, îmi vine, mă uimește, mi-e drag, mă frământă, mă doare (că/să)* *Îmi place* [1]/ ***să*** *lenevesc* în livada bunicilor.[2]/ *Mi-e drag* [1]/ ***să*** *te văd* făcând acte de caritate.[2]/
Adverbe sau locuțiuni adverbiale predicative	(însoțite de conjuncțiile subordonatoare că/ să): *posibil (să), probabil (că), firește (că), sigur (că), poate (că), desigur (că), bineînțeles (că), pesemne (că)* etc. *Poate* [1]/ **că** *a avut dreptate* în această privință.[2]/ *Pesemne* [1]/ **că** *a fost impresionat* la vederea rezultatelor.[2]/

Scanned with OKEN Scanner

Expresii verbale impersonale	*i-a fost dat să, i-a fost scris să, i-a fost menit să* etc. *I-a fost dat* [1]*/* ***să*** *trăiască* cu povara aceasta..[2]/ *I-a fost scris* [1]*/* ***să*** *ajungă* un om important.[2]/
Elemente de relație	
conjuncții subordonatoare	*că, să, ca ... să, dacă, de*
pronume sau adjective pronominale relative	*care, cine, ce, cât*
pronume sau adjective pronominale nehotărâte	*oricare, oricine, orice, orișice*
adverbe relative	*unde, când, cum, cât*

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ ATRIBUTIVĂ

Este subordonata care are ca element regent un substantiv sau un înlocuitor al acestuia (pronume sau numeral) și constituie expansiunea funcției sintactice de atribut la propoziția subordonată aferentă.

Am cules fructele **coapte**.
Am cules fructele ¹/ ***care*** *s-au copt.*²/

Termenul regent	
substantiv	*Dorința* ¹/ **pe care** *o avea* ²/ *era de a cânta* pe scenă.¹/
pronume	*Acela* ¹/ **pe care** *tu l-ai văzut* ²/ *este cel mai bun.* ¹/
numeral cu valoare substantivală	*Am cumpărat trei,* ¹/ **care** *păreau mai potriviți.* ²/
Elemente de relație	
conjuncții subordonatoare	*că, să, ca...să, dacă, de* etc. Ideea ¹/ **că** *am greșit* ²/ *nu-mi iese din cap.*¹/
pronume sau adjective pronominale relative	*care, cine, ce, cât* *Cartea* ¹/ **despre care** *vom discuta* ²/ *e premiată.* ¹/
pronume sau adjective pronominale nehotărâte	*oricare, oricine, orice, oricui* *Voi alege oferta* ¹/ **oricui** *e mai bună.* ²/
adverbe relative	*unde, când, cum, încotro* *Locul* ¹/ **unde** *ne-am întâlnit* ²/ *îmi va rămâne în memorie.* ¹/

Atenție!
Atunci când ai de construit o propoziție atributivă introdusă printr-un pronume relativ (care) trebuie să observi funcția sintactică a acestuia în subordonata din care face parte.

Cartea ¹/ **care** îmi place,²/ costă cam mult.¹/ (*Cine îmi place? Care* = subiect)
Cartea ¹/ **pe care** mi-ai dăruit-o,²/ îmi place.¹/ (*Ce mi-ai dăruit ? Pe care* = complement direct)

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ DIRECTĂ

Este propoziția subordonată care indeplinește funcția de complement direct în raport cu verbul din regentă.

Și acum port *rochia* de la tine.
Și acum *port* ¹/ **ce** mi-*ai cumpărat*. ²/

Termenul regent	
verb sau locuțiune verbală tranzitivă	*Mi-a promis*¹/ **că** *va veni*. ²/ *Nu am băgat de seamă*¹/ **că** *Andrei lipsește*. ²/
interjecție predicativă	*Uite* ¹/ *ce am primit de ziua mea!*²/
Elemente de relație	
conjuncții subordonatoare	*că, să, ca...să, dacă, de* etc.
pronume sau adjective pronominale relative	*care, cine, ce, cât*
pronume sau adjective pronominale nehotărâte	*oricare, oricine, orice*
adverbe relative	*unde, când, cum, încotro*

Atenţie!
Știu ¹/ **că** *nu-ți vei ține promisiunea.*²/ (Propoziția 2 = completivă directă)
Se știe ¹/ **că** *nu-ți vei ține promisiunea.*²/ (Propoziția 2 = subiectivă)

Vede ¹/ **că** nu *are de ales.*²/ (Propoziția 2 = completivă directă)
Se vede ¹/ **că** *nu are de ales.*²/ (Propoziția 2 = subiectivă)

Atenţie!
Verbele copulative nu sunt tranzitive, deci nu primesc complement direct. După acest tip de verbe, urmează subordonată predicativă, nu completivă directă.

Elementele regente ale subordonatei completive directe sunt și verbele predicative personale tranzitive care se află la un mod nepredicativ (gerunziu, infinitiv, supin).

Văzând ¹/ **că** *a greșit,*²/ *s-a făcut roșu* la față.¹/
Până mâine *poate învăța* ¹/ **ce** *nu știe.*²/
A avut de făcut ¹/ **ce** *nu-i place.*²/

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ COMPLETIVĂ INDIRECTĂ

Este propoziția subordonată care îndeplinește funcția de complement indirect în raport cu verbul din regentă.

La conferință am discutat *despre poluare.*
La conferință *am discutat* ¹/ ***despre ce*** *era stabilit.*²/

Termenul regent	
verb sau locuțiune verbală	*Vorbește* ¹/ ***despre ce*** *a văzut în școlile din Anglia.*²/ *Și-a adus aminte* ¹/***de ce*** *i-am spus anul trecut.*²/
adjectiv	*Sunt capabil* ¹/***să*** *ajung în vârful muntelui.*²/
interjecție	*E vai* ¹/***de cine*** *nu ascultă.*²/
Elemente de relație	
conjuncții subordonatoare	*că, să, ca...să, dacă, de* etc.
pronume sau adjective pronominale relative	*care, cine, ce, cui*
pronume sau adjective pronominale nehotărâte	*oricare, oricine, orice, oricui*
adverbe relative	*unde, când, cum*

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE LOC

Propoziția subordonată circumstanțială de loc arată locul unde se petrece acțiunea exprimată de verbul din regentă.

Îmi petrec vacanța *la țară.*
Îmi vacanță ¹/ **unde** *îmi place.*²/

Termenul regent	
un verb sau o locuțiune verbală	*S-a dus* ¹/ **unde** *era apa mai adâncă.*²/
un adverb sau un adjectiv provenit din verb la participiu	*Vor pleca acolo* ¹/ ***unde*** *am fost și anul trecut.* ²/
interjecție predicativă	*Hai*¹/ ***oriunde*** *vedem cu ochii!* ²/
Elemente de relație	
pronume sau adjective pronominale relative sau nehotărâte (precedate de prepoziții)	*care, cine, ce, oricare, oricine*
adverbe relative de loc, adverbe relative nehotărâte	*unde, încotro, oriunde*

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE MOD

Este subordonata care arată modul în care se desfășoară acțiunea exprimată de verbul din regentă.

Acasă scrie *aplecat.*
Acasă *scrie*[1]/ **cum** *a învățat.*[2]/

Termenul regent	
verb	*A reparat casa* [1]/ ***cum*** *știa el mai bine.*[2]/
adjectiv	*Este grațioasă* [1]/ ***cum*** *este o lebădă pe lac.*[2]/
adverb	*Să te porți bine,* [1]/ ***cum*** *te-am învățat.*[2]/
Elemente de relație	
locuțiuni conjuncționale	*fără să, fără ca... să, ca și cum*
adverbe relative de mod și nehotărâte	*cum, cât, precum, oricum*

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE TIMP

Propoziția subordonată circumstanțială de timp arată timpul când se petrece acțiunea exprimată de verbul din regentă.

Mă voi ocupa de asta *mâine.*
Mă voi ocupa de asta[1]/ **când** *voi avea* timp.[2]/

Termenul regent	
un verb sau o locuțiune verbală	*Am aflat despre incident* [1]/ ***după ce*** *s-au liniștit spiritele.*[2]/
un adverb sau un adjectiv provenit din verb la participiu	*Rochia cumpărată* [1]/ ***când*** *am fost în vacanță* [2]/ *s-a decolorat.* [3]/
interjecție predicativă	*Hai pe la mine* [1]/ ***când*** *poți!* [2]/
Elemente de relație	
locuțiuni conjuncționale	*înainte să, imediat ce, în vreme ce, în timp ce, după ce etc.*
adverbe nehotărâte și relative	*oricând, oricât, orișicând, cât, când* etc.

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE CAUZĂ

Este propoziția subordonată care exprimă cauza acțiunii din propoziția regentă.

De emoție îi tremurau mâinile. **Pentru că** *era emoționată*,[1]/ îi *tremurau* mâinile.[2]/

Termenul regent	
verb sau locuțiune verbală	*Mă temeam de câini,*[1]/ ***căci*** *am fost mușcată de unul.*[2]/
adjectiv	*A venit fericită,* [1]/ ***pentru că*** *i-au ieșit analizele bine.* [2]/
interjecție predicativă	*Hai la piscină* [1]/ ***că*** *nu e așa aglomerat.* [2]/
Elemente de relație	
conjuncții sau locuțiuni conjuncționale	*căci, că, fiindcă, deoarece, pentru că, din cauză că, pe motiv că* etc.
adverbe relative	*cum, unde*

Atenţie!
Pentru a nu faceconfuzie între subordonata de cauză și alt tip de subordonată (cea de scop sau indirectă) trebuie să verifici dacă acțiunea din regentă reprezintă efectul acțiunii exprimate în subordonata cauzală.
Astfel, ordinea acțiunilor este următoarea:

1. Cauza: *Pentru că era emoționată [...]*
2. Efectul (acțiunea din regentă): [...] *îi tremurau mâinile*.

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ DE SCOP (FINALĂ)

Propoziția subordonată de scop arată scopul pentru care este săvârșită acțiunea din regentă.

Mă duc la bibliotecă *după carte. Mă duc* la bibliotecă [1]/ **ca *să*** *iau* o carte.[2]/

Termenul regent	
verb sau locuțiune verbală	*Am învățat* [1]/ **ca *să*** *iau zece.* [2]/
adjectiv provenit din verb la participiu	*Am un costum cumpărat* [1]/ **ca *să*** *merg la bal.* [2]/
Elemente de relație	
conjuncții sau locuțiuni conjuncționale	*ca să, de, pentru ca să, ca nu cumva să*

Atenţie!
Subordonata de scop arată cu ce scop este realizată acțiunea din regentă, de aceea ordinea acțiunilor este: 1. acțiunea din regentă (*Mănânc* [...]) / 2. scopul acțiunii (*[...] ca să mă îngraș*)

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONDIȚIONALĂ

Propoziția subordonată condițională exprimă condiția necesară îndeplinirii acțiunii din regentă.

Citind, vei ști mai multe.
Dacă *vei citi*, ¹/*vei ști* mai multe.²/

Termenul regent	
verb	***Dacă*** *se produce un accident,¹/ sunați la ambulanță.²/*
interjecție predicativă	*Hai pe la mine, ¹/* ***dacă*** *vrei! ²/*
Elemente de relație	
conjuncții sau locuțiuni conjuncționale	*dacă, de, în caz că*

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONSECUTIVĂ

Propoziția subordonată consecutivă arată urmarea (consecința) acțiunii din regentă.

Era atât de întuneric, ¹/ **încât** *nu vedeam* pe unde merg.²/
Așa de tare *mă doare* capul,¹/ **că** îmi *curg* lacrimi.²/
A strigat așa de tare ¹/ **că** *m-am speriat.*²/

Termenul regent	
verb	*A cântat atât, ¹/* ***încât*** o durea gâtul. *²/*
adjectiv	*Sunt prea obosită ¹/* ***ca să*** *mai merg cu tine la film. ²/*
adverb	*Cânta atât de fals, ¹/* ***că*** *ne-am acoperit urechile. ²/*
Elemente de relație	
conjuncții sau locuțiuni conjuncționale	*încât, că, să, de, ca să, încât să, așa că, astfel încât, cât să*

Atenție!
Deoarece exprimă o urmare a acțiunii din regentă, subordonata consecutivă stă întotdeauna după regentă.
O altă particularitate a acestei subordonate, care ușurează recunoașterea în frază, este conjuncția ***încât***, ce poate servi și ca mijloc de verificare.

A alergat așa de mult, ¹/ **că** îl *dor* picioarele. ²/
Recită atât de frumos, ¹/ **de**-ți *vine* ²/ să-i sorbi cuvintele. 3/
A muncit tot așa de mult, ¹/ **încât** *i s-a făcut rău.* ²/

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIȚIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANȚIALĂ CONCESIVĂ

Acest tip de subordonată arată o împrejurare care ar fi putut împiedica realizarea acțiunii din regentă (face o concesie, un compromis în legătură cu verbul din regentă).

Mănânc legume în fiecare zi,[1]/ **cu toate că** *nu-mi plac.*[2]/

Termenul regent	
verb	*Voi pleca la mare,[1]/* ***chiar dacă*** *nu este vreme de plajă.[2]/*
adjectiv	*Este înțelegătoare, [1]/* ***cu toate că*** *o supăr des. [2]/*
Elemente de relație	
conjuncții sau locuțiuni conjuncționale	*deși, că, să, de, cu toate că, chit că, măcar să, măcar de, chiar dacă* etc.
pronume sau adjective pronominale nehotărâte	*oricine, orice, oricare, oricât*
adverbe relative și nehotărâte	*oriunde, oricând, oricum, cât,, cum*

Atenţie!
Raportul dintre subordonata concesivă și regentă ei este asemănător cu cel adversativ, exprimat cu ajutorul conjuncției dar. Pentru a identifica subordonata concesivă, verificăm dacă putem înlocui raportul de subordonare cu cel de coordonare adversativă.

Am participat la competiție, [1]/ **chiar dacă** *nu eram pregătit.* [2]/
Am participat la competiție, [1]/ **dar** *nu eram pregătit.*[2]/

Scanned with OKEN Scanner

Moduri de expunere. Figuri de stil și imagini artistice. Elemente de prozodie. Genuri și specii

NARAȚIUNEA

Este modul de expunere utilizat de narator pentru a prezenta întâmplările la care iau parte personajele textului literar.

Caracteristici ale narațiunii

Prezența naratorului / instanței narative; în funcție de persoana la care se realizează narațiunea, identificăm mai multe ipostaze narative:

Narator obiectiv (martor)
Povestește întâmplările folosind verbe la persoana a III-a.

Narator obiectiv omniscient
Relatează faptele la persoana a III-a, dar cunoaşte gândurile personajelor, intenţiile acestora și frământările lor sufletești (nuvelă, roman).

Narator subiectiv
Prezintă faptele din ipostaza de personaj, folosind verbe la persoana I.

Partea de vorbire utilizată preponderent într-o narațiune este verbul, cu ajutorul căruia se identifică și ipostaza naratorului.

O altă trăsătură a narațiunii, ca mod de expunere, se referă la **prezența indicilor spațio-temporali**. Acțiunea narată se desfășoară într-un anumit cadru spațial și într-o anumită perioadă de timp, marcată sau sugerată ca atare.

Într-o narațiune **este prezentată o întâmplare sau o suită de întâmplări**, desfășurată într-o succesiune logică.

Personajele reprezintă un alt argument care indică faptul că un text este o narațiune.

Exemplu

Cocostârcul s-a sculat cu noaptea-n cap. A intrat în baltă. Pe picioarele lungi, subţiri ca nişte lujere, trupul lui se leagănă agale. Din când în când îşi udă pliscul; uneori se opreşte de se uită, ispititor, în fundul apei, ca şi cum ar fi dat peste ceva ce căuta de mult. E răcoare şi răcoarea îl încântă. Nu simte nici o altă dorinţă decât să-şi scalde picioarele în unda rece, care-i trimite fiori până sub aripi…
(Emil Gârleanu, *Mărinimie*)

- narator obiectiv, narațiunea se realizează la persoana a III-a
- prezența verbelor (*s-a sculat, a intrat, udă, încântă* etc.)
- prezența indicilor spațio-temporali (*cu noaptea-n cap* – dimineața devreme, pe baltă)
- începutul unei zile pentru cocostârc, delectarea în apa rece a bălții și în liniștea dimineții
- personajul central este un cocostârc

Scanned with OKEN Scanner

DESCRIEREA

Este modul de expunere cu ajutorul căruia sunt prezentate detalii semnificative ale unui peisaj (descrierea de tip tablou) sau ale unui personaj (descrierea de tip portret).

Caracteristici ale descrierii

Într-o descriere ne este prezentată **o imagine de ansamblu**.

O altă caracteristică a descrierii este aceea că **sunt evidențiate detaliile semnificative ale peisajului / personajului**, adică acele detalii care îl emoționează pe autor și care transmit și cititorului sentimentele sale față de aspectul surprins.

Viziunea autorului față de imaginea descrisă este surprinsă cu ajutorul **elementelor de expresivitate artistică**, de aceea sunt prezente numeroase figuri de stil (personificări, comparații, metafore, inversiuni etc). Detaliile semnificative sunt prezentate cu ajutorul perechii substantiv-adjectiv, deci **figura de stil predominantă, într-o descriere, este epitetul.**

Deoarece autorul conturează imaginea unui peisaj / personaj, asemenea unui pictor, sunt prezente numeroase **imagini vizuale**, îmbinate armonios cu cele **auditive, olfactive, dinamice**.

Rolul descrierii, ca mod de expunere, este acela **de a transmite sentimentele, emoțiile autorului** în raport cu peisajul sau portretul respectiv.

Exemplu

Astfel, ceea ce în primăvară era undă a Oltului, învolburată, va deveni în toamnă, sau peste cine știe câte toamne, miez limpede și răcoros al unui măr rotund, spre care se va întinde o mână omenească. Iar acea mână va fi ea însăși apă, un ultim val, fantastic evoluat, ca și globul ochiului care privește soarele și ploaia, ca și creierul care gândește: - Viața e apă! Fiindcă, până într-atât, viața e apă. Acel sfânt de demult, mărturisitor al puterii divine, de ar fi să strângă în pumn un brad sau un om, sau orice alcătuire vie, cu același har cu care a eliberat din cărămidă apa și focul, la picioarele lui s-ar face o gârlă. Într-atât, viața e apă. Aceeași din râuri, din fluvii, din nori. Și, mai ales, aceeași din oceane.

(Geo Bogza, *Cartea Oltului*)

- este descrisă apa ca element primordial, care se găsește pretutindeni într-un brad, într-un măr, într-un om
- construcțiile descriptive „miez limpede și răcoros", „ultim val, fantastic evoluat", „Viața e apă"
- construcții substantiv-adjectiv: miez limpede și răcoros (dublu epitet), metaforă „viața e apă"
- imagini artistice „globul ochiului care privește soarele și ploaia", „la picioarele lui s-ar face o gârlă" (imagini vizuale)

Scanned with OKEN Scanner

DIALOGUL

Este modul de expunere utilizat pentru a reda convorbirea dintre două sau mai multe personaje ale unei opere literare și are un rol semnificativ în caracterizarea acestora.

Caracteristici ale dialogului

Sunt prezentate replicile personajelor, marcate prin semne de punctuație specifice: linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării.

Sunt utilizate mărci ale adresării directe: verbe la imperativ, substantive în cazul vocativ, pronume și verbe la persoana a II-a etc.

Replicile sunt însoțite de verbe precum: a zice, a răspunde, a întreba, a șopti etc.

Exemplu

– Vezi ce bine-i șade lui – zice mam'mare – cu costumul de marinel?
– Mamițo, nu ți-am spus că nu se zice marinel?
– Da cum?
– Marinal...
– Ei! ziceți voi cum știți; eu zic cum am apucat. Așa se zicea pe vremea mea, când a ieșit întâi moda asta la copii – marinel.
– Vezi că sunteți proaste amândouă? întrerupe tânărul Goe. Nu se zice marinal, nici marinel...
– Da cum, procopsitule? întreabă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.
– Mariner.
– Apoi de! n-a învățat toată lumea carte ca d-ta! zice mam'mare, și iar sărută pe nepoțel și iar îi potrivește pălăria de mariner...

(I.L.Caragiale, *D-l Goe*)

- replicile personajelor: „– Vezi ce bine-i șade lui", „– Da cum?"
- semne de punctuație specifice: linia de dialog, semnul întrebării, semnul exclamării
- mărci ale adresării directe: „– Mamițo," „procopsitule", „ziceți voi"
- se remarcă intervenția naratorului prin verbele care însoțesc replicile: „zice (mam'mare)", „întrerupe (tânărul Goe)", „întreabă (tanti Mița)

Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă

1. Vei reproduce, sub forma unei povestiri, dialogul dintre personaje, păstrând cuvintele acestora.
2. Vei elimina linia de dialog.
3. Vei trece verbele și pronumele de la persoana a II-a, din dialog, la persoana a III-a, în narațiune.
4. Semnele de punctuație specifice dialogului vor dispărea.
5. Nu vei mai folosi verbe la modul imperativ, ci la modul conjunctiv și nici substantive în cazul vocativ.
6. Vei utiliza verbe declarative (*spune, întreabă, răspunde, afirmă, aprobă* etc.) urmate de conjuncții de tipul: că, să etc.

Exemplu

Vorbire directă:	Vorbire indirectă:
– Vezi că sunteți proaste amândouă? întrerupe tânărul Goe. Nu se zice marinal, nici marinel... *– Da cum, procopsitule? întreabă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.* *– Mariner.*	*Goe întrerupe discuția afirmând că sunt proaste amândouă. Spune că nu se zice nici marinal, nici marinel. Tanti Mița îl întreabă pe Goe, cu un zâmbet simpatic, cum se zice, iar acesta îi răspunde că se spune mariner.*

Scanned with OKEN Scanner

FIGURILE DE STIL

Figurile de stil constituie modalitățile artistice de exprimare a sentimentelor și ideilor în cadrul unei opere literare. Ele sunt procedee prin care sensul propriu al cuvintelor este schimbat pentru a se obține un grad mai înalt de expresivitate literară.

• EPITETUL

Este figura de stil care evidențiază, în mod expresiv, însușirea sau caracteristica unui element. Epitetul este alcătuit din perechea substantiv – adjectiv (***mare învolburată***, ***nori întunecați***) sau din perechea verb – adverb (***adie încetișor***, ***răsună adânc***). **ATENȚIE!** Adjectivul singur nu poate constitui un epitet în absența substantivului.	În vaduri ***ape repezi*** curg Şi vuiet dau în cale, Iar plopi în ***umedul amurg*** Doinesc ***eterna jale***. (George Coșbuc, *Mama*) ***Sură-i sara*** cea de toamnă; de pe lacuri ***apa sură*** Înfunda ***mişcarea-i creaţă*** între stuf la iezătură; Iar pădurea ***lin suspină*** şi prin ***frunzele uscate*** Rânduri, rânduri trece-un freamăt, ce le scutură pe toate. (Mihai Eminescu, *Călin. File din poveste*)

• PERSONIFICAREA

Este figura de stil care atribuie însușiri omenești obiectelor, ființelor necuvântătoare, fenomenelor, elementelor cosmice etc.	***Soarele mângâie*** iarba abia răsărită. ***Aleea tristă*** a înghețat așteptând pașii rătăciți să o cutreiere. (epitet personificator)

• COMPARAȚIA

Este figura de stil care constă în alăturarea a doi sau mai mulți termeni cu scopul evidențierii unuia dintre ei.	Are obrajii ***roșii ca bujorul***. ***Nori*** amenințători ***ca balaurii*** din poveste anunță furtuna. ***O simt*** lângă mine ***ca o adiere***.

• INVERSIUNEA

Constă în schimbarea topicii obișnuite a cuvintelor, cu rolul de a accentua semnificația sau importanța unuia dintre termeni.	Străbatem iarăşi parcul, la pas, ca mai nainte. Cărările-nvelite-s cu ***palide-oseminte***. (Tudor Arghezi, *Toamna*) ***În vaduri*** ape repezi ***curg*** Şi vuiet dau în cale, Iar plopi în ***umedul amurg*** Doinesc ***eterna jale***. (George Coșbuc, *Mama*)

Scanned with OKEN Scanner

• METAFORA

Folosește sensurile figurate ale cuvintelor ca urmare a unei comparații subînțelese (de exemplu: ***Mingea de foc anunță o nouă zi toridă.***)

Mireasa cerului albastru
Își împânzeşte-n ape chipul...
(Octavian Goga, *Pe înserate*)

O, câte lucruri au rămas nespuse,
Vechi juvaeruri risipite-n drum!
De unde să le mai adun acum,
În drum pierdute, pe vecie duse?
(Al. Philippide, *O, câte lucruri*)

Iubire, ***bibelou de porţelan***,
Obiect cu existenţa efemeră,
Te regăsesc pe-aceeaşi etajeră
Pe care te-am lăsat acum un an...
(Ion Minulescu, *Romanță fără ecou*)

• REPETIȚIA

Este figura de stil care constă în repetarea unui cuvânt sau a unei expresii cu scopul de a evidenția o idee, o imagine sau un element al peisajului.

Mircea însuşi mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,
Care ***vine, vine, vine***, calcă totul în picioare
(Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)

Păreri de rău, păreri de rău —
Stigmate vechi, cicatrizate —
În Domul sufletului meu
Păşiţi solemn, înveşmântate
(Ion Minulescu, *Romanță apocrifă*)

• ENUMERAȚIA

Este figura de stil care constă în înșiruirea unor termeni de același fel sau cu sensuri apropiate.

Câte ***ţărmuri*** înflorite, ce ***palate***, ce ***cetăţi***,
Străbătute de-al tău farmec ţie singură-ţi arăţi
(Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*)

Şi ***toamna, şi iarna***
Coboară-amândouă;
Şi ***plouă, şi ninge*** -
Şi ninge, şi plouă
(George Bacovia, *Moină*)

Scanned with OKEN Scanner

• **HIPERBOLA**

Este procedeul stilistic prin care se exagerează intenționat însușirile unei ființe sau caracteristicile unei întâmplări, ale unui fenomen sau obiect cu scopul de a impresiona puternic.	Iar din inima lui simte un copac cum că răsare, ***Care creşte într-o clipă ca în veacuri***, mereu creşte, Cu-a lui ramuri peste lume, peste mare se lăţeşte; ***Umbra lui cea uriaşă orizontul îl cuprinde*** Şi sub dânsul universul într-o umbră se întinde (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)

ANTITEZA

Este figura de stil care prezintă doi termeni opuși sau două aspecte opuse, cu scopul de a se evidenția prin contrast.	Ea ***un înger*** ce se roagă — El ***un demon*** ce visează; Ea ***o inimă de aur*** — El ***un suflet apostat***... (Mihai Eminescu, *Înger și demon*) Eu veneam ***de sus***, tu veneai ***de jos***. Tu soseai ***din vieţi***, eu veneam ***din morţi***. (Tudor Arghezi, *Morgenstimmung*)

IMAGINI ARTISTICE

Imaginile artistice reprezintă acele construcții care folosesc funcția expresivă a limbii pentru a surprinde modul în care autorul percepe realitatea prin prisma simțurilor.

• **IMAGINI VIZUALE** (realizate, în special, prin intermediul epitetelor cromatice)

Lacul codrilor ***albastru***
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în ***cercuri albe***
El cutremură o barcă. (Mihai Eminescu, *Lacul*)

Amurg de toamnă ***violet*** ...
Doi plopi, în fund, apar în siluete
Apostoli în odăjdii violete
Orașul e tot violet. (George Bacovia, *Amurg violet*)

Priveam fără de ţintă-n sus –
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus,
Departe-n zări albastre dus,
Un uriaş cu fruntea-n soare,
De pază ţării noastre pus. (George Coșbuc, *Vara*)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

• **IMAGINI AUDITIVE**

Când pururi ***veşnicia vorbeşte numa-n şoapte,***
De unde-atâta foşnet şi susure şi sfadă?
Mă plec, ascult în mine prin sufleteasca noapte
Şi-aud cum se dezbracă pământul de zăpadă.
(Vasile Voiculescu, *Noapte de martie*)

Acum însă viaţa-i lină; ţara doarme-n nepăsare!
Când şi când, ***un câine latră*** la o umbră ce-i apare,
Şi-ntr-o baltă ***mii de broaşte în lung hor orăcăiesc,***
Holbând ochii cu ţintire la luceafărul ceresc! (Vasile Alecsandri, *Noaptea*)

• **IMAGINI OLFACTIVE**

Primăvară...
O pictură parfumată cu vibrări de violet. (George Bacovia, *Nervi de primăvară*)

Acolo, lângă isvoară, iarba pare de omăt,
Flori albastre tremur ude ***în văzduhul tămâiet***
(Mihai Eminescu, *Călin. File din poveste*)

• **IMAGINI DINAMICE / MOTRICE** (care surprind mişcarea)

La voi aleargă totdeauna
Truditu-mi suflet să se-nchine;
Voi singuri străjuiţi altarul
Nădejdii noastre de mai bine... (Octavian Goga, *Plugarii*)

Ce frumoasă eşti în prag de iarnă,
Ninge disperat asupra ta,
Cerul peste tine se răstoarnă,
Ţurţurii în plete vor suna... (Adrian Păunescu, *Ce frumoasă eşti*)

În ***genunchi cădeau pedestri, colo caii se răstoarnă,***
Când săgeţile în valuri, care şuieră, se toarnă
Şi, ***lovind în faţă,-n spate***, ca şi crivăţul şi gerul,
Pe pământ lor li se pare că se năruie tot cerul...
Mircea însuşi mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)

ELEMENTE DE VERSIFICAȚIE

Prozodia sau **versificația** se ocupă cu studierea structurii și organizării versurilor.

• RIMA

Reprezintă potrivirea sunetelor finale din două sau mai multe versuri.

Rima împerecheată:	Pe câmpia Turzii, pe un verde ***plai***, Tabără oştirea marelui ***Mihai***. Acolo, în cortu-i, domnul se ***gândeşte***: Fericirea ţării inima-i ***răpeşte***. Are-o presimţire ce l-a **turburat** Şi pe mâna-i mândră capul **a plecat**. (Dimitrie Bolintineanu, *Moartea lui Mihai Viteazul*)
Rima încrucișată:	Din asfinţit, de peste ***munte***, Răsfringeri roşii de ***amurg*** Se sfarmă-n licăriri ***mărunte*** Şi-n Dunărea umbrită ***curg***. (George Topîrceanu, *Pastel*)
Rima îmbrățișată:	E-o linişte plătită-atât de ***scump*** Şi e o pace de sorginte ***sfântă*** De se aude tăinuit cum ***cântă*** Mătasea în ştiuleţii de ***porumb***. (Adrian Păunescu, *Hipnoză de toamnă*)
Monorima:	Prin nopți ***tăcute***, Prin lunce ***mute***, Prin vântul ***iute***, Aud un glas (Mihai Eminescu, *Prin nopți tăcute*)

• MĂSURA

Reprezintă numărul de silabe dintr-un vers. Pentru a stabili măsura unei poezii cu formă fixă, se numără silabele din primele două versuri.

Atenție la cuvintele care se scriu cu cratimă (se diminuează numărul de silabe)!	***Bine-ai venit, An nou!...*** 6 silabe ***Bine-ai venit...*** 4 silabe (Ion Minulescu, *Rânduri pentru Anul Nou*)

• RITMUL

Reprezintă succesiunea silabelor accentuate și neaccentuate dintr-un vers. În funcție de tipul de silabă (accentuată sau neaccentuată) cu care începe versul unei poezii, ritmul poate fi:

Iambic – prima silabă este neaccentuată, iar a doua este accentuată:	Dor-meau a-dânc si-cri-e-le de plumb, Și flori de plumb și fu-ne-rar vest-mânt... (George Bacovia, *Plumb*)
Trohaic – prima silabă este accentuată, a doua neaccentuată:	Doi-nă, doi-nă, cân-tec dul-ce! Când te-a-ud nu m-aş mai du-ce (*Doină populară*)

Scanned with OKEN Scanner

GENURILE LITERARE

GENUL EPIC

Genul epic cuprinde operele literare în care ideile și sentimentele autorului sunt transmise indirect, prin intermediul acțiunii și al personajelor.

Trăsături

- Autorul se exprimă în mod indirect, prin intermediul vocii narative și al personajelor care săvârșesc acțiunea.
- Acţiunea este plasată în timp şi spaţiu.
- Indicii de timp stabilesc succesiunea şi durata întâmplărilor (în text se află adverbe de timp, substantive, cuvinte și expresii care definesc zilele săptămânii, lunile anului, anotimpuri etc.).
- Indicii de spațiu fixează locul unde se desfășoară acțiunea (adverbe de loc, substantive, cuvinte și structuri care indică locul unde se desfășoară acțiunea).
- *Acţiunea textului epic este organizată pe momentele subiectului:*
  1. **Expoziţiunea** – surprinde situaţia iniţială, circumscrie locul, indică timpul și unele dintre personaje;
  2. **Intriga** – momentul care provoacă un conflict (cauza acţiunii);
  3. **Desfăşurarea acţiunii** – succesiunea întâmplărilor declanşate de intrigă;
  4. **Punctul culminant** – momentul de maximă intensitate (situaţia dificilă);
  5. **Deznodământul** – surprinde rezolvarea conflictului (situaţia finală).
- Dacă relatarea (narațiunea) este la persoana I, atunci narațiunea este subiectivă; dacă este redată la persoana a III-a, narațiunea este obiectivă.
- Acțiunea textului epic poate fi rezumată.
- Pe parcursul textului epic se îmbină modurile de expunere: narațiunea, descrierea și dialogul.

Pentru încadrarea unui fragment de text în **genul epic**, trebuie avute în vedere aspectele de mai jos.

Prezența naratorului	O trăsătură, care încadrează fragmentul în genul epic, este prezența instanței narative / naratorului, aflat în ipostaza de_____ [*martor al întâmplărilor, narator obiectiv, personaj sau narator subiectiv*].
Acțiunea / întâmplările relatate	Acțiunea desfășurată într-o succesiune logică, urmând momentele subiectului, reprezintă un alt argument care încadrează textul în genul epic.
Prezența personajelor	O altă caracteristică a genului epic, identificată și în textul suport, se referă la personajele care participă la derularea întâmplărilor. În acest text, personajele sunt_____ [*exemplificări din text*].
Modurile de expunere	Ceea ce încadrează fragmentul dat în genul epic, este utilizarea *următoarelor moduri de expunere* _____ [*narațiune*, descriere, dialog].
Spațiul și timpul	Coordonatele spațio-temporale reprezintă un alt argument care încadrează textul dat în categoria operelor epice. Reperul temporal este_____, iar cel spațial _____ [*exemplificări din text*].

Scanned with OKEN Scanner

GENUL LIRIC

Genul liric este genul prin care autorul se exprimă în mod direct, prin intermediul eului liric, transmițând o serie de sentimente, gânduri, idei.

Trăsături

- Eului liric este identificat în text prin mărcile lexico-gramaticale, verbale și pronominale de persoana I și a II-a.
- Eul liric este „vocea" prin intermediul căreia autorul îşi exprimă stări sufleteşti şi idei.
- Mărcile lexico-gramaticale ale prezenţei eului liric într-un text poetic sunt: pronumele şi verbele la persoana I sau a II-a, singular şi plural, adjectivele pronominale, interjecții, vocative.
- Prin intermediul textului, autorul transmite o serie de sentimente: iubirea, tristeţea, bucuria, melancolia etc.
- Limbajul este sugestiv și expresiv, folosindu-se imaginile artistice și figurile de stil. Textul face uz de multe mijloace de expresivitate care-i dau sens și conținut liric.
- Modul principal de expunere într-un text liric, este descrierea literară.
- În cazul poeziilor, textul este dispus în versuri și strofe, valorificându-se astfel muzicalitatea limbajului obținută prin elemente de prozodie (rima, ritmul, măsura versului), dar și prin repetiți, refren, aliterații sau asonanțe.

Pentru încadrarea unui fragment de text în **genul liric**, trebuie avute în vedere aspectele de mai jos.

Exprimarea directă a sentimentelor	O trăsătură a creației lirice, prezentă și în textul dat, se referă la exprimarea directă a sentimentelor de _____ [*exemplificări conform textului*].
Subiectivitatea	O altă marcă a discursului liric este subiectivitatea sa, eul poetic fiind identificat prin_____. **Atenție!** La acest punct vor fi luate în considerare următoarele aspecte: • forme lexico-gramaticale de persoana I singular (verbe și pronume la persoana I); • forme lexico-gramaticale de persoana I plural (sugerează ideea de cuplu sau de reprezentant al unei categorii); • verbe și pronume la persoana a II-a, ce marchează adresarea directă a eului liric (monolog liric adresat); • versuri exclamative, interogative sau care exprimă explicit sentimente.
Expresivitatea limbajului	Este utilizat limbajului expresiv pentru a exprima sentimentele eului liric. În acest text, poetul folosește o varietate de figuri de stil pentru a transmite propria viziune despre lume, de pildă: _____ [*exemple de figuri de stil din text*].
Muzicalitatea	Având o structură versificată, această creație lirică are o muzicalitate aparte realizată de rima_____ [*tipul rimei*], măsura de _____silabe [*numărul de silabe al primelor două versuri*] și de ritmul _____ [*tipul ritmului*].

Scanned with OKEN Scanner

GENUL DRAMATIC

Genul dramatic cuprinde totalitatea operelor scrise pentru a fi reprezentate pe scenă. De aceea, operele dramatice presupun o limitare în timp și spațiu a acțiunii reprezentate.

Trăsături

- Textul dramatic este structurat în acte și scene.
- În opera dramatică apare un conflict dramatic, care este axa în jurul căruia se dezvoltă acțiunea, bazată pe împrejurări, pasiuni și caractere care se ciocnesc.
- Întâmplarile nu sunt relatate, ci se desfășoară în timp real.
- Personajele textului dramatic comunică prin intermediul dialogului și a monologului; autorul intervine doar prin intermediul indicațiilor scenice (didascalii).
- Indicațiile scenice (didascaliile) apar, în general, între paranteze și se referă la acțiunea personajelor, la gesturi, la decor. Ele oferă îndrumări esenţiale pentru transpunerea textului în scenă, orientând jocul actorilor. De asemenea, acestea oferă informaţii preţioase nu doar în reprezentarea scenică, ci şi în lectura propriu-zisă, ajutându-l pe cititor să-şi reprezinte mental evenimentele şi personajele.
- Replicile personajelor sunt susținute de mărci ale adresării directe: interjecții predicative, substantive în cazul vocativ, interogații, exclamații.

Elemente de compoziţie

Act	• subdiviziune a unei piese, care cuprinde mai multe scene.
Scenă	• subdiviziune a unui act, delimitată, în general, prin intrarea sau ieşirea unui personaj, prin modificarea locului şi timpului acţiunii; • caracteristica scenei este că surprinde o singură întâmplare, într-un cadru neschimbat.
Indicaţii scenice	• precizări făcute de autor şi care se află între paranteze; • se referă la spaţiu, timp, gestică, vorbirea tipică a personajelor, decor; • sunt folosite pentru transpunerea textului în spectacol; • pot fi şi o modalitate de caracterizare a personajului atunci când textul este citit, și nu vizionat ca spectacol.
Replică	• enunţ de mărime variabilă, rostit de un personaj, în cursul unui dialog; textul dramatic este construit sub forma succesiunii replicilor (excepţie face monologul).
Monolog	• scenă în care un personaj, de obicei singur pe scenă, își exprimă cu glas tare gândurile.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru încadrarea unui fragment de text în **genul dramatic**, trebuie avute în vedere aspectele de mai jos.

Structura specifică	O primă caracteristică a genului dramatic, identificată în textul suport, este structurarea în acte și scene. Acest fragment face parte din actul_____scena_____.
Predominanța dialogului	O altă trasătură a genului dramatic este utilizarea dialogului ca mod de expunere predominant. Fiecare replică este însoțită de numele personajului care o rostește.
Prezența indicațiilor de scenografie și de interpretare (didascalii)	Acest fragment aparține genului dramatic deoarece sunt prezente didascaliile / indicațiile de scenografie și de interpretare, care le oferă regizorului și actorilor informațiile necesare despre modul cum trebuie reprezentată această scenă/ tablou/ act, dar care, în același timp, constituie și un mijloc de caracterizare.
Conflictul	Prezența unui conflict reprezintă o altă trăsătură esențială a genului dramatic. În acest fragment conflictul apare între _____ și _____ și constă în _____ [*exemplificări în conformitate cu textul*].

Scanned with OKEN Scanner

SPECIILE LITERARE

ROMANUL

Definiție

Romanul este specia de mari dimensiuni a genului epic în proză, cu numeroase personaje aflate în evoluţie şi cu acțiune complexă, ce se desfăşoară pe mai multe planuri.

Trăsături

- Acţiunea romanului este circumscrisă spaţial şi temporal.
- Relaţiile dintre personajele de roman sunt complexe şi variate.
- Personajele aparţin unor tipologii (reprezentative pentru anumite categorii sociale, profesionale, de vârstă etc.).
- Principalul mod de expunere este naraţiunea, împletită cu descrierea, dialogul şi monologul.
- Naratorul poate fi și personaj, în cazul unei scrieri subiective, narațiunea realizându-se la persoana I, sau obiectiv, narațiunea fiind realizată la persoana a III-a.

NUVELA

Definiție

Nuvela este o specie a genului epic, în proză, de dimensiuni relativ reduse în raport cu romanul, dar mai ample decât schița, cu o acțiune care urmărește un singur fir narativ, o intrigă complexă și un conflict care determină întreaga acțiune.

Trăsături

- Nuvela urmărește un singur fir narativ, dezvoltat în jurul unui conflict puternic (exterior sau interior), care antrenează o serie de personaje.
- Accentul cade asupra evoluției personajelor (caracterizarea acestora), nu asupra întâmplărilor.
- Personajul de nuvelă are trăsături specifice prin care se deosebește de alte tipuri de personaje; de asemenea, trebuie menționat că, în nuvelă apare, de obicei, un singur personaj principal.
- Firul epic este obiectiv, păstrând, așadar, o strânsă legătură cu realitatea, asigurând caracterul veridic al nuvelei.
- Modul de expunere predominant este narațiunea; apar, de asemenea, descrierile, dialogurile și monologurile.
- Deznodământul are un rol important în nuvelă, contribuind la desăvârșirea impresiei de autenticitate a faptelor redate.

Scanned with OKEN Scanner

BASMUL

Definiție

Basmul este o specie a genului epic care are ca temă confruntarea dintre bine și rău. Este o narațiune în proză, de întindere medie, în care se relatează întâmplări supranaturale, iar personajele poartă valori simbolice, reprezentând binele și răul.

Trăsături

- tema oricărui basm este lupta dintre bine și rău, victoria aparținând întotdeauna binelui;
- personajele au însușiri supranaturale;
- elementele reale se împletesc cu cele fantastice;
- sunt prezente animale ajutătoare sau fabuloase;
- apar obiecte miraculoase;
- timpul și spațiul nu sunt precizate, de obicei basmul ne plasează în atemporal (a fost odată...);
- acțiunea se poate desfășura atât pe tărâmul nostru, cât și pe tărâmul celălalt;
- apar cifrele magice: trei, șapte, nouă;
- finalul basmului este, de obicei, fericit;
- este subliniată superioritatea mezinului;
- apar formulele specifice:
  - **formulele inițiale** (anunță intrarea într-o lume fantastică, fabuloasă): *„A fost odată ca niciodată”;*
  - **formulele mediane** (marchează continuarea acțiunii): *„Și se luptară zi de vară până în seară...”;*
  - **formulele finale** (cele care marchează ieșirea din lumea fantasticului): *„Și am încălecat pe-o șa și v-am spus povestea mea”; „Și am încălecat pe o căpșună și v-am spus o mare minciună”.*

SCHIŢA

Definiție

Schiţa este o specie a genului epic, în proză, de întindere mică, în care se relatează un singur episod semnificativ din viaţa personajelor.

Trăsături

- schița prezintă un număr relativ mic de personaje;
- acțiunea este redată într-un stil concis;
- intriga schiţei este simplă;
- acţiunea schiţei se desfăşoară într-un interval de timp redus şi într-un spaţiu limitat;
- personajul principal este caracterizat într-o manieră stilizată, construcţia sa fiind realizată din perspectiva unei trăsături interioare;
- modul predominant de expunere este narațiunea împletită cu dialogul.

Scanned with OKEN Scanner

FABULA

Definiție

Fabula este o specie a genului epic, cu caracter moralizator, în care sunt personificate animale, plante, obiecte, fenomene ale naturii și sunt prezentate diferite defecte umane cu scopul de a fi îndreptate.

Trăsături

- este o creație epică deoarece are narator și personaje;
- fabula prezintă următoarea structură: povestirea propriu-zisă și morala;
- figura de stil predominantă este personificarea, prin intermediul căreia animalele, plantele, lucrurile capătă însușiri omenești;
- acțiunea fabulei este scurtă, concentrată și se rezumă la un aspect singular din viața personajelor;
- prin intermediul personajelor ce apar în fabulă sunt satirizate diferite tipuri umane;
- personajele unor fabule sunt prezentate prin antiteză, lucru redat uneori chiar de titlu;
- în fabulă sunt prezentate defecte general-umane, cu scopul de a le îndrepta: minciuna, parvenitismul, fățărnicia, trufia, lăcomia;
- fabula are caracter educativ, care rezultă atât din conținutul ei, cât și din morală.

Morala fabulei poate fi:

a) Explicită – apare în versurile de început sau finale, în prima/ultima strofă, redând învățătura întregului text;
b) Implicită – nu apare ca atare în text, fiind o învățătură ce trebuie dedusă de cititor.

BALADA POPULARĂ

Definiție

Balada populară este o specie a genului epic, în versuri de proporții medii, în care se povestesc întâmplări neobișnuite, iar personajele poartă valori simbolice.

Trăsături

- are caracter oral, anonim, colectiv și sincretic;
- povestește o întâmplare neobișnuită, exemplară;
- prezintă personaje cu însușiri excepționale, personajele pozitive fiind adevărate modele morale;
- personajele pozitive sunt prezentate în antiteză, de obicei, cu personajele negative;
- acțiunea este generată de un conflict puternic;
- timpul și spațiul sunt, în principiu, nedeterminate;
- naratorul este implicat afectiv, dovadă prezența dativului etic;
- sunt utilizate formule specifice prin care se face trecerea de la un episod la altul;
- în funcție de conținut, baladele pot fi: păstorești (*Miorița*); haiducești (*Toma Alimoș*); vitejești (*Gruia lui Novac*); istorice (*Constantin Brancoveanu*); care reflectă jertfa pentru creație (*Meșterul Manole*).

Adesea, tematica baladelor reflectă comuniunea dintre om si natură (în concepția populară, omul își trăiește viața după ritmurile naturii, iar moartea reprezintă doar unul dintre momentele din ciclul etern al vieții.

Tematica baladelor populare a constituit o sursă de inspirație și pentru literatura cultă, așa cum este cazul baladelor scrise de George Coșbuc, Șt. O. Iosif, Radu Stanca.

Scanned with OKEN Scanner

PASTELUL

Definiție

Este o specie literară aparţinând genului liric în care este prezentă o descriere literară în versuri care înfăţişează un tablou din natură, un peisaj, un element sau un fenomen al naturii, un anotimp sau un moment al zilei, aspecte din viaţa plantelor sau a animalelor în strânsă legătură cu care sunt exprimate sentimentele prin intermediul eului liric şi al unui limbaj artistic, figurat.

Trăsături

- modul principal de expunere este descrierea literară de tip tablou, fapt sugerat prin frecvenţa mare a structurilor de tip substantiv-adjectiv. Prin intermediul *substantivelor* sunt prezentate *elementele naturii descrise*, iar *adjectivele* au rolul de a înfăţişa *trăsăturile caracteristice* peisajul descris;
- se remarcă prezența abundentă a mijloacelor de expresivitate: figuri de stil și imagini artistice care conturează imaginarul poetic;
- eul liric, aflat în ipostază contemplativă, de fin observator al naturii sau fiinţă meditativă, îşi exprimă în mod direct sentimentele de încântare, dragoste, admiraţie, melancolie, regret, nostalgie, resemnare, optimism, nelinişte, teamă, îndoială, dezamăgire, dor, bucurie, exuberanţă, optimism etc. faţă de tabloul de natură descris.
- prezenţa eului liric este sugerată în text prin *mărci lexico-gramaticale* (verbe şi pronume la persoana I sau a II-a, adjective prononimale posesive de pers I sau a II-a) şi *stilistice specifice* (verbe la imperativ, substantive vocative, interjecţii, propoziţii exclamative şi interogative).

DOINA

Definiție

Doina populară este o specie a genului liric, în versuri, cu caracter oral, anonim și sincretic, în care sunt exprimate, în mod direct, sentimente puternice de dragoste, de ură, de jale, de iubire, de dor.

Trăsături

- este construită sub forma unei confesiuni lirice care exprimă cu intensitate sentimentele autorului anonim față de tema abordată, textul căpătând astfel o expresivitate aparte;
- eul liric își face simțită prezența prin mărci lexico-gramaticale, verbale și pronominale de persoana I;
- se remarcă simplitatea formei şi a limbajului;
- prozodia este specifică: rimă împerecheată, ritm trohaic, versuri scurte;
- principalele teme ale doinei populare sunt: iubirea, natura, credința.

Doina populară se inspiră din viața poporului român, reflectă comuniunea omului cu natura, atitudinea omului față de viață și moarte, față de scurgerea timpului.

Scanned with OKEN Scanner

REZUMATUL

Este redarea, prezentarea pe scurt, scrisă sau orală, a ideilor unui text literar..

- În rezumat se relatează doar întâmplările semnificative ale textului literar, fără punctarea detaliilor mai puţin importante pentru desfăşurarea acţiunii.
- Rezumatul prezintă versiunea condensată a textului, practic esența lui, de o manieră fidelă conţinutului.
- Planul de idei reprezintă baza rezumatului.
- În vederea redactării unui rezumat bun, trebuie avute în vedere regulile de punctuaţie şi de ortografie. De asemenea, trebuie evitate orice fel de mărci de afectivitate, cum ar fi relatarea subiectivă sau folosirea verbelor şi pronumelor la persoanele I şi a II-a.
- Se evită exprimările de tipul: *după părerea mea, consider că, din punctul meu de vedere* etc. În conţinutul rezumatului nu trebuie introduse păreri personale asupra întâmplărilor sau asupra personajelor, nici utilizarea citatelor sau a dialogurilor.

CARACTERIZAREA

Trăsături și mijloace de caracterizare

- Personajului literar îi sunt atribuite însușiri fizice și morale.
- Portretul personajului se realizează prin caracterizarea directă sau indirectă.
- Mijloacele de caracterizare directă sunt: ***caracterizarea făcută de narator, de către alte personaje sau autocaracterizarea.***
- Mijloacele indirecte de caracterizare sunt: ***felul de a gândi al personajului, comportamentul, vestimentaţia, mediul în care trăieşte, limbajul, relaţia cu celelalte personaje.***

Tipuri de personaje literare

După locul şi rolul îndeplinit în operă	• principal – aflat în centrul acţiunii, este foarte bine conturat • secundar – are un rol mai mic în desfăşurarea acţiunii • episodic – apare doar secvenţial
După semnificaţia etică	• pozitiv – este reprezentantul simbolic al cinstei, onoarei, binelui. • negativ – acţiunile şi profilul său moral sunt în contrast cu valorile morale general acceptate

Atenţie!
Atunci când narațiunea este subiectivă, naratorul poate îndeplini și rolul de personaj.

Scanned with OKEN Scanner

TEXTUL NONLITERAR

În categoria textelor nonliterare se încadrează acele texte care prezintă realitatea așa cum este ea, fără a o filtra prin prisma sentimentelor autorului.
Spre deosebire de textele literare care au drept scop transmiterea de sentimente și emoții, **rolul textelor nonliterare este acela de a informa**. Din categoria textelor nonliterare fac parte: textele științifice, anunțul, știrea, instrucțiunile de utilizare, afișul de spectacol, cartea de bucate, manualul (de română, de istorie, de chimie etc.), ghidurile turistice, mersul trenurilor etc.

TRĂSĂTURILE TEXTULUI NONLITERAR:

- Prezintă aspecte obiective (reale) despre un eveniment, un element al cadrului natural, un obiectiv turistic, o persoană etc.
- Sunt folosite date clare, concrete (culoare, înălțime, greutate, dimensiuni, distanță etc.);
- Lipsesc figurile de stil deoarece cuvintele sunt folosite cu sensul lor propriu;
- Stilul este clar, concis, fără abateri de la subiectul prezentat;
- Sunt folosiți termeni științifici, tehnici, din domeniul din care fac parte elementele prezentate (de exemplu, în cazul matematicii: triunghi, ipotenuză, fracție, modul etc.; în cazul gastronomiei: grame, sotare, bain-marin etc.; iar în cel al medicinei: cefalee, epistaxis, entorsă etc.);
- Textul nonliterar este redactat, de obicei, la persoana a III-a;
- Scopul acestui tip de text este de a informa cititorul cu privire la elementele prezentate.

STRUCTURA COMPUNERII DE TIP ARGUMENTATIV

Compunerea de încadrare a unui text în categoria celor nonliterare este o compunere de tip argumentativ, deoarece trebuie să aduci argumente că textul dat are trăsături specifice textelor nonliterare.

1. Introducerea	• Faci precizarea că textul suport se încadrează în categoria celor nonliterare, argumentând afirmația.
2. Cuprinsul	• Prezinți categoria textului nonliterar (știre, anunț, text științific etc.); • Redai trăsăturile textului nonliterar pe care le identifici în textul suport; • Precizezi datele concrete prezentate; • Menționezi termenii tehnici utilizați; • Argumentezi alegerea făcută și o susții cu exemple din text; • Surprinzi rolul obiectiv al textului nonliterar prin neimplicarea emoțională a autorului.
3. Încheierea	• Ipoteza este susținută cu argumente și exemple din text, deci textul dat se încadrează în categoria celor nonliterare.

Scanned with OKEN Scanner

MODEL

Palatul Parlamentului din București, România (cunoscut înainte de Revoluție sub numele de Casa Republicii sau Casa Poporului), măsoară 270 m pe 240 m, 86 m înălțime, și 92 m sub pământ. Are nouă nivele la suprafață și alte nouă subterane. Conform World Records Academy, Palatul Parlamentului este cea mai mare clădire administrativă pentru uz civil ca suprafață din lume, cea mai scumpă clădire administrativă din lume și cea mai grea clădire din lume.

(*www.wikipedia.org*)

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să argumentezi că textul citat este nonliterar.

În compunerea ta trebuie:
- să precizezi două trăsături ale textului nonliterar;
- să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport;
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

Structura compunerii	Redactarea compunerii
Introducere	• Textul suport se încadrează în categoria textelor nonliterare deoarece prezintă, în mod obiectiv, date despre Palatul Parlamentului, cu scopul de a informa cititorii.
Cuprins	• O caracteristică a textelor nonliterare, pe care o regăsim și în textul suport, este că oferă informații, dintr-o perspectivă obiectivă, informații care pot fi verificate: „măsoară 270 m, pe 240 m, 86 m înălțime, și 92 m sub pământ". • Folosirea unor termeni tehnici, care favorizează absența elementelor de expresivitate artistică, reprezintă o altă trăsătură a textelor nonliterare. Sunt utilizați termeni din domeniul arhitectural: „9 nivele la suprafață și alte 9 subterane" sau „cea mai mare clădire administrativă pentru uz civil". • Un alt argument care susține încadrarea textului în categoria celor nonliterare este că textul este scris la persoana a III-a, autorul neimplicându-se afectiv în prezentarea datelor.
Încheiere	• În concluzie, argumentele prezentate și susținute cu exemple din text permit încadrarea textului suport în categoria celor nonliterare.

Scanned with OKEN Scanner

COMPUNEREA DESCRIPTIVĂ DE TIP PORTRET

Prezintă trăsăturile fizice și morale ale unei persoane sau ale unui personaj (acele detalii ale portretului care transmit sentimentele autorului față de personajul descris).

În realizarea unei compuneri descriptive de tip portret, vei avea în vedere:
- Prezentarea personajului pe care vrei să îl descrii (imaginea de ansamblu);
- Identificarea trăsăturilor (fizice/morale) care vor evidenția sentimentele față de personajul descris (detaliile semnificative);
- Integrarea trăsăturilor în contexte (pot fi și contexte narative);
- Folosirea unui limbaj expresiv (figuri de stil sugestive).

STRUCTURA COMPUNERII DESCRIPTIVE DE TIP PORTRET

1. Introducerea	• Într-un scurt fragment narativ, prezinți contextul în care urmează să descrii personajul (*Stau în bancă și aștept să apară Teodora, colega și prietena mea, pentru ca ziua să fie într-adevăr reușită.*)
2. Cuprinsul	• Prezintă acele trăsături (fizice și morale) care vor scoate în evidență sentimentele tale față de persoana descrisă; • Folosește figuri de stil expresive și originale pentru a contura portretul; • Integrează trăsăturile în contexte narative: *Ochii ei albaștri trădează mereu bucuria sau tristețea pe care încearcă să le ascundă în fața celorlalți colegi.* Sau *Își îndreaptă privirea caldă cu îngăduință spre colegii care îi cer ajutorul.*
3. Încheierea	• Prezintă o concluzie despre personajul descris sau sinteza lucrurilor ce te-au impresionat (sensibilizat) la acesta.

Atenție!
- Evită enumerarea seacă a trăsăturilor: *Are ochi albaștri, părul blond și este tunsă scurt* sau *Este frumoasă, inteligentă, harnică și prietenoasă.*
- Alege cu grijă figurile de stil în așa fel încât să sugereze trăsătura de caracter sau pe cea fizică pe care dorești să o evidențiezi.

Scanned with OKEN Scanner

MODEL

Structura compunerii	Redactarea compunerii
Introducere	• Totdeauna am fost fascinat de lumea circului și m-am bucurat foarte mult când bunul meu prieten Mihai mi-a făcut surpriza de a vedea ce se află în spatele cortinei.
Cuprins	• M-a condus către rulota unui acrobat, pe care l-am găsit pansându-și rănile. La vederea noastră și-a ascuns, oarecum rușinat, dovada numeroaselor ore de muncă – bătăturile din palme – și a încercat să ne prezinte fața frumoasă a circului. Când vorbea ochii lui căpătau o strălucire aparte, iar zâmbetul îi lumina figura într-un fel special. Prezentându-mi numărul pe care îl executa, devenea încordat ca și cum în acel moment se afla în fața spectatorilor transmițându-le aceleași emoții pe care mi le transmitea mie când vorbea. • Am plecat de acolo cu imaginea mâinilor sale rănite și a pasiunii din ochi.
Încheiere	• De câte ori merg la un spectacol de circ, îmi amintesc de suferința acrobatului și mai ales de strălucirea din ochii lui.

Scanned with OKEN Scanner

COMPUNEREA DESCRIPTIVĂ DE TIP TABLOU

Compunerea descriptivă are în vedere prezentarea detaliilor semnificative ale unui peisaj, cu ajutorul limbajului expresiv, pentru a scoate în evidență emoțiile autorului față de elementul descris.

În realizarea unui asemenea tip de compunere, trebuie să ai în vedere:
- Prezentarea imaginii de ansamblu (din depărtare) a elementului descris;
- Stabilirea detaliilor pe care dorim să le evidențiem (din apropiere);
- Folosirea imaginilor artistice / a figurilor de stil în prezentarea detaliilor sugestive;
- Transmiterea de emoții și sentimente față de peisajul descris.

STRUCTURA COMPUNERII DESCRIPTIVE DE TIP TABLOU

1. Introducerea	• Fixezi reperele de timp și de spațiu ale elementului descris, într-un scurt fragment narativ; • Introducerea nu trebuie să fie mai mare de trei-patru rânduri.
2. Cuprinsul	• Prezinți imaginea de ansamblu, respectând cerințele (*Muntele se ridica în fața noastră ca un obstacol care se cerea cucerit*); • Scoți în evidență acele detalii ale peisajului descris care transmit sentimentele tale față de peisaj (*poteci, copaci, flori, nori, cer* etc.); • Folosești un limbaj expresiv, fără a face abuz de figuri de stil; • Eviți figurile de stil „tocite", clișeizate (flori multicolore, negru ca abanosul etc.); • Folosești mai ales imaginile vizuale.
3. Încheierea	• În acestă parte a compunerii, evidențiezi impresia generală pe care ți-a lăsat-o peisajul descris.

Atenție!
Descrierea nu înseamnă enumerarea unor trăsături, ci integrarea lor în contexte (de exemplu: *Un parfum aparte răspândeau florile din poienița de la marginea pădurii.*).

Scanned with OKEN Scanner

MODEL

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii un peisaj montan.

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți patru caracteristici ale peisajului descris;
- să utilizezi patru elemente de expresivitate artistică diferite;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

Structura compunerii	Redactarea compunerii
Introducere	• Nu pot spune că sunt un pasionat al muntelui, dar silueta Ceahlăului proiectată pe seninul cerului de vară m-a lăsat mut de uimire.
Cuprins	• Ca în poezia lui Coșbuc, acest „uriaș cu fruntea-n soare" părea un hotar între lumea de aici și lumea de dincolo de el. Vârful său săgeta norii într-o încercare de a atinge cerul ca un adevărat Olimp. De la distanța la care ne aflam, albul turmelor de oi părea o revărsare de mărgăritare pe verdele de smarald al pășunilor. Imaginea părea desprinsă dintr-un tablou idilic; întreaga panoramă m-a făcut să mă simt mândru de frumusețile țării mele.
Încheiere	• A fost prima dată când am înțeles că trebuie să privim mai atent și cu alți ochi lumea care ne înconjoară.

Scanned with OKEN Scanner

COMPUNEREA NARATIVĂ

Compunerea narativă presupune povestirea unei întâmplări reale sau imaginare, respectând cerințele date, dar și structura acestui tip de text.

Într-o compunere narativă, prezentarea întâmplării trebuie să respecte anumite reguli:
- Să aibă o structură specifică oricărui tip de compunere (introducere, cuprins și încheiere);
- Să prezinte o întâmplare;
- Să predomine narațiunea/ povestirea ca mod de expunere;
- Să fie prezente personajele;
- Să aibă un titlu adecvat.

STRUCTURA COMPUNERII NARATIVE

1. Introducerea	• Este prima parte a compunerii, în care sunt prezentate reperele de spațiu (*Unde?*) și de timp (*Când?*), precum și personajele participante la întâmplare (*Cine?*); • Nu trebuie să fie mai mare de 3-4 rânduri.
2. Cuprinsul	• Este partea compunerii în care prezinți întâmplarea propriu-zisă; • Când prezinți întâmplarea respectă ordinea logică a desfășurării evenimentelor; • Nu insista foarte mult pe prezentarea cadrului / locului, ci începe povestirea întâmplării (intriga, momentul care declanșează acțiunea) de ca și cum ai fi deja în mijlocul evenimentelor; • Păstrează persoana la care se face povestirea (ori persoana I, ori persoana aIII-a).
3. Încheierea	• Finalul compunerii prezintă rezolvarea conflictului sau impresia generală pe care ne-a lăsat-o întâmplarea.

Atenție!
- În redactarea compunerii narative trebuie să ținem cont de cerințe dar și de persoana căreia i se adresează.
- Nu uita să respecți limita de spațiu (și cea minimă, dar și cea maximă)!

Scanned with OKEN Scanner

MODEL

Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să povestești o întâmplare amuzantă (reală sau imaginară) petrecută la Muzeul Satului.

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate.

Structura compunerii	Redactarea compunerii
Introducere	• Nu vizitasem niciodată Muzeul Satului, așa că mi-am convins câțiva prieteni să mergem în prima zi de vacanță să vedem cum trăiau oamenii în trecut.
Cuprins	• Am intrat în incinta muzeului, fără să bănuim că va urma o aventură. După ce am vizitat câteva locuințe, am decis să intrăm și într-unul dintre hambare, ignorând semnul de interzis. Nu am observat că ușa se închidea din exterior și nici faptul că, la o mișcare mai bruscă, ivărul cădea și bloca intrarea. Am trântit din greșeală ușa și am rămas prinși înăuntru. • La început, nu ne-am speriat, dar, văzând că nu vine nimeni, ne-am îngrijorat. Am încercat să găsim o altă cale de ieșire, însă fără rezultat.
Încheiere	• În cele din urmă, paznicul, venit să verifice dacă a rămas cineva în muzeu după închidere, ne-a auzit și ne-a eliberat. A rămas o aventură memorabilă pentru noi, de care ne mai amuzăm și astăzi.

Scanned with OKEN Scanner

COMPUNEREA DIALOGATĂ

În compunerea dialogată, este folosit dialogul ca mod de expunere, cu ajutorul căruia este prezentată discuția dintre două sau mai multe personaje.

Acest tip de text literar are o structură aparte deoarece se referă strict la dialogul dintre personaje. De obicei, cerința se referă la continuarea unui dialog, în baza unui fragment dat, sau la redactarea unui dialog pornind de la o temă cerută, de aceea trebuie să avem în vedere:

- Dialogul este alcătuit din replicile fiecărui personaj;
- Fiecare replică este marcată de linia de dialog;
- Sunt folosite verbe la persoana a II-a, substantive la modul imperativ, specifice adresării directe;
- Sunt folosite semne de punctuație specifice (semnul întrebării, semnul exclamării, punctele de suspensie) pentru a marca intonația;
- Apar verbe de genul: răspunde, afirmă, spune, întreabă, șoptește, țipă etc.

Atenție!
Evită folosirea replicilor de tipul:
– Bună!
– Bună! [...]
– La revedere!
– La revedere!

MODEL

Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să-ți imaginezi discuția cu un specialist în astronomie, despre o eclipsă.

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți contextul în care a avut loc discuția;
- să surprinzi opinia despre tema conversației;
- să ai un conținut adecvat cerinței;
- să respecți limitele de spațiu indicate.

– Bună ziua, domnule Ionescu! Numele meu este Ionuț Popescu și am de realizat un referat despre eclipsă. Am considerat că cele mai bune informații le voi obține de la Observatorul Astronomic.

– Bună ziua, dragul meu! Ai venit unde trebuie. Ce vrei să știi despre eclipsă?

– Mai întâi, ce este o eclipsă?

– O eclipsă este un eveniment astronomic care are loc atunci când un corp ceresc trece prin fața altuia.

– Care sunt tipurile de eclipsă?

– Există două tipuri: eclipsa de Soare și eclipsa de Lună.

– Care dintre cele două vi se parte mai spectaculoasă?

– Categoric eclipsa de Soare. Plus că este mai rară decât cea de Lună.

– Vă mulțumesc pentru toate aceste informații. Acum știu cum voi scrie referatul.

– Mă bucur pentru că ți-am fost de ajutor.

Scanned with OKEN Scanner

Fişe de lucru

Fişă de lucru 1

Fonetica

1. Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

Ce bine că s-a nimerit o zi frumoasă! Ciudat de mult seamănă unele zile de toamnă târzie cu zilele de primăvară timpurie! Întocmai cum uneori râsul se aseamănă cu plânsul, sau zorile cu amurgul!

Aleea mă primeşte cu aceeaşi căldură ca şi acum douăzeci de ani; iar grilajul ei mărunt, de trestie îndoită în semicercuri ce se-ntretaie, parcă îmi surâde la fel de prietenos.

De după o perdea de plopi uriaşi se iveşte liceul, vechi de trei sferturi de veac, maiestuos şi frumos pentru mine ca niciun alt liceu din ţară. Oare nu el mi-a adăpostit opt ani de zile micile griji şi necazuri, îndoielile de dragoste, intrigile copilăreşti, naivele aventuri, primele versuri furate orelor de curs şi dăruite iubitei cu generozitatea unui prinţ indian?

(Grigore Băjenaru, *Cişmigiu & Comp.*)

a. Identifică, în textul dat, trei cuvinte care conţin vocale în hiat şi trei cuvinte care conţin diftong.

hiat -> în-do-i-tă; u-ne-ori; ale-ea

diftong -> fru-moa-să; ciu-dat; sea-mă-nă;

b. Numeşte grupurile vocalice din cuvintele: **sau, mi-a, maiestuos, îndoielile, dăruite, iubitei.**

sau -> diftong; mi-a -> diftong; ma-ies-tu-os -> diftong, hiat

în-do-ie-le-li -> d, h; dă-ru-i-te -> hiat; iu-bi-tei -> d.

c. Precizează numărul de litere şi numărul de sunete din cuvintele: **ciudat, aceeaşi, douăzeci, liceul, micile, intrigile.**

ciudat -> 6 lit.; 5 sunete; aceeaşi -> 7 lit, 7 sunete;

douăzeci -> 8 lit, 7 sunete; liceu -> 6 lit, 6 sunete;

micile -> 6 lit, 6 sunete; intrigile -> 9 lit, 8 sunete

Scanned with OKEN Scanner

d. Numește consoanele și vocalele din cuvintele următoare: **perdea, iubitei, unui, indian.**

pĕrdĕa

iubitei

unui

indian

e. Marchează, prin subliniere, semivocalele din cuvintele: **seamănă, perdea, oare, unui.**

f. Rescrie din text trei cuvinte monosilabice și trei bisilabice.

monosilabice - zi, mult, ani

bisilabice -> bine, ciudat, zile

g. Desparte în silabe cuvintele: **aleea, pentru, maiestuos, versuri, orelor, dăruite.**

a-le-ea; pen-tru; ma-ies-tu-os; ver-sur

o-re-lor; dă-ru-i-te

2. Subliniază diftongii și vocalele în hiat din textele următoare:

a) Verde nou al primăverii, roș al florilor de vară,
Toamnă, galbenul din frunza ta târzie mi-e mai drag,
Fie că-n velinți tăcute inimi de-aur le presară,
Fie că foșnește-n taina mătăsosului tău steag...

(Ion Pillat, *Cișmigiu de toamnă*)

b) Ziua următoare a fost și mai încărcată, pentru că am luat prânzul la mama lui Matei, pe care acesta și-a dorit să o cunosc, iar seara am ieșit cu câțiva prieteni de-ai lui, într-un club din București...

(Irina Binder, *Fluturi*)

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 2

Mijloace interne, de îmbogăţire a vocabularului

1. Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

Într-o zi, mama m-a dus de mână la şcoala de fete şi m-a înscris în clasa întâi. În ascuns, am spus o rugăciune. Eram tulburată, speriată, ca în ajunul unei călătorii cu trenul. Am dormit puţin, m-am sculat devreme şi am început să mă rog lui Dumnezeu, murmurând la fel ca bunica. Mi-era teamă. [...]

Sofia, sora mamei (parcă-o văd: sfrijită, oacheşă, cu ochii totdeauna ca după plâns), mi-a cusut un şorţ negru de satin lucios. Ea avea să mi-l coasă, la începutul fiecărui an, până la bacalaureat. Aveam cu mine, când m-am dus în prima zi la şcoală, tot ce mi se ceruse pe listă, chiar şi partea a doua a abecedarului, şi toc, şi peniţe, şi cerneală, adică lucruri de care urma să am nevoie abia în trimestrul al treilea. Şi tare mi-era frică să nu mi se pună o întrebare la care să nu ştiu să răspund. Şi la gândul că nu ştiu de acasă să scriu şi să citesc, m-a cuprins o adevărată panică. [...]

(Cella Serghi, *Pânza de păianjen*)

a. Formează familia lexicală a cuvântului **şcoală.** (minimum trei termeni)

şcoală → şcolar; şcolărită; şcolit; neşcolit

b. Precizează cum s-au format cuvintele:

totdeauna = cuv. form. prin comp. prin sudare, elem. comp.

fiecărui = cuv. form. prin comp. prin sudare

puţin = cuv. form. prin conversiune

c. Alcătuieşte enunţuri în care următoarele cuvinte să aibă altă valoare gramaticală decât cea din text:

ascuns Am ascuns cartea sub pernă.

negru Am vărsat negru în faţa ochilor.

al treilea A ajuns al treilea în clasă.

Scanned with OKEN Scanner

2. Formează câte un derivat de la următoarele cuvinte de bază:

a dormi dormitor

negru înegrit

frică înfricoșat ; fricos

gând gândind

a scrie scriind ; scriere

3. Adaugă sufixe diminutivale următoarelor cuvinte:

fete fetiță

tren trenuleț

soră surioară

an anișor

șorț șortișor , șorțuleț

4. Formează cuvinte derivate folosind următoarele prefixe și sufixe: **-esc, -iță, în-, -os.**

bărbătesc ; fetiță ; înnoit ; copilăros ; copilăresc ; rochiță ; înfrumusețat ; prietenos ; femeiesc ; căniță ; îndoit ; musculos

5. Subliniază cuvintele care nu sunt derivate, în seriile:

- descarcă, desface, rezistă, reintegrează
- nebunesc, firesc, ceresc, părintesc
- frunzuliță, solniță, fetiță, lostriță
- încercare, începoșat, încărcat, încarcerat

6. Scrie câte două cuvinte formate prin următoarele procedee:

contopire

alăturare

Delta Dunării, câine-lup

abreviere

CFR ; ANAF.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 3

Categorii semantice

1. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Din izvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea din valuri sperioase
Se azvârle. (Mihai Eminescu, *Freamăt de codru*)

a) Identifică o pereche de omonime și construiește câte o propoziție cu fiecare termen.

Unde este muzeul?
Radioul folosește unde radio.

b) Scrie modul de formare a cuvintelor **somnoroase** și **sperioase**.

somnoroase = form. prin derivare de la cuv. de bază somn + suf. „oroase"
sperioase = form. prin derivare de la cuv. de bază sperii + suf. „oase"

2. Scrie câte un sinonim și un antonim pentru următoarele cuvinte:

	sinonim	**antonim**
calm	liniștit	gălăgios
veșnic	etern	puțin
puternic	fortos	slab

3. Construiește enunțuri cu următoarele omonime: **broască, lac, care**.

Broasca de la ușă s-a stricat
Broasca verde a sărit în lac
În lacul calm se vede lumina lunii.
În sufragerie parchetul a fost dat cu lac
Care este rezultatul?
Mai multe care au trecut prin fața noastră.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 4

Semne de punctuație și ortografie

Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

La un semn deschisă-i calea şi s-apropie de cort
Un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port.
– Tu eşti Mircea?
– Da-mpărate!
– Am venit să mi te-nchini,
De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini.
– Orice gând ai, împărate, şi oricum vei fi sosit,
Cât suntem încă pe pace, eu îţi zic: Bine-ai venit!
Despre partea închinării însă, Doamne, să ne ierţi;
Dar acu vei vrea cu oaste şi război ca să ne certi,
Ori vei vrea să faci întoarsă de pe-acuma a ta cale,
Să ne dai un semn şi nouă de mila Măriei tale..." (Mihai Eminescu, *Scrisoarea III*)

1. Explică rolul cratimei în structurile următoare:

deschisă-i rolul cratimei este de a-l înlocui pe „ă"
s-apropie rolul cr. este de a înlocui lit. „e"
da-mpărate r. c. este de a înloc. lit. „ă"
într-o rostirea împreună
bine-ai (venit) rost. împreună

2. Precizează rolul virgulei, în structurile:

a) *Un bătrân atât de simplu, după vorbă, după port*
b) *– Orice gând ai, împărate, şi oricum vei fi sosit,...*

.....

.....

3. Precizează rolul semnelor de punctuație din fragmentul:

– Tu eşti Mircea?
– Da-mpărate!
– Am venit să mi te-nchini,
De nu, schimb a ta coroană într-o ramură de spini.

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 5

Verbul

Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

S-a scris literatură în vremuri de ciumă, de războaie şi-n lagărele de concentrare. S-a scris în dictaturi fanatice şi sângeroase. Se va scrie literatură şi mai departe. Eu sunt neliniştit şi speriat în perioada de-acum, dar uite că tocmai în lunile astea, m-am găsit să-ncep prima mea carte importantă de după „Orbitor". Cum însă e o carte despre ruină şi melancolie (...) într-un fel, irespirabilul politicii de azi îmi face bine. (...)

Problema mea cu scrisul nu e nici lipsa liniştii, nici a seninătăţii. Eu am scris mereu din pură inspiraţie, simţindu-mă cumva locuit de cineva mult mai inteligent şi mai profund decât sunt eu cu adevărat. Dar locatarul ăsta capricios te poate părăsi oricând. Ce te faci atunci, rămas cu bietele tale puteri? Ce lucru vei spune despre tine, pe care să nu-l fi ştiut dinainte? Cum te vei mai putea surprinde şi uimi pe tine însuţi?

(Mircea Cărtărescu, *N-am fost nimic altceva, vreodată, decât poet*, în *Formula AS*)

1. Precizează tipul conjugării verbelor: **s-a scris, să-ncep, simţind, (te) poate, faci.**

s-a scris = III ; să - mă = III ; (te) poate II ; simţind (IV) ; faci (III)

2. Numeşte valoarea verbului **a fi** în următoarele structuri:

sunt neliniştit şi speriat _____

să (-l) fi ştiut _____

3. Numeşte modul şi timpul verbelor:

se va scrie: viitor / indicativ (I)

să-ncep: prezent / conjunctiv

scriu: prezent / indicativ

să nu(-l) fi ştiut: perfect / conjunctiv

era: imperf. / indicativ

4. Rescrie verbele predicative aflate la moduri nepersonale şi precizează modul fiecăruia.

simţindu-mă = gerunziu

rămas = participiu

5. Transcrie verbele la diateza reflexivă. Pune aceste verbe la diateza pasivă.

s-a scris = se va scrie ; de către
te faci = să fii făcut de către

6. Analizează verbele din enunțul:

Eu am scris mereu din pură inspiraţie, simţindu-mă cumva locuit de cineva mult mai inteligent şi mai profund decât sunt eu cu adevărat.

am scris = V.P /la modul ind. /tp perfect comp./pers I sg, diat activă ; conjug a III-a ; f.s de pred verbal

7. Construiește câte un enunț în care verbul **a fi** să fie, pe rând, verb predicativ, verb auxiliar și verb copulativ.

- Verb predicativ

Scriind lecția învăț mai bine.

- Verb auxiliar:

A fi instărit înseamnă a avea bani

- Verb copulativ:

Ea va fi în clasă la ora opt.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 6

Substantivul

1. Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

În centrul Mexicului, pădurile de pin ale munţilor găzduiesc în fiecare iarnă milioanele de fluturi-monarh, porniţi din nordul Statelor Unite într-o migraţie fascinantă, neînţeleasă pe deplin de către cercetători. Strânşi în ciorchini uriaşi pe crengile vânjoase ale pădurii înalte, fluturii se trezesc în căldura soarelui şi pigmentează cu portocaliu cerul senin, apoi acoperă ca o pătură vie tufişurile şi ierburile. La sfârşitul lui februarie şi începutul lui martie, ţinuturile de la vest de capitala Mexico City îşi iau rămas-bun de la oaspeţii coloraţi, primind, în acelaşi timp, zeci de mii de turişti, dornici să vadă cum roiurile îşi bat graţios aripile deasupra lor.

La sfârşitul lunii octombrie, fluturii-monarh ce trăiesc în estul Munţilor Stâncoşi, lângă marile Lacuri şi la sud de ele, îşi încep călătoria spre centrul Mexicului, pentru a-şi petrece iarna în pădurile de pin din munţii de aici (cu înălţimi de până la 3000 m). De fapt, în timpul verii se nasc mai multe generaţii de fluturi, care trăiesc maxim două luni, însă la finele anotimpului apare o ultimă generaţie, care intră în aşa-numita diapauză, perioada de încetinire a funcţiilor vitale, ce le va permite o durată de viaţă chiar şi de 7 luni.

(Claudia Moşoarcă, *Spectacolul naturii – popasul fluturilor-monarh* pe descoperă.ro)

a. Rescrie din textul dat trei substantive simple şi trei substantive compuse.

- Substantive simple: iarnă; lunii; pădurile
- Substantive compuse: fluturi-monarh; Munţilor Stâncoşi

b. Subliniază substantivele cu funcţia sintactică de subiect.

c. Precizează cazul şi funcţia sintactică a substantivelor subliniate în primul paragraf.

r.c.l.; atr. sulet; c.i.; c. de agent
atr. sulst genitival; —; —; c.c.l.; c.d.

2. Alcătuiește enunțuri în care substantivele **fluturi** și **viață** să aibă funcțiile sintactice indicate mai jos:

• Nume predicativ în nominativ
Acesta este fluturele despre care ți-am vorbit

• Nume predicativ în acuzativ
Întrebarea este despre fluturi.

• Complement indirect în acuzativ
Am vorbit doar un fluture

• Complement indirect în dativ
I-am desenat flut. o aripă frumoasă

• Atribut substantival în cazul nominativ
Întrebarea despre fluturi m-a șocat.

• Atribut substantival în cazul acuzativ
Cartea cu fluturi a căzut
Copacul fără viață a fost tăiat

• Atribut substantival în cazul genitiv
Aripile fluturului s-au rupt.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 7

Adjectivul

1. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

În ciuda faptului că era foarte atent la economia națională, Ludovic al XIV-lea a cheltuit sume mari de bani sprijinind artiști care lucrau sub ordinele sale, pentru a face Franța tot mai puternică în privința imaginii publice.

La Versailles a angajat cei mai mari artiști francezi ai timpului, în principal Le Vau (arhitectură), Le Brun (mobilier și pictură), Le Nôtre (peisagistică), pentru a crea cel mai prestigios palat regal din Europa; Versailles va deveni modelul în absolut al reședinței regale pe tot continentul, în timpul secolului al XVII-lea. A amplificat în mod considerabil colecția regală de opere artistice, în special picturi, prin cumpărarea colecției comerciantului Everhard Jabach, ce cuprindea opere importante, ce astăzi constituie inima muzeului Luvru și a altor mari muzee pe teritoriul Franței...

(www.wikipedia.org)

a. Identifică în textul dat adjective aflate la grade de comparație diferite și precizează, pentru fiecare, gradul.

gradul superlativ absolut → foarte atent
gradul superlativ de egalitate - tot mai puternică
[de superioritate - cei mai mari artiști
[al mai prestigios palat

b. Precizează tipul de adjectiv din enunțurile următoare:

*a cheltuit sume **mari** de bani*: adj. propriu-zis
*care lucrau sub ordinele **sale***: adj. pron. din pr. posesiv
*al reședinței **regale***: adj. pron. din substt.
*cuprindea opere **importante***:

2. Trece verbele următoare la forma de participiu și alcătuiește enunțuri în care să fie adjective participiale:

a cheltui - participiul: cheltuită
Enunț: Suma cheltuită a dus la un gol în buget
a angaja - participiul: angajat
Enunț: S-a angajat cu o promisiune față de ea
a amplifica - participiul: amplificat
Enunț: Zgomotul amplificat mi-a dureri de cap

Scanned with OKEN Scanner

a cumpăra - participiul: cumpărat

Enunț: Lucrul cump. nu-ți aduce fericirea

a picta - participiul: pictat

Enunț: Tabloul pictat mă impresionează

3. Alcătuiește un text de 7-10 rânduri, despre visul tău de a fi rege/regină, în care să utilizezi:

- un numeral cardinal cu valoare adjectivală;
- două numerale ordinale cu valoare adjectivală;
- trei adjective provenite din verbe;
- patru adjective pronominale;
- cinci adjective propriu-zise.

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 8

Pronumele

1. Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie,
Ţara mea de glorii, ţara mea de dor?
Braţele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ţi mare, mare viitor!
Fiarbă vinu-n cupe, spumege pocalul,
Dacă fiii-ţi mândri aste le nutresc;
Căci rămâne stânca, deşi moare valul,
Dulce Românie, asta ţi-o doresc.

Vis de răzbunare negru ca mormântul
Spada ta de sânge duşman fumegând,
Şi deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorii falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricoloare,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vâlvoare,
Dulce Românie, asta ţi-o doresc.

(Mihai Eminescu, *Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie*)

a. Rescrie din textul citat pronumele personale, indicând şi funcţia lor sintactică.

.....

.....

.....

.....

.....

b. Indică valoarea morfologică de pronume sau adjectiv pronominal din exemplele următoare:

*ţara **mea** de dor*: _____
***aste** le nutresc*: _____
*spada **ta***: _____
*visul **tău*** _____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

2. Alcătuiește câte un enunț în care să existe:

- pronume personal, caz acuzativ, funcția sintactică de complement indirect;
- pronume personal, caz dativ, funcția sintactică de complement indirect;
- pronume nehotărât, caz nominativ, funcția sintactică de subiect.

.....

.....

.....

3. Citește cu atenție următorul text:

Era Domnu, domnu Trandafir, învăţătorul meu. Nu-l văzusem de mult pe Domnu Trandafir. Îmi închipuiam că e pensionar, că trebuie să fi îmbătrânit. Eu îl vedeam însă tot ca odinioară, nalt, bine legat, cu mustăcioară neagră pe care şi-o tundea totdeauna scurt, zâmbind cu bunătate, încruntându-se câteodată, insuflându-ne un respect nemărginit. Toate patru clasele erau grămădite într-o odaie lungă. Unora din băieţi le da teme, pe alţii îi asculta. Când explica, ascultam toţi; şi istoriile minunate cu Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul le-am ştiut chiar din clasa întâia...

Uite, şi acum mi se pare că Domnu nostru a fost un om deosebit, îi scânteiau privirile şi era şi el mişcat când ne spunea despre mărirea strămoşilor. Când făcea un semn cu mâna, aşa, într-o parte, parcă ridica o perdea de pe trecut, şi eu vedeam tot ce spunea glasul lui...

(Mihail Sadoveanu, *Domnu' Trandafir*)

a. Precizează funcția sintactică a pronumelor personale subliniate.

.....

.....

.....

b. Subliniază pronumele reflexive.

c. Indică valoarea morfologică și funcția sintactică a cuvintelor marcate:

*învăţătorul **meu**:* _____

***pe care** şi-o tundea totdeauna scurt:* _____

***Toate** patru clasele erau grămădite într-o odaie lungă:* _____

***Unora** din băieţi le da teme:* _____

*ascultam **toţi**:* _____

***eu** vedeam tot:* _____

d. Identifică pronumele relative și precizează funcția lor sintactică.

.....

.....

.....

4. Alcătuiește câte un enunț în care să existe:

- pronume demonstrativ de depărtare, caz nominativ, funcția sintactică de subiect;
- pronume posesiv, caz acuzativ, funcția sintactică de complement direct;
- pronume posesiv, caz genitiv, funcția sintactică de atribut pronominal genitival;
- pronume nehotărât, caz acuzativ, funcția sintactică de complement indirect;
- adjectiv pronominal posesiv, caz acuzativ, funcția sintactică de atribut adjectival.

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 9

Numeralul

1. Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

Turcii nu au intervenit direct în conflictul dintre Radu cel Frumos şi Ştefan cel Mare. Ambii domnitori erau vasali ai sultanului şi plăteau tribut. În anumite momente ale războiului moldo-muntean s-au aflat trupe turceşti în Ţara Românească, însă ele nu au intervenit deloc în conflict. Este cunoscut rolul de mediator al păcii între cele două părţi beligerante pe care l-a avut regele polonez la solicitarea lui Ştefan cel Mare…

Sultanul a dispus o campanie în Moldova pentru liniştirea graniţei imperiului în zonă. Aşa a avut loc prima campanie de supunere a Moldovei faţă de Poartă, desfăşurată în iarna 1474-1475, terminată cu o victorie categorică a lui Ştefan cel Mare.

Tributul de 3.000 de galbeni îi asigura liniştea din partea turcilor. Ce motiv ar fi avut Ştefan să declanşeze războiul cu turcii? Arogarea titlului de ţar în 1473 dovedeşte orgoliile şi ambiţiile domnitorului, în niciun caz vreun plan de alungare a turcilor din Balcani! (www.historia.ro)

a. Sublinează numeralele cu valoare adjectivală.

b. Precizează funcţia sintactică a numeralelor subliniate:

arogarea titlului de ţar <u>în 1473</u> c.c.t.

tributul <u>de 3000</u> de galbeni atr. subst.

2. Subliniază forma corectă:

a cincea / a cincia

şaisprezece / şaişpe

optsprezece / optisprezece / optişpe

cincisprezece / cinşpe

3. Alcătuieşte câte un enunţ în care să utilizezi:

- *un numeral cardinal cu valoare substantivală, caz acuzativ, funcţia sintactică de complement direct*

Îl-am rătat pe cei 2 la cinema

- *un numeral cardinal cu valoare substantivală, caz genitiv, funcţia sintactică de atribut substantival genitival*

Cărţile celor 3 sunt neâmgrijite.

- *un numeral cardinal cu valoare adjectivală, caz acuzativ, funcţia sintactică de atribut adjectival*

Pe cel 10 olimpici i-am aplaudat

Fișă de lucru 10

Adverbul

1. Citește următorul text și subliniază, cu verde, adverbele cu funcție sintactică și cu roșu, adverbele fără funcție sintactică:

Continua aşa multă vreme, vorbind parcă mai mult pentru sine. Ioana nu izbutea să-l înţeleagă întotdeauna. Nici măcar nu putea să-l asculte tot timpul. Se trezea că-i răspunde în gând. „Dar ce legătură au toate acestea cu camera secretă?!" I-ar fi întrerupt ea. Îi făgăduise, însă, că nu-l va întreba niciodată. „N-am să fiu curioasă, îi spusese când erau încă logodiţi. Am încredere în tine. N-am să te întreb. Dacă ai să-mi spui tu, bine – dar eu n-am să te întreb niciodată..."

– ... Probabil că nici nu există camera secretă, îi repetase atunci, pe stradă, când se întorceau de la Teatrul Naţional. Am ghicit asta de mult. Tu lucrezi într-un laborator... Uneori, serile, când venea acasă, absent, întinerit şi obosit, totodată, hainele lui miroseau într-un chip ciudat, mâinile lui erau pătate...

(Mircea Eliade, *Noaptea de Sânziene*)

2. Alcătuiește enunțuri în care să utilizezi următoarele adverbe: **da, așa, cum, oriunde, desigur, mereu, aproape.**

Vorbește așa cum se cuvine
Nu știu cum să-ți spun acest lucru
Merg oriunde vreau
Desigur că te voi ajuta la temă
Mereu pune aceeași întrebare ironică
Aproape s-au terminat orele

3. Formulează enunțuri în care să utilizezi următoarele cuvinte cu valoare adverbială: **legănat, urât, aplecat, verde, lung, înfiorat.**

Merge legănat din cauza malformației
Vorbește urât cu toată lumea.
Stă aplecat la masă.
S-a făcut verde la față
Mergea înfiorat pe stradă seara

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 11

Prepoziția

1. Citește următorul text și subliniază prepozițiile. Menționează cazul cerut de ele.

Și apoi, de la o vreme, începe a se lăsa lin ca vântul, și luând de-a lungul pământului, merg spre împărăție, Dumnezeu să ne ție, că cuvântul din poveste, înainte mult mai este. Dar ia să vedem, ce se mai petrece la masă după ducerea lui Harap-Alb?

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

2. Completează enunțurile folosind cuvinte aflate în cazul cerut de prepoziție și precizează-l:

M-am plimbat deasupra falezei.
În fața blocului său *se afla o mașină abandonată.*
Elevii au organizat o activitate împotriva voinței sale.
Recunosc în fața voastră că am reușit grație mie.
De-a lungul drumului *am descoperit multe lucruri noi.*
În ciuda eșecurilor *am reușit.*
Voi părăsi aceste locuri din cauza răutății oamenilor.

3. Alcătuiește enunțuri în care prepozițiile **contra, împrejurul, înapoia, contrar, contra, despre, conform, asemenea** să însoțească substantive, pronume, numerale.

Împrejurul școlii s-au plantat copaci.
Înapoia gardului este un șanț.
Rezultatul este contrar.
Despre el am auzit lucruri bune.
Asemenea mie vei fi și tu.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 12

Conjuncția

Citește următoarele texte și răspunde cerințelor formulate:

Eu însă m-am suit în vârful unui brad și, cum am văzut că apucă turcii spre Plotinul, m-am azvârlit fără sine pe părul unui cal, am alergat acasă și, când colo, am găsit copila teafără, însă răsturnată cu albiuța de niște porci, care grohăiau împrejurul ei, cât pe ce să o rupă. Iar pe la capătul albiuței am găsit câteva rubele puse de turci, se vede, la capul copilei.

(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Dacă văzu și văzu că altfel nu se poate, și că fata ce-și alesese fiul ei să o ia de nevastă este cuminte, blândă, cu bună judecată, și mai presus de toate este smerită, cinstită și vrednică, se învoi și dânsa. Rămase acum să înduplece și pe împăratul, tatăl băiatului, ca să primească și dânsul alegerea fiului lor. Pentru aceasta nu fu mare greutate; căci atât muma, cât și fiul căzură cu rugăminte și lăudară pe fată cum știură și ei mai bine.

(Petre Ispirescu, *Sarea în bucate*)

1. Identifică conjuncțiile coordonatoare din primul text și precizează tipul de coordonare pe care îl marchează.

.....

.....

.....

.....

2. Împarte în propoziții cel de-al doilea text și încercuiește conjuncțiile subordonatoare. Menționează tipul de propoziție subordonată pe care o introduc.

3. Construiește enunțuri în care:

• conjuncția ***să*** introduce o completivă directă

.....

• conjuncția ***că*** introduce o completivă directă

.....

• conjuncția ***să*** introduce o subiectivă

.....

• conjuncția ***dacă*** introduce o circumstanțială condițională

.....

4. Construiește o frază în care să existe trei tipuri de conjuncții coordonatoare.

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 13

Interjecția

1. Rescrie toate interjecțiile din text și precizează tipul lor.

– Bre! mulți proști am văzut eu în viața mea, dar ca voi n-am mai văzut. Mă... duc în lumea toată! Și de-oiu găsi mai proști decât voi, m-oiu mai întoarce acasă, iar de nu, ba… [...]

– Bună ziua, om bun!

– Mulțămesc dumitale, prietene!

– Da' ce faci aici?

– Ia, mă trudesc de vro două-trei zile să car pocitul ist de soare în bordeiu, ca să am lumină, și nici că-l pot...

– Bre, ce trudă! zise drumețul. N-ai vrun topor la îndemână?

– Ba am.

– Ie-l de coadă, sparge ici, și soarele va intra singur înlăuntru.

(Ion Creangă, *Prostia omenească*)

.....

.....

.....

2. Scrie enunțuri în care următoarele interjecții să îndeplinească funcția sintactică menționată:

uite - predicat

.....

trosc – subiect

.....

poc-poc – complement circumstanțial de mod

.....

hodoronc-tronc – complement circumstanțial de mod

.....

vai – nume predicativ

.....

3. Construiește câte un enunț care să conțină simultan:

a) Două interjecții onomatopeice;

.....

b) O interjecție predicativă și o interjecție care să exprime o stare sufletească.

.....

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 14

Predicatul

Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Probabil că denumirea Sânzienelor este preluată, de la Sancta Diana, zeița silvestră. În credința populară, Sânzienele erau considerate a fi adevărate preotese ale soarelui, divinități nocturne ascunse prin pădurile întunecate, neumblate de om. Legendele spun că Sânzienele sunt niște fete foarte frumoase, care trăiesc prin păduri sau pe câmpii. Ele se prind în horă și „dau puteri" deosebite florilor și buruienilor, acestea devenind plante de leac, bune la toate bolile. În popor se crede că în noaptea Sânzienelor zânele zboară prin aer sau umblă pe pământ. Ele cântă și împart rod holdelor, femeilor căsătorite, înmulțesc păsările și animalele, tămăduiesc bolnavii, apără semănăturile de grindină.

Dacă oamenii nu le sărbătoresc cum se cuvine, ele se supără, devenind surate bune cu înrăitele lele sau Rusalii. Sanzienele se răzbună pe femeile care nu țin sărbătoarea de pe 24 iunie, pocindu-le gura. Nici bărbații nu scapă ușor. Pe cei care au jurat strâmb vreodată, sau au făcut alt rău, îi așteptă pedepse îngrozitoare, despre Sânziene știindu-se că sunt mari iubitoare de dreptate.

(*Noaptea de SÂNZIENE se apropie!* pe www.libertatea.ro)

1. Indică felul predicatelor din enunțurile următoare:

Denumirea Sânzienelor este preluată probabil, de la Sancta Diana [...]

este preluată → PR

Legendele spun că Sânzienele sunt niște fete foarte frumoase [...]

P.V.C. P.N.

[...] în noaptea Sânzienelor zânele zboară prin aer [...]

P.V.

2. Precizează prin ce parte de vorbire sunt exprimate predicatele subliniate în text.

probabil = adv. pred.

erau considerate = verbe copulative + nume pred. (N.P.)

se crede = v. la diat. reflexivă

se răzbună = v. la diat. refl.

Fişă de lucru 15

Subiectul

1. Subliniază subiectele din următoarele enunţuri şi precizează prin ce parte de vorbire sunt exprimate:

Cerul senin de vară te purta cu gândul spre ţinuturi liniştite. _____

Pierduseră toţi încrederea în victorie. _____

Mi-e ciudă că nu pot spune adevărul _____

A observa în tăcere părea cel mai bun lucru. _____

Dacă doi au renunţat, ceilalţi vor prelua şi munca lor. _____

Cine va avea răbdare va înţelege. _____

Îmi place desenul tău şi ador muzica aceea. _____

Este uşor de criticat, mai greu este îndreptatul greşelilor. _____

Nimeni nu a fost uitat de organizatori. _____

Din camera de alături se auzea ding-ding. _____

Cine mi-a adus flori? _____

2. Selectează din fragmentele următoare cuvintele care au funcţia sintatică de subiect şi precizează partea de vorbire prin care sunt exprimate:

Limba română este plină de capcane în care utilizatorii ei pică adesea, mai ales când e vorba de scris. În graba folosirii cuvintelor în presă, pe diverse reţele, în sms-uri sau pur şi simplu atunci când scriem câteva cuvinte unui prieten, greşelile apar frecvent. Noi trecem în revistă cele mai frecvente greşeli de scriere în limba română... Una dintre capcanele frecvente întâlnite în scris este dublarea greşită a „i"-ului în cuvântul „membru", folosit la plural. Explicaţia gramaticală este simplă: cuvântul se scrie cu un singur „i", atunci când este nearticulat şi cu doi „i", atunci când apare articolul hotărât.

(Monica Andronescu, *Cele mai frecvente greşeli de scriere în limba română*, în ziarul *Adevărul*)

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Viermele de mătase al dudului, sau fluturele de mătase, face parte din clasa insectelor, ordinul Lepidoptera, familia Bombycidelor, fiind singura specie domestică din această familie numeroasă ce cuprinde peste 70 de specii.

Este una dintre insectele cu metamorfoză completă, prezentând un ciclu evolutiv tipic cu 4 stadii: ou, larvă (omidă), crisalidă şi fluture de mătase. Fiecare stadiu de dezvoltare parcurs prezintă anumite particularităţi determinate atât de influenţa mediului extern cât şi de funcţionarea sistemelor neuroendocrine, care declanşează şi reglează procesele de dezvoltare. (www.viermidematase.info)

.....

.....

.....

.....

.....

Marţi a debutat, la Târgovişte, a doua ediţie a Festivalului Medieval Dracula, care se va desfăşura în perioada 16-21 iunie. În prima zi a festivalului, Vlad Ţepeş a coborât din Turnul Chindiei şi s-a adresat târgovişteniloг, iar Garda Cetăţii a fost instalată la Curtea Domnească şi va veghea în fiecare seară a festivalului. Târgovişteniі vor putea participa la ateliere medievale, vor urmări concerte care se vor desfăşura la umbra Turnului Chindiei, iar iubitorii de filme istorice vor avea parte de două proiecţii de excepţie.

(Ionuț Dima, *Ce le-a spus Vlad Ţepeş târgovişteniloг, în prima zi a Festivalului Medieval Dracula*, în ziarul *Adevărul*)

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 16

Atributul

1. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Carpații Meridionali se întind în zona centrală a României între Valea Prahovei și Dunăre. Reprezintă șirul montan cel mai înalt și mai masiv din Carpații românești, au un relief și o vegetație asemănătoare cu cea a munților Alpi, drept pentru care au fost denumiți „Alpii Transilvaniei" de către geograful francez Emmanuel de Martonne (1873-1955).

Culmile înalte prezintă pante mai repezi spre Transilvania și mai domoale spre Muntenia și Oltenia. Carpații Meridionali conservă cel mai reprezentativ relief glaciar din România, cu urme glaciare cuaternare. Vârfurile Moldoveanu, Negoiu, Parângul Mare și Peleaga depășesc 2500 m, iar plaiurile sunt foarte extinse, cu bogate pășuni alpine valorificate intens prin creșterea ovinelor de către locuitorii Țării Bârsei, Țării Oltului, Depresiunii Cibinului, Depresiunii Petroșanilor și Țării Hațegului.

În componența Carpaților Meridionali intră două unități tectonice: „autohtonul" și „Pânza Getică". Carpații Meridionali au fost în cea mai mare parte acoperiți de mări către sfârșitul erei paleozoice și în cursul erei mezozoice.

(*Enciclopedia României*)

a. Subliniază, în primul paragraf, atributele adjectivale.

b. Precizează care sunt atributele din fragmentul:

Carpații Meridionali conservă cel mai reprezentativ relief glaciar din România, cu urme glaciare cuaternare. Vârfurile Moldoveanu, Negoiu, Parângul Mare și Peleaga depășesc 2500 m [...]

atribute { cele mai reprezentative
glaciar
cuaternar

2. Construiește trei propoziții în care cuvântul **pășuni** să fie determinat de trei tipuri diferite de atribut.

Pășunile înalte sunt străbătute de turme de oi (atr. adj.)
Pășunile de la munte sunt splendide (atr. substantival)
Pășunile noastre au multe iarbă (atr. pronominal)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 17

Complementul

1. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Mersesem trei ceasuri fără oprire și Pisicuța îmi aduse aceasta la cunoștință gemând și strănutând... Era obosită. Descălecai sub un plop bătrân și stufos de pe marginea drumului, luai șaua din spatele Pisicuței, o frecai la ochi, o trăsei de urechi, o mângâiai pe obraz și o sărutai drept pe mijlocul botului; ea, măgulită de această neașteptată dragoste, întinse capul ei drăgălaș și-l rezemă pe umărul meu...

Iată pentru ce-i învoii să pască slobodă pătlagina, troscotul și chirul colbăit de pe marginea drumului; iar eu desfăcui și întinsei pe iarbă, mai deoparte, mantaua mea imensă, cu care aș fi putut acoperi întregul nostru emisfer; aprinsei o țigară și mă lungii pe spate, ca un alt Prometeu, la umbra stufoasă a plopului... Atât numai că pe Prometeu îl ciupeau de pântece și de nas vulturii cu pliscuri de fier ai lui Zeus, în timp ce pe mine mă pișcau de spate și de ceafă o întreagă republică de furnici, peste a căror țară se abătuse – se vede – o margine din poalele nesfârșit de lungi ale mantalei mele; și aceasta tocmai atunci când priveam mai inspirat, prin rețeaua frunzelor plopului, albastrul adânc și limpede al cerului, când sufletul meu era gata să străbată, pe o rază de lumină, taina lumilor nevăzute, când inima mea începuse să bată sub pintenul dureros sau dulce al amintirilor, când strălucita mea închipuire era să mai adauge, în sfârșit, o nestemată, încă, la cununa nemuririi mele!...

(Calistrat Hogaș, *Pe drumuri de munte*)

a. Subliniază în text cinci complemente directe.

b. Subliniază, în primul fragment, trei tipuri de complemente.

c. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate, precizând și partea de vorbire prin care este exprimată.

gemând → c.c.m., exp. prin v. la gerunziu
pe umărul → c.c.l., exp. prin subst. comun
mai departe → c.c.l., exp. prin adv. de loc
cu care → p.i., exp. prin pron. relativ.
emisfer → c.d., exp. prin subst. comun

2. Alcătuiește enunțuri în care cuvintele date să îndeplinească funcțiile sintactice cerute:

plop (complement direct, caz acuzativ)

Cade un plop.

dragoste (complement circumstanțial de mod, caz acuzativ)

Îl privea cu dragoste.

umbră (complement circumstanțial de loc, caz acuzativ)

Ne-am așezat la umbră.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 18

Sintaxa frazei

1. Stabilește funcția sintactică a cuvintelor subliniate și realizează expansiunea lor la propoziții subordonate, după modelul dat:

Mama îmi pregătește micul dejun. (mama = subiect)
Cine *mă iubește* ¹/*îmi pregătește* micul dejun.²/ (*Cine mă iubește* = SB)

Ne-am întors ieri de la mare.

.....

Era galbenă la față ca lămâia.

.....

Am stricat mașinuța fratelui meu.

.....

În copilărie, mă ascundeam în copaci.

.....

Aștept cu nerăbdare vacanța.

.....

2. Precizează care sunt modificările ce apar în urma expansiunii.

.....

.....

3. Folosind propozițiile principale date, adaugă propoziții subordonate, marchează conjuncțiile și subliniază predicatele:

Am hotărât _____

_____ rămâne acasă.

Am ajuns pe podul _____

În fiecare zi visez _____

Îmi place _____

Ursul părea _____

Scanned with OKEN Scanner

4. Împarte textele următoare în propoziții și precizează felul lor (principale / subordonate.

Hei, luminate crăișor! Cel-de-sus varsă darul său peste cei neputincioși; se vede că așa place sfinției-sale. Nu căuta că mă vezi gârbovă și stremțuroasă, dar, prin puterea ce-mi este dată, știu dinainte ceea ce au de gând să izvodească puternicii pământului și adeseori râd cu hohot de nepriceperea și slăbiciunea lor.

(Ion Creangă, *Poveste lui Harap-Alb*)

...fiindcă aici se opresc toți drumeții, încetul cu încetul s-a făcut bătătură înaintea morii, și oarecum pe nesimțite moara a încetat a mai măcina și s-a prefăcut în cârciumă și loc de adăpost pentru tot drumețul obosit și mai ales pentru acela pe care noaptea-l apucă pe drum.

(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

Istoria aceasta, de-o fi adevărată,
Îmi pare că arată
Că în fiece ţară
Cele mai multe rele nu vin de pe afară,
Nu le aduc străinii, ci ni le face toate
Un pământean de-ai noștri, o rudă sau un frate.

(Grigore Alexandrescu, *Toporul și pădurea*)

Când tocmai, la vreme de bătrâneţe, iată că se îndură norocul şi cu dânsul şi dobândi un drag de copilaş, de să-l vezi şi să nu-l mai uiţi...Când fu a-l boteza, împăratul adună Răsărit şi Apus, Miazăzi şi Miazănoapte, ca să se veselească de veselia lui.

(Petre Ispirescu, *Aleodor împărat*)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 19

Propoziția subordonată subiectivă

1. Construiește fraze în care propozițiile subiective să aibă următoarele elemente regente: **a visa, a conduce, a rămâne, a fi, a ajunge.**

.....

.....

.....

.....

.....

2. Contrage propozițiile subiective de mai jos la partea de propoziție corespunzătoare:

Cine a făcut asta, va plăti cu vârf și îndesat.

.....

Nu-mi place să ascult muzică populară.

.....

Pe cine vei întreba îți va răspunde la fel.

.....

Nu-i trecuse prin cap că va fi eliminat.

.....

E greu să accepți o pierdere.

.....

3. Desparte în propoziții fragmentele următoare, subliniază subordonatele subiective și precizează elementul regent:

Într-o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
Un ţăran se dusese să-şi ia lemne de casă.
Trebuie să ştiţi, însă, şi pot să dau dovadă,
Că pe vremea aceea toporul n-avea coadă.

(Grigore Alexandrescu, *Toporul şi pădurea*)

Acel munte este moşia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-şchiop; şi cine calcă pe moşia lui, nu scapă nepedepsit. (Petre Ispirescu, *Aleodor împărat*)

Mi-e greu să-mi părăsesc coliba în care mi-am petrecut viața și mi-am crescut copiii și mă cuprinde un fel de spaimă când mă gândesc să rămân singură într-însa [...].

(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 20

Propoziția subordonată predicativă

1. Adaugă subordonate predicative următoarelor propoziții principale, marchează conjuncțiile și subliniază predicatele:

Locul acela părea _____

Nimeni nu este _____

De când e singur, a devenit _____

Încrederea înseamnă _____

Plăcerea noastră era _____

Citind contractul, a rămas _____

Bogătașul de odinioară a ajuns _____

2. Construiește fraze în care subordonata predicativă să fie introdusă prin conjuncțiile **de, cine, să, ce, unde:**

.....

.....

.....

.....

.....

3. Desparte în propoziții frazele următoare, subliniază subordonatele predicative și precizează elementul regent:

Dar mai cumplita lui vinovăție,...
E c-a simțit în sânge o frăție
Și-o solidaritate cu rebelii. (Tudor Arghezi, *1907*)

Așa-s în clipa asta toate, dar mâine albii cavaleri,
Despodobiți de-atâtea grații, ce le-mprumută luciul lunii,
Vor deveni ce-au fost de-a pururi: caișii, zarzării și prunii,
Banalii pomi din fața casei, ce-i știu de-atâtea primăveri.
(Dimitrie Anghel, *Balul pomilor*)

Băiatul cu care ucenicise George ajunsese să fie mâna dreaptă a împăratului.
(Petre Ispirescu, *George cel Viteaz*)

Fişă de lucru 21

Propoziția subordonată atributivă

1. Construiește fraze în care următoarele elemente de relație să introducă subordonatele cerute: **că, dacă, ce.**

• SB

Le zice că va ploua

Era bine dacă ți-ar fi trecut

Este rău ce gândești în acest moment

• PR

El părea că este obosit

Întrebarea este dacă va reuși

El a ajuns ce și-a propus de mic

• AT

Gândul că-l uitasem nu mi dăduse pace

Am cumpărat o carte ce avea coperți

Curiozitatea dacă primim un test greu mă neliniștește

2. Stabilește propoziția regentă în așa fel încât să respecte cerințele:

Nu se știe _____ unde ne vom întâlni. (SB)

Problema era _____ unde ne vom întâlni. (PR)

Acolo este locul _____ unde ne vom întâlni. (AT)

3. Desparte în propoziții frazele următoare, subliniază subordonatele atributive și precizează elementul regent:

Ştiam pe de rost nesărata plachie de sfaturi şi de dojane ce mi se slujea de-acasă cam la fiecare început de lună, sfaturi să purced cu bărbăţie pe calea muncii, dojane că nu mă mai înduplecam să purced odată. Şi, în coadă, nelipsita urare ca Dumnezeu să mă aibă în sfânta sa pază... (Mateiu Caragiale, *Craii de Curtea Veche*)

Soarele căta cam dintr-o parte, când intrarăm, din luminişurile largi ale plaiului, în umbra deasă a codrilor ce îmbracă văile de jos ale Gemenei, vuietul surd şi nedesluşit al Tazlăului se schimbase în urlet clocotitor de ape vijelioase, ce mânau dindărăt cu iuţeală de vifor surpăturile de stânci smulse din scoborâşurile înalte ale drumului lor la vale... (Calistrat Hogaș, *Pe drumuri de munte*)

Avea pe sub cojoacele de vulpe cu care era îmbrăcat nişte albituri cum nu se făceau pe atunci la noi în țară. (Gala Galaction, *În Pădurea Cotoşmanei*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 22

Propoziția subordonată completivă directă

1. Realizează expansiunea complementelor directe din enunțurile următoare, la subordonate corespunzătoare:

Își dorește un cățel de ziua ei.
De ziua ei își dorește să aibă un cățel

Nu poate mânca din cauza cariilor.
Nu poate mânca din cauza că are carii.

L-a primit pe consilier cu pâine și sare.
Consilierul a fost primit cu sare și pâine.

Așteptăm sfârșitul concertului.
Așteptăm să se termine concertul

Iată un tablou pictat de Grigorescu.
Iată ce a pictat Grigorescu

2. Construiește fraze în care subordonatele completive directe să fie introduse prin următoarele elemente de relație: **că, cine, cum, ce, care, să.**

A fost trimis acasă din cauză că era
Vine cine poate
Aud cum cântă
Gerău a aflat
Nu știe care vine
Vrea să vină aici

3. Adaugă subordonate completive directe următoarelor propoziții principale:

Am reușit să mi-am propus
Mâine voi afla care vine
Am observat cu atenție cum a scris
Mama mea întotdeauna știe să se descurce
Vreau să plec.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 23

Propoziția subordonată completivă indirectă

1. Realizează expansiunea complementelor indirecte la subordonate corespunzătoare:

Nu a mulțumit persoanelor dragi.

.....

Am vorbit toată seara despre copilăria noastră.

.....

Profesorul s-a referit la incidentul de ieri.

.....

Nu și-a dat seama de pericol.

.....

Am urat colegelor din clasă „la mulți ani".

.....

2. Construiește fraze în care subordonata completivă indirectă să fie introdusă prin următoarele elemente de relație:

să _____

că _____

cine _____

unde _____

dacă _____

cui _____

3. Desparte în propoziții frazele următoare, subliniază subordonatele completive indirecte și precizează elementul regent:

Satul întreg era adunat la casa lui Busuioc și nimeni nu se mai gândea să alerge la focul ce ardea în marginea satului, mistuind moara și grâul din saci...

(Ioan Slavici, *Pădureanca*)

Au cercat stăpânitorii vremelnici de la Liov să încredințeze lumea cum că Nicoară ar fi îngropat la biserica moldovenească [...].

Despre cine suntem, de unde venim și unde ne ducem, să nu se afle nimic [...].

(Mihail Sadoveanu, *Nicoară Potcoavă*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 24

Propoziția subordonată circumstanțială de loc

1. Completează frazele cu propoziții potrivite:

Am ajuns **unde** _____

_____ **oriunde** privești.

Ne vom plimba **pe unde** _____

_____ **încotro** l-au dus pașii.

Alerga disperat **spre cine** _____

2. Alcătuiește fraze în care subordonata circumstanțială de loc să fie introdusă prin: **oriunde, spre ce, către ce.**

.....

.....

.....

3. Împarte în propoziții frazele următoare și subliniază subordonatele circumstanțiale de loc:

Urcară împreună până pe platforma de sub scoică, unde Grigore se opri să-i lămurească împărțirea casei [...]

(Liviu Rebreanu, *Răscoala*)

Trăiesc încă mumele. Unde ele se tânguie-n jale păgână,
unde lacrima cade-n ţărână,
rândunica mai ia şi acum câte-o gură de tină
să-şi facă sub streaşină casa.

(Lucian Blaga, *Orizont pierdut*)

Unde înflorește azi Celeiul, iar oile și boii beau apă din sarcofage romane, fu odinioară o cetate, care se numea Malva sau Sicibidia. Dincolo, peste Dunăre, unde e Ghighiul bulgăresc și drept în dreptul Celeiului, era cetatea romană Oescus.

(Gala Galaction, *Gloria Constantini*)

Şi unde dorul de moşie
Întotdeauna drept a stat
Şi bărbătească vitejie
A-mpodobit orice bărbat;

Acolo este ţara mea,
Şi neamul meu cel românesc!
Acolo eu să mor aş vrea,
Acolo vreau eu să trăiesc!

(Ioan Neniţescu, *Acolo este ţara mea*)

Fișă de lucru 25

Propoziția subordonată circumstanțială de mod

1. Realizează expansiunea complementelor circumstanțiale de mod la subordonate corespunzătoare:

Recită poezia expresiv. Recită poezia cum poate mai bine

Atunci calul lui Făt-Frumos a zburat lin. Atunci calul lui Făt-Frumos a zburat

A coborât în tăcere să nu deranjeze oaspeții. A coborât fără să facă gălăgie

A intrat în sală fără a se prezenta. A intrat fără să se prezinte

2. Alcătuiește fraze în care subordonata de mod să fie introdusă prin următoarele elemente de relație: **după cum, fără să, precum, de parcă.**

A fost mutat după cum a meritat

3. Împarte în propoziții frazele următoare și subliniază subordonatele circumstanțiale de mod:

Vorba zice: „fugi încolo”, râsul zice: „vino-ncoace!”
Umblă parcă amintindu-şi vre un cântec, alintată,
Pare că i-ar fi tot lene şi s-ar cere sărutată...
În zadar în ochi avea-vei umbre mândre din poveşti,
Precum iarna se aşază flori de gheaţă pe fereşti,
Când în inimă e vară [...]

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea V*)

Gură fac ca roata morii;
Şi de-a valma se pornesc,
Cum prin gard se gâlcevesc
Vrăbii gureşe, când norii
Ploi vestesc.

(George Coșbuc, *Iarna pe uliță*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 26

Propoziția subordonată circumstanțială de timp

1. Completează frazele cu propoziții circumstanțiale de timp potrivite:

Va locui aici **până când** Va locui aici până când se vor întoarce părinții ei

Se poartă așa **de când** Se poartă așa de câteva zile.

Vorbește mult **când** Vorbește mult când vine ora de romînă

Vino la mine **oricând** Vino la mine oricând vrea

Voi răsufla ușurată **îndată ce** Voi răsufla ușurată îndată ce voi ajunge acasă.

2. Alcătuiește fraze în care subordonata circumstanțială de timp să aibă următoarele elemente regente: **a asculta, hai, a-și aminti, a dormi, a avea, a sărbători.**

* a asculta → A ascultat P.P. / povestea / până când C.T. a adormit C.T. /
* hai! → Hai la mine / când C.T. dorești C.T. /
* a-și aminti → Și-a amintit P.P. de cumpărături / când C.T. a ajuns
* a dormi → A dormit P.P. / când C.T. s-a jucat lecția /
* a avea → A avut P.P. / dureri / când C.T. i-a scos dintele /
* a sărbători →

3. Împarte în propoziții frazele următoare și subliniază subordonatele circumstanțiale de timp:

Ah! ochii-mi sunt plini de scântei
Şi mult cumplit mă doare
Când mă gândesc la fraţii mei,
Cu toţi pieriţi în floare. (Vasile Alecsandri, *Peneș Curcanul*)

Măriuca și Vlad se îndemnau și se împingeau unul pe altul, până când intrau în roata pulverilor umede, ridicate din căderea șuvoiului, și, când se simțeau stropiți pe ochi, dădeau fuga înapoi, cu mare haz. (Gala Galaction, *La vulturi!*)

Aşa eu, ducându-mă din porunca egumenului nostru la sfânta mitropolie şi din râvna mea vrând a mă închina la biserica marelui mucenic Haralambie, am făcut popas între dumneavoastră; şi după ce mi-am legat calul cu belciug, jupâneasa gazdă a ales şi pentru mine o oală nouă, care a fost mai mare şi mai frumoasă; şi mult s-a bucurat sufletul meu între fraţi şi întru veselie.

(Mihail Sadoveanu, *Hanul Ancuței*)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 27

Propoziția subordonată circumstanțială de cauză

1. Realizează expansiunea complementelor circumstanțiale de cauză, din enunțurile următoare, la subordonate corespunzătoare:

Din pricina supărării, s-a retras într-un colț al camerei.

.....

Nu plânge de tristețe, ci de bucurie.

.....

Învățând mereu, i-a fost ușor la examen.

.....

Din cauza celorlalți, am pierdut meciul.

.....

De atâta gălăgie, nu a auzit sunând la ușă.

.....

2. Alcătuiește fraze în care subordonata circumstanțială de cauză să aibă următoarele elemente regente: **a se îmbolnăvi, a exploda, a recomanda.**

.....

.....

.....

3. Desparte în propoziții frazele următoare și subliniază propozițiile subordonate de cauză:

Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibei tale te face fericit. Dar voi să faceți după cum vă trage inima, și Dumnezeu să vă ajute și să vă acopere cu aripa bunătății sale. Eu sunt acum bătrână, și fiindcă am avut și am atât de multe bucurii în viață, nu înțeleg nemulțumirile celor tineri și mă tem ca nu cumva, căutând acum la bătrânețe un noroc nou, să pierd pe acela de care am avut parte până în ziua de astăzi și să dau la sfârșitul vieții mele de amărăciunea pe care nu o cunosc decât din frică.

(Ioan Slavici, *Moara cu noroc*)

Când a doua zi, staja îi aduse citația, Ion strânse din umeri nepăsător, întrebă în ce zi e judecata, căci nu pricepea scrisul unguresc și o dădu Zenobiei s-o pună bine.

(Liviu Rebreanu, *Ion*)

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 28

Propoziţia subordonată circumstanţială de scop (finală)

1. Realizează expansiunea complementelor de scop la subordonate corespunzătoare:

Mergem la cumpărături pentru aprovizionare.

.....

A fugit pentru a scăpa de câine.

.....

Vor veni pentru a prezenta planul de acţiune.

.....

Învaţă poezii pentru cel mic.

.....

2. Construieşte fraze în care subordonata de scop să fie introdusă prin **să, ca să, ca...să.**

.....

.....

.....

3. Completează cu propoziţii subordonate de scop potrivite:

Am venit aici _____

Aleargă în fiecare zi _____

Ţi-am dat acest sfat _____

Mi-am cumpărat undiţe _____

4. Desparte în propoziţii frazele următoare şi subliniază propoziţiile subordonate de scop:

Când se albea de ziuă, el sări sprinten în picioare ca să adape caii şi să-i ţesele, iară când soarele se ivea din dosul dealurilor, el se-ntorcea în bătătura de la marginea satului, ca să vadă ce-i şi cum şi să-i poată da stăpânului său răspuns pe când se va scula.

(Ioan Slavici, *Pădureanca*)

Fiind băiet păduri cutreieram
Şi mă culcam ades lângă isvor,
Iar braţul drept sub cap eu mi-l puneam
S-aud cum apa sună-ncetişor

(Mihai Eminescu, *Fiind băiet, păduri cutreieram*)

Fişă de lucru 29

Propoziția subordonată circumstanțială condițională

1. Redactează un text de 5-7 rânduri în care să argumentezi o favoare cerută mamei, folosind în text trei subordonate condiționale.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Împarte în propoziții frazele următoare și subliniază propozițiile subordonate condiționale:

Dacă vei merge cu mine, îi zise calul, habar să n-ai; nu-ţi trebuie pe nimeni. Te voi sluji, cum am slujit şi pe tată-tău. Numai să m-asculţi.

– Dacă este aşa, de azi în trei zile plecăm.

– Şi chiar acum dacă porunceşti, îi răspunse calul.

(Petre Ispirescu, *Ileana-Simziana*)

Şi dacă de cu ziuă se-ntâmplă să te văz
Desigur că la noapte un tei o să visez,
Iar dacă de cu ziuă eu întâlnesc un tei
În somnu-mi toată noaptea te uiți în ochii mei.

(Mihai Eminescu, *Şi dacă de cu ziuă*)

Dacă vrei să mai vezi soarele cu ochii și să mai calci pe iarbă verde, atunci jură-mi-te pe ascuțișul paloșului tău că mi-i da ascultare și supunere întru toate, chiar și-n foc de ți-aș zice să te arunci [...]

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 30

Propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă

1. Alcătuieşte fraze în care să existe propoziţii circumstanţiale consecutive având următoarele elemente regente: **a alerga, a munci, a vorbi, a dormi, a mânca.**

.....

.....

.....

.....

.....

2. Completează frazele cu elemente regente ale subordonatei consecutive:

_____ încât nu pot să mai ascult.

_____ că îmi vine să fug.

_____ de nu-ţi vine a crede.

_____ încât mă doare.

_____ că sare în sus de bucurie.

3. Împarte în propoziţii frazele următoare şi subliniază propoziţiile subordonate consecutive:

Şi ce se petrecea cu el era aşa de nou pentru mine, că nu-l mai slăbeam din vedere.
(Panait Istrati, *Căpitan Mavromati*)

Iar stropşitul de Ion, cu talanca de la oi, cu cleştele şi cu vătrarul, face o hodorogeală şi un tărăboi, de-ţi ia auzul.
(Ion Creangă, *Amintiri din copilărie*)

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 31

Propoziţia subordonată circumstanţială concesivă

1. Alcătuieşte fraze în care să existe propoziţii circumstanţiale concesive introduse prin următoarele elemente de relaţie: **chiar dacă, cu toate că, măcar că.**

.....

.....

.....

2. Completează frazele cu propoziţiile regente potrivite:

_____ **măcar că** nu-mi place.

_____ **chiar dacă** o răresc.

Deşi cunoaşte multe _____

_____ **chit că** are permis de cinci ani.

Oricât nu mi-a plăcut spectacolul _____

3. Împarte în propoziţii frazele următoare şi subliniază subordonatele concesive:

Măcar că este aşa de întuneric, deosebesc tare bine firele de mac de cele de năsip.
(Ion Creangă, *Povestea lui Harap-Alb*)

Vezi pe-un rege ce-mpânzeşte globu-n planuri pe un veac,
Când la ziua cea de mâine abia cuget-un sărac...
Deşi trepte osebite le-au ieşit din urna sorţii,
Deopotrivă-i stăpâneşte raza ta şi geniul morţii [...]
(Mihai Eminescu, *Scrisoarea I*)

Nu te uita urât, Gheorghiţă, că pentru tine de-aici înainte începe a răsări soarele. Eu te cetesc pe tine, măcar că nu ştiu carte. Înţelege că jucăriile au stat.
(Mihail Sadoveanu, *Baltagul*)

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 32

Moduri de expunere

Citește textul următor și răspunde cerințelor formulate:

Trenul de plăcere pleacă din Gara de Nord sâmbătă după-amiazi, la orele trei fără cinci. Sâmbătă, așadar, de la amiazi, amândouă aceste doamne încep să se pregătească de plecare. Madam' Georgescu este pe deplin stabilită asupra toaletei sale: bluza vert-mousse, jupa fraise écrasée și pălăria asortată; umbrelușa a roșie, mănușile albe și demibotinele de lac cu cataramă; ciorapii de mătase vărgați, în lungul piciorului, o bandă galbenă și una neagră, despărțite cu câte un fir stacojiu... La ceasurile două fără un sfert, iată că sosește și d. Georgescu cu un muscal cu cauciuc. Cum intră și dă cu ochii de gramamă, strigă:

– Cocoană! încă n-ai plecat? să știi c-ai pierdut trenul! Până s-ajungi la tramvai, cum umbli d-ta; până să-l apuci, că poate n-ai noroc să-ți treacă tocmai atunci; până să ajungi la gară, – s-a isprăvit! n-are să te-aștepte trenul pe dumneata...

Apoi, văzând pe gramamà că tăndălește căutând niște chei:

– N-auzi, cocoană, că scapi trenul?

Cocoana Anica pornește, și madam' Georgescu după ea:

– Mamițo, știi unde am vorbit să ne-ntâlnim: în salon de clasa-ntâi... Ai auzit ?

Gramamà a plecat să caute tramvaiul. D. Georgescu cu familia și cu un coșuleț elegant de provizii – salam, opt ouă răscoapte, un pui fript, două jimble, sare, piper, în sfârșit tot ce trebuiește – se urcă în birjă și:

– La gară, gaspadin!

De douăzeci și cinci de minute, familia Georgescu stă în salon de clasa-ntâi, și gramamà nu mai sosește. Ceasornicul arată două și jumătate... Madam' Georgescu începe să devie impacientă. Trei fără douăzeci și cinci... Mai sunt douăzeci de minute; la casă se dau bilete, și cocoana Anica nu mai vine. D. Georgescu începe a bănui că n-are să trebuiască a mai lua patru bilete, poate că trei or s-ajungă, și pornește din salonul de așteptare să meargă la ghișet. Dar în ușă-ntâlnește piept în piept pe gramamà, care nu mai poate de gâfâială.

(I.L. Caragiale, *Tren de plăcere*)

1. Precizează modurile de expunere prezente în fragment și susține afirmația cu exemple.

.....

.....

.....

2. Precizează două trăsături ale narațiunii, ca mod de expunere.

.....

.....

3. Indică tipul de narator și persoana la care se realizează narațiunea.

.....

.....

4. Ce trăsături sunt surprinse în fragmentul descriptiv? Explică, în 5-7 rânduri, scopul utilizării descrierii în fragmentul dat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Transformă textul marcat în vorbire indirectă.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 33

Figuri de stil. Imagini artistice

A. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratic,
Rumenind străvechii codri şi castelul singuratic
Ș-ale râurilor ape, ce sclipesc fugind în ropot;
De departe-n văi coboară tânguiosul glas de clopot.
Pe deasupra de prăpăstii sunt zidiri de cetățuie.
Acățat de pietre sure un voinic cu greu le suie;
Așezând genunchi şi mână când pe-un colț când pe alt colţ,
Au ajuns să rupă gratii ruginite-a unei bolţi
Și pe-a degerelor vârfuri în ietacul tăinuit
Intră, unde zidul negru într-un arc a-ncremenit.
Ci prin flori întrețesute, printre gratii luna moale,
Sfiicioasă şi smerită şi-au vărsat razele sale

(Mihai Eminescu, *Călin. File din poveste*)

1. Numește momentul zilei sugerat de primul vers.

Acțiunea se petrece la răsarea serii

2. Identifică trei figuri de stil distincte și numește-le.

epitet – ape ce sclipesc fugind în ropot
personif – castelul singuratic
râurilor ape – inversiune

3. Transcrie o structură care să conțină o metaforă și explică semnificația ei.

Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratic
semnif. – asemănarea lunii cu jarul roșiatic din vatră

4. Transcrie o imagine vizuală, una auditivă și una dinamică.

imag. vizuală – răsare luna
imag. auditivă – tânguiosul glas de clopot
imag. dinamică – de departe-n văi coboară

Scanned with OKEN Scanner

5. Care este sentimentul sugerat de primele patru versuri? Argumentează răspunsul în 4-5 rânduri.

.....

.....

.....

.....

.....

B. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Lună tu, stăpân-a mării, pe a lumii boltă luneci
Şi gândirilor dând viaţă, suferinţele întuneci;
Mii pustiuri scânteiază sub lumina ta fecioară,
Şi câţi codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste câte mii de valuri stăpânirea ta străbate,
Când pluteşti pe mişcătoarea mărilor singurătate!
Câte ţărmuri înflorite, ce palate şi cetăţi,
Străbătute de-al tău farmec ţie singură-ţi arăţi!
Şi în câte mii de case lin pătruns-ai prin fereşti,
Câte frunţi pline de gânduri, gânditoare le priveşti!

(Mihai Eminescu, *Scrisoarea I)*

1. Identifică în textul dat:

o metaforă _____

un epitet: _____

o inversiune: _____

o personificare: _____

o enumerație: _____

2. Rescrie din text o imagine vizuală și o imagine auditivă.

.....

.....

3. Explică semnificația primelor două versuri, prin raportare la textul dat.

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

C. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

D-uragan, de ploi, de tropot, cete-cete palicari.
El privea cum snopi de lăncii sunt purtate de măgari
Şi în clinchete de săbii şi-n foşnit de fustanelă
Şi-n cruntare de ochi aprigi vine oastea cea rebelă
Zbuciumată ca torenturi ce din mii de petre cad.
Caii au argint pe frâne şi împroaşcă stropi în vad.
Muntenegrii cu ţepoaie se azvîrl în foc ca demoni,
Croaţii cei cu zer în plete preste luncă sunt heghemoni
Şi-aşa seceră asabii din genunchi şi din gâtlej
Cum retezi bostanii putrezi de pe stafiditul vrej.

(Mircea Cărtărescu, *Levantul)*

1. Identifică în textul dat:

un epitet: _____
o comparație: _____
o inversiune: _____
o metaforă: _____

2. Rescrie din text:

o imagine auditivă: _____
o imagine vizuală: _____
o imagine dinamică: _____

3. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificația uneia dintre figurile de stil identificate la exercițiul 1.

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 34

Genul epic

A. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Fost-a, cică, un Novac,
Un Novac, Baba Novac,
Un viteaz de-al lui Mihai
Ce sărea pe șapte cai
De striga Craiova vai!
El un fecioraș avea
Și tot astfel îi zicea:
„Fecioraș, Gruiuțul meu!
Ascultă de ce-ți zic eu,
Să nu cazi la vreun loc rău,
La loc rău și mult departe
În neagra străinătate.
Dacă sorții te-or purta
Țările de-a vântura
Și-n Stambul de a intra,
Tu de asta nu uita:
Vamă dreaptă să plătești,
Armele să-ți oțelești,
Hainele să-ți primenești
Ca să pari un biet sărac,
Să nu semeni a Novac,
Că nu-i turcilor pe plac."
Grue-n Țarigrad intra,
Vamă dreaptă el nu da,
De haine nu se schimba,
Ci pe ulițe se plimba
Tot în haine novăcești
Cum e drag ca să-l privești

(*Novac și corbul*)

1. Numește un mod de expunere prezent în textul dat.

narațiune

2. Indică personajul central al fragmentului și notează două trăsături ale acestuia.

Baba Novac,

3. Rezumă, în maximum 5 rânduri, fragmentul dat.

Un viteaz

4. Argumentează, în 150-250 de cuvinte, apartenența textului la genul epic.

Genul epic cuprinde operele literare în care idile și sentimentele autorului sunt transmise indirect prin intermediul personajelor

Scanned with OKEN Scanner

Textul (Norocul și Corbul) aparține genului epic deoarece întrunește toate caracteristicile de mai sus, dar și pe următoarele: prezența naratorului aflat în ipostaza de personaj care narează subiectiv; acțiunea dusă într-o succesiune logică, urmând momentele subiectului.

B. Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Floricelele păreau că i-au furat ochii, și copila nu mai putu face niciun pas: privea întins covorul de bănuți galbeni, ba parcă de luminițe – și încet-încet se însenină toată fața, cât părea că o sărută soarele de deasupra.

Într-un târziu bătu din palme și năvăli în curte:

– Nicule! Nicule! Ni-cu-le! începu să strige tot mai ascuțit și mai întârâtată. Unde-o fi frate-său de nu o aude? Nicule!

Ușa tinzii se deschise încet și în crăpătură apăru Nicu.

– Ce-i cu tine, Anicuță? Ce strigi așa?

– Haida! Haida repede!

– Unde să viu?

– În grădină. Dar vino odată!

– Ce să fac în grădină?

– Haida să vezi!

Nicu înălță din umeri ca un om mare care nu pricepe stăruința unui copil și ieși în curte. Anicuța fugi la el, îl prinse de mână și începu să-l tragă întins către portița grădinii.

Copila deschise ușa și întinse brațul liber. Parcă erau și mai dese floricelele galbene.

Nicu rămase și el mut o vreme. Îl luă ca un fel de amețeală, apoi simți cum se încălzește.

Scanned with OKEN Scanner

– ***Da! A înflorit păpădia, șopti el parcă oftând ușor.***
– ***Ce-a înflorit? îl întrebă copila.***
– ***Păpădia, nu vezi?***
– ***Ce-i aia păpădia?***
– ***Păi, floricelele astea, așa le cheamă. Tu nu știai?***

Anicuța clătină din cap. Nu știa! Anul trecut, când înflorise păpădia, copila era bolnavă în pat.

– Așa le zice: păpădie.
– De ce le zice așa?
Anicuței nu-i plăcu numele: niște flori așa de frumoase să aibă un nume așa de urât!

(Ion Agârbiceanu, Păpădia)

1. Numește sinonimele contextuale pentru cuvintele date:

sărută: _____
stăruința: _____
numele: _____

2. Transcrie structuri care conțin repere spațio-temporale.

.....

.....

3. Identifică și susține prin două argumente prezența unui moment al subiectului în fragmentul dat.

.....

.....

.....

.....

4. Numește personajele prezente în acest text.

.....

5. Precizează care este modul de expunere predominant.

.....

6. Trece în vorbire indirectă fragmentul marcat.

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

7. Numește trăsăturile ce definesc fiecare personaj din text (Anicuța și Nicu).

.....

.....

.....

.....

8. Argumentează, în 150-250 de cuvinte, apartenența textului la genul epic.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 35

Genul liric

Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

– Codrule, codruţule,
Ce mai faci, drăguţule,
Că de când nu ne-am văzut
Multă vreme au trecut
Şi de când m-am depărtat,
Multă lume am umblat.

– Ia, eu fac ce fac de mult,
Iarna viscolu-l ascult,
Crengile-mi rupându-le,
Apele-astupându-le,
Troienind cărările
Şi gonind cântările;
Şi mai fac ce fac de mult,
Vara doina mi-o ascult
Pe cărarea spre izvor
Ce le-am dat-o tuturor,
Umplându-şi cofeile,
Mi-o cântă femeile.

(Mihai Eminescu, *Revedere* - fragment)

1. Scrie câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor:

vreme _____

m-am depărtat _____

am umblat _____

2. Explică rolul virgulelor în secvența: ***Codrule, codruţule,***

.....

.....

3. Transcrie termenii din câmpul semantic al naturii:

.....

4. Precizează cine sunt participanții la dialog.

.....

Scanned with OKEN Scanner

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Că de când nu ne-am văzut / Multă vreme au trecut / Şi de când m-am depărtat, / Multă lume am umblat.*

6. Argumentează, în 150-250 de cuvinte, apartenența textului la genul liric.

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 36

Genul dramatic

Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

Actul I, Scena VI

ŞTEFAN, hatmanul ARBORE, pârcălabul NEGRILĂ, pârcălabul DRAGOŞ, pârcălabul ALEXA, pârcălabul COSTEA, pârcălabul ŞANDRU, fostul pârcalab bătrânul HRĂMAN, vornicul JURJ. (Toţi intră pe poarta din dreapta.)

ŞTEFAN: *Bine aţi venit, boieri d-voastră!*

TOŢI: *Să trăieşti, măria-ta!*

ŞTEFAN: *Cu toţii.* (Dă mâna pârcălabilor şi ei i-o sărută.) *A! şi moş Hrăman! Gata! Venişi! E nuntă! Pe frunte semn... La ceafă semn... umărul drept mai jos... mâna stângă ca un arc... deştele zdrobite... abia te mai ţii... Ce mai vrei, bătrâne? N-ai văzut destule?*

HRĂMAN: *Nu mi-e dat să vreau sau să nu vreau. Voinţa măriei-tale, voinţa ţării. De vrea pace, pace, de vrea război, război. De n-aş fi venit, n-aş fi vrut ce vrea măria-ta... Ş-apoi asta nu pot...*

ŞTEFAN: *E, cum stau hotarele, pârcălabi, că după cum închideţi ochii aşa doarme şi ţara.*

PÂRCĂLABUL NEGRILĂ: *Eu lăsai pe...*

ŞTEFAN: Toader.

PÂRCĂLABUL NEGRILĂ: *Da, la Hotin. Bine. Litvanii şi ruşii sunt cu minte de când i-ai cuminţit măria-ta.*

PÂRCĂLABUL ALEXA: *Din turnul de la Orhei nici un semn de ropot. Senin cât bate ochiul. Ai liniştit pustietăţile d-a lungul Nistrului. Ş-apoi am lăsat pe...*

(Barbu Ştefănescu Delavrancea, *Apus de soare*)

1. Numeşte modul de expunere predominant.

Modul de expunere dialogul

2. Precizează două trăsături ale adresării directe.

interjecţii predicative; subst. în cazul V.; interogaţii exclamaţii

3. Indică o trăsătură a personajului central ce reiese din text.

Pers. central al op. est Ştefan, iar trăsătura sa predominantă este viteza

4. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia secvenţei: ŞTEFAN: *E, cum stau hotarele, pârcălabi, că după cum închideţi ochii aşa doarme şi ţara.*

După părerea mea, structura de mai sus marchează ironia cu care li se adresa Ştefan, pârcălabilor

Scanned with OKEN Scanner

5. Argumentează, în 150-250 de cuvinte, apartenența textului la genul dramatic.

Genul dramatic cuprinde totalitatea operelor scrise pentru a fi reprezentate pe scenă. De aceea, operele dramatice presupun o limitare în timp și spațiu a acțiunii reprezentate.

Textul „Apus de soare" scris de Barbu Ștefănescu Delavrancea aparține acestui gen, deoarece se regăsește printre următoarele trăsături: textul dramatic este structurat pe acte și scene; întâmplările nu sunt relatate, ci se desfășoară în timp real; personajele textului dramatic comunică prin intermediul dialogului și a monologului, iar autorul intervine doar prin intermediul didascaliilor (indicații scenice). Indicațiile scenice apar, în general, între paranteze și se referă la acțiunea personajelor, la gesturi, la decor, cum ar fi „Toți intră pe poarta din dreapta".

După toate aceste argumente, susțin că textul „Apus de soare" aparține genului dramatic.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 37

Nuvela

Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Pe drumul ce duce către cetatea Neamțului, pe la sfârșitul lui septembrie 1686, se vedea o oaste mergând. După un trup de lănceri ce deschidea marșa, urmau douăsprezece tunuri mari trase de boi, apoi o ceată de ofițeri călări în fruntea cărora erau trei; unul în floarea vârstei, posomorât, gânditor, necăjit, și doi mai bătrâni. Tustrei în haine poloneze.[...]

Și însă această oaste, în stare așa ticăloasă, e acea ce a îngiosit de atâte ori trufia semilunii, iar acei trei fruntași ofițeri sunt hatmanii Iablonovski și Potoțki, și cel din mijlocul lor însuși Ion Sobiețki, regele Poloniei.

Și cum să nu fie supărat și necăjit vestitul rege? El, Sobiețki, fala leșilor, eroul creștinătății, mântuitorul Vienii, să fie nevoit pentru a doua oară a da pas turcilor, a se trage dinaintea tatarilor și a moldovenilor, a-și privi oastea ticăloșită de lipsa merindelor, horopsită de dușmanii carii îl urmează mișelește, fără a îndrăzni să-și deie piept fățiș cu el, și fac pradă tot ce cade, tot ce rămâne pe urmă; a nu întâmpina în drumul său decât o fioroasă pustietate!

Cum am zis, mergea încet și gânditor. Hatmanii lângă dânsul păzeau tăcere, respectând supărarea sa de care și ei se împărtășeau.

— Ce castel e acesta? întrebă Sobiețki, când, rădicând capul, zări pe sprinceana dealului, înălțându-se trufașă dinaintea lui, cetățuia Neamțu! Cu bună seamă vrun cuib a tâlharilor acestor de moldoveni!

— La vreme de război, aici domnii Moldovei obicinuiesc a-și trimite averile lor, răspunse Potoțki.

— Așa! Să mergem dar să-l luăm. Oh! voi să-mi răzbun pre Cantemir care mă înșală, și mă făcu să pierd atâța viteji!

(Costache Negruzzi, *Sobieski şi românii*)

1. Notează din text secvenţa ce redă reperele temporale şi spaţiale.

Pe drumul ce duce către cetatea Neamțului, pe la sfârșitul lui septembrie 1686

2. Numeşte personajele din fragmentul citat.

Iablonovski i Potoțki, hatmanii și moldovenii

3. Transcrie cuvinte care aparţin câmpului semantic militar.

oaste, hatmanii, ofițeri, lănceri, marșa, tunuri, ceată

Scanned with OKEN Scanner

4. Care sunt modurile de expunere din fragmentul citat?

narațiunea împletită cu descrierea și dialogul.

5. Notează secvența care anunță declanșarea conflictului.

„– Ce castel e acesta? întrebă Sobieski [...] Cu bună seamă vrun cuib al tâlhăriei acestora de moldoveni!"

6. Argumentează, în 150-250 de cuvinte, apartenența textului la specia literară nuvelă.

Nuvela este o specie a genului epic cu o acțiune simplă dar mai dezvoltată decât a shiței, ce cuprinde o înlănțuire de episoade la care participă mai multe personaje.

Un prim argument prin care se evidențiază apartenența textului în specia literară nuvelă se remarcă prin indicii spațio-temporali, acțiunea propriu-zisă întinsându-se pe durata a câteva zile: „Pe drumul ce duce către cetatea Neamțului; pe la sfârșitul lui septembrie 1686..." În nuvelă, nr. personajelor fiind relativ redus.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 38

Basmul

Citește cu atenție textul și răspunde cerințelor formulate:

A fost odată ca niciodată că de n-ar fi nu s-ar mai povesti.

A fost odată un băiat. El, de la nașterea lui, se pomenise bubos. Ce n-a făcut el ca să se curețe de bube? dară în deșert. Băieții la joc și fetele la horă îl huiduia și fugiau de dânsul ca de o lepră.

Și fiindcă n-avea încotro, și el, biet, își înghițea amarul, și răbda. Nici tu joc, nici tu veselie, nici tu dezmierdare. Se uita cu jind la ceilalți băieți și flăcăi, cum unii se încurau jucându-se, cum alții se zbenguiau cu fetele, și râmnea la dânșii.

În toate zilele se ducea el la un puț de aducea apă pentru casă. Drumul însă îi era pe la curtea împărătească. Într-o zi, când scoase apă văzu în ciutură un ghigorț. Bucuria lui, că o să aibă în ziua aceea legumă mai deosebită. Când, ce să vezi d-ta? peștele începu să-i vorbească:

– Flăcăule, aruncă-mă iară în puț, și nu-ți face păcat cu mine, că mult bine ți-oi prinde și eu vrodată.

Băiatul se minună de asta; cum de să vorbească un pește? Simți el că trebuie să fie aci la mijloc ceva năzdrăvan și-i dete drumul în puț.

Fata împăratului nu voia cu nici un chip să se mărite. Ce nu făcu bietul tată-său, ce nu drese ca să-și dea fata la casa ei, dară ca s-o înduplece, ba. Ei nu-i da inima să-și lege capul cu nici unul din peținorii ce veneau să o ceară, deși toți erau împărați și fii de împărați.

Băiatul cel bubos însă de câte ori trecea cu cofa la apă și ea era la fereastră, vedea că îi tot râde. El nici să se gândea că pentru dânsul se punea la fereastră, și că îl pândea până ce trecea, ci socotea că așa este ea de felul ei cu zâmbetul pe buze. Pasămite fata împăratului, ori că cunoscuse că el o să fie un om frumos, ori că o trăgea ața ca spre ursitul ei.

Azi așa, mâine așa, până ce, într-o zi, îl chemă de vorbi cu el. Să se prăpădească băiatul de rușine când văzu că pe dânsul îl cheamă! Se făcu roșu ca sfecla, se zăpăci până într-atâta de nu știu deocamdată să zică nici două boabe legănate. Atât de mult se fâstâcise el.

Apoi, ținându-și firea și luându-și inima în dinți, dete niște răspunsuri de merse fetei tocmai la inimă.

Vezi că și vorba lui ca și a fetei era vorbă cu lipici, dragul neichii; fetei îi tâcâia inima nu-i tâcâia, dară lui știu că-i tâcâia de sta să-i iasă afară din piept. Și dintr-acel minut, nu știu ce făcea el, nu știu ce dregea, că se pomenea, fără voia lui, trecând pe la curtea împărătească, ia așa, numai ca să treacă.

El își uitase de pește. Acum își aduse aminte de dânsul, și ducându-se la puț într-o zi, se uită înăuntru și zise:

– Pește, peștișor, ghigorțule dragă, mi-ai zis că ai să-mi prinzi bine odată, odată; rogu-te, scapă-mă de bubele astea uricioase și împuțite.

N-apucă să sfârșească vorba bine, și ce să vezi dumneata? odată îi căzu bubele, și rămase curat și luminat, ca un pui de brad.

(Petre Ispirescu, *Băiatul cel bubos și ghigorțul**)

* *ghigórț- specie de pește, biban.*

Scanned with OKEN Scanner

1. Notează cuvinte/ structuri care indică repere spațio-temporale:

„Drumul însă îi era pe la curtea împărătească"

2. Identifică două formule specifice basmului.

„A fost o dată ca niciodată că de n-ar fi nu s-ar mai povesti."

3. Precizează rolul peștelui și explică intervenția lui în modificarea firului epic.

Rolul pestelui este cel de a-i schimba înfățișarea băiatului pt. a se face placut fetei împăratului.

4. Precizează, cu exemple din text, care sunt modurile de expunere folosite în fragmentul dat.

Modurile de expunere din textul dat sunt naratiunea obiectivă și dialogul.

5. Argumentează, în 7-10 rânduri, apartenența fragmentului la specia literară basm popular.

Fragmentul citat aparține speciei lit. basm popular, deoarece indicii spațio-temporali sunt nedeterminați: „A fost o dată ca niciodată". Un alt aspect care demonstrează apartenența la specia lit. basm popular se evidențiază prin prezența unor ființe supranaturale: „Când ce să vezi d-ta? pestele începu să-i vorbească:"

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 39

Schița

Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Am şi eu o slăbiciune şi eu sunt om! dorinţele graţioasei mele prietene domnişoara Mari Popescu sunt pentru mine porunci, la cari mă supun cu atât mai bucuros cu cât văd că prietena mea nu abuzează niciodată de influenţa nemărginită ce ştie bine că exercită asupră-mi... De astă dată, ce mare lucru-mi cere?

„Stimate amice,

Ştiu ce prieten eşti cu profesorul Costică Ionescu şi cât nu e în stare să-ţi refuze o rugăminte. Mă-ndatorezi până-n suflet dacă obţii de la el pentru elevul Mitică Georgescu din clasa IV liceul X... la latină nota 7, fără de care, băiatul, care mi-e rudă de aproape, rămâne şi anul acesta repetent, ceea ce ar fi o mare nenorocire pentru familia lui – o familie dintre cele mai bune – şi pentru mine o mare mâhnire.

Cu cele mai afectuoase salutări, a dumitale bună prietenă,

Mari Popescu."

A! irezistibilă graţie, cum ştii de frumos să porunceşti! Şi ce bine s-a nemerit! Ionescu are şi el o slăbiciune, şi el e om! ţine la mine şi nu e în stare să mă refuze. Repede mă arunc într-o birje şi alerg la Ionescu, profesorul de latineşte.

– Dragă Costică, viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune care mă interesează în aşa grad, încât dacă n-aş fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminţi niciodată o afecţiune, ce pot zice că la rândul meu... în fine...

– În fine - zice Ionescu - am înţeles... Nu trebuia să mă iei aşa departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază de elev de-ai mei.

– Nu e loază, Costică; e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune: mi-e rudă.

– Cine ştie ce leneş, ce dobitoc!

– Nu-i adevărat, dragă Costică; este un băiat prea cumsecade... Să nu mă laşi!... Viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune...

– Ei, lasă astea! ştii că ţiu la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale?... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?

(I.L. Caragiale, *Lanţul slăbiciunilor*)

1. Numește relația care se stabilește între instanțele narative (autor, narator, personaj):

Naratorul este mască delegată de autor care relatează întâmplările, iar personajele sunt o plăsmuire a imaginației sale care participă la acțiune. Naratorul este omniscient.

Scanned with OKEN Scanner

2. Rezumă în câteva rânduri conținutul fragmentului dat.

Doamna Mari Popescu îi scrie o scrisoare domnului Costică Ionescu, prin care îl roagă să-l treacă pe elevul Mitică Georgescu la latină deoarece provine dintr-o familie înstărită și pt. că îi este rudă.

3. Numește modurile de expunere prezente în text.

Modurile de exp. sunt narațiunea și dialogul

4. Personajul în jurul căruia se dezvoltă întreaga acțiune este „elevul". Cum este acesta caracterizat de către celelalte personaje?

El este caracterizat de către alte personaje în mod direct ca fiind un băiat cum se cade, înstărit (Mari Popescu) și de profesorul de latină ca un băiat bun și deștept.

5. Explică în câteva rânduri titlul schiței, prin raportare la conținutul fragmentului dat.

După părerea mea titlul se referă la slăbiciunea prof. de latină, Costică Ionescu, față de doamna Mari Popescu.

6. Oferă două argumente care să justifice apartenența textului la specia literară schiță. Susține argumentele cu exemple din text.

Textul dat aparține specie lit. schiță deoarece există un nr. redus de personaje: „Mari Popescu", „Georgescu Mitică", „Costică Ionescu";

Un alt aspect care arată că textul aparț. schiței este utilizarea modurilor de expunere specifice: narațiunea, realizată la pers. a III-a din perspectiva unui narator neimplicat afectiv în evenimentele relatate: „...e un băiat dintr-o familie din cele mai bune";

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 40

Fabula

Citeşte următorul text şi răspunde cerinţelor formulate:

Cu urechea pleoştită, cu coada-ntre picioare,
Câinele, trist şi jalnic, mergea pe o cărare.
După îndestul umblet, iată că-l întâlneşte
Un măgar, şi-l opreşte:
– Unde te duci? îi zise,
Ce rău ţi s-a-ntâmplat? Ştii, parcă te-a plouat,
Aşa stai de mâhnit.

– Dar, sunt nemulţumit.
La împăratul Leu în slujbă m-am aflat:
Însă purtarea lui,
De e slobod s-o spui,
M-a silit în sfârşit să fug, să-l părăsesc,
Acum cat alt stăpân; bun, unde să-l găsesc?

– Numai de-atât te plângi? măgarul întrebă;
Stăpânul l-ai găsit, îl vezi, de faţă stă.
Vino numaidecât la mine să te bagi:
Eu îţi făgăduiesc
Nu rău să te hrănesc;
Nimic n-o să lucrezi, nici grijă n-o să tragi.

– Ascultă-mă să-ţi spui: e rău a fi supus
La oricare tiran; dar slugă la măgar
E mai umilitor, şi încă mai amar.

(Grigore Alexandrescu, *Câinele şi măgarul*)

1. Numeşte sinonime potrivite pentru sensul din text al cuvintelor:

slobod liber
silit obligat
să tragi să îa
supus fidel
tiran barbar

2. Notează modurile de expunere folosite în text.

naraţiune şi dialog

3. Precizează căror tipuri umane aparţin personajele din text şi justifică afirmaţiile cu exemple:

Câinele aparţine tipului uman fidel, mândru şi tăcut, iar măgarul tipul uman binevoitor care doreşti să-i ajuţi pe ceilalţi.

Scanned with OKEN Scanner

4. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței:
– Ascultă-mă să-ți spui: e rău a fi supus / La oricare tiran; dar slugă la măgar / E mai umilitor, și încă mai amar.

Din punctul meu de vedere secvența de mai sus redă mândria câinelui, nelăsându-se umilit devenind sluga măgarului „dar slugă la măgar / E mai umilitor și încă mai amar/"

5. Argumentează, în maximum 10 rânduri, apartenența textului la specia literară fabula.

Scanned with OKEN Scanner

Fişă de lucru 41

Balada populară

Citeşte textul următor şi răspunde cerinţelor formulate:

În sus pe Argiş,
Prin ăl cărpeniş,
Prin ăl aluniş,
Plimbă-mi-se, plimbă
Domnul Negru-vodă
Pe dalba-i moşie
C-o verde cocie,*
Verde zugrăvită,
'Ntr-aur poleită,
Cu opt telegari,*
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari
Şi Manole zece,
Care mi-i întrece,
Stă inima-i rece.
El că mi-a umblat
Ţara-n lung şi-n lat,
Prin ăl cărpeniş,
Prin ăl aluniş,
Lungiş,
Curmeziş,
Dar tot n-au găsit
Un zid învechit,
Un zid părăsit,
Rămas de demult...
Fără că-mi găsea
Şi îmi întâlnea
Noiaş,
Purcăraş,
Porcii tot păzind,
Marmură-ntorcând.
Bună ziua-i da;
El le mulţumea.
Domnul, de-l vedea,
Vreme nu pierdea,
Ci mi-l întreba,
Din gură-i zicea:
–Noiaş,
Purcăraş,
Porcii tot păzind,
Marmura-ntorcând,
Nu cumva-i văzut
Pe unde-ai trecut
Un zid învechit
Şi neisprăvit,
De mult părăsit?

(*Meşterul Manole*)

cocie – trăsură
telegar – cal tânăr

1. Scrie două expresii / locuţiuni care să conţină verbul **a găsi**.

„şi-a găsit nasul"

2. Motivează utilizarea cratimei în structura **Plimbă-mi-se**.

Cratima s-a utilizat pt. marcarea unei forme verbale inverse.

3. Explică folosirea punctelor de suspensie în text.

Punctele de suspensie marchează neterminarea unei idei sau o ezitare din partea vorbitorului

Scanned with OKEN Scanner

4. În text apare o formulă de salut; rescri-o și explică-i ortografierea.

„Noiaș!"

5. Precizează mijlocul intern prin care s-au format cuvintele **Negru-vodă** și **demult**.

Negru-vodă → compunere prin alăt. cu cratimă
demult → compunere prin sudarea elementelor componente

6. Identifică în text două teme / motive literare.

7. Transcrie o figură de stil din primele cinci versuri.

„dalba moșie" → inversiune

8. Indică măsura versului **'Ntr-aur poleită.**

Versul are măsură de 6 silabe

9. Identifică momentele subiectului în fragmentul dat.

Momentele subiectului prezentate în fragmentul dat sunt expoziţiunea (prezentarea situaţiei iniţiale) și intriga (declanșarea conflictului, construirea unui zid)

10. Notează două repere spaţiale.

„În sus pe Argeș / Prin al cărpeniș / Prin ăl oluniș"

11. Numește trăsăturile prin care Manole se evidenţiază în raport cu ceilalţi meșteri.

Manole în mod simbolic reprezintă „Creatorul" de pretutindeni și din totdeauna. Destinul lui Manole este cel a tuturor Creatorilor de a-și realiza opera prin sbucium și suferință și de a fi ucis de acest ideal

Scanned with OKEN Scanner

12. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară baladă populară.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 42

Doina

Citește următorul text și răspunde cerințelor formulate:

Cine-i tânăr și voinic
Iese noaptea la colnic (deal)
Fără par, fără nimic,
Fără paloș, nici pistoale,
Numai cu palmele goale!
Cine-i tânăr și viteaz
Bujori poartă pe obraz
Și la potiri se arată
Pieptul gol, fața curată,
Și cât scoate un cuvânt
Cad neferii la pământ,
Cum se scutur perele,
Perele și merele.
(*Voinicul*)

1. Notează sinonimele contextuale pentru cuvintele subliniate în text.

tânăr = june, flăcău obraz = față, chip
voinic = viteaz un cuvânt = vorbă, termen

2. Identifică în text:

a) două imagini vizuale — „cum se scutură perele", „Iese noaptea la colnic"
b) două imagini dinamice — „cad neferii la pământ", „și la potiri se arată"

3. Precizează tipul de rimă și măsura primelor trei versuri:

monorimă și măsura de 7 silabe

4. Formulează, în 30-50 de cuvinte, opinia despre mesajul textului:

Citind textul, m-a impresionat modul în care este descris curajul tânărului. Mesajul pe care textul îl transmite se referă la încercarea de a defini ce înseamnă cu adevărat curajul: acesta o luptă cot la cot, fără arme.

Scanned with OKEN Scanner

5. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară doină.

Scanned with OKEN Scanner

Fișă de lucru 43

Pastelul

Citește textul următor și răspunde cerințelor formulate:

Liniște. Căldură. Soare
Sălciile plângătoare
Stau în aer, dormitând.
Un vițel în râu s-adapă
Și-o femeie lângă apă,
Spală rufele, cântând.

Și din vale abia vine
Murmur slab, ca de albine,
Somnoros și uniform
Râul, strălucind în soare,
Ceartă sălciile, care
Toată ziulica dorm.

Sub o salcie bătrână
Și cu-o carte groasă-n mână
Care-mi ține de urât,
M-am culcat în fân pe spate, -
Somnul lin, pe nechemate,
A venit numaidecât.
(George Topîrceanu, *Zi de vară*)

1. Menționează mărcile lexico-gramaticale ale eului liric prezente în text.

verbe și pronume de pers. I: „mi" „m-am culcat"

2. Transcrie termenii din câmpul semantic al naturii.

natură → soare, sălcii plângătoare, râu, vale, albine, „dorm", fân

3. Identifică un epitet personificator.

„sălcii plângătoare"

4. Transcrie următoarele figuri de stil:

- O comparație: „murmur slab, ca de albine"
- O enumerație: „Liniște. Căldură. Soare"
- O personificare: „sălcii plângătoare"

Scanned with OKEN Scanner

5. Identifică în text:

- O imagine vizuală: „Un vițel în râu s-adapă"
- O imagine auditivă: „Murmur slab, ca de albine"

6. Menționează măsura ultimului vers din poezie.

ultimul vers are măsură de 4 silabe

7. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că textul citat se încadrează în specia literară pastel.

Împrumutat din artele plastice, termenul pastel desemnează o specie a genului liric în care se prezintă sentimentele și trăirile eului subiective în legătură cu un colț de natură cuprins

Scanned with OKEN Scanner

Testul 1

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

„Iată zidul meu!
Aici aleg eu
Loc de mănăstire
Şi de pomenire.
Deci voi, meşteri mari,
Calfe şi zidari,
Curând vă siliţi
Lucrul de-l porniţi,
Ca să-mi ridicaţi,
Aici să-mi duraţi
Mănăstire naltă
Cum n-a mai fost altă,
Că v-oi da averi,
V-oi face boieri,
Iar de nu, apoi
V-oi zidi pe voi,
V-oi zidi de vii
Chiar în temelii!

Meşterii grăbeau,
Sforile-ntindeau,
Locul măsurau,
Şanţuri largi săpau,
Şi mereu lucrau,
Zidul ridicau,
Dar orice lucra
Noaptea se surpa!
A doua zi iar,
A treia zi iar,
A patra zi iar
Lucrau în zadar!
Domnul se mira
Ş-apoi îi mustra,
Ş-apoi se-ncrunta
Şi-i ameninţa
Să-i puie de vii
Chiar în temelii!
Meşterii cei mari,
Calfe şi zidari,
Tremurau lucrând,
Lucrau tremurând
Zi lungă de vară
Ziua pân-în seară,

Iar Manole sta,
Nici că mai lucra,
Ci mi se culca
Şi un vis visa,
Apoi se scula
Ş-astfel cuvânta:
– Nouă meşteri mari,
Calfe şi zidari!
Ştiţi ce am visat
De când m-am culcat?
O şoaptă de sus
Aievea mi-a spus
Că orice-am lucra
Noaptea s-a surpa
Pân-om hotărî
În zid de-a zidi
Cea-ntâi soţioară,
Cea-ntâi surioară
Care s-a ivi
Mâini în zori de zi
Aducând bucate
La soţ ori la frate...”

(***Monastirea Argeşului***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Rescrie din text două cuvinte specifice limbajului popular și notează varianta literară (acceptată de DOOM 2). **6 puncte**
2. Scrie trei enunțuri pentru a demonstra polisemantismul cuvântului *a măsura*. **6 puncte**
3. Precizează două elemente de versificație din prima strofă. **6 puncte**
4. Identifică, în text, două figuri de stil diferite și numește-le. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, frecvența verbelor la imperfect din versurile: *Meşterii grăbeau, / Sforile-ntindeau, / Locul măsurau, / Şanţuri largi săpau, / Şi mereu lucrau, / Zidul ridicau.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară baladă populară. 12 puncte
În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale baladei populare; 4 puncte
– să ilustrezi două trăsături ale baladei, valorificând textul dat; 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Valorificarea tradițiilor și meșteșugurilor artistice este ilustrată la Galeriile de Artă Populară, expoziție cu vânzare, unde varietatea produselor autentice formează universul satului și al caselor tradiționale din România.

Galeriile de Artă Populară, expoziție cu vânzare, reflectă importante domenii de activitate ale Complexului Național Muzeal „ASTRA": științific – păstrarea, conservarea și revitalizarea meșteșugurilor artistice tradiționale; cultural-turistic – vizualizarea, cunoașterea și valorificarea variatelor produse de artă populară contemporană; comercial – susținerea și motivarea creatorilor populari de a continua munca și a transmite meșteșugul, fie că este vorba de țesut, brodat, pictat icoane, olărit, sculptat în lemn, închistrit ouă, împletit fibre vegetale, confecționat instrumente muzicale și măști.

(***Galeriile de Artă Populară***, **www.muzeulastra.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – titlul articolului;
   – sursa articolului; 4 puncte
2. Numește complexul muzeal despre care se vorbește în text. 4 puncte
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Valorificarea</u> tradițiilor și meșteșugurilor artistice <u>este</u> <u>ilustrată</u> la Galeriile de Artă Populară, expoziție cu vânzare.* 4 puncte
4. Precizează funcția sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Galeriile <u>de Artă</u> Populară, expoziție cu vânzare, reflectă importante <u>domenii</u> de activitate ale Complexului Național Muzeal „ASTRA".* 4 puncte
5. Transcrie o propoziție subordonată din primul alineat și precizează felul acesteia. 4 puncte
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de timp care să aibă ca termen regent verbul *a călători*. 4 puncte

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută într-o vizită la muzeu. 12 puncte
În compunerea ta, trebuie:
– să povestești o întâmplare reală sau imaginară, respectând succesiunea logică a evenimentelor; 4 puncte
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței; 2 puncte
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Nu mă bate, Doamne, rău,
Că și io-s copil de-al tău;
Nu mă bate, Doamne, tare,
Că și io-s de-al dumitale.

Cât e omul tinerel
Se ține doru de el;
Dacă omu bătrânește,
Doru se călătorește.
Ferice, codrule, de tine,
Că nu-mbătrânești ca mine.
Toamna tu îngălbenești,
Primăvara înfrunzești.
Omu dacă bătrânește,
Altu-n veci nu-ntinerește.
Pare-mi rău și mult mi-i jele
De tinerețele mele.
De-aia cânt și îmi petrec,
Că văd că zilele trec.

(Nu mă bate, Doamne, rău)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte care nu respectă normele limbii literare. — **6 puncte**
2. Alcătuieşte un enunţ cu antonimul cuvântului *a înfrunzi*. — **6 puncte**
3. Precizează rima şi măsura ultimelor două versuri. — **6 puncte**
4. Transcrie o structură în care să existe adresare directă. — **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor:
   Toamna tu îngălbenești, / Primăvara înfrunzești. / Omu dacă bătrânește, / Altu-n veci nu-ntinerește. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară doină. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale doinei; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale doinei, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conţinut adecvat cerinţei; — **2 puncte**
- să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

În toamna anului 1853, în şipotele Sucevei se năştea muzicianul care, mai bine ca nimeni altul de la noi, avea să fie întruparea eroului romantic. Din căsuţa ridicată pe o coastă împădurită şi cu acoperişul alunecat peste pridvor, din şipote şi până la locuinţa din Stupca, unde drumul i s-a sfârşit în primăvara lui 1883, se întind ani, prea puţini ani de muzică. Astăzi, la Stupca i-a rămas mormântul şi pe cruce ultimele rânduri din

Scanned with OKEN Scanner

„Cântecul tricolorului", ca răspuns la una din ultimele lui dorinţe: „Iar când, fraţilor, m-oi duce / De la voi şi-o fi să mor, / Pe mormânt atunci să-mi puneţi / Mândrul nostru tricolor". Stupca a dispărut odată cu el... în locul ei s-a născut un sat care-i poartă numele: Ciprian Porumbescu.

„Şi astăzi, astăzi am ajuns să-mi văd dorinţa împlinită, mi-am văzut visul cu ochii, am avut aplauzele frenetice pentru opul meu, am auzit chemând sute de voci, pline de entuziasm, numele meu, m-am văzut ridicat, lăudat, măgulit, laureat. Ce să mai zic, ce să mai aştept de la viaţa mea, de la viitorul meu? Puteam să am şi să mă aştept la o răsplată a studiilor şi ostenelilor mele până acum, mai mare decât am aflat-o acuma? Numele meu este întemeiat, viitorul meu îmi luce cu culorile cele mai vii înaintea ochilor...", îi scria Ciprian tatălui său după premiera operetei „Crai Nou" de la Braşov, intuind parcă ceea ce n-a vrut să accepte niciodată cu adevărat, şi anume că viaţa lui, viitorul lui se apropiau de sfârşit înainte să înceapă.

(***Ciprian Porumbescu: „Voi cânta Doina, să o audă şi Mediterana"***, **jurnalul.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – anul în care s-a născut Ciprian Porumbescu;
   – locul unde se află mormântul compozitorului. **4 puncte**
2. Transcrie versurile care sunt scrise pe crucea lui Ciprian Porumbescu. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Şi astăzi, <u>astăzi</u> am ajuns să-mi văd <u>dorinţa</u> <u>împlinită</u>, mi-am văzut visul cu ochii, am avut aplauzele frenetice pentru opul <u>meu</u>.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Numele meu <u>este întemeiat</u>, viitorul meu îmi luce cu culorile cele mai vii <u>înaintea ochilor</u>.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare precizând felul acesteia: *În toamna anului 1853, în şipotele Sucevei se năştea muzicianul care (...) avea să fie întruparea eroului romantic.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de cauză introdusă prin locuțiunea conjuncțională *din cauză că*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere, de 80-150 de cuvinte, în care să îți exprimi opinia în legătură cu ideea de a da numele unei localități după o personalitate care s-a născut sau a trăit acolo. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să-ți exprimi opinia cu referire la ideea de a oferi numele unei localități după o personalitate; **4 puncte**
– să susții opinia valorificând și informațiile din text; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 3

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

SCENA III

CHIRIȚA, GUGULIȚĂ, ȘARL, SAFTA, ION

(Ion vine alergând dintre culisele din dreapta.
Ceilalți ies din casă și se cobor din cerdac.)

GULIȚĂ: *Cine mă cheamă?... neneaca!*

SAFTA: *Ce este?... Ce este?*

ȘARL: *Qui diable?... Ah! madame!...*

ION: *Aud, cucoană... Iaca, ia...*

CHIRIȚA: *Da veniți azi de mă coborâți de pe cal... Ce, Doamne, iartă-mă!... ați adormit cu toții?*

(Ion se pune dinaintea calului și-l apucă de zăbale ca să-l ție.
Ceilalți se adună împrejurul Chiriței.)

GULIȚĂ: *Ba nu, neneacă... dar învățam Telemac cu monsiu dascălul.*

SAFTA: *Și eu făceam dulceți în cămară, cumnățică.*

ION: *Și eu...*

CHIRIȚA: *Taci din gură... că ești încă cu ochii plini de somn... Ține calu...*

ȘARL (apropiindu-se de Chirița): *Madam cocona... sari în brați a me.*

CHIRIȚA (cochetând): *În brațele d-tale, monsiu Șarlă?... Ești foarte galant... însă mă tem...*

ȘARL: *O! non te tem... că sunt vurtos.*

CHIRIȚA: *Nu de-aceea... că și eu îs ușurică ca o pană; dar apoi... să sar în brațele unui cavaler... nu știu de se cuvine?...*

ȘARL: *Dacă non vre la mine, sari la Ion...* (În parte.) *J'aime mieux ça.*

CHIRIȚA: *Ei, dacă vroiești numaidecât, monsiu Șarlă... aține-te că sar.*

ȘARL: *No... poftim... une, deux, trois.*

CHIRIȚA (sărind): *Hup.*

ȘARL (în parte): *Cristi! ușuric ca un pan... merci.*

CHIRIȚA (în parte): *Îi nostim franțuzu...* (Tare.) *Ați văzut agilitaua mea? Ioane... du calu la grajd și-l adapă, dar să nu-i scoți șaua... Auzi?*

ION (căscând): *Aud.* (Duce calul între culisele din dreapta.)

CHIRIȚA: *Ho... că parcă-i să ne-nghiți... face-o gură cât o șură.*

GULIȚĂ: *Neneacă... las' să mă sui și eu pe cal.*

CHIRIȚA: *Ce face?... ca să te trântească?... ba nu, Guliță mamei.*

GULIȚĂ: *Pe mata cum de nu te trântește?*

CHIRIȚA: *Eu am învățat la leși, la manejărie...* (În parte.) *Numai eu știu câte bușituri am mâncat... d-apoi dă!... dacă-i moda...*

(Vasile Alecsandri, ***Chirița în provinție****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează trei termeni din familia lexicală a verbului *a chema.* — **6 puncte**
2. Transcrie din text două mărci ale adresării directe. — **6 puncte**
3. Explică folosirea semnului întrebării în secvența: *Cine mă cheamă?* — **6 puncte**
4. Explică rolul notațiilor dintre parantezele prezente în text. — **6 puncte**
5. Rezumă, în 30-50 de cuvinte, fragmentul citat. — **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența la genul dramatic a operei *Chirița în provincie*, de Vasile Alecsandri. 12 puncte
În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale genului dramatic; 4 puncte
– să ilustrezi două trăsături ale genului dramatic valorificând textul dat; 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Despre Coco Chanel s-au scris şi se vor mai scrie probabil multe pagini. Şi nu pentru că s-ar mai putea afla sau scrie ceva nou, în sensul strict informativ (viaţa unui om privită ca o înşiruire de întâmplări, mai mult sau mai puţin senzaţionale e totuşi atât de scurtă...), ci pentru simplul fapt că Chanel a devenit, în timp, mai mult decât un nume mare în lumea modei. A devenit un sinonim al eleganţei rezultate din simplitate, al bunului gust, al eternului feminin – mereu imprevizibil, mereu fascinant.

Biografia celei care a revoluţionat istoria modei pare a fi un adevărat roman al devenirii, o poveste făcută parcă să inspire scenariile de film de la Hollywood. Peste opt decenii de suişuri şi coborâşuri, în care culmile gloriei au fost adesea umbrite de gustul amar al singurătăţii – astfel s-ar putea „traduce" pasionanta existenţă a celei care va deveni cea mai impresionantă figură feminină din istoria modei. La peste 35 de ani de la moartea sa, cineaştii se inspiră din viaţa fascinantei Coco pentru a crea poveşti, la rândul lor fascinante. Anul 2008 anunţă cel puţin două creaţii cinematografice dedicate celebrei creatoare de modă: „Coco avant Chanel", regizat de Anne Fontaine, şi „Coco & Igor", în regia lui William Friedkin.

***(Coco Chanel – mitul care a dărâmat mituri*, www.supereva.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – numele articolului;
   – anul în care apar cele două filme despre viața lui Coco Chanel. 4 puncte
2. Notează denumirea celor două filme inspirate din viaţa creatoarei de modă. 4 puncte
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Anul 2008 anunţă cel puţin două creaţii cinematografice dedicate celebrei creatoare de modă: „Coco avant Chanel", regizat de Anne Fontaine, şi „Coco & Igor", în regia lui William Friedkin.* 4 puncte
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Biografia celei care a revoluţionat istoria modei pare a fi un adevărat roman al devenirii.* 4 puncte
5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *[...] astfel s-ar putea „traduce" pasionanta existenţă a celei care va deveni cea mai impresionantă figură feminină din istoria modei.* 4 puncte
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *dacă*. 4 puncte

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o naraţiune în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în timpul unei prezentări de modă. 12 puncte
În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; 4 puncte
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal; 4 puncte
– să ai un conţinut adecvat cerinţei; 2 puncte
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Testul 4

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Racul, broasca și o știucă
Într-o zi s-au apucat
De pe mal în iaz s-aducă
Un sac cu grâu încărcat.
Și la el toți se înhamă:
Trag, întind, dar iau de samă
Că sacul stă neclintit,
Căci se trăgea neunit.
Racul înapoi se da,
Broasca tot în sus sălta,
Știuca foarte se izbea
Și nimic nu isprăvea.
Nu știu cine-i vinovat;
Însă, pe cât am aflat,
Sacul în iaz nu s-au tras,
Ci tot pe loc au rămas.

Așa-i și la omenire,
Când în obște nu-i unire:
Nici o treabă nu se face
Cu izbândă și cu pace.
*(Alecu Donici, **Racul, broasca și o știucă**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *încărcat*, *sus*, *izbândă*. — **6 puncte**
2. Explică rolul folosirii cratimei în secvența: *„de pe mal în iaz s-aducă”*. — **6 puncte**
3. Numește figura de stil predominantă în text și oferă două exemple. — **6 puncte**
4. Notează din text un reper spațial și unul temporal. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, morala textului. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară *fabulă*.

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale fabulei; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale fabulei, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Nativul Rac este precaut, înclinat spre meditație, dotat cu multă imaginație. Are nevoie de siguranță, este interiorizat. Căminul este important. Nativul din zodia Rac este tandru, binevoitor, sensibil, plin de fantezie, dornic de liniște. Este dominat de sentimente, își aude vocea interioară, are presimțiri, intuiția avertizându-l deseori. Îi place să fie lăudat și

Scanned with OKEN Scanner

este recunoscător pentru laudele primite. Creativitatea sa îl poate ajuta să se afirme în domeniul artistic. Nativul Rac este grijuliu și totdeauna gata să dea o mână de ajutor.

Nativul din zodia Rac respectă convențiile sociale și recunoaște necesitatea disciplinei, chiar dacă îi vine greu să se lase îngrădit. Este, însă, și foarte susceptibil, ușor de jignit și ranchiunos. Uneori poate fi prea sentimental. Are toane, riscă să se lase dus de val și să cadă. Imaginația prea puternică îl poate face pe nativul din zodia Rac să vadă pericole și acolo unde nu sunt, favorizând teama. Poate fi instabil, fapt care îl face să fie dornic de schimbări. În relațiile cu ceilalți, este uneori prea închis în sine. Cu toate că nu pretinde că le știe pe toate, vrea să aibă ultimul cuvânt.

***(Personalitatea zodiei Rac*, www.eastrolog.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului și site-ul unde a apărut articolul;
   – două trăsături ale nativului din zodia Rac. **4 puncte**
2. Numește domeniul în care creativitatea îl ajută pe nativul din zodia Rac. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Nativul din zodia Rac respectă convențiile sociale și recunoaște necesitatea disciplinei, chiar dacă îi vine greu să se lase îngrădit."* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Creativitatea sa îl poate ajuta să se afirme în domeniul artistic.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare, precizând felul acesteia: *Cu toate că nu pretinde că le știe pe toate, vrea să aibă ultimul cuvânt.* **4 puncte**
6. Numește funcția sintactică a cuvântului subliniat în enunțul: *Căminul este important.* și realizează expansiunea în propoziția corespunzătoare. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să povestești o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută la mare. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să povestești o întâmplare (reală sau imaginară) respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 5

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

– Azi e joi. Haide, zic eu, la Madame Piscopesco.

Feciorul în frac și cu mănuși albe mă introduce în salonul splendid al somptuosului hôtel Piscopesco. Dar nu văz pe nimeni... A! În fund! auz, în salonașul intim de cel mai pur stil Louis XV, ciripind pe-ntrecute, ca doi scatii, două glasuri de coconițe. Merg acolo. Madam' Mândica Piscopesco cu surioara sa, Madam' Tincuța Popesco. Cocoana Mândica mă-ntâmpină cu grația-i obișnuită. Mărturisesc drept... Am mare slăbiciune de ceea ce francezul numește la causerie și de aceea frecventez bucuros cercurile mondains. Îmi place adică, pe românește, să stau de vorbă cu damele din lumea mare. Găsesc în conversația lor mult mai multă grație decât în conversația bărbaților. Femeile știu să spună o mie și o sută de nimicuri într-un mod mult mai interesant decât spun bărbații lucrurile cele mai serioase... O floare, o panglicuță, o deosebire d-abia simțită între două nuanțe, un nimic, distilate prin mintea subtilă a unei femei și exprimate prin acele dulci modulațiuni de voce și prin jocul acela încântător al luminilor ochilor capătă, pentru mine cel puțin, un farmec invincibil, iată-mă dar în elementul meu... Aci desigur, am să petrec câteva momente delicioase.

Eu: *Madam Piscopesco, dați-mi voie...*
Mândica: *Vii tocma' la pont...*
Tincuța: *Ai fost...?*
Mândica: *Taci, tu!... Las' să-l întreb eu... Ai fost aseară la circ?*
Eu: *Am fost.*
Tincuța: *Cine mai...*
Mândica: *Taci, soro! n-auzi?* (Către mine): *Ai văzut pe Mița?*
Eu: *Pe sora matale?*
Mândica: *Nu... Pe Mița, pe Potropopeasca a tânără?*
Eu: *Da; era într-o lojă în fața mea...*
Mândica (Tincuții): *Ai văzut?*
Tincuța (mie): *Cu cin'...*
Mândica: *Taci!...* (Mie): *Cu ce pălărie era?*

*(I.L. Caragiale, **Five o'clock**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează două cuvinte din text obținute prin derivare cu sufixe diminutivale. — **6 puncte**
2. Explică folosirea semnului întrebării din secvența *Tincuța: Ai fost...?* — **6 puncte**
3. Precizează din text un reper spațial și unul temporal. — **6 puncte**
4. Numește două moduri de expunere prezente în text. — **6 puncte**
5. Notează două trăsături ale genului epic prezente în text. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului dat la specia literară schiță. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale schiței; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale schiței, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Tradiția ceaiului vine din perioada în care englezii au colonizat teritoriile din India, acolo unde se aflau multe plantaţii de ceai. Englezii au importat ceaiul şi au construit o întreagă industrie pentru producţia ceaiului. În Anglia, ceaiul se bea atât la micul dejun (micul dejun tipic englezesc fiind format din ouă şi bacon, pâine prăjită cu marmeladă, suc de portocale şi, desigur, nelipsitul ceai), cât şi după-amiaza – vestitul ceai de la ora 5. Ceaiul de după-amiază este, de fapt, o masă uşoară, servită de obicei în jurul orei 4.

Ritualul ceaiului presupune existenţa unui ceainic, a unei căni de lapte şi a zahărului. Ceaiul de la ora 5 este, de obicei, însoţit de sendvişuri (cu castraveţi, ouă, şuncă sau somon) şi/sau de prăjituri. Multă vreme, ceaiul de după-amiază a fost un eveniment zilnic. Acum, este mult mai des servit pe post de gustare la hotel, cafenea sau ceainărie, deşi mulţi britanici continuă să bea o ceaşcă de ceai servită cu o prăjitură sau ciocolată la aşa-numita oră a ceaiului. De asemenea, High Tea (cunoscut şi sub numele de Meat Tea) este o masă ce ia locul atât ceaiului de la ora 5, cât şi cinei.

***(Un ceai, vă rog!*, www.gandul.info)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului și site-ul unde a apărut articolul;
   – din ce este format micul dejun tipic englezesc. **4 puncte**
2. Precizează unde se mai servește acum, pe post de gustare, ceaiul de la ora 5. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Ritualul ceaiului presupune <u>existenţa</u> unui ceainic, a unei căni <u>de</u> lapte şi a zahărului. Ceaiul de la ora 5 <u>este</u>, de obicei, <u>însoţit</u> de sendvişuri [...].* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Multă vreme, ceaiul de după-amiază a fost un eveniment <u>zilnic</u>. <u>Acum</u>, este mult mai des servit pe post de gustare la hotel, cafenea sau ceainărie [...].* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Acum, este mult mai des servit pe post de gustare la hotel, cafenea sau ceainărie, deşi mulţi britanici continuă....* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie atributivă, care să aibă ca termen regent substantivul comun *ceaiul*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să descrii un obicei alimentar specific românesc. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să descrii acest obicei, identificând trăsăturile lui specifice; **4 puncte**
– să precizezi în ce constă specificul lui național; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 6

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Cu legănări abia simțite și ritmice, încet-încet,
Pe pajiștea din fața casei, caișii, zarzării și prunii,
Înveșmântați în haine albe se clatină în fața lunii,
Stând gata parcă să înceapă un pas ușor de menuet.

Se cată ram cu ram, se-nchină, și-n urmă iarăși vin la loc,
Cochetării și grații albe, și roze gesturi, dulci arome,
Împrăștie în aer, dantul acesta ritmic de fantome,
Ce-așteaptă de un an de zile minuta asta de noroc.

Ce e de spumă sus pe ramuri se face jos de catifea,
Și astfel umbrele căzute pe pajiște par mantii grele
Zvârlite de dănțuitorii ce au rămas numa-n dantele,
În parcul legendar în care s-a prefăcut grădina mea.

*(Dimitrie Anghel, **Balul pomilor**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: *pajiștea*, *aer*, *căzute*. — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența: *și-n urmă*. — **6 puncte**
3. Precizează măsura primelor două versuri ale poeziei. — **6 puncte**
4. Transcrie o imagine vizuală și o imagine olfactivă. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, titlul poeziei date. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că textul citat se încadrează în specia literară pastel. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale pastelului; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale pastelului, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Afacerea cu fructe românești le face cu ochiul investitorilor în agricultură, mai ales că o livadă poate fi o sursă de profit pe suprafețe mici de teren. Nimeni nu prea vorbește însă despre ce înseamnă investiția inițială într-un astfel de business, așa că am decis să facem o analiză a pieței pentru a afla cât costă să înființezi o exploatație pomicolă în România. Foarte important, am reușit să aflăm de la specialiștii cu care am vorbit și care sunt prețurile în funcție de marile zone pomicole ale țării. Dacă vrei să începi o afacere cu pomi fructiferi, cel mai ușor este să cumperi o livadă deja înființată și pe care să o modernizezi și / sau întinerești, arată analiza Agrointeligența. Iar pentru amatori, site-urile sunt pline de oferte, majoritatea cu un preț bun.

***(Afacerea care rodește: Cât te costă să-ți faci o livadă?*, agrointel.ro)**

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului și site-ul de unde a fost preluat;
   – cui face cu ochiul afacerea cu fructe românești; **4 puncte**
2. Precizează ce trebuie să faci pentru a începe o afacere cu pomi fructiferi. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa:
   Afacerea cu fructe românești le face cu ochiul investitorilor în agricultură, mai ales că o livadă poate fi o sursă de profit pe suprafețe mici de teren. **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa:
   Iar pentru amatori, site-urile sunt pline de oferte, majoritatea cu un preț bun. **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare precizând felul acesteia:
   am reușit să aflăm de la specialiștii cu care am vorbit. **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă directă introdusă prin pronumele relativ *ce*. **4 puncte**

B. Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii o livadă înflorită într-o zi de primăvară. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două caracteristici ale tabloului de natură; **4 puncte**
– să folosești un limbaj expresiv în descrierea tabloului de natură; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 7

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Și când turmele plecau una câte una, Ghiță întreba mereu câte mai sunt, și pe cât numărul turmelor rămase în urmă scădea, pe atât el prindea poftă de a-și opri cei cinci grăsuni.

– A zis Lică să-mi opresc cinci grăsuni, îi zise el în cele din urmă unuia dintre porcari.

– Noi nu știm nimic, răspunse acesta.

– Apoi, adause altul cam în glumă, noi plătim înainte, ori nu plătim deloc.

Peste puțin sosi și Lică, ceru un pahar de vin, își întrebă de turme, apoi zise „noroc bun" și plecă mai departe, fără să fi descălecat măcar.

Ghiță rămase cuprins de gândurile omului păgubaș. El era un om cuminte și înțelegea cele ce se petrec. Aici, la Moara cu noroc, nu putea să steie nimeni fără voia lui Lică: afară de arândaș și afară de stăpânire mai era și dânsul, care stăpânea drumurile și în zadar te-nțelegi cu arândașul, în zadar te pui bine cu stăpânirea, căci, pentru ca să poți sta la Moara cu noroc, mai trebuie să te faci și om al lui Lică.

Iar Ghiță voia cu tot dinadinsul să rămâie la Moara cu noroc, pentru că-i mergea bine.

„Trei ani, numai trei ani să pot sta aici, își zicea el, și mă pun în picioare, încât pot să lucrez cu zece calfe și să le dau altora de cârpit".

Dar acești trei ani atârnau de Lică.

Dacă se punea bine cu dânsul, putea să-i meargă de minune căci oamenii ca Lică sunt darnici. E vorba numai, ce va fi cerând Lică pentru ceea ce dă.

Ghiță întâia oară în viața lui ar fi voit să n-aibă nevastă și copii, pentru ca să poată zice:„Prea puțin îmi pasă!". Se gândea la câștigul pe care l-ar putea face în tovărășia lui Lică, vedea banii grămadă înaintea sa și i se împăienjănau parcă ochii: de dragul acestui câștig ar fi fost gata să-și pună pe un an, doi capul în primejdie. Avea însă nevastă și copii și nu putea să facă ce-i plăcea.

„Să vedem! Își zise el în cele din urmă, voind să-și alunge gândurile rele. Deocamdată, e mai bine ca el să-mi fie dator mie".

(Ioan Slavici, ***Moara cu noroc****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie varianta literară acceptată de DOOM2 pentru următoarele cuvinte din text: *adause*, *să steie*. **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării ghilimelelor în secvența *„Prea puțin îmi pasă!"*. **6 puncte**
3. Numește modul de expunere predominant în fragmentul dat. **6 puncte**
4. Scrie două argumente pentru care fragmentul aparține unei opere epice. **6 puncte**
5. Comentează, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței:
   El era un om cuminte și înțelegea cele ce se petrec. Aici, la Moara cu noroc, nu putea să steie nimeni fără voia lui Lică: afară de arândaș și afară de stăpânire mai era și dânsul, care stăpânea drumurile și în zadar te-nțelegi cu arândașul, în zadar te pui bine cu stăpânirea, căci, pentru ca să poți sta la Moara cu noroc, mai trebuie să te faci și om al lui Lică. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la specie a nuvelei *Moara cu noroc*, de Ioan Slavici. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale nuvelei; **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale nuvelei, valorificând textul dat; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Zona doftăneană e încadrată de culmile Baiu spre apus și Bratocea-Grohotișu către răsărit. În cei peste 500 de ani de când apar în actele oficiale, cele peste 2000 de gospodării împreună cu tarlalele și stânele bătrâne ale zonei au căpătat savoare istorică, precum un vin bun care se lasă îmbogățit sub urmele timpului. Cadrul natural e dominat de păduri „nedomesticite", pășuni alpine și plante rare – Valea Doftanei e un colț de paradis. Aici, în regiunea cu cele mai multe zile însorite din an, temperatura medie anuală e de +10°C.

Una dintre cele mai importante trei zone etnografice ale Prahovei, Valea Doftanei păstrează încă spiritul vieții simple, unde casele țărănești din secolul al XIX-lea, portul popular și tradițiile locale sunt încă departe de a fi doar obiecte de muzeu sau mituri populare. Așa cum o ilustrează și Nicolae Grigorescu, principala activitate a localnicilor, păstoritul, încă se păstrează, zona fiind un loc de adunare a stânelor în drumul lor de transhumanță spre bălțile Dunării. Alături de păstorit, locuitorii încă se ocupă cu creșterea vitelor, prelucrarea lemnului, țesutul și brodatul. O plimbare prin Teșila sau Trăisteni, printre săteni, e o poartă spre trecutul tradițional românesc.

*(**Valea Doftanei**, **www.atradoftana.ro**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - temperatura medie anuală din zonă;
   - ce pictor celebru a ilustrat foarte bine zona, cu oamenii ei și activitățile lor.

   4 puncte
2. Menționează ocupațiile locuitorilor din zona doftăneană. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Cadrul natural e dominat de păduri „nedomesticite", pășuni alpine și plante rare – Valea Doftanei e un colț de paradis.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *O plimbare prin Teșila sau Trăisteni, printre săteni, e o poartă spre trecutul tradițional românesc.* **4 puncte**
5. Precizează felul propozițiilor din fraza: *Una dintre cele mai importante trei zone etnografice ale Prahovei, Valea Doftanei păstrează încă spiritul vieții simple, unde casele țărănești din secolul al XIX-lea, portul popular și tradițiile locale sunt încă departe de a fi doar obiecte de muzeu sau mituri populare.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *că*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să îți exprimi opinia despre importanța banilor în viața oamenilor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să-ți prezinți opinia asupra importanței banilor; **4 puncte**
- să aduci două argumente potrivite pentru susținerea opiniei formulate; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 8

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

A rămas Mara, săraca, văduvă cu doi copii, sărăcuții de ei, dar era tânără și voinică și harnică și Dumnezeu a mai lăsat să aibă și noroc.

Nu-i vorbă, Bârzovanu, răposatul, era, când a fost, mai mult cârpaci decât cizmar și ședea mai bucuros la birt decât acasă; tot le-au mai rămas însă copiilor vreo două sute de pruni pe lunca Murășului, viuța din dealul despre Păuliș și casa, pe care muma lor o căpătase de zestre. Apoi, mare lucru pentru o precupeață, Radna e Radna, Lipova e numai aci peste Mureș, iar la Arad te duci în două ceasuri.

Marți dimineața Mara-și scoate șatra și coșurile pline în piața de pe țărmurele drept al Murășului, unde se adună la târg de săptămână murășenii până de pe la Sovârșin și Soboteliu și podgorenii până de pe la Cuvin. Joi dimineața ea trece Murășul și întinde șatra pe țărmurele stâng, unde se adună bănățenii până de pe la Făget, Căpălnaș și Sân-Miclăuș. Vineri noaptea, după cântatul cocoșilor, ea pleacă la Arad, ca ziua s-o prindă cu șatra întinsă în piața cea mare, unde lumea se adună din șapte ținuturi.

Dar lucrul cel mare e că Mara nu-ți iese niciodată cu coșul gol în cale; vinde ce poate și cumpără ce găsește; duce de la Radna ceea ce nu găsești la Lipova ori la Arad și aduce de la Arad ceea ce nu găsești la Radna ori la Lipova. Lucrul de căpetenie e pentru dânsa ca să nu mai aducă ce a dus și vinde mai bucuros cu câștig puțin decât ca să-i „clocească" marfa.

*(Ioan Slavici, **Mara**, capitolul I* - fragment)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie, din text, trei cuvinte care conțin diftong. — **6 puncte**
2. Explică modul de formare a cuvintelor: *viuța*, *niciodată*. — **6 puncte**
3. Scrie, din text, două repere spațiale. — **6 puncte**
4. Numește o modalitate de caracterizare a personajului Mara, cu exemple din text. — **6 puncte**
5. Comentează, în 30-50 de cuvinte, secvența: *A rămas Mara, săraca, văduvă cu doi copii, sărăcuții de ei, dar era tânără și voinică și harnică și Dumnezeu a mai lăsat să aibă și noroc.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la specie a romanului *Mara*, de Ioan Slavici. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți cel puțin patru trăsături ale speciei roman; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale romanului valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să utilizezi un conținut adecvat cerinței formulate; — **4 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **4 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Timp de doi ani, Chen Xiaotian și mama lui, Zhou Lu, au dus o luptă cruntă cu bolile cu care au fost diagnosticați în aceeași perioadă. Medicii i-au descoperit micuțului o tumoare malignă pe creier la numai cinci ani, cu câteva luni după ce mama lui a fost diagnosticată cu o gravă afecțiune la rinichi. Cazul lui Chen era atât de sever, încât nu mai putea fi salvat, iar doctorii i-au spus că nu are șanse mari de supraviețuire. Atunci,

Scanned with OKEN Scanner

băiețelul a luat o decizie curajoasă, care i-a emoționat pe toți cei care i-au auzit povestea.

Din cauza afecțiunii, băiețelul avea nevoie de îngrijire permanentă. Boala îi „furase" nu doar vederea, dar și abilitatea de a se mișca, motiv pentru care stătea tot timpul în pat, aproape paralizat, scrie Daily Mail. Ceea ce nu a reușit însă boala să îi ia a fost dragostea nemărginită pentru cea care i-a dat viață.

„Vreau să îți salvez viața", i-a spus micuțul mamei sale, după ce i-a auzit întâmplător pe medici vorbind despre soluția care ar putea să o vindece pe aceasta de boala de care suferea.

***(Sacrificiul unui copil pentru mama lui*, www.semneletimpului.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – numele băiatului și al mamei;
   – numele unui celebru cotidian care scrie despre cazul băiatului. **4 puncte**
2. Precizează ce hotărâre ia micuțul Chen în privința mamei sale. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *„Vreau să îți salvez viața", i-a spus micuțul mamei sale, după ce i-a auzit întâmplător pe medici vorbind despre soluția care ar putea să o vindece pe aceasta de boala de care suferea.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Atunci, băiețelul a luat o decizie curajoasă, care i-a emoționat pe toți cei care i-au auzit povestea.* **4 puncte**
5. Numește felul ultimelor două propoziții din text. **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, o propoziție principală și o subordonată completivă directă introdusă prin *câte*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere descriptivă în care să-ți prezinți impresiile legate de un loc vizitat de curând. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să numești locul și să-ți argumentezi alegerea de a-l descrie; **4 puncte**
– să evidențiezi două caracteristici ale locului; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 9

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Trecu o lună, trecură două, trecură nouă, și împărăteasa făcu un fecior alb ca spuma laptelui, cu părul bălai ca razele lunii.

Împăratul surâse, soarele surâse și el în înfocata lui împărăție, chiar stătu pe loc, încât trei zile n-a fost noapte, ci numai senin și veselie, – vinul curgea din butii sparte și chiotele despicau bolta cerului.

Și-i puse mama numele: Făt-Frumos din lacrimă. Și crescu și se făcu mare ca brazii codrilor. Creștea într-o lună cât alții într-un an.

Când era destul de mare, puse să-i facă un buzdugan de fier, îl aruncă în sus de despică bolta cerului, îl prinse pe degetul cel mic și buzduganul se rupse-n două. Atunci puse să-i facă altul mai greu – îl aruncă în sus aproape de palatul de nori al lunii; căzând din nori, nu se rupse de degetul voinicului.

Atunci Făt-Frumos își luă ziua bună de la părinți, ca să se ducă, să se bată el singur cu oștile împăratului ce-l dușmănea pe tată-său. (...)

Pe drum horea și doinea, iar buzduganul și-l arunca să spintece nourii, de cădea departe tot cale de-o zi. (...)

Toate stăteau în loc, numai Făt-Frumos mergea mereu, urmărind cu cântecul dorul inimii lui, și cu ochii buzduganul, ce sclipea prin nori și prin aer ca un vultur de oțel, ca o stea năzdrăvană.

Când era-nspre sara zilei a treia, buzduganul, căzând, se izbi de o poartă de aramă, și făcu un vuiet puternic și lung. Poarta era sfărâmată și voinicul intră. (...) Pătrunse în sală. Sala era înaltă, susținută de stâlpi și de arcuri, toate de aur, iar în mijlocul ei stătea o mândră masă, acoperită cu alb, talgerele toate săpate din câte-un singur mărgăritar mare; iar boierii ce ședeau la masă în haine aurite, pe scaune de catifea roșie, erau frumoși ca zilele tinereții și voioși ca horele. Dar mai ales unul din ei, cu fruntea-ntr-un cerc de aur, bătut cu diamante, și cu hainele strălucite, era frumos ca luna unei nopți de vară. Dar mai mândru era Făt-Frumos.

– Bine-ai venit, Făt-Frumos! zise împăratul; am auzit de tine, da' de văzut nu te-am văzut.

– Bine te-am găsit, împărate, deși mă tem că nu te-oi lăsa cu bine, pentru că am venit să ne luptăm greu, că destul ai viclenit asupra tatălui meu.

*(Mihai Eminescu, **Făt-Frumos din lacrimă**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru cuvintele subliniate în text: *mereu*, *înaltă*. — **6 puncte**
2. Motivează rolul utilizării virgulei în secvența: – *Bine-ai venit, Făt-Frumos!* — **6 puncte**
3. Transcrie un indice spațial și un indice temporal. — **6 puncte**
4. Identifică în text două comparații și transcrie-le. — **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația structurii:
   Când era destul de mare, puse să-i facă un buzdugan de fier, îl aruncă în sus de despică bolta cerului, îl prinse pe degetul cel mic și buzduganul se rupse-n două. Atunci puse să-i facă altul mai greu – îl aruncă în sus aproape de palatul de nori al lunii; căzând din nori, nu se rupse de degetul voinicului. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să evidențiezi trăsăturile personajului central al textului. — **12 puncte**

– să numești două mijloace de caracterizare a personajului central; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Art. 2

Drepturile tuturor copiilor trebuie respectate, indiferent de rasa, etnia sau naţionalitatea fiecăruia, de culoarea pielii, de limba vorbită, de religia practicată, indiferent dacă sunt fete sau băieţi. Copiii trebuie să fie protejaţi împotriva oricărei forme de discriminare.

Art. 6

Orice copil are dreptul la viaţă, supravieţuire şi dezvoltare.

Art. 7, 8

Orice copil are dreptul la un nume, la o naţionalitate, are dreptul, în măsura posibilului, să-şi cunoască părinţii şi să fie îngrijit de aceştia.

Art. 12, 13, 14, 15

Copilul capabil de discernământ are dreptul de a-şi exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl priveşte. Copiii au dreptul de a se informa, de a fi ascultaţi.

Orice copil are dreptul la libertatea de a gândi, de a avea o religie, de a participa la întruniri paşnice care nu încalcă drepturile celorlalţi.

Art. 24

Copiilor trebuie să li se asigure condiţii pentru a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă şi de a beneficia de servicii medicale şi de recuperare. Părinţii lor vor fi informaţi despre avantajele alăptării, ale igienei şi curăţeniei mediului înconjurător, despre modalităţile de prevenire a accidentelor şi a practicilor dăunătoare sănătăţii copiilor.

Art. 28, 29

Copiii au dreptul la o educaţie de calitate care să le asigure egalitatea de şanse şi dezvoltarea personalităţii lor. Ei au: dreptul la învăţământ primar obligatoriu şi gratuit, la asigurarea accesului la liceu şi facultate, la servicii de informare şi orientare şcolară şi profesională. ***(http://www.unicef.ro/pagina-copiilor/drepturi/drepturile-copilului/)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – site-ul unde a apărut textul;
   – drepturile copilului menționate în articolul 6. **4 puncte**
2. Numește tipul de învățământ obligatoriu și gratuit menționat în text. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Orice copil are dreptul la libertatea de a gândi, de a avea o religie, de a participa la întruniri paşnice care nu încalcă drepturile celorlalţi.* **4 puncte**
   Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Copiilor trebuie să li se asigure condiţii pentru a se bucura de cea mai bună stare de sănătate posibilă şi de a beneficia de servicii medicale şi de recuperare.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *„Copiii trebuie să fie protejaţi împotriva oricărei forme de discriminare.”*. **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere descriptivă în care să-ţi prezinţi impresiile legate de o vizită la grădina zoologică. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să specifici cadrul în care s-a petrecut evenimentul, făcând referire la impresiile pe care ţi le-a lăsat; **4 puncte**
– să prezinţi animalele, folosind două figuri de stil diferite, specifice descrierii; **4 puncte**
– să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 10

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Străine, ce venit-ai priveliştea s-o vezi,
Florica e acolo, cu casă, parc, livezi,*
Şi peste drumul mare: zăvoiul. Înserează.

Câmpia e albastră şi-n zare norii ard.
Sclipeşte Râul Doamnei înspre apus, o clipă…
Un taur muge; puţul cu lanţ şi roată ţipă;
Şi vrrr…un zbor de vrăbii zbucneşte dintr-un gard…

Te-apleci mirat, străine, pe-amurg ca pe o ramă
Ce-ar străluci din umbra muzeului pustiu,
Şi crezi, pornind aiurea, rănit de-un dor târziu,
Că ai cuprins Florica… Dar n-ai zărit, ia seamă,

Pe-albastra depărtare a luncii de demult,
Trecutul meu ce arde sclipind în Râul Doamnei,
N-ai auzit, deodată rupând tăcerea toamnei,
Vrrr… timpu-n zbor, pe care cutremurat l-ascult.

*(Ion Pillat, **Străinul**)*

Florica, s.f., propriu – numele moşiei familiei Brătianu

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Construieşte un enunţ în care să foloseşti omonimul cuvântului *casă*. — 6 puncte
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența: *n-ai zărit*. — 6 puncte
3. Precizează tipul rimei și măsura versurilor din strofa a doua. — 6 puncte
4. Transcrie două imagini artistice diferite și precizează-le felul. — 6 puncte
5. Precizează, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvențelor:
   Şi vrrr…un zbor de vrăbii și Vrrr… timpu-n zbor. — 6 puncte

B. Redactează, în 150-250 de cuvinte, o compunere în care să argumentezi apartenența textului la genul liric. — 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului liric; — 4 puncte
- să ilustrezi două trăsături ale genului liric valorificând textul dat; — 4 puncte
- să ai un conținut adecvat cerinței; — 2 puncte
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Aproximativ 18% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 25 de ani merg la mai multe spectacole de teatru lunar. Potrivit Barometrului de Consum Cultural 2014, spectatorii tineri reprezintă o parte importantă a publicului artelor spectacolului. (...) Potrivit Barometrului (...) 47 % din populația României citește o carte pe lună sau mai mult, iar 43% dintre români vizitează muzee o dată pe an sau mai des. În rândul respondenților care au participat la cel puțin un spectacol de teatru în 2014, proporția celor care au vârsta

Scanned with OKEN Scanner

între 18 și 25 de ani (22%) este mai mare decât cea a celor care au vârsta între 26 și 35 de ani.

Astfel, 18% dintre persoanele cu vârsta între 18 și 25 de ani merg de câteva ori pe lună la teatru și doar 3% dintre respondenții cu vârste între 24 și 34 de ani participă la astfel de manifestări.

(Simona Chițan, ***Doi români din cinci nu citesc niciodată cărți,*** în ziarul ***Adevărul de weekend***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul și publicația unde a apărut articolul;
   – procentul celor care citesc o carte pe lună. **4 puncte**
2. Indică vârsta celor care merg de câteva ori pe lună la teatru. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa:
   47% din populația Românei citește o carte pe lună sau mai mult. **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvența:
   În rândul respondenților care au participat la cel puțin un spectacol de teatru în 2014.
   4 puncte
5. Numește felul propozițiilor din ultimul alineat al textului. **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii principale, aflate în raport de coordonare, printr-o conjuncție coordonatoare conclusivă. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să prezinți un obicei legat de o sărbătoare la care ai participat (Paşte, Crăciun, Bobotează etc.) sau de o împrejurare excepțională (nuntă, botez etc.). **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

- să oferi informații despre locul şi timpul când ai participat la această sărbătoare/ împrejurare excepțională; **4 puncte**
- să prezinți, pe scurt, desfăşurarea obiceiului la care ai participat, utilizând în mod adecvat modurile de expunere necesare obținerii expresivității textului; **4 puncte**
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 11

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

O fâşie nesfârşită
Dintr-o pânză pare calea,
Printre holde rătăcită.
Toată culmea-i adormită,
Toată valea.

Liniştea-i deplin stăpână
Peste câmpii arşi de soare,
Lunca-i goală: la fântână
E pustiu; şi nu se-ngână
Nicio boare.

Numai zumzetul de-albine,
Fără-ncepere şi-adaos,
Curge-ntruna, parcă vine
Din adâncul firii pline
De repaos.
.....

Şi e linişte pe dealuri
Ca-ntr-o mănăstire arsă;
Dorm şi-arinii de pe maluri
Şi căldura valuri-valuri
Se revarsă.

Niciun nor văzduhul n-are
Foc sub el să mai ascunză;
Nici o pasăre prin zare,
Nu se mişcă-n lumea mare
Nicio frunză.

Singur vântul, colo, iată.
Adormise la răcoare
Sub o salcie plecată –
Somnuros în sus el cată
Către soare.

*(George Coşbuc, **În miezul verii**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *nesfârşită*, *holde*, *văzduhul*. — **6 puncte**
2. Transcrie din text două cuvinte care nu respectă normele limbii literare. — **6 puncte**
3. Explică rolul utilizării liniei de pauză în secvența:
   Sub o salcie plecată – / Somnuros în sus el cată. — **6 puncte**
4. Transcrie și numește două figuri de stil diferite, prezente în text. — **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, atmosfera descrisă în text. — **6 puncte**

B. Redactează, în 150-250 de cuvinte, o compunere în care să îţi exprimi opinia în legătură cu semnificația titlului, prin raportare la conținutul textului. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre semnificația titlului; — **4 puncte**
- să susții opinia formulată prin două argumente, valorificând textul; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Vedem zilnic la ştiri avertismente despre topirea gheţarilor, dar se pare că încă nu conştientizăm pericolul. Încălzirea globală determinată de poluarea aerului cu noxe şi de reducerea stratului de ozon continuă să facă ravagii la ambii poli ai planetei.

Potrivit observaţiilor specialiştilor în mediu, centura de gheaţă a Groenlandei a scăzut numai anul trecut cu 150 de kilometri cubi. Într-un astfel de ritm accelerat, în numai câteva decenii, insula va rămâne fără învelişul ei de gheaţă, gros de 3 kilometri, fapt ce va

Scanned with OKEN Scanner

determina creşterea nivelului apelor oceanice cu 7 metri, care vor înghiţi coastele continentale.

Topirea gheţarilor atrage după sine şi alte perturbări meteorologice; dintre acestea cele mai previzibile sunt: creşterea cantităţii de precipitaţii pe întreg globul, dezlănţuirea de uragane, cicloane şi inundaţii fără precedent.

Estimările prevedeau că urşii polari vor dispărea în jurul anului 2050. Din cauza topirii accelerate a calotelor, acest lucru se va petrece însă, mult mai devreme.

(Graţian Cormoş, ***Topirea calotei glaciare***, în revista ***Universul meu***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc textul citat:
   – autorul articolului;
   – cauzele încălzirii globale; **4 puncte**
2. Notează anul în care s-a estimat că vor dispărea urșii polari. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în text. **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Estimările prevedeau că urşii polari vor dispărea în jurul anului 2050.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul acesteia: *Estimările prevedeau că urşii polari vor dispărea în jurul anului 2050.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanțială de timp, introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să-ţi exprimi opinia despre efectele încălzirii globale. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să-ţi prezinţi opinia despre cauzele şi efectele încălzirii globale; **4 puncte**
– să valorifici secvenţele din text care ilustrează cauze şi efecte ale încălzirii globale; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **4 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 12

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Așa liniștită și blândă s-arăta marea când am plecat din Sulina! și cât ne-a prins în larg, a și-nceput a se posomorî și, din ce în ce mai cu mânie, a-și ridica oștirile-i de valuri înaintea noastră. Soarele a asfințit. Pământul nu se mai vede. Un întuneric greu, amenințător, se lasă din cerul înnorat, fără stele. De pretutindeni, mugind, talazurile negre vin ca niște matahale vii și se izbesc de coastele vaporului, care, gâfâind greoi, se luptă cu nămeții de apă și-și taie cale dreaptă pe marea învolburată. Șuieră-n vânt frânghiile întinse de catarguri. Legănarea neregulată a vasului mă amețește. O căldură năbușitoare îmi învăluie capul. Culcat pe spate, în aerul greu al cabinei, îmi încopcesc mâinile sub ceafă, închid ochii și încerc să cuget; dar vijelia de-afară pare că împrăștie și gândurile mele. E o larmă, un zgomot înfiorător de scaune răsturnate, de uși trântite. Aud pași repezi pe punte, strigăte nedeslușite. C-un vâjâit năprasnic se-nalță valurile aruncându-se pe podelele vaporului, și-n hârtoapele ce se deschid, vasul scăpătând se pleacă într-o parte, pereții trosnesc, strânși între mișcătoarele dealuri de apă. O amăgire a simțurilor zăpăcite de spaimă: mi se pare că în loc să-naintăm, ne lăsăm în jos, ne scufundăm încet în adâncul mării. Mă uit la ușă – pe acolo are să năvălească apa, pe-acolo are să vie moartea. O aștept. Învălmășit și răpede, ca la lumina unui fulger, îmi apar icoane din copilărie, stoluri de amintiri vechi, nechemate, tresar deodată în scăpărarea unei clipe; cuvinte, și lucruri, și întâmplări la cari nu m-am mai gândit de mult vin acum, stârnite din depărtările vieții, aduse valvârtej ca de suflarea unei vijelii. Măsor cu gândul întinderea mării: peste talazurile-i furioase văd vasul nostru – o jucărie, o coajă de nucă, pe care iscusința omului o cumpănește ș-o poartă totuși pe mări, înfruntând mânia furtunilor. În luptele-i de veacuri cu-atâtea primejdii și greutăți ce-i stau în cale, omul îmi apare ca acel voinic năzdrăvan din povești pe care nimic nu-l înspăimântă. Cine poate prevedea până unde-și va întinde într-o zi hotarele puterilor lui cuceritorul acesta îndrăzneț și neobosit!

În albul zorilor ies pe punte. Furtuna s-a potolit. Marea e liniștită – ostenită parcă de-atâta frământare în deșert. Un oraș frumos strălucește înaintea noastră: Constanța – farul României, aprins la porțile Răsăritului, în pragul apelor nestăpânite. O, pământ binecuvântat!

(Alexandru Vlahuță, ***România pitorească****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *mânie*, *asfințit*, *zăpăcite*. **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența: *Șuieră-n vânt.* **6 puncte**
3. Numește și transcrie două imagini artistice diferite din text. **6 puncte**
4. Notează trei perechi substantiv-adjectiv, specifice descrierii. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Un oraș frumos strălucește înaintea noastră: Constanța – farul României, aprins la porțile Răsăritului, în pragul apelor nestăpânite. O, pământ binecuvântat!* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi că fragmentul citat este o descriere literară. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
- să prezinți două trăsături ale descrierii prezente în textul citat; **4 puncte**
- să ilustrezi cele două trăsături cu exemple din text; **4 puncte**
- să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

În acest videoclip regăsiți imagini incredibile cu vapoare surprinse de furtună. Ele încearcă, din răsputeri, să rămână pe poziție deoarece, dacă sunt lovite în lateral de valuri, există posibilitatea de scufundare imediată. Echipajul este foarte bine instruit, iar în momentul în care apare o astfel de alarmă de grad zero fiecare membru își cunoaște poziția de intervenție.

Pe vas există, precum în cazul conducerii unui stat sau a unui departament, mai multe persoane responsabile. În caz de pericol se formează rapid un consiliu și se decide ce trebuie făcut. Dacă pericolul este iminent și nu există posibilitatea de formare a unui consiliu, atunci căpitanul are drept de decizie.

Există momente în care căpitanul își poate pierde viața și, în acest caz, locul lui este preluat de următorul membru din echipaj, cu cel mai apropiat grad sau nivel de instruire.

Furtunile pe mare sunt foarte periculoase atunci când apar pe neprevăzute. Există diverse povești spuse de fiecare membru ce a supraviețuit după o astfel de aventură, ce te vor lăsa cu gura căscată.

Valurile au o forță incredibilă și capacitatea de a răsturna un vapor în orice moment dacă nu sunt încălecate sau tăiate cum trebuie.

(Imagini apocaliptice cu vapoare surprinse în furtuni de gradul zero, www.viralo.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele aspecte din textul dat:
   - titlul articolului;
   - persoana care are drept de decizie atunci când pericolul este iminent. **4 puncte**
2. Transcrie secvența în care este precizat cine îi poate lua locul căpitanului. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *În <u>acest</u> videoclip <u>regăsiți</u> imagini incredibile <u>cu</u> vapoare <u>surprinse</u> de furtună.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *<u>Pe vas</u> există, precum în cazul conducerii <u>unui stat</u> sau a unui departament, mai multe persoane responsabile.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din primul paragraf al textului și precizează-i felul. **4 puncte**
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de loc introdusă prin adverbul relativ *unde*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să descrii o furtună pe mare din punctul tău de vedere, ca pasager pe un vapor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale furtunii; **4 puncte**
- să folosești un limbaj expresiv; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 13

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Deodată toată lumea se întoarse spre uliță. Toți bărbații scoaseră pălăriile, iar cei de pe prispă se sculară în picioare... Venea preotul Belciug împreună cu d-na Maria Herdelea, nevasta învățătorului, cu domnișoara Laura și cu Titu. Primarul și fruntașii satului ieșiră în poartă întru întâmpinarea domnilor.

– Petreceți, petreceți! zise preotul cu un zâmbet binevoitor.

– Apoi ce să facem, domnule părinte – răspunse primarul cu pălăria în mână. Dumnezeu de-aceea a lăsat sărbătorile, să se mai veselească și prostimea.

– Negreșit, negreșit – murmură Belciug întinzându-și zâmbetul.

– Da de ce nu poftiţi şi d-voastră să vedeţi petrecerea noastră? reluă Florea Tancu cu un glas foarte blajin, punându-şi pălăria în cap. Ţăranii de asemenea se acoperiră unul câte unul, în vreme ce preotul şopti câteva cuvinte d-nei Herdelea, care-i răspunse răspicat, dându-şi capul pe spate cu mândrie:

– Da, putem privi puţin şi noi... Mie chiar îmi plac petrecerile poporului...

Maria Herdelea era fată de ţăran de pe la Monor, dar pentru că umblase totdeauna în straie nemţeşti şi mai ales că s-a măritat cu un învăţător, se simţea mult deasupra norodului şi avea o milă cam dispreţuitoare pentru tot ce e ţărănesc.

– Poftim mai aproape! făcu atunci primarul, bucuros, dând la o parte pe ţăranii care se îmbulzeau: la faceţi loc măi oameni!...Daţi-vă la o parte!...Vreo câţiva fruntaşi dădură îndată ajutor primarului strigând:

– La o parte!... La o parte!...Belciug intră binişor în ogradă şi se opri aproape de poartă. Babele cucernice se repeziră numaidecât să-i sărute mâna.

– Lăsaţi, lăsaţi! murmură preotul, întinzând însă dosul palmei spre sărutare, cu o mulţumire ce-i înviora faţa tăbăcită de slăbiciune. Flăcăii, obosiţi şi cu gândul la joc, rămăseseră tot împrejurul lăutarilor.

*(Liviu Rebreanu, **Ion**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie două enunțuri în care cuvântul *poartă* să aibă alt sens decât cel din text. **6 puncte**
2. Selectează din text un cuvânt derivat, unul format prin conversiune și unul format prin compunere. **6 puncte**
3. Numește personajele care apar în textul dat. **6 puncte**
4. Selectează o structură care indică, în cazul unui personaj, o trăsătură fizică sau morală. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Deodată toată lumea se întoarse spre uliță. Toți bărbații scoaseră pălăriile, iar cei de pe prispă se sculară în picioare... Venea preotul Belciug.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi apartenența la genul epic a fragmentului citat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți patru trăsături ale genului epic; **4 puncte**
– să evidențiezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Părintele arhimandrit mitrofor Dr. Vasile Vasilache s-a născut în anul 1909 în satul Idrici, comuna Roșiești, din fostul județ Fălciu, în familia preotului Gheorghe Vasilache, dar a copilărit și a urmat cursurile școlii primare în satul Vutcani unde fusese transferat tatăl său. Vutcănenii se gândesc și azi cu profundă recunoștință la această familie aleasă de numele căreia se leagă Biserica „Sfântul Gheorghe" din localitate, o familie care și-a educat cei șapte copii în spiritul credinței strămoșești, al dragostei de neam și de țară.

În cartea sa „Gânduri despre Vutcani și vutcăneni", o frumoasă și documentată monografie a comunei Vutcani din județul Vaslui (publicată în anul 2007), venerabilul profesor Ioan N. Manolache de la Iași consacră un spațiu amplu celui ce avea să devină vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române din America și Canada, părintele Vasile Vasilache (cunoscut în S.U.A. cu numele puțin modificat, Vasilachi, din motive de transcriere eronată în acte), precum și familiei acestuia. Prin bunăvoința domnului profesor Ioan N. Manolache, dar și cu contribuția deosebită a domnului inginer Laurențiu Vasilache (nepotul părintelui Vasile), care a pus la dispoziția autorului cărții un bogat material documentar, redăm câteva fragmente din această lucrare, actualizate și regrupate ca să facem informația mai accesibilă pentru cititori.

***(Părintele Vasile Vasilache – fiul satului Vutcani*, www.crestinortodox.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului;
   – locul unde a urmat cursurile școlii primare părintele Vasile Vasilache. **4 puncte**
2. Notează numele cărții menționate în text. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Vutcănenii se gândesc și <u>azi</u> cu profundă recunoștință la <u>această</u> familie <u>aleasă</u> de numele căreia se leagă Biserica „<u>Sfântul Gheorghe</u>" din localitate [...].* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența *Părintele arhimandrit mitrofor Dr. Vasile Vasilache <u>s-a născut</u> în anul 1909 în satul Idrici, comuna Roșiești, <u>din</u> fostul <u>județ</u> Fălciu, în familia preotului Gheorghe Vasilache [...].* **4 puncte**
5. Precizează felul subordonatei din fraza: *redăm câteva fragmente din această lucrare, actualizate și regrupate ca să facem informația mai accesibilă pentru cititori.* **4 puncte**
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată completivă circumstanțială de mod, introdusă prin *fără să.* **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să descrii o întâmplare (reală sau imaginară) trăită în timpul unei călătorii. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să relatezi o întâmplare (reală sau imaginară), respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 14

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Și am dus-o noi așa până pe la Mezii-Păresii. Și unde nu ne trezim într-o bună dimineață plini ciucuri de râie căprească de la caprele Irinucăi! Ei, ei! ce-i de făcut? Dascălul nu ne mai primea în școală, Irinuca nu ne putea vindeca, pe bunicul n-avea cine-l înștiința, merindele erau pe sfârșit, rău de noi!

Nu știu cum se întâmplă, că, aproape de Buna-vestire, unde nu dă o căldură ca aceea, și se topește omătul, și curg pâraiele, și se umflă Bistrița din mal în mal, de cât pe ce să ia casa Irinucăi. Și noi, pe căldurile celea, ne ungeam cu leșie tulbure, ședeam afară la soare cu pielea goală, până se usca cenușa pe noi, și apoi ne băgam în Bistrița de ne scăldam. Așa ne învățase o babă să facem, ca să ne treacă de râie. Vă puteți închipui ce va să zică a te scălda în Bistrița, la Broșteni, de două ori pe zi, tocmai în postul cel mare! Și nici tu junghi, nici tu friguri, nici altă boală nu s-a lipit de noi, dar nici de râie n-am scăpat. Vorba ceea: „Se ține ca râia de om".

Într-o zi, fiind Irinuca dusă în sat și având obicei a ședea uitată, ca fata vătămanului, noi n-avem ce lucra? Ne suim pe munte, la deal de casa ei, câte c-o bucată de răzlog în mână, și cum curgeau pâraiele grozav, mai ales unul alb cum îi laptele, ne pune dracul de urnim o stâncă din locul ei, care era numai înținată, și unde nu pornește stânca la vale, săltând tot mai sus de un stat de om; și trece prin gardul și prin tinda Irinucăi, pe la capre, și se duce drept în Bistrița, de clocotea apa! Asta era în sâmbăta lui Lazăr, pe la amiază. Ei, ei! ce-i de făcut? Gardul și casa femeii dărâmate la pământ, o capră ruptă în bucăți, nu-i lucru de șagă. Uitasem acum și râie și tot de spaimă.

– Strânge repede ce mai ai, până când nu vine baba, și hai să fugim cu pluta ceea la frate-meu Vasile, în Borca, zise Dumitru, căci plutele începură a umbla.

*(Ion Creangă, **Amintiri din copilărie**)*

Mezii-Păresii v. Păresimi - (înv. și pop.; în religia creștină) Postul Mare; Postul Paștelui.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează antonimele următoarelor cuvinte subliniate în text: *căldură*, *zi*, *repede*. **6 puncte**
2. Scrie două expresii / locuțiuni care să conțină substantivul *casă*. **6 puncte**
3. Explică rolul utilizării virgulelor în secvența: *„în Borca, zise Dumitru, căci plutele..."* **6 puncte**
4. Notează două argumente prin care textul poate fi încadrat în genul epic. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, titlul fragmentului, în relație cu textul. **6 puncte**

B. Redactează, în 70-100 de cuvinte, rezumatul fragmentului citat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să respecți regulile redactării unui rezumat; **4 puncte**
– să prezinți succesiunea secvențelor din text; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizare privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Dragă și iar dragă, bădiță Gheorghe,

Vă sărutăm cu drag și vă dorim din suflet multă sănătate și bucurie la toți!

Din scrisoarea sf.-tale, de la 1 iunie, am văzut că trebuie să pleci la Slănic.

Drum bun! Să nu te îndoi câtuși de puțin că ai să capeți sănătate, și ai să vii de acolo voinic și zdravăn, cum îi tunul.

Apele sunt foarte bune, locurile foarte frumoase și îngrijirea cât se poate de bună; doftori o mulțime, cari și ei vin la izvorul tămăduirilor, ca și ceilalți muritori: ai să ai cu cine te consulta. Eu nu pot să merg în anul acesta; dacă știam dinainte că mergi sf.-ta, ceream și eu un loc mai de demult dar acum s-au dat toate locurile gratis, câte au fost de dat de la Epitropie.

Eu sunt mai bineșor. Tinca vă dorește drum bun, ca și mine, vă îmbrățișează pe toți: pe Aneta, Luța, Șoimariu, Mihalache și Tinca.

Iași, 5 iunie 1888 (Duminică)

***(Scrisoare de la Ion Creangă către Gheorghe Creangă*, www.ioncreanga.eu)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – expeditorul și destinatarul scrisorii;
   – data redactării scrisorii. **4 puncte**
2. Numește locul în care urma să plece Gheorghe Creangă, la tratament. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența:
   Apele sunt foarte <u>bune</u>, locurile foarte frumoase și îngrijirea cât se poate de bună; <u>doftori</u> o mulțime, <u>cari</u> și ei vin <u>la</u> izvorul tămăduirilor [...] **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența:
   Tinca <u>vă</u> dorește drum bun, ca și mine, vă îmbrățișează <u>pe toți</u> [...] **4 puncte**
5. Transcrie propozițiile subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora:
   [...] dacă știam dinainte că mergi sf.-ta, ceream și eu un loc mai de demult [...]. **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de timp introdusă prin adverbul relativ *cum*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să îți exprimi opinia despre perioada copilăriei. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să-ți prezinți opinia asupra acestei teme; **4 puncte**
– să aduci două argumente potrivite pentru susținerea opinie formulate; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 15

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

– Domnilor şi fraţilor, a vorbit căpitanul Isac de la Bălăbăneşti, – ascultaţi ce mi s-a întâmplat pe-aceste meleaguri, când eram tânăr. De-atuncea au trecut ani peste douăzeci şi cinci. Catastihul acelor vremuri a început să mi se încurce. (...)

Om nevrednic nu pot să spun c-am fost. Aveam oi şi imasuri şi neguțam toamna vinuri; dar îmi erau dragi ochii negri, şi pentru ei călcăm multe hotare. Dumnealui comisul Ioniţă să vă spuie câte drumuri am bătut, căci şi el avea patima mea în zilele lui şi eram de multe ori tovarăşi. Aşa, într-o toamnă ca asta, duceam vinuri la ţinutul Sucevei. Şi eram în popas aici, la hanul Ancuţei (...). Umblam bezmetic şi singur ca un cuc. Era într-o sâmbătă, pe la toacă. Am încălicat şi-am purces încet, pe-un drumuşor, printre mirişti. Ș-ascultam în singurătate, pe sus, cocoarele care se călătoreau. Când am ajuns la malul Moldovei, am luat-o la vale, printre apă şi luncă; într-un răstimp au început clopotele la biserica de la Tupilaţi. Am oprit calul şi le-am ascultat cu jale, până ce au contenit şi-mi aduc aminte că, după ce au stat clopotele acelea, am auzit altele, de la bisericile altor sate, – şi picurau depărtate şi stânse: parcă băteau în inima mea. M-am trezit într-un târziu privindu-mă într-o revărsare de apă ca-ntr-o oglindă, şi m-am speriat de mine, ca de o vedenie. Am pornit iar, şi umblam pe gânduri; până ce-am auzit sunet de voci. Treceam pe după o perdea de răcniţi şi nu mai vedeam balta. Am cotit într-un corn de lunca şi mi s-au arătat deodată gârle arzând în soarele asfinţitului, printre scruntare. Ș-o liotă de ţigani tocmai sfârşea de răstocit o creangă a apei, aproape, şi-acuma se împrăştiau după peşte răcnind şi ţupăind că nişte diavoli. Am strunit calul. Am auzit o voce groasă: parc-ar fi dat o poruncă. Puradeii şi muierile s-au oprit. (...) Iar de la răstoacă un ţigan bătrân şi nalt, în durligi, s-a îndreptat spre mine, păşind rar, ca pe catalige, prin gârlă. Cineva l-a strigat din urmă:*

– Unde te duci, măi Hasanache? El nici n-a catadicsit să răspundă. Pufăind din lulea, se apropia de mal. Din altă parte, porni după el o fetişcană cu fustă roşă. La un braţ de apă dădu de adânc şi prinse a ţipa ș-a râde, ridicându-şi la subsuori fusta. Trecu repede, şi porni pe prund înaintea bătrânului. Hasanache răcni răguşit după ea, amenințând-o cu pumnul:

– Fă-napoi, fă!

Ea-şi scutură capul gol (...) Aproape de mine se opri şi mă privi uimită, parcă vedea o sălbăticiune rară.

*(Mihail Sadoveanu, **Fântâna dintre plopi**)*

scruntare - loc nisipos

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie două cuvinte din text care aparțin câmpului semantic al *timpului*. **6 puncte**
2. Numește mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *drumușor*, *mea (dragostea mea)*, *deodată*. **6 puncte**
3. Transcrie și numește două figuri de stil diferite din fragmentul dat. **6 puncte**
4. Numește tipul de narator și de narațiune din textul dat. **6 puncte**
5. Formulează ideea/ ideile fragmentului marcat în text. **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi că fragmentul citat este o narațiune. 12 puncte

În compunerea ta trebuie:

– să prezinți trei trăsături ale narațiunii; 4 puncte
– să exemplifici trăsăturile indicate valorificând textul; 4 puncte
– să ai un conţinut şi un stil adecvate tipului de text şi cerinţei formulate; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Cel mai mare parc cu dinozauri din Sud-Estul Europei se deschide vineri, 12 iunie 2015, la Râșnov.

Cu o suprafață totală de 1,4 hectare, parcul va găzdui 45 de dinozauri în mărime naturală, atestați științific. Dino Parc Râșnov este un proiect în valoare de 5 milioane de euro, finanțat cu fonduri europene, prin Programul Operațional Regional 2007 – 2013: Dezvoltare durabilă și promovarea turismului.

Căsuțe în arbori, un cinematograf, tiroliene și multe alte surprize completează traseul spectaculos care urmează evoluția istorică a dinozaurilor.

(***Dino Parc Râșnov își deschide porțile,*** **www.newsbv.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – site-ul unde a apărut articolul;
   – data când s-a deschis parcul; 4 puncte
2. Indică numărul de dinozauri găzduiți în parc. 4 puncte
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Dino Parc Râșnov <u>este</u> un proiect în valoare de <u>5 milioane</u> de euro, <u>finanțat</u> cu fonduri <u>europene</u>.* 4 puncte
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *<u>Cel mai mare</u> parc cu dinozauri din Sud-Estul Europei se deschide <u>vineri</u>, 12 iunie 2015, la Râșnov.* 4 puncte
5. Realizează contragerea ultimei propoziții din textul dat. 4 puncte
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de loc care să aibă termen regent o locuțiune verbală. 4 puncte

B. Scrie o compunere dialogată, de 80-150 de cuvinte, în care să comunici cu un copil de vârsta ta, locuitor al altei planete. 12 puncte

În compunerea ta trebuie:

– să realizezi o situație de comunicare imaginară; 4 puncte
– să întreții conversația prin dialog; 4 puncte
– să ai un stil şi un conţinut adecvate tipului de text şi cerinţei formulate; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Testul 16

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată un împărat. Acel împărat mare şi puternic bătuse pe toţi împăraţii de prinpregiurul lui şi-i supusese, încât îşi întinsese hotarele împărăţiei sale pe unde a înţărcat dracul copiii, şi toţi împăraţii cei bătuţi era îndataraţi a-i da câte un fiu d-ai săi ca să-i slujească câte zece ani.

La marginea împărăţiei lui mai era un alt împărat carele, cât a fost tânăr, nu se lăsase să-l bată; când cădea câte un pârjol asupra ţărei sale, el se făcea luntre şi punte şi-şi scăpa ţara de nevoie; iară după ce-ajunse la bătrâneţe, se supusese şi el împăratului celui mare şi tare, fiindcă n-avea încotro. El nu ştia cum să facă, cum să dreagă, ca să împlinească voia acelui împărat de a-i trimite pe unul din fiii săi, ca să-i slujească: fiindcă n-avea băieţi, ci numai trei fete. Dintr-aceasta el sta pe gânduri. Grija lui cea mare era ca să nu crează acel împărat că el este zăcaş şi se îndărătniceşte a-i trimite vreun fiu, din care pricină să vină să-i ia împărăţia, iară el cu fetele lui să moară în ticăloşie, în sărăcie şi cu ruşine.*

Văzând fetele pe tată-său tot supărat, se luaseră şi ele de gânduri şi nu ştiau ce voie să-i facă ca să-l mai înveselească. Dacă văzură şi văzură că nimic nu-i este pe plac, fata cea mare îşi luă inima în dinţi şi-l întrebă într-o zi la masă, că de ce este supărat:

– Au purtarea noastră nu-ţi place? îi zise ea. Au supuşii măriei tale sunt răi şi arţăgoşi de-ţi pricinuiesc atâta mâhnire? Spune şi nouă, tată, cine este vipera aceea care nu-ţi dă pace şi-ţi otrăveşte bătrâneţele, şi ne făgăduim chiar a ne jertfi dacă aceasta va putea să-ţi aline oarecum mâhnirile: căci numai tu, tată, eşti mângâierea noastră, după cum prea bine ştii; iară noi niciodată n-am ieşit din cuvântul tău.

(Ileana Simziana)

zăcaş (pop.) - rău, invidios

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor: *odată*, *îndărătnicește*, *mâhnire*. **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării virgulelor în secvența: *...căci numai tu, tată, eşti mângâierea noastră...* **6 puncte**
3. Transcrie din textul suport un reper spațial și unul temporal. **6 puncte**
4. Numește două trăsături ale genului epic prezente în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Acel împărat mare şi puternic bătuse pe toţi împăraţii de prinpregiurul lui şi-i supusese, încât îşi întinsese hotarele împărăţiei sale pe unde a înţărcat dracul copiii.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi că textul dat aparţine speciei literare basm popular. **12 puncte**

În compunere trebuie:

– să prezinţi patru trăsături ale basmului popular; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale basmului popular, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizare privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Disneyland este unul dintre locurile în care nu poți să nu visezi să ajungi, indiferent de vârstă. Toți cei care au fost acolo nu au regretat niciun minut decizia luată, pentru că au petrecut în lumea aceea de basm, creată de tăticul lui Mickey Mouse: Walt Disney. (...)

Să ne distrăm cu toții!

Haideți să vă povestesc despre ce veți descoperi în Disneyland Paris. E vorba despre un parc uriaș, cu foarte multe atracții, dedicate diferitelor vârste și pasiuni ale copiilor. Așadar, pentru a vedea tot ce vă place aveți nevoie de o mică planificare, dar și de cunoașterea programului parcului. În primul rând, studiați cu atenție harta ce vă e oferită la intrarea în parc, dar și mai bine, încercați să faceți asta de acasă, pentru că pe site-ul parcului există această hartă și aveți și informații despre parade și alte show-uri speciale, cu orele și locurile în care au loc.

Ce avem de descoperit?

Să o luăm de la început. Disneyland Paris este format din două mari parcuri: Disneyland Park Lands și Walt Disney Studios Park. Primul cuprinde Main Street USA, Fantasyland, Frontierland, Adventureland și Discoveryland. Ce poate fi mai minunat decât să începi distracția în Disneyland din Vestul Sălbatic, trecând prin lumea piraților, a labirintului lui Alice și apoi să călătoriți în viitor?

***(La Disneyland Paris – o lume magică*, www.kidotravel.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – de cine a fost creată lumea de la Disneyland;
   – orașul în care se află parcul de distracții prezentat în fragment. **4 puncte**
2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul dat și denumirea site-ului pe care acesta a apărut. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Așadar, pentru a vedea tot ce vă place aveți nevoie de o mică planificare, dar și de cunoașterea programului parcului.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Ce poate fi mai minunat decât să începi distracția în Disneyland din Vestul Sălbatic, trecând prin lumea piraților, a labirintului lui Alice și apoi să călătoriți în viitor?* **4 puncte**
5. Transcrie două propoziții subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul fiecăreia: *Toți cei care au fost acolo nu au regretat niciun minut decizia luată, pentru că au petrecut în lumea aceea de basm, creată de tăticul lui Mickey Mouse: Walt Disney.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de scop, introdusă prin conjuncția subordonatoare *să*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o scurtă narațiune în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută într-un parc de distracții. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să povestești o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul

Subiectul I — 42 de pu

Citește următorul text:

Uliţa avea şi un felinar, pripăşit printre rarii ei copaci. În fiecare seară, un moşnegel ghebos venea şchiopătând până la felinar; îi vorbea ceva la ureche, ocrotindu-şi vorbele cu mâinile, şi felinarul îi răspundea cu o lumină care dăinuia toată noaptea.

Într-o zi, copilul care şedea de la prânz pe uliţă văzu pe moşnegel venind ca de obicei. Asemeni moşnegelului, venit pentru felinar, venise şi Septembrie pentru copaci. Copilul îi ştia numele, dar nu-i ştia rostul.

A doua zi, felinarul era stins, copacii aprinşi. Ochii copilului nu se dumereau. Chibzuia el: „O fi vorbit oare moşnegelul şi copacilor? Dar de ce ard ziua?"

Şi uliţa l-a învăţat că toamna e o lumină blândă, aprinsă de copaci, să fie candelă de veghe pământului trudit.

„Papaie! Papaie!"

Bunicul venea spre casă. Copilul îi zărise, de departe, punga de hârtie – pe care bunicul uitase s-o ascundă din vreme – şi o luase la goană înspre el. Era gata-gata să-i sară în braţe, când se împiedică de o piatră şi căzu. Bunicul, deschizând braţele să-l prindă, scăpă jos punga din mână. Copilul, cu obrajii colbăiţi, cu ochii înlăcrimaţi, începu să scâncească: „Papaie, mi-o ieşit un cucui" ... Când se aplecă să-l ridice, să-l mângâie, bunicul îl văzu râzând: uliţa îl împăcase, dăruindu-i cireşile risipite din punga adusă de bunic.

(Ionel Teodoreanu, ***Ulița copilăriei****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Desparte în silabe cuvintele: *felinarul*, *deschizând*, *septembrie*. — **6 puncte**
2. Transcrie din text trei cuvinte care conțin diftongi diferiți. — **6 puncte**
3. Selectează, din text, două cuvinte / structuri care conțin repere spațiale și temporale. — **6 puncte**
4. Formulează două idei principale / secundare pentru fragmentul dat. — **6 puncte**
5. Transcrie, din text, câte o structură care evidențiază o trăsătură a bunicului și a nepotului. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să îți exprimi opinia în legătură cu semnificațiile titlului fragmentului. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi opinia despre semnificația titlului; — **4 puncte**

– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; — **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**

– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Care este însă istoria murăturilor? Care sunt informaţiile cele mai vechi despre această metodă naturală de păstrare a legumelor? Cu certitudine nu ştim şi, probabil, nu vom şti niciodată. Cert este însă că acum 4000 de ani, în India, se conservau prin această metodă, castraveţii. Alături de carnea sărată, alcătuiau mâncarea celor plecaţi pe mare. Se pare că de aici a venit şi inspiraţia pentru legume.(...)

Napoleon Bonaparte considera că murăturile menţin sănătatea armatei sale, astfel că a oferit chiar un premiu în bani (echivalentul a 250.000 de dolari americani) oricui era capabil să le conserve în condiţii de siguranţă. Cel care a câştigat premiul se numea Nicolas Appert şi era maestru cofetar de meserie. El a reuşit să scoată aerul din vas prin fierberea amestecului în ceea ce astăzi numim „baie de apă", iar legumele nu s-au mai stricat din pricina microorganismelor. Descoperirea lui Appert a fost una dintre cele mai importante din istoria culinară.

(Daniela Şerb, ***Savoarea legumelor păstrate într-un borcan***, în revista ***Historia***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc textul citat:
   – numele autoarei care a scris articolul;
   – opinia lui Napolean Bonaparte despre murături. **4 puncte**
2. Transcrie fragmentul care evidențiază descoperirea lui Appert. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *El a reuşit să scoată aerul din vas prin fierberea amestecului în ceea ce astăzi numim „baie de apă", iar legumele nu s-au mai stricat din pricina microorganismelor.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Cu certitudine nu ştim şi, probabil, nu vom şti niciodată.* **4 puncte**
5. Precizează felul propoziției subordonate din fraza: *Se pare că de aici a venit şi inspiraţia pentru legume.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă al cărei regent să fie verbul *a ieși*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești despre cum îți petreci timpul la școală, în recreație. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să-ţi prezinţi opinia despre rolul pauzei în viața școlară; **4 puncte**
– să exemplifici cum îți petreci tu recreațiile, dar și colegii tăi; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate; **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 18

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Ce zarvă e în lumea porumbilor în zori,
Și câtă bucurie în jurul casei voastre:
Privește, vin păunii cu crestele albastre
Și cozile învoalte ca un ghiveci de flori.

Și-n urma lor, curate și lucii ca zăpada,
Pășind pe cărăruia cu albe romănițe,
Coboar-acum alaiul de mândre păunițe,
Că de-atât alb, deodată s-a-nveselit ograda.

Și s-a trezit măgarul zbierând duios la soare,
Vroind să spună parcă ce vede și-nțelege;
Dar trist își pleacă fruntea ca Midas, vechiul rege,
Văzând albastra-i umbră culcată la picioare.

*(Dimitrie Anghel, **Pastel**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie forma literară a verbului *vroind*. — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării virgulei în secvența: *Privește, vin păunii*. — **6 puncte**
3. Transcrie trei figuri de stil diferite și precizează felul lor. — **6 puncte**
4. Numește felul următoarelor imagini artistice: *Privește, vin păunii cu crestele albastre; Și s-a trezit măgarul zbierând duios la soare*. — **6 puncte**
5. Notează două trăsături ale speciei literare pastel prezente în text. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, în 150-250 de cuvinte, în care să prezinți caracteristici ale descrierii literare în versuri, pe baza textului dat. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să numești două caracteristici ale descrierii literare în versuri, prezente în text; — **4 puncte**
– să ilustrezi aceste două caracteristici cu exemple din text; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Tehnica şerveţelului e o tehnică de decorare ceva mai dificilă pentru copiii mai mici care nu stăpânesc încă foarfeca, însă cu ajutorul hârtiei pentru decoupage şi a unor obiecte din mucava pentru decor, puteţi face primii paşi pentru învăţarea acestei minunate arte.*

Varianta cea mai uşoară, cea de început, este cea prin care decorăm un obiect cu bucăţele de hârtie de decoupage, pe care o lipim cu un adeziv bun pentru decoupage.

Materiale: obiect de decor din mucava (noi am avut două păsări şi o literă), hârtie de decoupage, adeziv pentru decoupage, pensule. Suplimentar, am mai folosit şi două agăţători pentru polistiren pe care le-am înfipt în păsările din carton ca să le putem agăţa.

Scanned with OKEN Scanner

Hârtia de decoupage se taie bucăţele mici. Se ia una câte una şi se lipeşte pe obiectul din mucava, acoperind cu adeziv şi pe dedesubt şi pe deasupra. Practic, e o activitate la care te poţi (şi te vei) murdări mult şi la care nu contează ordinea şi precizia, ci doar răbdarea.

***(Tehnica şerveţelului pentru cei mici*, laurafrunza.com)**

mucava – carton gros, folosit la legarea cărților, la confecționarea cutiilor și a ambalajelor

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din text:
   – pentru cine este dificilă tehnica șervețelului;
   – pe ce fel de obiecte se poate lipi hârtia. **4 puncte**
2. Numește tipul de hârtie despre care se vorbește în text. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența:
   Varianta cea mai uşoară, cea de început, este cea prin care decorăm un obiect. **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența:
   Hârtia de decoupage se taie bucăţele mici. **4 puncte**
5. Transcrie și numește felul propozițiilor subordonate din secvența:
   Suplimentar, am mai folosit şi două agăţători pentru polistiren pe care le-am înfipt în păsările din carton ca să le putem agăţa. **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială consecutivă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *încât*. **4 puncte**

B. Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să îți exprimi opinia în legătură cu activitățile de tip „handmade” (făcute de mână). **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să exprimi opinia în legătură cu acest tip de activități; **4 puncte**
– să îți susții punctul de vedere cu argumente potrivite; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul

Subiectul I — 42 de p

Citește următorul text:

Într-o seară de la începutul lui iulie 1909, cu puţin înainte de orele zece, un tânăr de vreo optsprezece ani, îmbrăcat în uniforma de licean, intra în strada Antim, venind dinspre Sfinţii Apostoli cu un soi de valiză în mână, nu prea mare, dar desigur foarte grea, fiindcă, obosit, o trecea des dintr-o mână într-alta. Strada era pustie şi întunecată, în ciuda verii, în urma unor ploi generale, răcoroasă şi foşnitoare ca o pădure. [...] Tânărul mergea atent de-a lungul zidurilor, scrutând, acolo unde lumina slabă a felinarelor îngăduia, numerele caselor. Uniforma neagră îi era strânsă bine pe talie, ca un veşmânt militar, iar gulerul tare şi foarte înalt şi şapca umflată îi dădeau un aer bărbătesc şi elegant. Faţa îi era însă juvenilă şi prelungă, aproape feminină din pricina şuviţelor mari de păr ce-i cădeau de sub şapcă, dar culoarea măslinie a obrazului şi tăietura elinică a nasului corectau printr-o notă voluntară întâia impresie. Din chipul dezorientat cum trecea de pe un trotuar pe altul în căutarea unui anume număr, se vedea că nu cunoştea casa pe care o căuta. Strada era pustie şi lumea părea adormită, fiindcă lămpile de prin case erau stinse sau ascunse în mari globuri de sticlă mată, ca să nu dea căldură.

*(George Călinescu, **Enigma Otiliei**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte selectate din text: *optsprezece*, *umflată*, *veşmânt*. — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în structura *„ce-i cădeau”*. — **6 puncte**
3. Notează, din text, un reper spaţial şi un reper temporal. — **6 puncte**
4. Transcrie şi numeşte două figuri de stil diferite. — **6 puncte**
5. Numeşte o modalitate de caracterizare a personajului din fragmentul citat. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu faptul că textul citat aparţine unei opere epice. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi patru trăsături ale operelor epice; — **4 puncte**

– să ilustrezi două trăsături ale operelor epice cu exemple adecvate din text; — **4 puncte**

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; — **2 puncte**

– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

La vârsta copilăriei şi adolescenţei sunt necesare 60 de minute de sport pe zi pentru o viaţă sănătoasă, de două ori mai mult decât în cazul adulţilor, recomandă specialiştii.

Potrivit cercetărilor, exerciţiile fizice practicate în echipe organizate au importante efecte benefice asupra stării mentale a copiilor. În primul rând, adolescenţii care participă la sporturi de echipă în mod frecvent se vor dezvolta armonios, fără a avea probleme cu greutatea. De asemenea, sportul contribuie la reducerea stărilor de insomnie sau lipsă de încredere şi le oferă adolescenţilor posibilitatea de a socializa cu cât mai multe persoane şi de a avea încredere în ceilalţi, fiind recomandat adolescenţilor timizi.

Scanned with OKEN Scanner

O cercetare realizată de Women Sport Foundation din SUA a arătat că adolescentele care practicau sporturi de echipă în mod regulat erau mult mai implicate şi în activităţile şcolare, obţinând rezultate foarte bune la învăţătură. Studiul a demonstrat puternica legătură dintre sport şi menţinerea sănătăţii fizice şi mentale pe termen lung.

***(Beneficiile sportului pentru copii - câtă mişcare ar trebui să facă copiii şi adolescenţii zilnic*, www.mediafax.ro,)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – timpul de sport necesar la vârsta copilăriei și a adolescenței, pentru o viață sănătoasă;
   – numele organizației care a efectuat studiul în SUA. **4 puncte**
2. Precizează cum se vor dezvolta adolescenții care participă la sporturi de echipă. **4 puncte**
3. Menționează valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat din secvența: *În primul rând, adolescenţii care participă la sporturi de echipă în mod frecvent se vor dezvolta armonios, fără a avea probleme cu greutatea.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Studiul a demonstrat puternica legătură dintre sport şi menţinerea sănătăţii fizice şi mentale pe termen lung.* **4 puncte**
5. Numește felul propozițiilor subordonate din fraza: *O cercetare realizată de Women Sport Foundation din SUA a arătat că adolescentele care practicau sporturi de echipă în mod regulat erau mult mai implicate şi în activităţile şcolare, obţinând rezultate foarte bune la învăţătură.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de scop introdusă prin conjuncția subordonatoare *ca să*. **4 puncte**

B. Scrie o compunere, de 80-150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre importanța sportului în viața copiilor și a adolescenților. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să-ți exprimi opinia în legătură cu importanța sportului în viața copiilor și a adolescenților; **4 puncte**
– să îți susții opinia cu argumente potrivite; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 20

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

E cald şi lângă trunchiuri umbra treptat se face tot mai mică,
Văzduhul tot nu se-nfioară de niciun zbor de rândunică,
Şi doar furnicile de-aleargă acuma fără de hodină,
Mărgele negre semănate pe drumuri albe de lumină.

În straturi florile-s trudite; un crin din când în când se-ndoaie
Şi lung priveşte-n sus, să vadă: nu se purcede-un nor de ploaie?
Dar întristat în ţărnă iarăşi îşi frânge trupul zvelt în două...
Ce n-ar da florile să aibă acum măcar un strop de rouă!

*(Dimitrie Anghel, **Amiaza**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *cald*, *hodină*, *lumină*. **6 puncte**
2. Precizează tipul rimei și măsura versurilor primei strofe a poeziei. **6 puncte**
3. Explică rolul utilizării punctelor de suspensie în versul *Dar întristat în ţărnă iarăşi îşi frânge trupul zvelt în două...* **6 puncte**
4. Identifică în text un epitet, o personificare și o metaforă. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, faptul că textul dat este o descriere literară. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre mesajul sau semnificațiile poeziei *Amiaza*, de Dimitrie Anghel. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să exprimi un punct de vedere argumentat despre mesajul sau semnificațiile poeziei; **4 puncte**

– să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținut mesajul poetic; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**

– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Între anii 1856-1858 Eminescu își petrece o copilărie plină de farmec la Ipotești. Familia Eminovici, care cumpărase moșia cu 4000 de galbeni, dărâmă casa bătrânească și ridică un conac nou. Copilul Mihai era înconjurat, prin „natala mea vâlcioară" de patru frați: Șerban, Niculae, Iorgu și Ilie, acesta din urma fiind prietenul de năzdrăvănii.

Surorile Ruxandra și Maria au murit de copile. Dar „dulcea mamă" mai naște patru prunci după Mihai: Aglae, Harieta, Matei și Vasile, ultimul încetând din viață la vârstă fragedă. Între anii 1858-1859, Eminescu urmează clasa a III-a primară la „Nationale Hauptschule" din Cernăuți, fiind clasificat al 15 lea între 72 de elevi.

*(George Călinescu, **Mihai Eminescu**)*

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc articolul citat:
   – numele prietenului de năzdrăvănii al micului Mihai;
   – școala la care Eminescu urmează clasa a III-a primară. **4 puncte**
2. Notează intervalul temporar în care Eminescu își petrece copilăria la Ipotești. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Între anii 1858-1859, Eminescu urmează clasa a III-a primară la „National Hauptschule" din Cernăuți, fiind clasificat al 15 lea între 72 de elevi.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Familia Eminovici, care cumpărase moșia cu 4000 de galbeni, dărâmă casa bătrânească și ridică un conac nou.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul acesteia: *Familia Eminovici, care cumpărase moșia cu 4000 de galbeni, dărâmă casa bătrânească și ridică un conac nou.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială concesivă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *deși*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii un animal îndrăgit. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale animalului îndrăgit; **4 puncte**
– să folosești un limbaj expresiv; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 21

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

În oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Orăşenii, pe trotuare,
Merg ţinându-se de mână,
Şi-n oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână,
De sub vechile umbrele, ce suspină
Şi se-ndoaie,
Umede de-atâta ploaie,
Orăşenii pe trotuare
Par păpuşi automate, date jos din galantare.

În oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Nu răsună pe trotuare
Decât paşii celor care merg ţinându-se de mână,
Numărând
În gând
Cadenţa picăturilor de ploaie,
Ce coboară din umbrele,
Din burlane
Şi din cer
Cu puterea unui ser
Dătător de viaţă lentă,
Monotonă,
Inutilă
Şi absentă...

În oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână
Un bătrân şi o bătrână –
Două jucării stricate –
Merg ţinându-se de mână... (*Ion Minulescu*, ***Acuarelă***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Selectează două cuvinte care aparţin câmpului semantic al orașului. **6 puncte**
2. Precizează roul punctelor de suspensie din finalul poeziei. **6 puncte**
3. Transcrie un vers care conţine o imagine auditivă. **6 puncte**
4. Selectează din text o repetiţie şi o metaforă. **6 puncte**
5. Comentează, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia secvenţei: *Şi-n oraşu-n care plouă de trei ori pe săptămână, / De sub vechile umbrele, ce suspină / Şi se-ndoaie, / Umede de-atâta ploaie, / Orăşenii pe trotuare / Par păpuşi automate, date jos din galantare.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să motivezi apartenenţa la genul liric a textului *Acuarelă*, de Ion Minulescu. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale genului liric; **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

În perioada Sfintelor Sărbători de Paşti şi în Săptămâna Luminată, Uniunea Junilor din Scheii Braşovului şi Braşovul Vechi va organiza activităţile tradiţionale specifice vechii comunităţi româneşti: Învestirea şerjilor Junilor Tineri în Duminica Paştilor, Mersul cu „strochitul" al Junilor Tineri, Marţea cu plăcinte şi Aruncarea în ţol. Toate acestea pregătesc marea sărbătoare a Coborârii Junilor în cetate, care va avea loc în Duminica Tomii.

Iată programul acestor zile:

Învestirea noilor şerji (vătaf, armaşi, sutaş) în Grupul Junilor Tineri în Duminica Paștilor – duminică, ora 15.00, Piaţa Unirii

La ora 15, Junii tineri sosesc în Piaţa Unirii (Prund) unde joacă hora şi aruncă în mod ritualic buzduganul spre cer. Preotul paroh de la Biserica Sfântul Nicolae citeşte lista anuală a Junilor şi înmânează buzduganele şi lentele noilor şerji ale tinerilor. După acest moment solemn Junii tineri sunt consideraţi ca fiind organizaţi într-o companie, ei îşi prind la pălării panglici tricolore, iar vătaful şi armaşii îşi prind rujile (cocardele) colorate în roşu, galben şi albastru. Junii tineri participă apoi la vecernia oficiată în Biserica Sfântul Nicolae din Scheii Braşovului.

(*Junii, farmecul Braşovului în Săptămâna Luminată*, www.monitorulexpres.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul suport: **4 puncte**
   – activitățile pe care le organizează Junii în perioada Sfintelor Sărbători de Paște.
   – ziua când va avea loc Coborârea Junilor în cetate.
2. Precizează data și ora la care va avea loc învestirea noilor șerji. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *La ora 15, Junii tineri sosesc în Piaţa Unirii (Prund) unde joacă hora şi aruncă în mod ritualic buzduganul spre cer.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *Toate acestea pregătesc marea sărbătoare a Coborârii Junilor în cetate, care va avea loc în Duminica Tomii.* **4 puncte**
5. Realizează expansiunea unui atribut din ultima propoziție din text, în propoziție atributivă. **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanţială de scop, care să aibă ca termen regent verbul *a petrece*. **4 puncte**

B. Scrie o compunere narativă, de 80-100 de cuvinte, în care să povestești cum ți-ai petrece o zi pe o insulă pustie. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să realizezi situații posibile de petrecere a zilei pe insula respectivă; **4 puncte**
– să dai exemple de activități desfășurate în acea zi; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 22

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Noaptea-ncet, ticnit se lasă –
Poezie, sau destin –
Luna urcă, somnoroasă, –
Vino, vin!

Este liniște, răcoare,
Codrul e de farmec plin –
Pe sub teii încă-n floare, –
Poezie, sau destin.
În suavele parfume
Poezie, sau destin –
Ori pe unde-ai fi în lume, –
Vino, vin!

Îngerii deasupra noastră
Vor cânta un imn divin –
Ah, ce clară noapte-albastră, –
Poezie, sau destin.

(*George Bacovia*, ***Noapte de vară***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *ticnit, liniște, clară.* — **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în secvența: *Este liniște, răcoare.* — **6 puncte**
3. Identifică în text două mărci ale prezenței eului liric. — **6 puncte**
4. Indică momentul zilei surprins în poezie. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația titlului poeziei. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi caracterul de operă lirică al textului citat. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două dintre ele cu exemple din textul suport; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Teiul lui Eminescu este un tei argintiu vechi de circa 250 de ani, aflat în Parcul Copou din Iași. Acest copac, denumit și „copacul îndrăgostiților", este locul unde poetul Mihai Eminescu își găsea inspirația. În plimbările prin Copou, Mihai Eminescu s-a îndrăgostit de tei, venind deseori să-și adune gândurile sau să discute cu bunul său prieten, Ion Creangă, pe o bancă aflată la umbra protectoare a teiului. (...)

La data de 4 august 1950, lașul a fost lovit de o furtună cu grindină, în urma căreia, teiul a fost în mare parte distrus (...).

Scanned with OKEN Scanner

În anul 1990, prof. dr. Mandache Leocov, responsabil la acel moment de arborii monumentali din partea Academiei Române și director al Grădinii Botanice din Iași, a primit sarcina de a-l revigora. „Am desfăcut plomba de beton. Tot lemnul era putred până jos. Am lăsat deschis ecranul rămas. Era un fel de mască de scoarță despre care nu se știa ce e exact. În toată literatura, în toate peregrinările pe care le-am facut eu în țară și străinătate, nu am mai întâlnit fenomenul ăsta. Este unic. El singur s-a salvat de la moarte. Noi l-am ajutat apoi cât am putut", afirmă profesorul Leocov .

(Teiul lui Eminescu şi povestea plopilor fără soţ, în ziarul ***Jurnalul Național)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului.
   – anul în care lașul a fost lovit de furtună. **4 puncte**
2. Precizează cine a primit sarcina de a revigora teiul. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *La data de 4 august 1950, lașul a fost lovit de o furtună cu grindină.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în secvența: *Tot lemnul era putred până jos.* **4 puncte**
5. Precizează felul subordonatelor din secvența *În plimbările prin Copou, Mihai Eminescu s-a îndrăgostit de tei, venind deseori să-și adune gândurile sau să discute cu bunul său prieten, Ion Creangă, pe o bancă aflată la umbra protectoare a teiului.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de mod, având ca element regent verbul *a curăța.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să realizezi un articol despre un eveniment cultural organizat lângă Teiul lui Eminescu. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți datele concrete ale evenimentului; **4 puncte**
– să valorifici secvențe din textul suport; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 23

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Prin vişini vântul în grădină
Cătând culcuş mai bate-abia
Din aripi, şi-n curând s-alină,
Iar roşul mac închide floarea,
Din ochi clipeşte-ncet cicoarea
Şi-adoarme-apoi şi ea.

Eu cred c-a obosit pădurea,
Căci ziua-ntreag-a tot cântat
Şi tace-acum gândind aiurea.
Sub dealuri amurgeşte zarea,
Se-ntunecă prin văi cărarea
Şi-i umbră peste sat.

Peste culmi încet amurgul moare
Şi-ntors cu fața către-apus
Dă semne nopţii din ponoare
Ea-mbracă haine-ntunecate
Şi liniştit din aripi bate
Plutind tăcută-n sus.

Tăciunii-n vatră dau lumină;
Pe drumul de drumeţi sărac
Mai vezi fugind câte-o vecină
Să ceară cu-mprumut jăratec;
Grăbit, dă roate singuratec,
Tăcutul liliac.

Şi tot mai noapte-apoi se face,
Păduri şi ape-adorm acum;
Din cer scoboar-adânca pace.
Ici-colo vrun zăvor mai sună –
Începe-a se zări de lună
Şi-i liniște pe drum.

Copiii dorm, visându-şi jocul.
Mai toarce mama. În curând,
Pe vatră ea-nvălește focul
Încuie uşile la tindă,
Se culc-apoi, iar cariu-n grindă
S-aude-acum rozând.

(*George Coşbuc*, ***Pastel***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *se-ntunecă, grăbit, liniște.* — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența: *către-apus.* — **6 puncte**
3. Transcrie din text trei figuri de stil diferite. — **6 puncte**
4. Identifică în text două imagini artistice diferite. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia versului *Începe-a se zări de lună.* — **6 puncte**

B. Scrie o compunere, de 150- 250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența textului la genul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Porche şi Ferrari sunt rivali în lumea curselor auto. În mod surprinzător, emblemele ambelor companii includ acelaşi cal ridicat pe picioarele din spate. Acelaşi cal reprezintă emblema oraşului Stuttgart. (...) Emblema lui Porche este produsul unui vis de-al lui Ferry Porche. Designul este o emblemă mică aşezată peste una mai mare, cea mare reprezentând blazonul unei familii nobile germane, iar cea mică ilustrează stema oraşului Suttgart în care-şi are sediul compania Porche. Porche a folosit pentru prima oară această emblemă în anii 1950. Intenţia era de a le întipări în minte clienţilor marca Porche, odată cu începerea exporturilor în America de Nord. S-ar putea ca folosirea emblemei Stugartt-ului să indice şi mândria faptului că maşinile sunt fabricate în Germania.

(***Emblemele Porche şi Ferrari, în Porche, 100 de personalităţi. Oameni care au schimbat destinul lumii,*** în revista ***DeAgostini***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte care privesc textul dat:
   – titlul articolului.
   – revista în care a fost publicat articolul. **4 puncte**
2. Numeşte cele două mărci de automobile despre care se vorbeşte în text. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *S-ar putea ca folosirea emblemei Stugarttu-ului <u>să indice</u> şi mândria faptului <u>că</u> maşinile <u>sunt</u> fabricate în <u>Germania</u>.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvența: *<u>Acelaşi</u> cal reprezintă emblema oraşului <u>Stuttgart</u>.* **4 puncte**
5. Transcrie, din secvența următoare, o propoziție subordonată și precizează felul acesteia: *S-ar putea ca folosirea emblemei Stugartt-ului să indice şi mândria faptului că maşinile sunt fabricate în Germania.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o subordonată circumstanțială de scop, introdusă prin conjuncția *să*. **4 puncte**

B. Redactează în 80-150 de cuvinte o compunere în care să descrii mașina viitorului. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi două aspecte ale maşinii viitorului, aşa cum ţi-o imaginezi tu; **4 puncte**
– să numeşti două diferenţe dintre maşinile prezentului şl maşina viitorului imaginată de tine; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 24

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Îngânând prin văi tăria
sună ramul, sună glia.
Focuri ard, albastre ruguri.
Pomii simt dureri de muguri.

Prinşi de duhul înverzirii
prin grădini ne-nsufleţim.
Pe măsura-naltă-a firii
gândul ni-l dezmărginim.
Ce-am uitat aprindem iară.
Sub veşminte ne ghicim.
Căutăm în primăvară
un tărâm ce-l bănuim.

Căutăm pământul unde
mitic să ne-alcătuim,
ochi ca oameni să deschidem,
dar ca pomii să-nflorim.

*(Lucian Blaga, **Focuri de primăvară**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *veşminte, tărâm.* — **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în structura: *ne-nsufleţim.* — **6 puncte**
3. Precizează două mărci lexico-gramaticale care să evidenţieze prezenţa eului liric. — **6 puncte**
4. Selectează, din text, două figuri de stil diferite. — **6 puncte**
5. Comentează, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia versurilor: *ochi ca oameni să deschidem, / dar ca pomii să-nflorim.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenenţa textului dat la genulul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinţei formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Originar din Persia antică, de pe teritoriul actual al Iranului, spanacul face minuni pentru organismul nostru. Este sau nu un mit ce dă putere organismului? Această plantă are mult fier în componență.

Pe continentul european, spanacul a fost descoperit în Spania, motiv pentru care englezii l-au numit „leguma spaniolă". Regina Caterina de Medici iubea atât de mult

Scanned with OKEN Scanner

această plantă încât, la plecarea din Florența și-a luat cu ea bucătarii care știau cum să prepare spanacul. De atunci, mâncărurile gătite pe pat de spanac păstrează eticheta „a la Florentine"! Substanțele nutritive din spanac, cu rol anti-inflamator și anti-oxidant pot ajuta și în cazurile de presiune arterială, dar și în probleme de vedere, după cum afirmă unii specialiști. Spanacul este o sursă excelentă de vitamina K, de magneziu, mangan, acid folic, vitaminele A, C, B6 și E, dar și de potasiu. Contribuie la întărirea oaselor și a sistemului muscular.

***(Spanacul este regele primăverii! Ce minuni face pentru sănătate?,* www.opiniatimisoarei.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului; **4 puncte**
   – numele reginei care iubea spanacul. **4 puncte**
2. Notează denumirea pe care au dat-o englezii spanacului. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Pe continentul <u>european</u>, spanacul a fost descoperit în Spania, motiv pentru care englezii <u>l-au numit</u> „leguma spaniolă".* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Contribuie <u>la întărirea</u> oaselor și a sistemului <u>muscular</u>.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Regina Caterina de Medici iubea atât de mult această plantă încât, la plecarea din Florența și-a luat cu ea bucătarii.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată subiectivă, introdusă prin adverbul relativ *unde*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să-ți exprimi opinia despre importanța unei alimentații sănătoase. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi opinia referitoare la tema dată; **4 puncte**
– să formulezi două argumente potrivite pentru a susține opinia; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 25

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

De jur împrejur nălucire de ape,
răstoace rotunde şi rotitoare*
şi glasul de îngeri răzbate aproape,
din care izvoare, din care izvoare...

Acuma din nou mă opresc la fântână,
am fost noi pe-aici, am mai fost noi vreodată,
un om rătăcit c-o pribeagă străină...
am duce-n adâncuri o viaţă bogată.

Acolo-s palaturi verzui şi tăcute,
cu turnuri de apă, statui de rusalce,*
făcliile ude şi pletele ude,
verzuile plete de alge.

(*Mihail Ursachi,* ***O viaţă bogată***)

răstoacă (pop) - loc, gârlă unde o apă este puţin adâncă
rusalcă - duh al râurilor, lacurilor, pădurilor şi câmpiilor, închipuit în mitologia slavă ca o fată tânără îmbrăcată în alb, care atrage pe tineri în fundul apelor, înecându-i

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menționează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *vreodată, tăcute.* — **6 puncte**

2. Explică rolul punctelor de suspensie din strofa a doua. — **6 puncte**

3. Selectează din text două imagini artistice diferite. — **6 puncte**

4. Identifică în textul dat o metaforă, un epitet și o repetiție. — **6 puncte**

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația titlului poeziei. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului la genul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două dintre ele cu exemple din textul suport; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Lui Mihai Ursachi îi apare volumul „Magistrul Ursachi pe vremea când se credea pelican", o antologie din clasa „cele mai frumoase poezii" (pe la anticariate mai găsim câte un volumaș din colecţia ce avea mare căutare înainte de '89 și din care am și eu destule exemplare prin bibliotecă) realizată de, presupun, doi admiratori ai poetului, Dan Coman și Marin Mălaicu-Hondrari. Citesc și mă minunez de poemele unui poet pe care nu mi-a fost dat să-l cunosc. Citesc și mă las furată de incantaţiile/ confesiunile/ poveștile/ emoţiile/ ironiile și blasfemiile pe care poetul le adună sub forma unor autodenunţuri literare: ăsta sunt și asta și fac, eu și cu prietenii mei. Citesc și mă minunez ce frumoasă e limba română mânuită cum se cuvine de către cei care chiar trăiesc înlăuntrul limbii române! Nu despre gramatică este vorba, ci despre inefabilul unui vers sau al unui poem

Scanned with OKEN Scanner

în care toată ştiinţa literaturii se topeşte prin puterea de seducţie a unui gând, idei, emoţii sau a unui apus de soare lăuntric.

(Cristina Manole, ***Poezia ca artă literară – Ursachi, Mureşan, Dinescu, Suciu,*** în ***Observator cultural)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– titlul antologiei lui Mihai Ursachi;
– perioada când volumul avea căutare. **4 puncte**

2. Scrie titlul articolului şi denumirea publicaţiei în care a apărut. **4 puncte**

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Citesc și mă minunez ce <u>frumoasă</u> e limba română <u>mânuită</u> cum se cuvine de către <u>cei</u> care chiar trăiesc înlăuntrul <u>limbii</u> române!* **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *...<u>toată</u> ştiinţa literaturii se topește <u>prin puterea</u> de seducţie a unui gând...* **4 puncte**

5. Transcrie două propoziții subordonate din fraza următoare şi precizează felul fiecăreia: *Citesc și mă minunez de poemele unui poet pe care nu mi-a fost dat să-l cunosc.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă indirectă introdusă prin conjuncția *să*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să prezinți o carte care te-a impresionat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi împrejurarea în care ai descoperit cartea; **4 puncte**
– să prezinți două caracteristici ale cărții, care te-au impresionat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 26

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Lăsaţi ploaia să mă îmbrăţişeze de la tâmple până la glezne,
Iubiţii mei, priviţi dansul acesta nou, nou, nou,
Noaptea-şi ascunde ca pe-o patimă vântul în bezne,
Dansului meu i-e vântul ecou.

De frânghiile ploii mă caţăr, mă leg, mă apuc
Să fac legătura-ntre voi şi-ntre stele.
Ştiu, voi iubiţi părul meu grav şi năuc,
Vouă vă plac flăcările tâmplelor mele.

Priviţi până o să vi se atingă privirea de vânt
Braţele mele ca nişte fulgere vii, jucăuşe –
Ochii mei n-au căutat niciodată-n pământ,
Gleznele mele n-au purtat niciodată cătuşe!

Lăsaţi ploaia să mă îmbrăţişeze şi destrame-mă vântul,
Iubiţi-mi liberul dans fluturat peste voi –
Genunchii mei n-au sărutat niciodată pământul,
Părul meu nu s-a zbătut niciodată-n noroi!

(Ana Blandiana, ***Dans în ploaie****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în prima strofă trei cuvinte care conțin diftong. — **6 puncte**
2. Transcrie trei cuvinte care fac parte din câmpul lexical al fenomenelor naturii. — **6 puncte**
3. Precizează tipul de rimă şi măsura versurilor primei strofe. — **6 puncte**
4. Identifică şi numeşte trei figuri de stil diferite. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia versurilor: *De frânghiile ploii mă caţăr, mă leg, mă apuc / Să fac legătura-ntre voi şi-ntre stele.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului la genul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Paparuda este denumirea cea mai răspândită a ritului magic de invocare a ploii, practicat pe timp de secetă. Jocul este practicat în a treia joi după Rusalii; poate însă avea loc și în orice zi de vară, după o secetă prelungită. Este jucat de fete tinere, mai rar și de băieți, sub 14 ani.

Alaiul e alcătuit dintr-un număr variabil de personaje, dintre care cel puțin una-două trebuie să fie mascate. Acestea sunt dezbrăcate și apoi înfășurate în frunze şi ghirlande de boz (brusture, fag, stejar, alun). Cortegiul umblă prin sat de la o casă la alta, și în curte, însoțitoarele cântă un cântec ritual, bătând din palme, iar paparuda joacă un dans săltăreț.

Paparuda invocă onomatopeic ploaia prin dans, prin bătăi din palme, prin plesnetul degetelor, prin răpăitul tobelor improvizate din tigăi, dar mai ales prin ritmul şi conținutul textului magic: „Paparudă-rudă, / vino de ne udă / cu găleata-leata / peste toată ceata; / cu ciubărul-bărul / peste tot poporul. / Dă-ne Doamne, cheile / să descuiem cerurile / să pornească ploile, / să curgă șiroaiele / să umple pâraiele. / Hai, ploiță, hai! / udă pământurile / să crească grânele / mari cât porumbele. / Hai, ploiță, hai!".

În timpul jocului sau după terminarea lui este obligatorie udarea cu apă a paparudei, ori a întregului alai. Pentru dansul lor sunt răsplătiți prin daruri rituale ce semnifică abundența și belșugul: ouă, mălai, grâu, caș, lapte, colaci, fructe, bani etc., uneori și haine vechi, ceea ce leagă obiceiul de cultul morților.

După ce au terminat cu mersul prin sat, paparudele merg la o apă curgătoare, aprind paie, apoi își aruncă pe apă și veșmintele din frunze.

***(Paparuda*, www.wikipedia.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– cum este invocată ploaia;
– când este practicat acest ritual. **4 puncte**

2. Notează patru daruri pe care le primesc participanţii la ritualul paparudei. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte e vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Jocul este practicat în a treia joi după Rusalii; poate însă avea loc și în orice zi de vară.* **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvenţa: *Cortegiul umbla prin sat de la o casă la alta, și în curte, însoțitoarele cântă un cântec ritual, bătând din palme.* **4 puncte**

5. Transcrie fiecare propoziție din fragmentul următor, precizând tipul de raport stabilit între propozițiile enunțului: *După ce au terminat cu mersul prin sat, paparudele merg la o apă curgătoare, aprind paie pe apă, apoi își aruncă pe apă şi veşmintele din frunze.* **4 puncte**

6. Realizează expansiunea cuvântului subliniat la o subordonată corespunzătoare: *Paparuda invocă onomatopeic ploaia prin dans.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii un obicei (înroșitul ouălor, prepararea cozonacilor, împodobitul bradului etc.) la care participi în timpul unei sărbători religioase (Crăciun, Paște etc). **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două repere despre sărbătoarea religioasă și obiceiul ales; **4 puncte**
– să evidențiezi două elemente cu caracter de ritual/obicei; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 27

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

A trecut iarna geroasă,
Câmpul iar a înverzit
Rândunica cea voioasă
La noi iarăşi a sosit.

Dintr-o creangă-n alta zboară
Sturzul galben, aurit
Salutare, primăvară,
Timp frumos, bine-ai venit!

Turturelele se îngână,
Mii de fluturi vezi zburând
Şi pe harnica albină
Din flori miere adunând.

Cântă cucu-n dumbrăvioară
Pe copacul înflorit,
Salutare, primăvară,
Timp frumos, bine-ai venit!

(*Vasile Alecsandri*, ***Primăvara***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *voiasă, a sosit.* — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în structura *„Cântă cucu-n dumbrăvioară”.* — **6 puncte**
3. Selectează două structuri/versuri care conțin imagini artistice diferite. — **6 puncte**
4. Transcrie o personificare și un epitet din textul dat. — **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte semnificația versului: *Salutare, primăvară, / Timp frumos, bine-ai venit!* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150- 250 de cuvinte în care să motivezi apartenenţa textului citat la genul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Legendele Ceahlăului, „Olimpul Moldovei", îți incită imaginația, cărările lui îți provoacă trupul, iar tradițiile localnicilor îți încântă inima. Legendarul „Olimp al Moldovei" ocupă o poziție centrală în lanțul răsăritean al Carpaților. E înconjurat de Valea Bistricioarei la nord și de Valea Bicazului la sud, de Valea Bistriței la est și de văile Bistrei, Pinticului și Jidanului la vest și oferă privelişti de neuitat: stânci golașe, lacul Izvorul Muntelui, case blajine, cu dantelării în lemn, garduri cu uluci şi căpițe de fân. Ceahlăul nu admite vreun adversar în preajmă și astfel, chiar dacă nu ajunge la dimensiuni spectaculoase, importanța acestui masiv și singularitatea sa în regiune au stârnit imaginația oamenilor de-a lungul anilor, și a umplut o întreagă literatură.

(Sabin Dorohoi, ***O zi pe muntele sfânt al Moldovei,* www.turism.evz.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul citat:
   – poziția ocupată de Ceahlău în lanțul răsăritean al Carpaților;
   – de cine este înconjurat Ceahlăul. **4 puncte**
2. Numește două dintre privelişti le de neuitat pe care le oferă Ceahlăul. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvența: *Ceahlăul nu admite vreun adversar în preajmă și astfel, chiar dacă nu ajunge la dimensiuni spectaculoase...* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *E înconjurat de Valea Bistricioarei la nord.* **4 puncte**
5. Realizează expansiunea părţii de propoziţie subliniate şi precizează subordonata obţinută: *nu ajunge la dimensiuni spectaculoase.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată subiectivă, având ca termen regent o expresie verbală impersonală. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să realizezi descrierea unui tablou de natură (real sau imaginar), care te-a impresionat în drumețiile tale. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi două caracteristici ale tabloului din natură; **4 puncte**
– să folosești un limbaj expresiv în descrierea tabloului; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței date; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 28

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Boierul atunci smuci năprasnic frâul calului. Mazurii chiuiră prelung, şi le răspunseră răcnete cumplite la marginea satului.*

– Să nu cutezaţi, mişeilor! urlă Orheianu. Să nu cutezi, mişelule! rânji el către Şoimaru. Te voi bate peste fălci, ca pe tatăl tău, şi voi spulbera pe toţi nemernicii ca tine…

Izbucnind într-o mânie grozavă, de mult stăpânită sub vorbe blajine şi rânjite, Orheianu îşi repezi din şa trupu-nainte, scuipă pe Şoimaru şi ridică asupra-i buzduganul, pe care-l scoase din cingătoare.

Dar oşteanul trăsese sabia. Atunci îl văzură întâi neamurile sale, turbat ca fiara, cu ochii crunţi şi cu obrazul ca de var. Se schimbase într-o clipă şi nu-l mai cunoşteau. Cu braţul drept ridică fierul, se repezi ca scăpat dintr-un arc, şi lovi în creştet pe Orheian. Şi-nălţând a doua oară sabia, răcni aşa de cumplit, încât mazurii, înfricoşaţi, smuciră frâiele şi se năpustiră pe poartă.

*(Mihail Sadoveanu, **Neamul Şoimăreştilor**)*

mazur - persoană care aparţinea unui grup etnic polonez din regiunea Mazuria şi Mozoria

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Numește mijlocul intern de îmbogățire a vocabularului prin care s-au format cuvintele: *înfricoşat, stăpânită.* — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării virgulei, în secvenţa: *– Să nu cutezi, mişelule!.* — **6 puncte**
3. Menţionează două moduri de expunere utilizate în text. — **6 puncte**
4. Precizează tipul de narator prezent în text. — **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte semnificaţia secvenţei: *Se schimbase într-o clipă şi nu-l mai cunoşteau. Cu braţul drept ridică fierul, se repezi ca scăpat dintr-un arc, şi lovi în creştet pe Orheian. Şi-nălţând a doua oară sabia, răcni aşa de cumplit, încât mazurii, înfricoşaţi, smuciră frâiele şi se năpustiră pe poartă.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului dat la genului epic. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului epic; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

„Neamul Șoimăreștilor" este un roman istoric scris de Mihail Sadoveanu și publicat pentru prima oară sub formă de foileton în anii 1912-1913 în revista literară ieșeană „Viața Românească" (numerele 10, 11-12 din 1912 și 1, 4, 5, 6, 7, 8 și 9 din 1913) și în volum în 1915 de către Editura Minerva din București.

Acțiunea se petrece la începutul secolului al XVII-lea, în timpul domniei în Moldova a lui Ștefan Tomșa al II-lea (1611-1615). Sursa principală de inspirație a romancierului a fost „Letopisețul Țării Moldovei de la Aaron Vodă" încoace al cronicarului Miron Costin (1633-1691) în care sunt relatate principalele evenimente istorice petrecute în timpul domniei lui Tomșa Vodă. Multe personaje ale cărții sunt figuri istorice precum domnitorul

Scanned with OKEN Scanner

Ștefan Tomșa, Doamna Elisabeta Movilă și fiii ei, viitorul domnitor Miron Barnovschi Movilă (pe care scriitorul îl numește Simeon Bârnovă), vornicul Nistor Ureche, vornicul Bărboi și fiul său, boierii polonezi Ștefan Potocky și Samuel Korecki, oșteanul turc Hussein-aga, hanul tătar Cantemir Bei ș.a. Scriitorul a introdus și personaje ficționale cum ar fi Tudor Șoimaru și răzeșii șoimărești, boierul Stroie Orheianu și fiica sa, precum și unii nobili polonezi a căror existență reală nu a fost dovedită.

Romanul a fost primit cu elogii de criticii literari ai epocii, fiind considerat de poetul George Topîrceanu drept cel mai valoros roman istoric publicat până la acel moment.

***(Neamul Șoimăreștilor*, www.wikipedia.org)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul citat:
   – anul în care a fost publicat pentru prima oară romanul;
   – sursa principală de inspirație.
2. Notează personajele ficționale introduse de scriitor în opera sa. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Multe personaje ale cărții sunt figuri istorice precum domnitorul Ștefan Tomșa, Doamna Elisabeta Movilă și fiii ei.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Romanul a fost primit cu elogii de criticii literari ai epocii.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Scriitorul a introdus și personaje ficționale cum ar fi Tudor Șoimaru și răzeșii șoimărești.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanțială de mod introdusă prin *cum*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii personajul tău preferat dintr-o operă din literatura română. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să numeşti personajul şi opera din care face parte; **4 puncte**
– să explici de ce îţi place acest personaj; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 29

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

La un neguţător mare
Cărui vederea-i slăbise
Fără nicio invitare
Un doctor vestit venise.

Când zic vestit, se-nţelege că nimeni nu-l cunoştea,
Însă avea atestate
Numai în aur legate,
Diplome ce-n academii luase, cum el zicea,
Prin ţări care niciodată
Nu au figurat pe hartă,
Dar care cu bună seamă el nici le-ar fi părăsit,
De-ar fi mai avut acolo vreun bolnav de lecuit.

Bunul pătimaş îl crede,
Doctorul vreme nu pierde,
Ci-l unge c-o alifie, apoi la ochi l-a legat,
Apoi după ce îi spune din partea lui Ipocrat
Că are să şază astfel o săptămână deplin
Întinde mâna... pe masă era un frumos rubin,
Inel de formă antică, vechi suvenir părintesc;
Doctorul îl ia, se duce, şi ca să vă povestesc
Mai pe scurt, el vine iară a doua ş-a treia zi,
Şi ne-ncetat, totdeauna, la orice vizită nouă
Luă câte unul-două
Din lucrurile mai scumpe câte în casă găsi.

Când se-mplini săptămâna, pe bolnav îl dezlegă:
„Uite-te, cum ţi se pare, şi cum vezi?" îl întrebă.
„Cum văz? răspunse bolnavul, împrejurul său privind
Şi din averile sale nimica nemaivăzând.
Cum văz? nu ştiu, frate, atât numai pot să zic
Că din ce vedeam odată acum nu mai văz nimic."

Cunosc patrioţi politici, care-aşa exploatez
Simplitatea populară, şi ei singuri profitez.

*(Grigore Alexandrescu, **Şarlatanul şi bolnavul**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Identifică în strofa a doua, două cuvinte care conțin diftong și unul care conține hiat. **6 puncte**

2. Explică rolul folosirii ghilimelelor în penultima strofă. **6 puncte**

3. Precizează ipostaza naratorului în textul dat. **6 puncte**

4. Menţionează două moduri de expunere prezente în text. **6 puncte**

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia versurilor: *Însă avea atestate / Numai în aur legate, / Diplome ce-n academii luase, cum el zicea, / Prin ţări care niciodată / Nu au figurat pe hartă.* **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului la genul epic. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului epic; 4 puncte
– să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Medicina tradițională chineză este parte din cultura milenară chineză. Principiile filozofiei taoiste despre om și Univers (omul privit ca un microcosmos, perfect integrat și în rezonanță cu legile naturii) stau la baza acestei cunoașteri. Boala apare ca o consecință a acțiunii factorilor externi (alimentari, climaterici) și, mai ales, interni (genetici, stări emoționale și mentale) asupra echilibrului nostru interior.

Restabilirea sănătății respectă principiile fundamentale: principiul energetic [...], principiul dualității, yin-yang sau al polarității energetice.

Diagnosticul și tratamentul se bazează pe principiile fundamentale, pe legea celor cinci elemente (lemn-foc-pământ-metal-apă), pe acțiunea factorilor interni-externi, care se regăsesc interconectate în aspectul fizic general (culoarea pielii, proporții, harta limbii, a irisului, voce, atitudine și mers), pulsuri, starea clinică. [...]

***(Medicina chinezească*, www.psychologies.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul suport:
   – titlul articolului şi site-ul de unde a fost preluat fragmentul;
   – un principiu care ajută la restabilirea sănătății. 4 puncte
2. Notează cele cinci elemente pe care se bazează diagnosticul și tratamentul în medicina chineză. 4 puncte
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Principiile filozofiei taoiste <u>despre</u> om și <u>Univers</u> (omul <u>privit</u> ca un microcosmos, perfect integrat și în rezonanță cu legile naturii) stau la baza <u>acestei</u> cunoașteri.* 4 puncte
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Boala apare <u>ca o consecință</u> a acțiunii <u>factorilor</u> externi.* 4 puncte
5. Transcrie propoziția subordonată din ultimul paragraf al textului și precizează-i felul. 4 puncte
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziţie subordonată concesivă introdusă prin conjuncţia *deşi*. 4 puncte

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să-ți imaginezi discuția cu un specialist în medicină tradițională chineză. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți contextul în care a avut loc discuția; 4 puncte
– să utilizezi exemple din textul suport; 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Testul 30

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

VACANŢA DE IARNĂ. Cei doi băieţi stau la taifas, lungiţi pe covoraşul din faţa sobei de teracotă. Sparg cu vătraiul nuci aurite şi azvârlă leneş cojile pe uşiţa deschisă. Pe masă, abandonate, figurile de şah fraternizează împăcate de ultima remiză. În odaie e cald, iar la ferestrele orbite aproape de înserare se cern fulgi foşnitori. Ceas de tihnă, de elanuri zvâcnind generos în micile inimi, ceas de spovedanie.

– Nu ştiu cum sunt alţii, glăsuieşte emoţionată gazda, dar pentru mine prietenia însemnează în primul rând generozitate, dăruire, nu drămuire. Am un prieten? Ei bine, simt aşa, un imbold, care mă înaripează, care mă face să-i ofer totul... Caută un cuvânt şi mai cuprinzător, dar se mulţumeşte cu un gest ce ar indica ecuatorul camerei, şi repetă cu tonul jos, al emoţiilor înalte: TOTUL... Să-ţi dau un exemplu concret. Sunt prieten cu Vintilă, nu-l ştii? Băiatul tutungiului din colţ. Ei bine, crede-mă, să am un tort cât munţii Himalaya, i-aş da lui Everestul... Dacă, uite, cojile astea de nuci ar fi mingi de fotbal, i-aş spune: „Ia, Vintilă, câte vrei". Dacă toată zăpada asta din curte ar fi halviţă sau frişcă, l-aş chema întâi pe el: „Ia, băiatule, cară cu lopata... Nu te sfii". Dacă pe Dunăre ar curge nasturi... Spovedania e brusc curmată de ţârâitul soneriei. Băiatul iese în vestibul şi se uită cercetător prin ochiul de la uşă. Apoi se întoarce indispus, pe vârful picioarelor.

– E Vintilă. Du-te şi spune-i că nu sunt acasă. A venit să-i dau patinele mele...
– Păi, nu i le-ai promis? întreabă nedumerit musafirul.

– Ba da, înalţă plictisit din umeri băiatul, dar aşa... în general. I-am spus ieri, într-o doară, că dacă... ştiu eu, în sfârşit, da, îmi amintesc precis... că dacă din tot oţelul din lume s-ar fi făcut o singură pereche de patine, lui i le-aş fi împrumutat în primul rând... Dar nu s-au făcut numai patinele mele din tot oţelul din lume, curmă el brusc discuţia. Se aşază pe covoraşul din faţa sobei şi aşteaptă ca scârţâitul paşilor musafirului să se piardă de-a binelea. Apoi sparge o nucă aurită cu vătraiul şi, zvârlind cojile în jarul roşietic, continuă cu seninătate:

– Unde am rămas? A, da, îmi amintesc... Aşadar, dacă pe Dunăre ar curge nasturi, l-aş chema întâi pe el: „Ia, Vintilă, ia câţi poţi, cu năvodul"...

*(Mircea Sântimbreanu, **Dărnicie**)*

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Indică modalitatea prin care s-au format cuvintele: *aurite, deschisă, aşadar.* **6 puncte**

2. Alcătuiește un enunț în care cuvântul *mine* să aibă alt sens decât cel din text. **6 puncte**

3. Precizează tipul de narator și de narațiune. **6 puncte**

4. Transcrie un reper de spațiu și un reper de timp **6 puncte**

5. Transformă replicile textului din chenar în vorbire indirectă. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să caracterizezi personajul central al fragmentului. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale personajului și să le ilustrezi cu exemple din text; **4 puncte**
– să numești un mijloc de caracterizare prezent în text; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Perlele sunt considerate în majoritatea culturilor ca fiind aducătoare de noroc și fericire, încă din cele mai vechi timpuri. Sunt menționate în China în anul 2206 î.Hr. ca făcând parte din tributul plătit regelui Yu. În perioada Antică cele mai prețuite perle proveneau din Persia și India. În Roma antică, perlele erau deosebit de prețuite de către aristocrați, fiind singurii care aveau dreptul să le poarte. Găsirea perlelor era o îndeletnicire grea și se realiza prin scufundare la adâncime și pescuirea scoicilor. În China, perlele simbolizau bogăția, înțelepciunea, demnitatea și puterea, iar în India, prolificitatea. Cleopatra a scufundat o perlă într-un pahar cu vin și apoi l-a băut, pentru a câștiga un rămășag cu Marc Antoniu.*

Maharajahul Rana din Dolfur (1863-1901), numit și Prințul Perlelor, care ulterior i-a devenit renume, își împodobea hainele cu perle, iar baldachinul patului și acoperișurile palatului erau de asemenea acoperite cu perle.

Perlele erau considerate un simbol al lacrimilor, iar în Japonia ele însemnau noroc. În Evul Mediu li se va atribui un simbol sacral, ca semn al dragostei față de Dumnezeu, ele fiind menționate în Noul Testament.

**prolificitate - însușirea de a procrea, de a se înmulți repede, ușor*

(Perla, ro.wikipedia.org)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - cum sunt considerate perlele în majoritatea culturilor;
   - simbolistica perlelor în în Evul Mediu. — **4 puncte**
2. Precizează cine își împodobește hainele cu perle. — **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Perlele erau <u>considerate</u> un simbol <u>al</u> lacrimilor, <u>iar</u> în Japonia <u>ele</u> însemnau noroc.* — **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Perlele</u> sunt considerate în majoritatea culturilor ca fiind aducătoare <u>de noroc</u> și fericire, încă din cele mai vechi timpuri.* — **4 puncte**
5. Realizează expansiunea cuvântului subliniat la o subordonată corespunzătoare și precizează-i felul: *Cleopatra a scufundat o perlă într-un pahar cu vin și apoi l-a băut, <u>pentru a câștiga</u> un rămășag cu Marc Antoniu.* — **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă introdusă prin conjuncția *dacă*. — **4 puncte**

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte, în care să-ți imaginezi discuția cu un bijutier despre istoria perlelor. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți contextul în care a avut loc discuția; — **4 puncte**
- să utilizezi exemple din textul suport; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 31

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Zeul meşteşugar făcuse, precum îi poruncise Zeus, cea dintâi fată muritoare, pentru că toate celelalte de pân-atunci erau zeiţe. După aceea a chemat pe zeii din Olimp la el şi le-a grăit în acest chip:

— Fiinţa pe care o vedeţi a fost făcută din porunca înaltului nostru stăpân. Şi tot el v-a cerut şi vouă s-o înzestraţi, cât mai ales, cu straie şi cu alte daruri... Palas-Atena – supărată pe Prometeu, pentru că dânsul ţinea prea mult la muritori – s-a apucat, ca răzbunare, s-o înveşmânte pe copila abia creată de fierar.

I-a ţesut astfel de veşminte, cum nu făcuse pân-atunci nici chiar zeiţelor din cer. I-a aşternut o haină albă pe umerii strălucitori. Mijlocul i l-a strâns zeiţa cu-o cingătoare aurită, iară pe cap i-a pus un văl cu broderii nemaivăzute, făcute chiar de mâna ei.

Charitele s-au strâns şi ele-n jurul fetei, dându-i din însuşirile şi gingăşia ce-o aveau. Dalba zeiţă Afrodita i-a hărăzit, la rândul său, puterea de-a sădi iubirea în inima bărbaţilor. Iar Hermes, zeul cel şiret, i-a dat copilei glasul lui, mângâietor şi subţirel, i-a dat şi vraja ochilor.*

Hefaistos i-a meşterit şi o cutie de aramă, închisă bine c-un capac. Stăpânul lumii a deschis cutia asta de aramă şi-a pus în ea mai multe daruri.

— Te vei numi, frumoasă fată, Pandora, a glăsuit Zeus, pentru că ai atâtea daruri primite de la olimpieni. Să le păstrezi toate acestea pentru făptura-ţi minunată, însă cutia de aramă s-o dăruieşti soţului tău, după ce te-i căsători...

Pandora s-a plecat-naintea lui Zeus cel atotputernic.

— Hermes, condu-o pe pământ, în locul unde se găseşte prea-îndrăzneţul Prometeu, a mai rostit stăpânul, Zeus.

Zeul luând-o de mână, a coborât pe pământ.

Bărbaţii, câţi erau în lume – erau pe-atunci numai bărbaţi – s-au adunat lângă Pandora, mirându-se nespus de mult de frumuseţea ce-o avea, de gingăşia, glasul ei şi de dulceaţa ochilor. Nu era unul să nu vrea s-o vadă-n casa lui, soţie. Ba da, unul a fost, şi-acela era titanul Prometeu...

(Alexandru Mitru, ***Legendele Olimpului****)*

charite - nume dat de greci celor trei graţii

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *a grăit, straie, cingătoare.* — **6 puncte**
2. Rescrie din text două cuvinte compuse și unul derivat. — **6 puncte**
3. Selectează două structuri care fac referire la indici de timp și de spațiu. — **6 puncte**
4. Numește două personaje din text și precizează o caracteristică a fiecăruia. — **6 puncte**
5. Motivează, folosind două argumente, prezența narațiunii în fragmentul dat. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului la genul epic. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi patru trăsături ale genului epic; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Cultul avea la greci o mare importanţă şi respectarea acestuia forma obligaţiunea esenţială a adoratorilor zeilor. Locurile de cult ale religiei greceşti din această perioadă erau temple măreţe în stil doric, ionic-atic şi corintic, ale căror vestigii păstrează până astăzi urmele marii lor frumuseţi de odinioară, cum este de exemplu celebrul templu consacrat zeiţei Athena, Panteonul.

Templele consacrate zeilor erau aşezate cu faţa spre răsărit, iar ale eroilor cu faţa spre apus. Riturile erau fie ale vieţii de familie, fie ale vieţii publice. Centrul cultului familial îl forma focul, socotit ca zeu suprem al casei şi întreţinut permanent. În faţa focului şi sub protecţia lui se desfăşurau ceremonii religioase prilejuite de principalele evenimente ale vieţii de familie: naştere, căsătorie etc.

La naştere, copilul era purtat în jurul focului. În ziua a zecea se punea numele copilului şi totul se sfârşea printr-un prânz ritual. La căsătorie, mireasa făcea o baie rituală, mergea la templu împreună cu mirele şi acolo se făceau rugăciuni şi se aduceau sacrificii. Apoi, acasă la mire, mireasa şi mirele citeau rugăciuni şi mâncau împreună lângă focul sacru al familiei tradiţionala turtă în faţa tatălui mirelui, care era preotul domestic.

***(Principalele zeităţi, eroii şi cultul în religia Greciei antice,* www.episcopiacaransebesului.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul suport:
   – locurile de cult ale religiei grecești;
   – centrul cultului familial. **4 puncte**
2. Folosind exemple din text, menționează cum se desfășura ceremonia căsătoriei. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Locurile de cult ale religiei greceşti din această perioadă erau temple măreţe în stil doric.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *În ziua a zecea se punea numele copilului şi totul se sfârşea printr-un prânz ritual.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *...mireasa şi mirele citeau rugăciuni şi mâncau împreună lângă focul sacru al familiei tradiţionala turtă în faţa tatălui mirelui, care era preotul domestic.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă introdusă prin adverbul relativ *unde*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare petrecută în timpul unei excursii la un sit arheologic. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să surprinzi reperele de timp și spațiu; **4 puncte**
– să prezinţi întâmplarea respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 32

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

A fost ce a fost... A fost un împărat [...].

Și împăratul acela avea o grădină de parcă nici raiul nu era mai rai decât ea. Plină de pomi, plină de flori, plină de păsări și de mândrenii, iar chiar în mijlocul grădinei o fântână de lapte dulce. Nici că se mai afla pe podul pământului fântână scumpă ca aceea. Dar nime nu era iertat să ieie lapte dintr-însa, nici chiar pentru curtea împărătească, căci așa dedese împăratul poruncă. Și de ce poruncise el așa? El va fi știut, destul că păzitori erau acolo zi și noapte, ca nici pasăre măiastră să nu se apropie de ea.

Într-o dimineață vin păzitorii înaintea feței luminatului împărat și zic:

— Înălțate împărate! De când <u>străjuim</u> la fântână, încă pățanie ca cea de astă noapte nu ne-a mai păscut; colo către miezul nopții era lună de se vedea ca ziua, când numai auzim ceva lipocind în fântână. Mergem mai aproape, – adică un om străin se scălda acolo și se zvârgolea în lapte de săreau stropii cât colo din fântână. Dacă am zis să iasă, el a râs de noi; iar când a văzut că întindem puștile către el să-l pușcăm, știuldic! în fundul fântânei, și nu l-am mai văzut.*

Împăratul s-a supărat de vestea asta și a pus păzitori și mai mulți, dar <u>în zadar</u>, că din ora când s-a arătat mai întâi, în toată noaptea venea de se scălda și când păzitorii dau să-l prindă ori să-l puște, se știuldica în fundul fântânei și atâta-l vedeau până în altă noapte. Se luase împăratul pe gânduri: ce ar fi de făcut? Trimis-a cărți în toate părți și <u>răvașe</u> prin orașe, că cine s-a afla să prindă și să scoată din fântâna cea de lapte dulce, viu sau mort, pe cel ce cutează a se scălda acolo, va căpăta mare cinste, avere și boierie. Și cercatu-și-au norocul sute și mii de voinici, dar după ce străjuiau două-trei nopți și vedeau că nu pot, se duceau de unde au venit cu buzele umflate.

(***Tata florilor***, *basm popular*)

știuldic! - interjecție / ştiuldica (reg.) - a se scufunda cu zgomot în apă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *străjuim, în zadar, răvaşe.* — **6 puncte**
2. Explică rolul folosirii cratimelor în secvenţa: *Și cercatu-și-au norocul.* — **6 puncte**
3. Notează două figuri de stil diferite prin care este descrisă grădina împăratului. — **6 puncte**
4. Precizează două moduri de expunere prezente în text. — **6 puncte**
5. Menţionează două caracteristici ale operei epice prezente în fragment. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să motivezi apartenenţa textului la specia literară basm popular. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi patru trăsături ale basmului popular; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale basmului popular, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Când vine vorba de un spațiu de relaxare, ideea unei oaze în care să te arunci fără să te intereseze de restul lumii, sună minunat. O grădină ar putea simboliza așa ceva. Mică, intimă, aranjată cochet poate ajunge a fi evadarea ta din cotidian.

Dacă ar fi să alegem un singur element care să guverneze grădină, elementul principal, atunci trebue să știi exact ce dorești. Spațiul trebuie folosit cu grijă! Nu trebuie să abuzezi, deoarece atunci totul devine încărcat și nu te mai simți confortabil și comod.

Ce zici de un mic eleșteu în curtea din spatele casei? Întotdeauna este o idee bună. Apa este un element care ajută la relaxare, la eliminarea stresului. Îl poți folosi ca baltă unde să pui pești colorați sau să plantezi flori care cresc în apă. Dar ține minte, trebuie să cureți în permanență dacă alegi această opțiune, altfel lăcașul tău de liniște s-ar putea să se transforme într-un dezastru.

Un alt plan de dezvoltare al grădinii tale ar putea consta în construirea unui foișor. Astfel ai putea avea un loc unde vara ți-ai putea invita prietenii la cină seara.

***(O gradină de vis pentru un spațiu mic!*, www.feminis.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat:
   – titlul articolului;
   – site-ul de unde a fost preluat articolul. **4 puncte**
2. Precizează elementul care ajută la eliminarea stresului. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Spațiul trebuie folosit cu grijă!* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *O grădină ar putea simboliza așa ceva.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Nu trebuie să abuzezi.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă care să aibă ca termen regent verbul cu valoare copulativă *a rămâne.* **4 puncte**

B. Scrie o compunere, de 80-150 de cuvinte în care să-ți exprimi opinia despre importanţa de a avea un spaţiu pentru relaxare. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți opinia ta față de aspectul menționat; **4 puncte**
– să susții opinia prin două argumente potrivite; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 33

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Împăratul cel ce primise iapa porunci să iasă toată oastea lui şi mai-marii împărăţiei sale la câmp, unde voia să li se arate călare pe iapa cea atât de vestită.

Când îl văzură ostaşii, cu toţii strigară:

– Să trăieşti, împărate, că ai dobândit un astfel de odor! Să-ţi trăiască şi iapa, care te face să te arăţi aşa de măreţ! Şi în adevăr, venea, nene, iapa cu împăratul pe dânsa, de nu-i da picioarele de pământ, ci parc-ar fi zburat.

Se luară la întrecere. Dară nici pomeneală nu era ca să se apropie cineva de această iapă, căci pe toţi îi lăsă în urmă. Când fu la o depărtare bună, o dată stătu iapa, trânti pe împărat, se dete de trei ori peste cap şi se făcu iarăşi lup, şi o rupse d-a fuga, şi fugi, şi fugi, până ajunse pe Făt-Frumos.

Când fură a se despărţi, lupul zise lui Făt-Frumos:

– Iată, de astă dată ţi s-au împlinit toate poftele. Păzeşte-te în viaţa ta a nu mai pofti lucruri peste puterea ta, căci nu vei păţi bine.

Apoi se despărţiră, ducându-se fiecare într-ale sale.

Ajungând la împărăţia tatălui său şi auzind că vine fiul său cel mic, îi ieşi înainte cu mare, cu mic, ca să-l primească, după cum i se cuvenea. Mare fu bucuria obştească când îl văzură cu soţioară cum nu se mai găsea pe faţa pământului, şi cu odoare cum nu s-a mai pomenit. Cum ajunse, porunci Făt-Frumos şi făcu un grajd măiestrit pentru iapă; iară colivia cu pasărea o puse în pălimarul despre grădină.

Apoi tată-său puse de se făcu pregătirile de nuntă. Şi după câteva zile se cunună Făt-Frumos cu Zâna Crăiasă, întinse masă mare pentru bun şi pentru rău, şi ţinură veseliile trei zile şi trei nopţi încheiate.

După care trăiră în fericire, fiindcă Făt-Frumos nu mai avea ce pofti. Şi or fi trăind şi astăzi, de n-or fi murit.

Iar eu încălecai p-o şea etc.

(Lupul cel năzdrăvan şi Făt-Frumos, basm cules de Petre Ispirescu)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Indică modalitatea de formare a cuvintelor: *împărăţia, Făt-Frumos.* — **6 puncte**
2. Explică folosirea cratimei în structura: *nu-i (da).* — **6 puncte**
3. Precizează modul predominant de expunere prezent în text. — **6 puncte**
4. Notează personajele identificate în fragmentul dat. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Iată, de astă dată ţi s-au împlinit toate poftele. Păzeşte-te în viaţa ta a nu mai pofti lucruri peste puterea ta, căci nu vei păţi bine.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi că textul dat este un basm popular. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi patru trăsături ale basmului popular; — **4 puncte**

– să ilustrezi două trăsături ale basmului popular, valorificând textul dat; — **4 puncte**

– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; — **2 puncte**

– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Superstiţiile au însoţit fidel omenirea încă de la începuturile sale pierdute în adâncul istoriei. Nici în prezent, superstiţiile nu dau înapoi, ci din contră supravieţuiesc şi se adaptează în cele mai diverse şi neaşteptate moduri. Unele dintre ele sfidează raţiunea, altele par de-a dreptul scandaloase şi de neacceptat, unele sunt nevinovate şi deseori hazoase, în timp ce altele oripilează în mod direct şi fără menajamente. Toate acestea sunt superstiţiile care refuză să moară şi pe care alegem să le păstrăm, cel mai adesea din amuzament sau din dorinţa de a ne păstra o parte a specificului naţional.

La români se crede că, atunci când visezi urs, are să dea norocul peste tine.

Tot la noi în ţară se crede că, nu este bine să se taie unghiile copilului mic, până ce acesta împlineşte vârsta de un an, căci altfel devine hoţ când va creşte.

Tot la români se crede că cine fură vreo găină sau altă pasăre de curte, pe lumea cealaltă va fi pedepsit să le numere toţi fulgii. După ce termină de numărat, vine o pală de vânt şi risipeşte fulgii, iar hoţul de găini trebuie să numere iarăşi fulgii şi penele păsărilor pe care le-a furat cât timp trăia...

***(Cele mai ciudate superstiţii din România şi din întreaga lume,* www.descopera.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat:
   – site-ul de pe care a fost preluat articolul;
   – tema articolului. **4 puncte**
2. Indică o superstiție întâlnită frecvent la români. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Unele dintre ele sfidează raţiunea.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Superstiţiile au însoţit fidel omenirea încă de la începuturile sale.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Tot la noi în ţară se crede că nu este bine să se taie unghiile copilului mic, până ce acesta împlineşte vârsta de un an, căci altfel devine hoţ când va creşte.* **4 puncte**
6. Realizează expansiunea cuvântului subliniat la o subordonată corespunzătoare: *După ce termină de numărat, vine o pală de vânt...* **4 puncte**

B. Redactează o compunere narativă de 80-150 de cuvinte în care să prezinți o farsă pe care ai făcut-o unui coleg/prieten. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 34

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

A fost odată ca niciodată etc.

A fost odată o pereche de oameni. Ei n-aveau copii. Într-o zi, fiind cu voie bună, zise bărbatul către femeie:

– Soro, de la mila lui Dumnezeu noi n-avem copii. Să mergem pe câmp şi ce vom găsi, aceea să ne fie copil.

– Bine zici dumneata, frate. Aşa să facem, dacă astfel ai găsit dumneata cu cale.

Vezi că ei trăiau bine şi nevasta nu ieşea din cuvântul bărbatului nici cât negru sub unghie.

Făcură o azimă, luară şi niţică legumă, le puseră la traistă şi plecară.*

Aide-aide, mergând povesteau şi râdeau şi cu ochii în toate părţile cătau.

Când, iată că dete peste un pisoi jigărit şi urduros; îl luară şi îl duseră acasă. Îl îngrijiră şi îl crescură ca pe copilul lor. De ce trecea, d-aia se făcea mai frumos, până ce se făcu un cotoşman numai de drag să priveşti la el.

Nu mai puteau de bucurie oamenii, căci aveau şi ei pe ce pune ochii în casa lor, când se sculau de dimineaţă. Mai-nainte casa li se părea pustie.

Cotoşmanul era un pisic cuminte. Şoareci nu se mai stăveau prin casa aceea. Când şedeau casnicii la lucru, iarna, în nopţi de-alea lungile şi spuneau la snoave şi la ghicitori, cotoiul sta lângă dânşii şi torcea. Când stăpâna casei făcea la ciorap, pisoiul se juca cu ghemul. Dară nu-l încurca, ferească Dumnezeu. Cum făcea el, cum dregea, se juca aşa de frumuşel, încât ghemul nici nu se desfăşura, nici nu se încurca. Câteodată îl lua în lăbuţele lui de dinainte, ţiindu-la ca un om, şi se trântea cu el pe spate, altă dată îl făcea să se dea de-a rostogolul, lovindu-l cu câte o labă şi se repezea după dânsul ca după şoareci.

Când stăpânul casei se juca cu dânsul, ferit-a sfântul să-l zgârie, pare că-şi pilise ghearele. Când îl mângâia, cunoştea el că îl iubeşte, şi se întorcea şi el cu lăbuţele şi mângâia pe stăpânul său, dară tot cu ghearele ascunse, o mângâiere lină ca mătasea.

Pe lângă acestea, era aşa de cuminte, încât casnicii îl lăsa să îngrijească de pui şi să le dea de mâncare; iară cotoşmanul nici nu se gândea să se dea la ei. El nu era de cei care îşi bagă botul prin toate vasele. Cât despre oala cu smântână, nici pomeneală nu era să-l fi prins vreodată la ea, ori să dea cu praştia prin bucăţelele de friptură de pe grătar. Era un mâţoi cum nu este altul în ziua de azi.

(***Cotoşman năzdrăvanul,*** basm cules de Petre Ispirescu)

azimă - turtă de aluat nedospit

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit cu sensul din text al cuvintelor: *plecară, frumos, încurca.* — **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în secvența: *pare că-şi pilise ghearele.* — **6 puncte**
3. Identifică în text cuvinte/structuri care conţin repere ale spaţiului. — **6 puncte**
4. Menţionează două caracteristici ale operei epice prezente în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia secvenței: *Nu mai puteau de bucurie oamenii, căci aveau şi ei pe ce pune ochii în casa lor, când se sculau de dimineaţă. Mai-nainte casa li se părea pustie.* — **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența textului la specia literară basm popular. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți patru trăsături ale basmului popular; 4 puncte
– să ilustrezi două trăsături ale basmului popular, valorificând textul dat; 4 puncte
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Capacitățile vindecătoare ale pisicilor erau cunoscute și apreciate încă din Antichitate, mai ales în Egipt. Felinele au un câmp electromagnetic foarte puternic. Prin contactul între om și pisică, undele electromagnetice ale acesteia neutralizează undele emise de un organism bolnav. Medicii au observat de multă vreme că în familiile în care există animale de companie, în special pisici, atmosfera e mai senină, bolile sunt mai rare, iar când apar, afecțiunile se vindecă mai repede. Se pare că prietenul cel fără grai este capabil să dăruiască stăpânilor săi ceea ce nu poate fi cumpărat cu toți banii din lume: dragoste și sănătate. Iubitorii de pisici știu că favoriții lor mustăcioși simt când pe stăpân îl doare ceva. Pisica încearcă să se culce pe locul dureros și, după un timp, durerea se potolește și omul se simte mai bine.

***(Pisica – prietena vindecătoare. Felinoterapia,* www.animale.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat:
   – titlul articolului;
   – site-ul unde a apărut articolul. 4 puncte
2. Transcrie un fragment din care să reiasă modul în care pisicile reușesc să potolească durerea omului. 4 puncte
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Capacitățile vindecătoare ale pisicilor erau cunoscute și apreciate încă din Antichitate, mai ales în Egipt.* 4 puncte
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor marcate din secvența: *Iubitorii de pisici știu că favoriții lor mustăcioși simt când pe stăpân îl doare ceva.* 4 puncte
5. Precizează tipul subordonatei din următorul fragment: *Pisica încearcă să se culce pe locul dureros [...].* 4 puncte
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată subiectivă introdusă prin conjuncția *să*. 4 puncte

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte (8-10 replici), în care să-ți imaginezi discuția cu un medic veterinar despre îngrijirea felinelor. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți contextul în care a avut loc discuția; 4 puncte
– să surprinzi opinia despre tema conversației; 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței; 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Testul

Subiectul I — 42 de punc

Citește următorul text:

Arde-mi-te-ai, codre des!
Văd bine că s-a ales
Din tine să nu mai ies!
Am intrat făr' de musteaţă
Ş-acum arunc cărunteaţă.
Am intrat pui de român
Ş-am ajuns moşneag bătrân!
Alei! codre blestemat!
Mă ţii de tine legat,
Şi eu mult m-am săturat
A trăi tot depărtat
Şi de lume-nstrăinat.
Căprioară, surioară,
Dor de lume mă omoară,
Roade poala codrului,
Să-mi văd faţa dorului
Şi să merg la mândra mea
Care m-am iubit cu ea,
Din copilăria mea.

(Vasile Alecsandri, ***Codrul****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *des, bătrân, depărtat.* — **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în structura: *Căprioară, surioară, / Dor de lume...* — **6 puncte**
3. Precizează tipul de rimă şi măsura primelor trei versuri. — **6 puncte**
4. Selectează o personificare şi o metaforă din textul dat. — **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte semnificaţia versurilor: *Alei! codre blestemat! / Mă ţii de tine legat.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului dat la specia literară doină. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să numești patru trăsături ale doinei; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale doinei, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Pentru pădurile noastre se găsesc clienți chiar și în perioadă de criză, pentru că sunt și de zece ori mai ieftine decât în alte state europene. În timp ce unii proprietari au proiecte legale, alții le defrișează fără milă, pentru a obține profit.

Dacă în Austria un hectar de pădure se vinde cu 10 mii de euro, la noi, aceeași suprafața costă între o mie și 3 mii. Așa se face că, încet, încet, codrul nu mai e „frate cu românul".

Unii fac pur și simplu investiții. Acesta este și cazul celebrei universități americane Harvard, care deține 35.000 de hectare, în Vrancea. În schimb, un neamț care a cumpărat 12 mii de hectare în Argeș a decis să protejeze zonă și să facă ecoturism.

Există, însă, un număr însemnat de investitori care vin în pădurile noastre doar că să le exploateze și să trimită lemnul la export. Așa se întâmplă în Buzău și în Covasna. Un om de afaceri le-a vândut străinilor 10 mii de hectare. Potrivit legii, tăierile ar trebui să se facă în funcție de vechimea pădurii. În realitate, însă, lucrurile stau altfel.

***(Codrul nu mai e frate cu românul. Cum a ajuns „aurul verde" al ţării noastre pe mâna străinilor,* romaniateiubesc.stirileprotv.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– preţul unui hectar de pădure în Austria;
– numărul de hectare de pădure deţinut de universitatea americană Harvard.
4 puncte

2. Precizează scopul pentru care a cumpărat un neamț în Argeș 12 mii de hectare.
4 puncte

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Există, însă, un <u>număr</u> însemnat de investitori care <u>vin</u> în pădurile <u>noastre</u> doar ca să <u>le</u> exploateze şi să trimită lemnul la export.* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Potrivit legii</u>, <u>tăierile</u> ar trebui să se facă în funcţie de vechimea pădurii.* **4 puncte**

5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Acesta este și cazul celebrei universități americane Harvard, care deține 35.000 de hectare, în Vrancea.* **4 puncte**

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată subiectivă, având ca terment regent verbul *a petrece*. **4 puncte**

B. Redactează în 80-150 de cuvinte o compunere (reală sau imaginară) în care să prezinţi cum ţi-ai petrecut o noapte singur/ singură, într-o pădure. **12 puncte**
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi, pe scurt, o întâmplare imaginară/reală din acea noapte; **4 puncte**
– să-ţi exprimi trăirile şi sentimentele tale; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 3

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Foicică trei migdale
S-o cănit codrul pe poale,*
Haiducii coboară-n vale.
Când frunza s-a-ngălbenit,
Voinicelul şade trist.
Şi frunza când a picat,
Voinicelul mi-a plecat.
Răsai iute, bobule,
Şi-nfrunzeşte, codrule!
Când văd frunza verde-n tine,
Creşte inimioara-n mine.

***(Foicică trei migdale** - Folclor)*

s-a cănit (pop) - s-a vopsit, s-a colorat

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în text trei cuvinte derivate cu sufix diminutival. **6 puncte**
2. Motivează folosirea semnelor de punctuație în versul: *Şi-nfrunzeşte, codrule!* **6 puncte**
3. Indică mărcile lexico-gramaticale ale eului liric prezente în text. **6 puncte**
4. Precizează două elemente de versificație ale textului. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte semnificația versurilor: *Când frunza s-a-ngălbenit, / Voinicelul şade trist.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența textului dat la specia literară doină. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să numești patru trăsături ale doinei; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale doinei, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Tânjaua este un vechi obicei popular întâlnit încă, sub diferite denumiri, în unele sate din Maramureş şi Bistriţa-Năsăud; este un obicei agrar, ce are loc în ziua de Sângeorz (Sfântul Gheorghe – 23 aprilie) sau a doua zi de Paşte.

Cea mai cunoscută este Tânjaua de pe Mara, care încă se organizează, cu tot ceremonialul ei spectaculos, în câteva sate maramureşene; unul dintre acestea este satul Hoteni, din comuna Ocna Şugatag, devenit cunoscut pentru Tânjaua sa, prilej de mare mândrie pentru hotenari şi de organizare a unei vesele şi colorate sărbători agrare de primăvară.

Ceremonialul se organiza în cinstea celui mai harnic gospodar – de obicei era ales cel care ieşise primul la arat, dar se ţinea seama şi de calităţile morale ale omului cu pricina.

Se alcătuia o procesiune la care luau parte sătenii, în straie de sărbătoare, purtând tânjale (nişte piese care intră în alcătuirea carului) şi juguri împodobite cu ramuri şi flori.

Scanned with OKEN Scanner

Sărbătoritul era dus, pe o teleguță, la râu, unde era udat cu apă pe față. Se rosteau invocații pentru dobândirea de „roade bune" (recoltă bogată), apoi sărbătoritul își invita consătenii acasă, unde-i ospăta.

Ceremonialul cu semnficații agrare era parte a unor complexe ritualuri de fertilitate, menite să asigure, în credințele populare, obținerea de recolte îndestulătoare, condiția de bază a supraviețuirii.

***(Tânjaua, una dintre cele mai interesante tradiții românești,* cultural.bzi.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – când se organizează Tânjaua;
   – ce sunt tânjalele. **4 puncte**
2. Precizează care este cea mai cunoscută Tânja. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Tânjaua este un vechi obicei popular întâlnit încă, sub diferite denumiri, în unele sate din Maramureș și Bistrița-Năsăud.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate: *Cea mai cunoscută este Tânjaua de pe Mara, care încă se organizează, cu tot ceremonialul ei spectaculos, în câteva sate maramureșene.* **4 puncte**
5. Identifică în text două propoziții aflate în raport de coordonare adversativă. **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată consecutivă care să aibă ca termen regent verbul a *rosti*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre importanța transmiterii tradițiilor și obiceiurilor din generație în generație.
În compunerea ta, trebuie: **12 puncte**
– să prezinți opinia ta față de aspectul menționat; **4 puncte**
– să susții opinia prin două argumente; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul I — 42 de

Citește următorul text:

Frunză verde de alună,
Mă dusei noaptea pe lună,
Să găsesc o floricică
Care mult inima-mi strică,
Și s-o-ntreb de ce-n grădină
Pleacă fruntea și suspină?
„Eu mă plec, floarea-mi răspunde,
Căci o jale mă pătrunde,
Arde sufletu-mi și geme,
Căci mă trec fără de vreme.
Trei zile sunt înflorită
Ș-apoi cad de vânt pălită.
De-abia cresc și mă fac floare,
Abia mă-ncălzesc la soare,
Și pe mine cade-ndată
Umbră neagră-ntunecată,
Încât nime nu mă vede,
Floare sunt ori iarbă verde.“

(***Floricica*** - *Folclor*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *suspină, jale, pălită.* **6 puncte**
2. Motivează folosirea ghilimelelor în interiorul textului citat. **6 puncte**
3. Identifică în text o enumerație, o personificare și un epitet. **6 puncte**
4. Precizează două mărci lexico-gramaticale ale prezenţei eului liric în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Arde sufletu-mi și geme, / Căci mă trec fără de vreme.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte în care să argumentezi apartenența textului dat la specia literară doină. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să numești patru trăsături ale doinei; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale doinei, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Lămâiţa, una dintre cele mai aromate plante, este un vestit remediu pentru afecţiunile respiratorii şi, în egală măsură, un dezinfectant care distruge virusurile şi bacteriile. Planta este utilizată din vechime ca leac pentru bolile de plămâni şi de stomac. Printre substanţele active conţinute se numără timolul, un ulei volatil care omoară germenii infecţioşi din organism. Orice fel de infecţie, de la furuncule până la febra tifoidă, de la panariţiu şi până la tuberculoză, este învinsă printr-un tratament cu lămâiţă. „Această plantă este valoroasă pentru sănătate, o adevărată armă împotriva epidemiilor, mult mai

Scanned with OKEN Scanner

ieftină în comparaţie cu alte remedii", precizează Eugen Giurgiu, doctor în biochimie, cu competenţe în fitoterapie şi nutriţie. Studiile recente scot în evidenţă efectele antiseptice şi antispasmodice ale lămâiţei, calităţi care o recomandă în tratamentul tusei convulsive, în palpitaţii, astm, crampe la stomac sau în insomnie.

(Lămâiţa are efect antiseptic, în ziarul ***Adevărul)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – pentru ce este utilizată planta, încă din vechime;
   – substanțele active conținute de lămâiță. **4 puncte**
2. Selectează un enunț care precizează opinia unui doctor în biochimie despre proprietățile plantei. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Printre substanţele active conţinute se numără timolul, un ulei volatil care omoară germenii infecţioşi din organism.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Această plantă este valoroasă pentru sănătate.* **4 puncte**
5. Realizează contragerea propoziției subordonate și precizează consecințele contragerii: *Studiile recente scot în evidenţă efectele antiseptice şi antispasmodice ale lămâiţei, calităţi care o recomandă în tratamentul tusei convulsive.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată de scop având ca element regent verbul *a trata*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii un peisaj (real sau imaginar) dintr-o grădină botanică. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți patru caracteristici ale tabloului descris; **4 puncte**
– să utilizezi patru elemente de expresivitate artistică diferite; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 38

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

SCENA IV

IPINGESCU, JUPÂN DUMITRACHE

JUPÂN DUMITRACHE (șezând pe scaun): *Hei! ia să vedem acu ce mai zice politica. CitișI ceva?*

IPINGESCU: *Bravos ziar, domnule! Ăsta știu că combate bine.*

JUPÂN DUMITRACHE: *Apoi nu-i zice lui degeaba „Vocea Patriotului Național"!...*

IPINGESCU (citește greoi și fără interpunctuație): *„București 15/27 Răpciune. – Amicul și colaboratorele nostru R. Vent. ..., un june scriitor democrat, a cărui asinuitate o cunoaște demult publicul cititor, ne trimite următoarea prefațiune a unui nou op al său. Ii dăm astăzi locul de onoare, recomandând cu căldură poporului suveran scrierea amicului nostru. Republica și Reacțiunea sau Venitorele și Trecutul. – Prefațiune. – Democrațiunea romană, sau mai bine zis ținta Democrațiunii romane este de a persuada pe cetățeni, că nimeni nu trebuie a mânca de la datoriile ce ne impun solemnaminte pactul nostru fundamentale, sfânta Constituțiune..."*

JUPÂN DUMITRACHE (mulțumit): *Ei, bravos! Aici a adus-o bine.*

IPINGESCU (căutând șirul unde a rămas): *„... A mânca... sfânta Constituțiune..."*

JUPÂN DUMITRACHE (cam nedomirit): *Adică, cum s-o mănânce?*

IPINGESCU: Stai să vezi... că spune el... „Sfânta Constituțiune, și mai ales cei din masa poporului..."

JUPÂN DUMITRACHE (nedomirit): *E scris adânc.*

IPINGESCU: *Ba nu-i adânc deloc. Nu pricepi? Vezi cum vine vorba lui: să nu mai mănânce nimeni din sudoarea bunioară a unuia ca mine și ca dumneata, care suntem din popor; adică să șază numai poporul la masă, că el e stăpân.*

*(I. L. Caragiale, **O noapte furtunoasă**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează formele literare (acceptate de DOOM 2) ale cuvintelor: *acu, colaboratorele, Constituțiune.* — **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în structura: *Ba nu-i adânc.* — **6 puncte**
3. Motivează folosirea semnului exclamării în primele două replici. — **6 puncte**
4. Transcrie două structuri în care este prezentă intervenţia autorului. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, rolul notaţiei dintre paranteze în secvenţa: IPINGESCU (citește greoi și fără interpunctuație). — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi că fragmentul din opera *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale aparţine genului dramatic. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți patru trăsături ale genului dramatic; — **4 puncte**

– să ilustrezi două trăsături ale genului dramatic, valorificând textul dat; — **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**

– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

La 18 ianuarie 1879, într-o joi, la Teatrul Naţional din Bucureşti s-a reprezentat, pentru prima oară, „O noapte furtunoasă", o comedie de I.L. Caragiale. Autorul avea doar 27 de ani.

Nu se ştie de ce numele dramaturgului n-a apărut pe afiş, dar toată lumea ştia despre cine e vorba! Şerban Cioculescu, în „Caragialiana", spune că însuşi Caragiale a cerut să nu i se pună numele pe afiş. (...)

În presă, piesa a apărut ca imorală şi fără haz, prost scrisă. Peste două zile a fost o adevărată revoltă ziaristică, cerând chiar guvernului încetarea subvenţiei de stat.

Directorul Ion Ghica, disperat, a cenzurat textul, Caragiale văzând cu stupoare la următorul spectacol schimbarea finalului care era socotit foarte indecent. De unde la primul spectacol a avut succes, la al doilea a fost huiduit şi fluierat!

(Rodica Mandache, ***„O noapte furtunoasă" agită Bucureştii în urmă cu 134 de ani,*** **www.jurnalul.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – data primei reprezentații a piesei de teatru *O noapte furtunoasă;*
   – numele persoanei care a cenzurat textul piesei lui Caragiale. **4 puncte**
2. Transcrie un enunț care face referire la modul cum a fost văzută piesa în presa vremii. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Nu se ştie de ce <u>numele</u> dramaturgului n-a apărut <u>pe</u> afiş, <u>dar</u> <u>toată</u> lumea ştia despre cine e vorba!* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Peste două zile <u>a fost</u> o adevărată revoltă <u>ziaristică</u>.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *Şerban Cioculescu, în „Caragialiana", spune că însuşi Caragiale a cerut să nu i se pună numele pe afiş.* **4 puncte**
6. Realizează expansiunea cuvântului marcat în enunțul următor, la o subordonată corespunzătoare: *cerând chiar guvernului <u>încetarea</u> subvenţiei de stat.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să argumentezi că textul dat este nonliterar. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi două trăsături ale textului nonliterar; **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul I

Citește următorul text:

Un lup odată au intrat,
De frică, nu de voie bună,
Scăpând viața, la un sat.
El se gonea din urmă
De către vânători cu puște înarmați
Și câini întărâtați;
Iar un așa alai să nu dea Dumnezeu
Nici la vrăjmașul meu.
În deznădăjduire,
Sărmanul lup căta oriunde mântuire
Și, întâlnind pe un motan,
Prieten de mai an,
Îi zice „Frățioare!
Tu nu știi undeva aici a mea scăpare?"
– Ba știu – răspunse el – aleargă la Trifan,
Că este foarte blând și milostiv țăran.
– Oh! nu pot către dâns sunt tare vinovat,
Căci astă-iarnă lui vițica i-am mâncat.
– Apoi dă fuga la Arvinte,
El este un țăran și vrednic și cuminte.
– Cu dânsul iarăși sunt smintit,
Pentru c-adeseori lui oi am spârcuit.*
– Așadar ce să faci? La vornicul bătrân
Aleargă, că e bun și primitor român.
– Nici la acesta n-am obraz,
Lui an cu niște miei i-am fost făcut necaz.
– Apoi dar, cumătre, nu-i bine.
Și cu nădejde ai aice pentru tine,
Când tu cu toții ești stricat
Și numai singur vinovat:
Culege dar ce-ai semănat!

*(Alecu Donici, **Lupul și motanul**)*

a spârcui - a sfâșia

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie din text trei cuvinte care conţin diftong. — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării ghilimelelor în text. — **6 puncte**
3. Precizează două modalităţi de expunere prezente în text. — **6 puncte**
4. Numeşte personajele participante la acţiune. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, morala textului. — **6 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului citat la specia literară fabulă. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale fabulei; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale fabulei, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Fabula era deja practicată în Mesopotamia cu 2000 de ani înaintea erei noastre. Tablete provenind din bibliotecile școlare ale epocii expun pe scurt povestea vulpii lăudăroase, a câinelui nepriceput („Câinele fierarului, neputând să răstoarne nicovala, a vărsat găleata cu apă."), de musca încrezută („O muscă s-a așezat pe spatele unui elefant și îl întreabă dacă poate s-o ducă în spate sau dacă ar trebui să-și ia zborul."). Multe din aceste texte arată o evidentă afinitate spre proverbe și au o construcție antitetică („Nu vorbești despre ceea ce găsești; dar despre ce ai pierdut zici la toată lumea."). Totuși, acestea nu au niciodată o morală explicită…

Prima fabulă cunoscută este „Privighetoarea și eretele", pe care o povestește Hesiod, în jurul secolului VIII î.Hr., în „Munci și zile". Este vorba de o biată privighetoare prinsă în ghearele unui erete (sau șoim) care, în plus, îi face morală. Această fabulă are rolul de a ne face să medităm asupra noțiunii de dreptate, cu ajutorul unui raționament antitetic în care personajul principal exploatează excesiv poziția de forță.

***(Fabula*, www.wikipedia.org)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - unde a fost practicată fabula înaintea erei noastre;
   - numele primei fabule cunoscute. **4 puncte**
2. Precizează, în baza informațiilor din text, despre ce este vorba în fabula *Privighetoarea și eretele.* **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Fabula era deja practicată în Mesopotamia cu 2000 de ani înaintea erei noastre. Tablete provenind din bibliotecile școlare ale epocii expun...* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Prima fabulă cunoscută este „Privighetoarea și eretele", pe care o povestește Hesiod.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Această fabulă are rolul de a ne face să medităm asupra noțiunii de dreptate, cu ajutorul unui raționament antitetic în care personajul principal exploatează excesiv poziția de forță.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de mod introdusă prin adverbul relativ *cum.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să argumentezi că textul citat este nonliterar. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale textului nonliterar; **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului citat la specia literară fabulă. 12 puncte

În compunerea ta trebuie:
- să precizezi patru trăsături ale fabulei; 4 puncte
- să ilustrezi două trăsături ale fabulei, valorificând textul dat; 4 puncte
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; 2 puncte
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Fabula era deja practicată în Mesopotamia cu 2000 de ani înaintea erei noastre. Tablete provenind din bibliotecile școlare ale epocii expun pe scurt povestea vulpii lăudăroase, a câinelui nepriceput („Câinele fierarului, neputând să răstoarne nicovala, a vărsat găleata cu apă."), de musca încrezută („O muscă s-a așezat pe spatele unui elefant și îl întreabă dacă poate s-o ducă în spate sau dacă ar trebui să-și ia zborul."). Multe din aceste texte arată o evidentă afinitate spre proverbe și au o construcție antitetică („Nu vorbești despre ceea ce găsești; dar despre ce ai pierdut zici la toată lumea."). Totuși, acestea nu au niciodată o morală explicită…

Prima fabulă cunoscută este „Privighetoarea și eretele", pe care o povestește Hesiod, în jurul secolului VIII î.Hr., în „Munci și zile". Este vorba de o biată privighetoare prinsă în ghearele unui erete (sau șoim) care, în plus, îi face morală. Această fabulă are rolul de a ne face să medităm asupra noțiunii de dreptate, cu ajutorul unui raționament antitetic în care personajul principal exploatează excesiv poziția de forță.

***(Fabula,* www.wikipedia.org)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - unde a fost practicată fabula înaintea erei noastre;
   - numele primei fabule cunoscute. 4 puncte
2. Precizează, în baza informațiilor din text, despre ce este vorba în fabula *Privighetoarea și eretele.* 4 puncte
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Fabula era deja practicată în Mesopotamia cu 2000 de ani înaintea erei noastre. Tablete provenind din bibliotecile școlare ale epocii expun...* 4 puncte
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Prima fabulă cunoscută este „Privighetoarea și eretele", pe care o povestește Hesiod.* 4 puncte
5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Această fabulă are rolul de a ne face să medităm asupra noțiunii de dreptate, cu ajutorul unui raționament antitetic în care personajul principal exploatează excesiv poziția de forță.* 4 puncte
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de mod introdusă prin adverbul relativ *cum.* 4 puncte

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să argumentezi că textul citat este nonliterar. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două trăsături ale textului nonliterar; 4 puncte
- să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport; 4 puncte
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; 2 puncte
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Testul 40

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Un şoarece de neam, şi anume Raton,
Ce fusese crescut sub pat la pension,*
Şi care în sfârşit, după un nobil plan,
Petrecea retirat într-un vechi parmazan*,*
Întâlni într-o zi pe chir Pisicovici,*
Cotoi care avea bun nume-ntre pisici.

Cum că domnul Raton îndată s-a gândit
Să o ia la picior, nu e de îndoit.
Dar smeritul cotoi, cu ochii în pământ,
Cu capu-ntre urechi, cu un aer de sfânt,
Începu a striga: „De ce fugi, domnul meu?
Nu cumva îţi fac rău? Nu cumva te gonesc?

Binele şoricesc cât de mult îl doresc
Şi cât îmi eşti de scump, o ştie Dumnezeu!
Cunosc ce răutăţi v-au făcut fraţii mei,
Şi că aveţi cuvânt să vă plângeţi de ei;
Dar nu sunt cum crezi; căci chiar asupra lor
Veneam să vă slujesc, de vreţi un ajutor.
Eu carne nu mănânc; ba încă socotesc,
De va vrea Dumnezeu, să mă călugăresc."
La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat,
Văzând că Dumnezeu de martor e luat,
Îşi ceru iertăciuni şi-l pofti a veni
Cu neamul şoricesc a se-mprieteni. (...)
Dar într-o zi, când toţi îi deteră un bal,
După ce refuză şi limbi şi caşcaval,
Zicând că e în post şi nu poate mânca,
Pe prietenii săi ceru a-mbrăţişa.
Ce fel de-mbrăţişări! Ce fel de sărutat!
Pe câţi gura punea,
Îndată îi jertfea;
Încât abia doi-trei cu fuga au scăpat.

Cotoiul cel smerit
E omul ipocrit.

(Grigore Alexandrescu, ***Şoarecele şi pisica****)*

**pensión, pensioane* - instituție particulară de învățământ din trecut (unde elevii erau găzduiți în perioada școlarizării);
**retirát* (adj. v.) - izolat, retras, singur, singuratic, solitar
**parmezán, parmazan* - specialitate italienească de cașcaval
**chir (înv.)* - domn, jupân

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează din text un cuvânt derivat cu prefix şi un cuvânt format prin conversiune. **6 puncte**
2. Explică rolul folosirii semnului de întrebare în: *De ce fugi, domnul meu?* **6 puncte**
3. Precizează un mod de expunere prezent în text. **6 puncte**
4. Transcrie din text două însuşiri ale „domnului Raton". **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *„La ăst frumos cuvânt, Raton înduplecat/ Văzând că Dumnezeu de martor e luat,/ Îşi ceru iertăciuni şi-l pofti a veni/ Cu neamul şoricesc a se-mprieteni."* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului citat la specia literară fabulă. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale fabulei; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale fabulei, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Kaspersky Lab, lider în furnizarea de soluții pentru managementul securității informatice, anunță faptul că Gartner a poziționat compania pe locul trei mondial ca vendor de soluții de securitate informatică pentru utilizatorii individuali (consumer), conform Market Share: Security Software, Worldwide, 2010, publicat pe 30 martie 2011 și redactat de Ruggero Contu și Matthew Cheung. Conform Gartner, cota globală de piață a Kaspersky Lab pe segmentul consumer al pieței de securitate informatică a fost de 9%, în 2010, cifră mai mare cu două procente comparativ cu 2009. Veniturile companiei generate de același segment au crescut cu 42% în 2010, față de anul din urmă. De asemenea, începând cu anul 2008, Kaspersky Lab a înregistrat o creștere de 7% a cotei de piață pe segmentul utilizatorilor individuali, urmând ca în 2010 să se claseze pe poziția a 3-a în lume ca furnizor de suite de securitate IT de tip consumer.

***(Kaspersky Lab pe locul 3 la nivel mondial pe segmentul soluțiilor de securitate pentru utilizatori individuali,* www.computerworld.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – numele produsului lider în furnizarea de soluţii pentru managementul securităţii informatice;
   – site-ul unde a fost publicat articolul. **4 puncte**
2. Notează creșterea înregistrată de Kasperky Lab începând cu anul 2008. **4 puncte**
3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: *De asemenea, începând cu anul 2008, Kaspersky Lab a înregistrat o creștere de 7% a cotei de piață pe segmentul utilizatorilor individuali, depășind ratele de creștere a principalilor săi competitori.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Conform Gartner, cota globală de piață a Kaspersky Lab pe segmentul consumer al pieței de securitate informatică a fost de 9%.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Kaspersky Lab, lider în furnizarea de soluții pentru managementul securității informatice, anunță faptul că Gartner a poziționat compania pe locul trei mondial ca vendor de soluții de securitate informatică pentru utilizatorii individuali* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziţie subordonată atributivă introdusă prin adverbul relativ *unde.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să-ţi exprimi opinia despre rolul internetului în viaţa adolescenţilor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi opinia cu referire la rolul internetului în viaţa unui adolescent; **4 puncte**
– să susții opinia cu argumente potrivite; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 41

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Odată, iepurele se lăuda în faţa celorlalte animale cu rapiditatea lui de a alerga.

„Nimeni nu m-a învins încă", spunea el, „atunci când fug cu toată viteza de care sunt în stare. Provoc pe oricine doreşte, să se ia la întrecere cu mine."

Broasca ţestoasă a spus liniştită: „Eu accept provocarea ta."

„Asta chiar că este o glumă bună ", a zis iepurele; „aş putea să dansez în jurul tău cât este ziua de lungă".

„N-ai decât să te lauzi până când te voi înfrange", i-a răspuns broasca ţestoasă. „Vrei să te întreci cu mine?".

Concursul de alergare a fost stabilit şi, la momentul potrivit, s-a dat startul. Iepurele a pornit ca din săgeată şi a dispărut din vedere, dar, în curând, s-a oprit şi, pentru a-şi arăta dispreţul faţă de broasca ţestoasă, s-a întins pe pământ să tragă un pui de somn. Broasca ţestoasă nu s-a lăsat, s-a străduit o dată şi încă o dată, înaintând cu greu cu paşii ei mărunţi şi, atunci când iepurele s-a trezit din somn, ea ajunsese atât de aproape de finiş încât iepurele nu a putut să o mai ajungă. Atunci, broasca țestoasă a spus:

„Numai prin perseverenţă poţi câştiga o cursă."

(Esop, ***Iepurele şi broasca ţestoasă****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în text un cuvânt care conține diftong și un cuvânt care conține hiat. **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării ghilimelelor în text. **6 puncte**
3. Indică modurile de expunere prezente în textul dat. **6 puncte**
4. Numește figura de stil predominantă în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația moralei textului. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența textului *Iepurele şi broasca ţestoasă* de Esop la specia literară fabulă. 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale fabulei; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale fabulei, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Esop, sau Aesop (cuvânt originar din grecescul „aisopos", însemnând „(sclav) îndoit de spate"), supranumit părintele fabulei, a trăit cu aproximație între anii 620 și 560 înainte de Hristos... Locul de naștere al lui Esop nu este sigur, fiind revendicat atât în Tracia, cât și în Frigia, Etiopia, Samos sau Sardes. Există foarte puține informații legate de viața sau biografia sa, cu excepția faptului că a fost sclav în Sardes...

Se crede că Esop ar fi fost eliberat din sclavie, neputând altfel să ia apărarea publică a unui demagog simian, așa cum se relatează în Retorica lui Aristotel. Potrivit acestei istorii, el ar fi trăit la curtea lui Cresus, unde l-a întâlnit pe Solon, și a luat masa în compania celor șapte înțelepți ai Greciei, alături de Periandru, în Corint. În timpul regelui

Scanned with OKEN Scanner

Peisistratus, se spune că a vizitat Atena, cu această ocazie spunând fabula „Broaștele care își doreau un rege", vrând astfel să îi facă să se răzgândească pe localnicii ce încercau să îl schimbe pe Peisistratus cu un alt rege.

***(Esop și ale sale fabule*, copiipovesti.blogspot.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– când a trăit Esop;
– unde se presupune că s-a născut Esop. **4 puncte**
2. Precizează locul unde Esop a fost sclav. **4 puncte**
3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: *Există foarte puține informații legate de viața sau biografia sa, cu excepția faptului că a fost sclav în Sardes.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Locul de naștere al lui Esop nu este sigur, fiind revendicat atât în Tracia, cât și în Frigia, Etiopia, Samos sau Sardes.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Se crede că Esop ar fi fost eliberat din sclavie, neputând altfel să ia apărarea publică a unui demagog.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată condițională, introdusă prin locuțiunea conjuncțională *ca să*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care povesteşti o întâmplare amuzantă petrecută în timpul unui spectacol organizat de școală. **12 puncte**
În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinţei; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 42

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

— Ei, vezi, mă rog, ce nătărău!
Tot înapoi se dă.
Aşa un rac pe fiul său
Odată ocără.
— O, bunul meu părinte!
Răspunse racul fiu —
Cum mergi tu înainte?
Mă iartă că nu ştiu.
Şi dar, te rog, mă-nvaţă;
Dă-mi pildă drept povaţă,
Şi-apoi, eu după tine
Voi merge foarte bine.
E grea pretenţia fără exemple bune,
Să fie cineva desăvârşit în lume.

*(Alecu Donici, **Doi raci**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *pildă, povaţă, pretenția.* — **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în secvența *mă-nvață.* — **6 puncte**
3. Indică modul de expunere predominant. — **6 puncte**
4. Transcrie o structură care evidențiază o trăsătură a racului-tată. — **6 puncte**
5. Explică, în 30 - 50 de cuvinte, sensul secvenței: *Cum mergi tu înainte? / Mă iartă că nu ştiu. / Și dar, te rog, mă-nvaţă; / Dă-mi pildă drept povaţă.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 - 250 de cuvinte în care să demonstrezi că textul citat aparține speciei literare fabula. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:
– să precizezi patru trăsături ale fabulei; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale fabulei, valorificând textul; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Racii, ca şi homarii, aparţin familiei crustaceelor. Ei sunt consideraţi în general ca făcând parte din rândul celor mai vechi vietăţi de pe pământ. Oamenii de ştiinţă au descoperit că aceştia sunt pe planetă de mai mult de 200 de milioane de ani. Când sunt vii, racii sunt de o culoare maro deschis sau un verde închis, dar odată ce se fierb aceştia capătă o culoare roşie precum homarii.

Capul unui rac are o gură foarte mare şi este prevăzută cu mai multe antene. Corpul are cinci perechi de picioare, din care cele mai importante sunt două picioare transformate în cleşti, pe care racul le foloseşte pentru a prelucra alimentele şi pentru apărare. Armura chitinoasă care înconjoară corpul are o culoare roşcată spre maroniu sau pal spre verde închis. Racii au organe senzoriale foarte bune.

Scanned with OKEN Scanner

Ei au, spre exemplu, un câmp de vizibilitate de 360° şi sunt capabili să simtă chiar şi cele mai mici vibraţii. În condiţii optime racii pot trăi până la 20 de ani. Din moment ce există atât de multe tipuri diferite de raci nu există statistici general acceptate în ceea ce priveşte mărimea şi greutatea acestora. Spre exemplu, acestea variază de la specimene care cântăresc kilograme până la specimene din aceeaşi familie care au o greutate de doar câteva grame.

De obicei, racii trăiesc în ape limpezi, calcaroase şi puţin adânci. Se hrănesc cu plante şi animale mici. O caracteristică specială a racilor este capacitatea de a se regenera. Acest lucru este posibil datorită năpârlirii. Cu fiecare năpârlire, fiecare parte pierdută creşte mai mare până ajunge la dimensiunea normală. Racul de râu devine matur din punct de vedere sexual la vârsta de trei-patru ani. Femelele pot depune mai multe sute de ouă pe care le poartă în coadă, până când larvele sunt suficient de mari pentru a supravieţui singure.

***(Racul de râu,* www.international.nordsee.com)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare cerinţă de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
– familia căreia aparțin racii;
– culoarea racilor, atunci când sunt vii. **4 puncte**

2. Precizează cât timp pot trăi racii. **4 puncte**

3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: *În condiţii optime racii pot trăi până la 20 de ani.* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *O caracteristică specială a racilor este capacitatea de a se regenera.* **4 puncte**

5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Oamenii de ştiinţă au descoperit că aceştia sunt pe planetă de mai mult de 200 de milioane de ani.*

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată atributivă, introdusă prin conjuncția *că*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povesteşti o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută cu un rac pe malul unei ape. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinţei; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 43

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

— Ei, acu i-acu, neică! zise el.

Iar nașu-său îi răspunsese fără înconjur

— Ascultă-mă ce-ți spun eu: nu fi papă-lapte; du-te la conul Mitică Limbă-dulce, că altminteri mergi la pușcărie cu mânile în buzunar… Du-te la el; ți-o face el ce ți-o face, și-i scăpa. Dă, îi avocat mare, îi om cu trecere, și-i d-ai noștri, din popor.

Și iată-l acum pe Ghiță Pașalău mergând la deputatul și avocatul Mitică Limbă-dulce, care are casa în strada Justiției nr. 5, și care primește între șase și șapte seara, chiar dumineca și sărbătorile.

Dimineața fusese o zi frumoasă – soare și cald, adevărată zi de început de primăvară: e pe la mijlocul lui martie. Ghiță Pașalău și-a făcut ghetele, și-a scos pestelca de piele de căprioară, a închis sticla cu mastică de Hio, din care numai dumnealui turna la mușterii, și-a înfășurat gâtul cu o legătură roșie, a luat pardesiul, pălăria cea tare și a plecat. Dar iată, când nici nu se aștepta – că de atâtea gânduri n-avusese vreme să se mai uite spre cer – se trezi, pe drum, că începe să bureze. Dracul s-o ia de ploaie! Poftim! Asta îi trebuia?… I se strica lustrul la ghete și i se muia pălăria… Până la avocat mai era doar o bucată bună. De-abia e în strada Mitridate și până în acea a Justiției mai avea de străbătut două: a lui Gambetta și-a lui Popa Prescură… Iuți pasul. Ploaia se-ntețea și, după câteva clipe, auzea cu groază cum îi lipăiau picioarele în apa strânsă repede, prin adâncițurile lăsate de tăbliile sfărâmate ale trotuarului.

A ajuns. O casă la stradă, cu o poartă mare de fier. Înainte de a intra în curte, Pașalău se opri privind în toate părțile dacă nu-i văzut, apoi ridică repede picioarele pe rând, le șterse cu cele două colțuri ale pardesiului, și încet-încet sui scările. Bătu mai întâi în geam; dar în sala luminată strălucitor, nu răsări nimeni. Atunci își aduse aminte de sonerie; se uită, căută. O găsi, e la-ndămână, în stânga, lângă ușorul ușii, dedesuptul unei tăbliță, pe care, lui Pașalău, i se păru că scrie „curaj”!

(*Emil Gârleanu*, ***Om milostiv***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *cu groază, sui, răsări.* — **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în secvența *du-te la el.* — **6 puncte**
3. Transcrie un reper spațial și unul temporal. — **6 puncte**
4. Precizează persoana la care se realizează narațiunea și tipul de narator. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței *Dar iată, când nici nu se aștepta – că de atâtea gânduri n-avusese vreme să se mai uite spre cer – se trezi, pe drum, că începe să bureze. Dracul s-o ia de ploaie! Poftim! Asta îi trebuia?… I se strica lustrul la ghete și i se muia pălăria… Până la avocat mai era doar o bucată bună.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența textului citat la specia literară schiță. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi patru trăsături ale schiței; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale schiței, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Omul este produsul gândurilor sale; ce gândeşte aceea devine" (Mahatma Gandhi)

Dezvoltarea potențialului mental (a gândurilor) presupune, în primul rând, analizarea crezurilor care formează fundamentul vieții tale. Poți avea o viață împlinită doar în măsura în care ești dispus să lucrezi cu tine și să te eliberezi de convingerile greșite. Trist este că mulți oameni rămân blocați în zona lor de confort, indiferent cât de distructive sunt gândurile pe care le au.

Swami Sivananda, renumit călugăr și yoghin al secolului 20, din India, spune că există 4 ingrediente importante cu ajutorul cărora ne putem dezvolta armonios și constructiv puterea gândului. Iată de ce avem nevoie:

1. Puritate morală. De ce este atât de importantă dobândirea purităţii? Ei bine, numai cei curaţi cu sufletul şi gândul sunt capabili să primească şi să filtreze energiile luminoase. Cu cât beneficiem de o mai mare deschidere sufletească, spre nou şi spre Bine, cu atât mai mult vom lăsa să pătrundă în mintea şi în sufletul nostru energiile pozitive.

***(4 condiții necesare pentru a crește puterea gândului,* www.noulpamant.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - titlul și site-ul unde a apărut articolul;
   - autorul citatului de la începutul articolului. **4 puncte**
2. Precizează numele celui care vorbește despre cele patru ingrediente importante în dezvoltare. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Trist este că mulți oameni rămân blocați în zona lor de confort, indiferent cât de distructive sunt gândurile pe care le au.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Cu cât beneficiem de o mai mare deschidere sufletească, spre nou şi spre Bine, cu atât mai mult vom lăsa să pătrundă în mintea şi în sufletul nostru energiile pozitive.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Poți avea o viață împlinită doar în măsura în care ești dispus să lucrezi cu tine și să te eliberezi de convingerile greșite.* **4 puncte**
6. Realizează expansiunea subiectului din enunțul: *Omul este produsul gândurilor sale.* la propoziția subordonată corespunzătoare. **4 puncte**

B. Scrie o compunere de 80-150 de cuvinte în care să îți exprimi opinia în legătură cu importanța de a gândi pozitiv. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să exprimi opinia cu referire la temă; **4 puncte**
- să susții opinia prin argumente potrivite; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 44

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Zăpada îi pătrunsese în tindă; vântul îi cânta prin crăpăturile uşii parc-ar fi vuit în duba mare; şi Bălaşa era întinsă în pat, învelită c-o plapumă veche, soioasă şi ciuruită cu găuri prin care ieşeau gheomotoacele de lână neagră. Pe picioare îşi trântise două scovergi. La sân îşi ghemuise copilul îmbrăcat cu nişte zdrenţe de pantaloni, c-o scurteicuţă blănuită şi încins pe la mijloc c-o basma roşie. Chipul ei, gălbejit de boală şi de sărăcie, începuse a da în vânăt; ochii, pironiţi asupra copilului, pierduseră luciul vieţii ca şi cum i-ai fi răzuit c-o gresie.

– Mamă, mi-e frig lângă tine, tu eşti prea rece, îngână copilul dârdâind, lasă-mă să mă dau jos.

– Bine, Nică, fă cum vrei, şopti Bălaşa. Câteva lacrimi îi umeziră ochii ei uscaţi.

– Mamă, mie mi-e frig când stau în casă, adăugă copilul trăgându-şi cizmele, mai bine ar fi să mă duc cu sorcova. Soba nu s-a dezmorţit de trei zile, şi eu am merişor şi busuioc uscat, pot să-mi fac o sorcovă, dacă nu am una de târg cu flori şi cu beteală: şi poate să vin cu parale; am să-ţi cumpăr pâine caldă. Aici e frig, mamă, vreau să mă duc!

Şi el, care înghiţea în sec de foame, nu-i venea să spună drept – deşi abia era de şase ani – căci simţea pe mă-sa bolnavă greu, şi tot zadarnic ar fi fost s-o mai mâhnească şi el cu foamea lui.

– Du-te, răspunse Bălaşa închizând ochii. Ştiu eu ce te mână pe tine, dragul mamei, ştiu eu, numai Dumnezeu nu ştie! Să te sărut o dată înainte de-a pleca.

– De ce sa mă săruţi, mamă, înainte de-a pleca?

– Ca să-ţi fie cu noroc, ca să câştigi parale, ca să te primească cu bine la casă de oameni.

Şi după ce-l sărută pe frunte, pe obraji şi pe ochi, copilul se uită lung în faţa ei.

(Barbu Ştefănescu Delavrancea, ***Sorcova****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie un cuvânt care conține diftong, un cuvânt care conține triftong și unul care conține hiat. — **6 puncte**
2. Explică folosirea virgulei în secvența: – *Bine, Nică, fă cum vrei.* — **6 puncte**
3. Identifică în text două figuri de stil diferite. — **6 puncte**
4. Transcrie două structuri care vorbesc despre starea de sănătate precară a mamei lui Nică. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Şi el, care înghiţea în sec de foame, nu-i venea să spună drept – deşi abia era de şase ani – căci simţea pe mă-sa bolnavă greu, şi tot zadarnic ar fi fost s-o mai mâhnească şi el cu foamea lui.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să demonstrezi faptul că fragmentul citat se încadrează în specia literară schiță. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți patru trăsături ale schiței; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale schiței, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

De Bobotează (Iordanul) se sfinţesc apele. Toţi românii se duc la biserică pentru a lua apă sfinţită, necesară pentru tămăduire şi purificare, despre care se spune că nu se strică niciodată. În satele şi oraşele riverane, tinerii se întrec să scoată la mal crucea aruncată de preot în apa îngheţată. Cel ce reuşeşte va avea parte tot anul numai de bine. În această zi nu se spală rufe, pentru a nu lua puterile miraculoase care se atribuie apei.

Pe 7 ianuarie, de Sf. Ioan Botezătorul, în Transilvania şi Bucovina se practică obiceiul numit ,Udatul Ionilor. În Bucovina, la porţile tuturor care au acest nume, se aşază un brad împodobit, iar sărbătoritul trebuie să dea o petrecere cu lăutari. În Transilvania, cei care poartă numele sfântului sunt duşi cu mare alai prin sat până la râu, unde sunt botezaţi şi purificaţi.

(Cătălin Gogotă & Viorel Dobre, ***Praznicele lui gerar,*** în revista ***Terra Magazin***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – revista din care a fost selectat fragmentul;
   – autorul și titlul articolului. **4 puncte**
2. Precizează în ce constă obiceiul de Bobotează din satele şi oraşele riverane. **4 puncte**
3. Menționează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în secvența: *Pe 7 ianuarie, de Sf. Ioan Botezătorul, în Transilvania şi Bucovina se practică obiceiul numit Udatul Ionilor.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *În Transilvania, cei care poartă numele sfântului sunt duşi cu mare alai prin sat până la râu.* **4 puncte**
5. Numește felul propoziției subordonate din secvența: *...iar sărbătoritul trebuie să dea o petrecere cu lăutari.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă de scop. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o compunere în care să descrii un obicei de iarnă. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi obiceiul despre care vei vorbi; **4 puncte**
– să prezinți întâmplări legate de obiceiul respectiv; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 45

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Foicică-a vrejilor,
Sus pe dealul Grecilor,
deasupra Căndeştilor,
La cel fag cu frunza deasă
Şi cu umbruliţa groasă
Stau voinicii ca-ntr-o casă.
La tulpina fagului
Carabina Radului
Iar mai sus, pe rămurele
Sunt vreo şapte revolvere
Ce trage Radu cu ele [...].
Măre, Radu, că pleca,
La popa Ion mergea
Şi din gură cuvânta:
– Bună sara, popă Ioane,
– Mulţumescu-ţi, căpitane,
– Nu-mi mai zice căpitane,
Zi-mi pe nume, Răducane!
Căpitanii sunt la târg
Eu sunt Radu cel din crâng.
Potera îl ajungea
Casa o înconjura
Şi la Radu că striga:
– Dă-te, Radule, legat
Ca să scapi nevătămat.
Cum să mă dau eu legat
La un ciocoi gulerat?
Ziceţi că mă dau legat
Când cu trei poteri mă bat?
Comandiru ordona,
Foc la casă că dădea,
Iară Radu ce-mi făcea?
Drumu carabinii da,
Pistoalele slobozea,
Acoperişu cădea,
Radu jos se arunca,
Drum prin poteră făcea
Şi spre pădure fugea.
Dar un om din poteră,
De-o vadră şi cinci oca,
Argintu-n patru tăia
În puşcă el mi-l băga
Şi după Radu trăgea,
Pieptul mi-l străpungea
Atunci Radu se sfârşea.

(**Radu lui Anghel**, *variantă culeasă de la Filofteia Vlad*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează cum s-au format următoarele cuvinte din text: *umbruliţa*, *deasupra* (Căndeştilor). **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în structura: *dă-te*. **6 puncte**
3. Precizează tipul de rimă și măsura primelor trei versuri. **6 puncte**
4. Numește două moduri de expunere utilizate în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *La cel fag cu frunza deasă / Şi cu umbruliţa groasă / Stau voinicii ca-ntr-o* casă. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi că textul dat aparţine speciei literare baladă populară. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi patru trăsături ale baladei populare; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale baladei populare, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

PANDUR ATIPIC. Radu era fiul lui Gheorghe Anghel, un pandur al lui Tudor Vladimirescu. După înăbuşirea Revoluţiei de la 1821, s-a ascuns la Mânăstirea Râncăciov din Fureşti. Lui Gheorghe nu prea îi plăcea munca, în schimb, îi plăcea să cam fure. Astfel încât stareţul l-a izgonit, iar el a ajuns în satul Moşteni-Greci, unde s-a căsătorit cu Despa. Au avut o fată şi un băiat. Băiatul, nimeni altul decât personajul de baladă de mai târziu, Radu. Profesorul Dinu, autorul cărţii Boţeşti, pagini din istoria unei aşezări de moşneni, povesteşte: „Radu Anghel a avut şase fete şi doi băieţi. A moştenit însă defectele tatălui său, hoţia şi lenea. A intrat într-o bandă de hoţi care se aciuaseră în pădurea Pasărea. La un moment dat s-a angajat la un turc să-i îngrijească oile şi vacile, undeva pe lângă Dunăre. Turcul trebuia să vândă oile la un bulgar, ca să le treacă Dunărea. Au mers, le-au vândut, iar în mijlocul Dunării, când se retrăgeau, Radu Anghel l-a omorât cu un cuţit pe turc. Cu banii furaţi, vine în Moşteni-Greci şi deschide o cârciumă. Aici le dă bani lăutarilor să facă baladă despre el, ca haiduc. Împreună cu unul, Soare, Radu Anghel dă lovituri la conace boiereşti, acaparează pământuri prin forţă şi intimidare şi devine destul de bogat. Ca să nu fie prins de autorităţi, după tot felul de jafuri comise, se retrage la Mânăstirea Cheia, travestit în călugăr. Îl omoară pe Popa Marin, care îl recunoaşte, apoi fuge, dă alte spargeri, iar după ce îl bate şi îl jefuieşte pe însuşi judecătorul Vespescu din Topoloveni, o poteră îl prinde şi îl împuşcă. A reuşit să fugă la Câmpulung Muscel, dar, din cauza rănilor, a murit. A fost înmormântat la Mănăstirea Sfânta Troiţă din oraş.

(Alexandru Cercel, ***Radu, haiduc fals din Greci,*** **Jurnalul.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - autorul și titlul articolului;
   - evenimentul istoric la care a luat parte tatăl lui Radu Anghel. **4 puncte**
2. Notează locul unde se retrage Radu ca să nu fie prins de autorități. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *A intrat într-o bandă de hoți care se aciuaseră în pădurea Pasărea.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *A reuşit să fugă la Câmpulung Muscel, dar, din cauza rănilor, a murit.* **4 puncte**
5. Transcrie fiecare propoziție din fraza următoare, precizând felul subordonatelor: *Turcul trebuia să vândă oile la un bulgar, ca să le treacă Dunărea.* **4 puncte**
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată completivă indirectă având ca regent verbul *a da*. **4 puncte**

B. Alcătuiește o compunere de 80 – 150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare (reală sau imaginară), petrecută într-o tabără la munte. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi reperele spațio-temporale; **4 puncte**
- să prezinți întâmplarea, respectând succesiunea evenimentelor; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 46

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Desigur numai din pricina firii lui pe dos, i s-a părut lui Cănuță două palme mult mai dureroase decât bătaia de deunăzi. Deunăzi, după atâta pisăgeală, se culcase fără să se plângă de șeale și dormise ca o buturugă; acuma n-a putut s-adoarmă de usturimea urechilor. A plâns înfundat toată noaptea pe mindirul lui până despre ziuă.*

Se împlinea acu, peste o minută, a treisprezecea învârteală a pământului împrejurul soarelui de când tânărul Cănuță se grăbise a ieși să se bucure de razele acestuia. Un neastâmpăr nesuferit ridică pe băiat de pe mindir. Cănuță oftă adânc ca și cum ar fi răsuflat întâia dată, își șterse repede ochii ca și cum ar fi văzut întâia oară lumina. În perete ardea o lămpșoară afumată. Toți băieții ceilalți dormeau adânc. Își luă într-o basma lucrușoarele lui, mai nimic, și ieși.

Mijea de ziuă când, rupt de oboseala trupului și mai ales de a sufletului, înghețat de atâta umblet pe frig, bătea în geam la cocioaba bunică-sii, în fundul unei mahalale de la marginea orașului. Baba se deșteptase, își aprinsese candela la icoane și se-n-china.

– Cine e?

– Eu bunico.

I-a deschis.

– Ei! ce cauți tu până-n ziuă?

– Am fugit de la jupânul.

– De ce? a-ntrebat bunica încruntată de cine știe ce urât gând i-o fi fulgerat prin mintea ei veche.

– ...Pentru-că... nu mai vreau să stau.

– Nu-ți dă de mâncare?

– Ba da.

– Muncești prea mult?

– Mult... dar... nu mult.

– Te bate?

Băiatul dete din cap și-ncepu să plângă.

(*I.L. Caragiale*, ***Cănuță, om sucit***)

**mindir (reg)* - saltea umplută cu paie

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează sinonime potrivite pentru cuvintele subliniate: *adânc, se deșteptase.* **6 puncte**

2. Explică folosirea punctelor de suspensie în secvența: *Pentru-că ... nu mai vreau să stau.* **6 puncte**

3. Precizează modurile de expunere prezente în text. **6 puncte**

4. Numește tipul de narator și de narațiune. **6 puncte**

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Deunăzi, după atâta pisăgeală, se culcase fără să se plângă de șeale și dormise ca o buturugă; acuma n-a putut s-adoarmă de usturimea urechilor. A plâns înfundat toată noaptea pe mindirul* lui până despre ziuă.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150- 250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului la genul epic. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului epic; **4 puncte**

– să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Primăvara este sezonul târgurilor de job-uri. Este, deci, momentul cel mai bun să îți găsești un job în domeniul de care ești pasionat. Pentru că tot mai multe companii încep să folosească mediul online pentru promovare, job-urile în social media nu sunt încă foarte bine delimitate ca atribuții și departamente. De aceea, tu trebuie să reușești să identifici nevoile companiilor pentru ocuparea unor astfel de poziții și să demonstrezi că tu ești candidatul potrivit. Mergi la standul companiei pentru care ți-ai dori să lucrezi și discută cu recruiterul* despre: modul în care sunt structurate departamentele în companie – află cum sunt atribuite sarcinile în companie, ce structură are fiecare departament și cum sunt formate echipele.*

Acum că știi care sunt departamentele companiei, află care dintre ele este responsabil de partea de social media; în general, dacă nu există un departament de social media, atribuțiile sunt repartizate în departamente ca Marketing, Digital, Internet-eCommerce sau Comunicare.

Pasul următor este să descoperi în care dintre aceste departamente există job-uri disponibile și care ar fi mai precis atribuțiile tale într-un astfel de departament; trebuie să clarifici aceste aspecte pentru că, de cele mai multe ori, persoana angajată pe social media trebuie să îndeplinească și sarcini conexe acestui domeniu – realizarea comunicatelor de presă, editare foto, realizarea unor rapoarte de evaluare, documentare etc; descoperă unde este locul tău și cum ar putea arăta fișa postului.

***(Cum poți identifica job-urile cu componentă social media la un târg de job-uri,* www.targ-de-joburi.ro)**

social media (engl.) - rețele / platforme de socializare
recruiter (engl.) - termen provenit din limba engleză care face referire la persoana care recrutează angajați

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul și site-ul unde a apărut articolul;
   – anotimpul socotit a fi sezonul târgurilor de job-uri. **4 puncte**
2. Numește sarcinile conexe ale unei persoane angajate pe social media. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *tu trebuie să reusesti să identifici nevoile companiilor pentru ocuparea unor astfel de poziții.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Acum că știi care sunt departamentele companiei, află care dintre ele este responsabil de partea de social media.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Pasul următor este să descoperi în care dintre aceste departamente există job-uri disponibile.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă directă care să aibă ca termen regent verbul *a angaja*. **4 puncte**

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte în care să vorbești despre domeniul în care ți-ar plăcea să lucrezi. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să numești domeniul și în ce ar consta activitatea ta; **4 puncte**
– să explici de ce anume îți dorești să lucrezi în acest domeniu; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 47

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

– Să mă-ncred în voi? zise Lăpușneanul înțelegând planul lui. Pesemne gândești că eu știu zicătoarea moldovenească: „Lupul părul schimbă, iar năravul ba"? Pesemne nu vă cunosc eu și pre tine mai vârtos? Nu știu, că fiind mai mare peste oștile mele, cum ai văzut că m-au biruit, m-ai lăsat? Veveriță îmi este vechi dușman, dar încă niciodată nu s-au ascuns; Spancioc este încă tânăr, în inima lui este iubire de moșie; îmi place a privi sumeția lui, pre care nu se silește a o tăinui. Stroici este un copil, care nu cunoaște încă pre oameni, nu știe ce este îmbunarea și minciuna; lui i se par că toate paserile ce zboară se mănâncă. Dar tu, Moțoace? învechit în zile rele, deprins a te ciocoi la toți domnii, ai vândut pre Despot, m-ai vândut și pre mine, vei vinde și pre Tomșa; spune-mi, n-aș fi nătărău de frunte, când m-aș încrede în tine? Eu te iert însă, c-ai îndrăznit a crede că iar mă vei putea înșela, și îți făgăduiesc că sabia mea nu se va mânji în sângele tău; te voi cruța, căci îmi ești trebuitor, ca să mă ușurezi de blăstemurile norodului. Sunt alți trântori de care trebuie curățit stupul.*

Moțoc îi sărută mâna, asemenea cânelui care, în loc să muște, linge mâna care-l bate. El era mulțămit de făgăduința ce câștigase; știa că Alexandru-vodă a să aibă nevoie de un intrigant precum el. Deputații erau porunciți de Tomșa, ca neputând întuma pre Lăpușneanul din cale, să-și urmeze drumul la Constantinopol, unde, prin jalobe și dare de bani, să mijlocească mazilia* lui. Dar văzînd că el venea cu însuși învoirea Porții; pe de alta, sfiindu-se a se întoarce fără nici o ispravă la Tomșa cerură voie să rămîie a-l întovărăși. Acesta era planul lui Moțoc ca să se poată lipi de Lăpușneanul. Voia li se dete."*

(Costache Negruzzi, ***Alexandrul Lăpușneanul****)*

a se ciocoi (rar) - a fi slugarnic, a se linguși (ca un ciocoi)
jalobă (jalbă) (învechit și arhaizant) - petiție scrisă adresată unei autorități; plângere, reclamație
mazilie / mazilire - a scoate din domnie sau din slujbă un domn, un boier etc

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *pesemne, năravul.* — **6 puncte**
2. Explică folosirea semnului de întrebare în structura: *Să mă-ncred în voi?* — **6 puncte**
3. Numește două moduri de expunere prezente în text. — **6 puncte**
4. Numește și ilustrează două figuri de stil diferite prezente în text. — **6 puncte**
5. Comentează, în 30-50 de cuvinte, sensul secvenței: *– Să mă-ncred în voi? zise Lăpușneanul înțelegând planul lui. Pesemne gândești că eu știu zicătoarea moldovenească: „Lupul părul schimbă, iar năravul ba"?* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150- 250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului dat la specia literară nuvelă. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să prezinți patru trăsături ale nuvelei; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale nuvelei, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

„Alexandru Lăpușneanu a fost un domn al Moldovei care a domnit între septembrie 1552 - 18 noiembrie 1561 și octombrie 1564 - 9 martie 1568. Figura sa a fost popularizată de scriitorul Costache Negruzzi, care l-a imortalizat în nuvela „Alexandru Lăpușneanul". A fost ridicat la domnie prin puterea polonează, detronându-l pe domnitorul Ioan Joldea (1552). Acesta din urmă va părăsi Moldova, ajungând în Transilvania, unde își va întemeia familie. Descendenții lui Ioan Joldea trăiesc și astăzi în orașul Năsăud și satul Mititei, Oradea, Mureș, Sibiu și Cluj. Prin urmare, Alexandru Lăpușneanu a plasat țara sub suzeranitatea Poloniei, depunând jurământ de fidelitate regelui polonez și obligându-se să-i dea, în timp de război, 700 de călăreți. Această politică pe care a dus-o Lăpușneanu față de polonezi a atras asupra lui ura lui Ferdinand, împăratul Germaniei, din cauză că regele Poloniei era fratele Izabelei, regina Ungariei, care era în relații dușmănoase cu Ferdinand.

(Alexandru Lăpușneanu, *ro.wikipedia.org*)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- perioada de domnie a lui Alexandru Lăpușneanu;
- scriitorul care i-a popularizat figura. **4 puncte**

2. Numește împăratul care îl ura pe Alexandru Lăpușneanu. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *depunând jurământ de fidelitate regelui polonez și obligându-se să-i dea, în timp de război, 700 de călăreți.* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Această politică pe care a dus-o Lăpușneanu față de polonezi a atras asupra lui ura lui Ferdinand.* **4 puncte**

5. Numește propoziția subordonată din fraza următoare: *Această politică pe care a dus-o Lăpușneanu față de polonezi a atras asupra lui ura lui Ferdinand.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanțială de timp introdusă prin locuțiunea conjuncțională *înainte să.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să îți exprimi opinia în legătură cu importanța cunoașterii istoriei poporului nostru. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să exprimi opinia referitoare la temă; **4 puncte**
- să îți susții opinia cu argumente potrivite; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 48

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Mai ales de când avea copil la școală, Budulea mergea totdeauna la biserică, și chiar dac-ar fi fost singur la biserică, el avea locul lui, tocmai în fund, lângă muieri, iară când Huțu cânta sau citea Apostolul, Budulea își încopcia mâinile pe piept, privea o dată la dascăl și rămânea cu capul plecat.*

Dară cu dascălul n-ar fi îndrăznit niciodată să prindă vorbă, fiindcă se simțea prea jos spre a cuteza să supere pe un om atât de învățat cum era jupânul învățător Pantelemon Clăiță, un om scurticel, iute la vorbă, cu mustața groasă și cu sprâncenele dese. Nici nu se cuvenea să-l supere, fiindcă dascălul Clăiță era om neobosit, avea totdeauna de lucru și nu putea să-și piardă vremea cu orișicine.

— Huțu știe mai mult decât știam eu atunci, fiindcă le-a învățat toate de la mine. Apoi nu e decât de 15 ani și trebuie să meargă să-și ia atestatul, pentru că, îți spun eu: nu primesc alt dascăl în sat decât pe unul care a învățat la mine.

Budulea nu mai avea timp de pierdut. Dascălul Clăiță zicea că trebuie, și așa nu mai încăpea nicio vorbă. Gata dar de a lua pe Huțu să-l ducă numaidecât la oraș, el plecă spre casă. Însă pe drum începu iar a se nedumeri. Tot îi părea peste putință ca feciorul lui să umble la școlile cele mari și să se facă chiar dascăl: fără îndoială, Clăiță era smintit de învățătura cea multă, pentru că Huțu era prost și nici n-avea din ce să trăiască la oraș. Cuprins de aceste nedumeriri, Budulea își schimbă drumul. Mai era un om înțelept în sat; voia să vadă ce zice acela. El veni dar la mine și-mi spuse cum s-au petrecut lucrurile, cum a învățat să-și scrie numele, cum s-a încredințat că Huțu în adevăr știe să citească în toate cărțile, cum s-a dus la dascălul și apoi îmi înșiră îndeamănunțit cuvintele pe care i le grăise Clăiță.

— Așa este, jupânul învățător are dreptate, îi răspunsei acum și, ca să-l încredințez, îi arătai atestatul meu și-l citii, în ungurește, cum era scris.

*(Ioan Slavici, **Budulea Taichii**)*

încopcia - a închide o copcă, a încheia o haină în copci, (aici, fig.) - a încrucișa mâinile

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *niciodată, dese, nedumeriri.* — **6 puncte**
2. Numește mijlocul intern prin care s-au format cuvintele: *totdeauna, plecat (capul plecat), învățătura.* — **6 puncte**
3. Transcrie din text fragmentul care prezintă trăsăturile fizice ale dascălului Clăiță. — **6 puncte**
4. Precizează un mod de expunere prezent în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Dară cu dascălul n-ar fi îndrăznit niciodată să prindă vorbă, fiindcă se simțea prea jos spre a cuteza să supere pe un om atât de învățat cum era jupânul învățător Pantelemon Clăiță.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului citat la specia literară nuvelă. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

- să prezinți patru trăsături ale nuvelei; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale nuvelei, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Scrie pentru antologia SRSFF din 2012! Eşti fascinat de călătoria în timp? Ai vrut să te aşezi la comenzile fantasticei maşini concepute de H.G.Wells şi să hoinăreşti prin secole? Ori să te înrolezi în Patrula Timpului înfiinţată de Paul Anderson?

Mai întâi scrie o povestire science fiction şi urcă la bordul viitoarei antologii a SRSFF, care urmează să fie lansată în toamna acestui an. Tema? „Călătoriile temporale". Dimensiunile? Între 50000 şi 80000 de simboluri. Termenul de predare a materialelor, într-un format compatibil Word sau OpenDocument, cu diacritice: 1 octombrie 2012. Lucrările pot fi expediate prin formularul de contact.

Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine. „Maşina timpului" aşteaptă până la sfârşitul lunii aprilie propunerea ta. Va avea loc un miniconcurs de titluri, iar câştigătorul va primi gratuit un exemplar al viitorului volum. Fă-ne cunoscută propunerea de titlu prin pagina de contact a Societăţii Române de Science Fiction şi Fantasy.

Succes, inspiraţie, Forţa fie cu tine!

(Scrie pentru antologia SRSFF din 2012!, www.srsff.ro/eveniment)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat:
   – ce reprezintă prescurtarea SRSFF;
   – termenul de predare a materialelor. **4 puncte**
2. Precizează modalitatea de expediere a povestirilor scrise de fanii acestui gen literar.
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Eşti fascinat de călătoria în timp?* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Titlul antologiei poate fi stabilit chiar de tine.* **4 puncte**
5. Precizează felul propozițiilor din fraza următoare și notează raportul care se stabilește între ele: *Va avea loc un miniconcurs de titluri, iar câştigătorul va primi gratuit un exemplar al viitorului volum.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă de loc, introdusă printr-un adverb relativ. **4 puncte**

B. Redactează o compunere SF, de 80 – 150 de cuvinte, având titlul: „O călătorie în timp". **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să foloseşti naraţiunea ca mod de expunere principal; **4 puncte**
– să inserezi două trăsături specifice literaturii SF în compunerea ta; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 49

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Pe cea câmpie lungă a cărei tristă zare
Sub cer, în fund, departe, misterios dispare,
Nici casă, nici pădure, nici râu răcoritor,
Nimic nu-nveselește pe bietul călător.

Pustietatea goală sub arșița de soare
În patru părți a lumei se-ntinde-ngrozitoare,
Cu iarba-i mohorâtă, cu negrul ei pământ,
Cu-a sale mari vârtejuri de colb ce zboară-n vânt

De mii de ani în sânu-i dormind, zace ascunsă
Singurătatea mută, sterilă, nepătrunsă,
*Ce-adoarme-n focul verii l-al grierilor hor**
Și iarna se deșteaptă sub crivăț în fior.

Acolo floarea naște și moare-n primăvară,
Acolo piere umbra în zilele de vară,
Și toamna-i fără roadă, ș-a iernii vijelii
Cutrieră cu zgomot pustiele câmpii…
*(Vasile Alecsandri, **Bărăganul**)*

hor (interj.) - (adesea repetat) cuvânt care redă zgomotul produs de cel care sforăie

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Indică sinonime pentru cuvintele subliniate în text: *îngrozitoare, nepătrunsă*. — **6 puncte**
2. Transcrie din text două figuri de stil diferite și numește-le. — **6 puncte**
3. Precizează măsura și rima primei strofe a poeziei. — **6 puncte**
4. Menționează două trăsături ale genului liric, prezente în textul dat. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte semnificația titlului poeziei. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența textului *Bărăganul* de Vasile Alecsandri, la specia literară pastel. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să numești patru trăsături ale pastelului; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale pastelului, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Evocat în operele marilor scriitori ai literaturii române, Bărăganul își trage numele dintr-un cuvânt turcic, „Buragan", care înseamnă vârtej, furtună sau vifor.

„Grânarul patriei", Bărăganul, are un nume adânc cufundat în istorie. Cercetările istorice au scos la iveală faptul că toponimia acestui ţinut are fie origini pecenego-cumane, fie turcice sau arabo-persane. Într-un articol semnat de profesorul de istorie Vitalie Buzu pentru revista culturală ialomiţeană Helis, acesta explică pe larg proveniența numelui de Bărăgan.

„C.C.Giurescu şi C.Ştefănescu apreciau că termenul se datorează vechiului cuvânt turcic «Buragan» care înseamnă vârtej, furtună, vifor o trăsătură a climatului specific ţinuturilor de stepă (...). Numele de Bărăgan este de origine arabo-persană şi pătrunde în limba română prin filieră otomană, însemnând «câmp întins, neroditor» (...)", consemna în paginile revistei Helis profesorul de istorie Vitalie Buzu.

(Mădălin Sofronie, ***Bărăgan, ţinutul sterp cu nume otoman***, în ziarul ***Adevărul***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat:
   - autorul și titlul articolului
   - cum era denumit Bărăganul.
2. Precizează care este semnificația toponimului Bărăgan. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Într-un <u>articol</u> semnat de profesorul de istorie Vitalie Buzu pentru revista culturală <u>ialomiţeană</u> Helis, <u>acesta</u> explică <u>pe</u> larg proveniența numelui de Bărăgan.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>acesta</u> explică <u>pe larg</u> proveniența numelui de Bărăgan.* **4 puncte**
5. Transcrie din text două propoziții aflate în raport de coordonare copulativă. **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă introdusă prin pronumele relativ *cine*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să descrii un peisaj într-o zi caniculară. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți patru caracteristici ale tabloului descris; **4 puncte**
- să utilizezi patru elemente de expresivitate artistică diferite; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 50

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasă
Printre negură se pierde
Ca o fantasmă geroasă,

Şi priveşte cu-ntristare
Cum se primblă prin răstoace
Iarna pe un urs călare,
Iarna cu şapte cojoace.

El se scutură şi zice:
„În zadar tu, vrăjitoare,
Aduci viforul pe-aice,
Aduci zile fără soare.

În zadar îngheţi pământul,
Ucizi florile şi stupii
Şi trimiţi moartea cu vântul
Şi trimiţi foamea cu lupii.

În zadar a ta suflare
Apa-n râuri o încheagă,
Şterge urma pe cărare
Şi de mine mi-i leagă.

În zadar aduci cu tine
Corbul negru şi prădalnic,
Şi din codrii cu jivine
Faci să iasă urlet jalnic.

În zadar, urgie crudă,
Lungeşti noaptea-ntunecoasă
Şi, râzând de-a lumii trudă,
Scurtezi ziua luminoasă.

În zadar îmi pui povară
De zăpadă şi de gheaţă.
Fie iarnă, fie vară,
Eu păstrez a mea verdeaţă!”

(*Vasile Alecsandri*, ***Bradul***)

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *cu-ntristare, în zadar, ucizi.* — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării virgulelor în secvența: *În zadar tu, vrăjitoare,* — **6 puncte**
3. Transcrie din text un epitet și o comparație. — **6 puncte**
4. Identifică și exemplifică două elemente specifice descrierii, prezente în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *În zadar îmi pui povară / De zăpadă şi de gheaţă. / Fie iarnă, fie vară, / Eu păstrez a mea verdeaţă!* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului la specia literară pastel. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să numești patru trăsături ale pastelului; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale pastelului, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Un important loc de petrecere a timpului liber, de unde nimeni n-ar fi lipsit pentru nimic în lume, era Şoseaua Kiseleff, căreia i se spunea, scurt, Şoseaua. Frumoasă şi cochetă, umbrită de tei, în genul parcurilor occidentale, Şoseaua vedea adunată toată lumea aleasă a capitalei, care-şi dădea întâlnire în acest loc în toate după-amiezele, indiferent de anotimp. Orele potrivite pentru plimbările la Şosea erau cuprinse între prânz şi timpul de primire a oaspeţilor. Vara, Şoseaua prindea a se însufleţi între orele 17 până la orele 21, iar iarna de la orele 14 până la 16. Mersul trăsurilor la Şosea se supunea unei reguli anume: la dus, caii mergeau la trap, pentru a le putea fi apreciate calităţile, iar la întors, mergeau la pas. În general, la Şosea se ajungea şi se putea continua plimbarea cu trăsura, dar pe alei se instituise mersul pe jos. Existau soldaţi însărcinaţi cu supravegherea circulaţiei pe Şosea, dotaţi cu steguleţe pentru a putea menţine ordinea trăsurilor şi a călăreţilor, în timp ce aleile erau inundate de domni şi doamne conversând, glumind, râzând. Totul în pas de plimbare şi în acordul muzicii militare.

(Baluri, serate, primiri şi plimbări la Şosea, de Lelia Zamani, în revista **Historia)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente care privesc textul citat:
   - autorul și titlul articolului
   - numele șoselei despre care se vorbește în text. **4 puncte**
2. Notează intervalul orar în care Șoseaua era aglomerată, vara. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Orele potrivite pentru plimbările la Şosea erau cuprinse între prânz şi timpul de primire a oaspeţilor.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Existau soldaţi însărcinaţi cu supravegherea circulaţiei pe Şosea.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Şoseaua vedea adunată toată lumea aleasă a capitalei, care-şi dădea întâlnire în acest loc în toate după-amiezele, indiferent de anotimp.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă indirectă care să aibă ca termen regent verbul *a (se) gândi.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în timpul unei plimbări cu trăsura. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi reperele spațio-temporale; **4 puncte**
- să prezinți întâmplarea, respectând succesiunea evenimentelor; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 51

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Buciumă toamna
Agonic – din fund –*
Trec păsările
Și tainic s-ascund.

Țârâie ploaia ...
Nu-i nimeni pe drum;
Pe-afară de stai
Te-năbuși de fum.

Departe, pe câmp,
Cad corbii, domol;
Și răgete lungi
Ornesc din ocol.

Tălăngile, trist,
Tot sună dogit ...
Și tare-i târziu,
Și n-am mai murit ...

(Georga Bacovia, ***Pastel****)*

agonie - stare a organismului care precede moartea. ◊ loc. adj. în agonie = pe moarte; muribund. ♦ fig. neliniște puternică, zbucium, zbatere

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în text două cuvinte care conțin diftong. — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența: *Și tare-i târziu.* — **6 puncte**
3. Precizează două mărci lexico-gramaticale ale eului liric prezente în text. — **6 puncte**
4. Indică două imagini artistice diferite. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Buciumă toamna / Agonic – din fund – / Trec păsările / Și tainic s-ascund.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența textului *Pastel* de George Bacovia, la genul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să numești patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Despre George Bacovia s-a spus inițial că e un poet simbolist, dar criticii au remarcat ulterior că își depășește epoca, aparținând poeziei române moderne. Se pare că pseudonimul său provine din limba latină „Bachus via", unde însemna „Calea lui Bachus", dar are legătură și cu denumirea orașului său natal, Bacău.

Dacă în primul său volum, „Plumb", publicat în 1916, imediat după ce carnagiul din Primul Război Mondial, se dezlănțuise, influența poeziei simboliste era foarte vizibilă, abia din volumele următoare, în „Scântei galbene" sau „Comedii în fond", Bacovia descoperă rețeta poeziei moderne, apropiată de proza poetică…

*(George Bacovia, **wikipedia.org**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - sursa textului;
   - titlul primului volum de versuri al poetului. — **4 puncte**
2. Transcrie fragmentul în care este prezentată originea pseudonimului poetului. — **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Despre George Bacovia s-a spus inițial că e un poet simbolist, dar criticii au remarcat ulterior că își depășește epoca".* — **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *influența poeziei simboliste era foarte vizibilă.* — **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Se pare că pseudonimul său provine din limba latină „Bachus via"....* — **4 puncte**
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată subiectivă, care să aibă ca termen regent verbul *a plăcea*. — **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să descrii o zi de toamnă ploioasă. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți patru caracteristici ale tabloului descris; — **4 puncte**
- să utilizezi patru elemente de expresivitate artistică diferite; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 52

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Revin în toamnă cum revin acasă
Din ţări mai libere şi mai bogate –
Ştiu iarna care vine, ştiu bruma care cade
Şi ceaţa nesfârşită, ne-nţeleasă.

Dar eu visez amiaza-mbrăţişată
De frigul dimineţii şi al serii,
Ora de miere, galbena zăpadă
Pe care-o ning din crengi învinse merii.

Eu plâng de bucurie în lumina
Nestinsă încă de uriaşe nopţi
Şi-n strugurii zdrobiţi în teasc din vina
De-a fi prea buni, prea dulci, prea copţi.

(Ana Blandiana, ***Revin în toamnă*** *- fragment)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează modul de formare a cuvintelor: *nesfârşită, zdrobiţi.* — **6 puncte**
2. Motivează folosirea virgulei în secvența: *De-a fi prea buni.* — **6 puncte**
3. Identifică în poezia dată o metaforă și un epitet. — **6 puncte**
4. Menționează două mărci lexico-gramaticale ale eului liric prezente în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, caracterul descriptiv al poeziei. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte în care să argumentezi apartenența textului *Revin în toamnă* de Ana Blandiana, la genul liric. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să numești patru trăsături ale genului liric; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

„Adevărul: Care a fost cartea care v-a marcat cel mai mult în copilărie?"

Ana Blandiana: *«Robinson Crusoe». Toată copilăria, jocurile mele au fost încercări de a inventa un univers propriu, în care să văd dacă pot să trăiesc singură. Îmi făceam sandale din frunze, care se rupeau, evident, după câţiva paşi, coseam cu fire de iarbă sau le împleteam şi făceam panglici. La un moment dat am ajuns să încerc diverse frunze să văd dacă sunt otrăvitoare sau comestibile. Bine, asta până m-a prins mama şi am mâncat o bătaie... Dar era o adevărată fascinaţie să refaci lumea exact aşa cum a refăcut-o Crusoe, fără să depinzi de nimeni."*

Adevărul: *„Când aţi scris versuri pentru prima dată?"*

Ana Blandiana: *„Scriam de dinainte de a ajunge la şcoală. Am învăţat să citesc şi să scriu cu aproape un an şi jumătate înainte. „Legalizarea" situaţiei de a scrie versuri s-a făcut în şcoala primară, în clasa a doua. Învăţătoarea ne-a dat ca temă să povestim cum ne-am petrecut vacanţa. Trebuia să scriem două pagini şi cine termina putea să iasă în recreaţie. Am întrebat-o: „Da' dacă scriu în versuri, câte pagini trebuie să scriu?" Credeam că o să zică cinci, dar mi-a zis că, dacă sunt în stare să scriu în versuri, pot scrie doar o pagină. Am scris-o şi am ieşit prima în recreaţie.... Atunci, însă, la şcoală, părea că a scrie versuri e un mare câştig, iar ieşirea în recreaţie a fost primul premiu pentru poezie pe care l-am primit."*

(Laurențiu Ungureanu, ***Ana Blandiana, poetă: „Am fost ucenică de zidar"*** în ziarul ***Adevărul)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- titlul cărții care a marcat copilăria autoarei;
- ziarul în care a apărut interviul. **4 puncte**

2. Precizează când a învățat poeta Ana Blandiana să scrie și să citească. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Dar era o adevărată fascinaţie să refaci lumea exact aşa cum a refăcut-o Crusoe, fără să depinzi de nimeni*. **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvențat: *Îmi făceam sandale din frunze, care se rupeau, evident, după câţiva paşi.* **4 puncte**

5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare și precizează felul acesteia: *Trebuia să scriem două pagini.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată consecutivă introdusă prin *cât să*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să povestești o întâmplare amuzantă (reală sau imaginară) petrecută în copilărie. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 53

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Peste drum, pe crucea de lemn, Hristosul de tinichea, cu faţa poleită de o rază întârziată, parcă îi mângâia, zuruindu-şi uşor trupul în adierea înserării de toamnă.

Zăgreanu rămase în mijlocul uliţei urmărind cu priviri drăgăstoase trăsura ce se depărta în trapul cailor. Ghighi, şezând pe scăunelul din faţă îl vedea şi-l găsea mai drăguţ ca orice alt bărbat din lume.

La Râpile-Dracului bătrânii întoarseră capul. Pripasul de-abia îşi mai arăta câteva case. Doar turnul bisericii noi, strălucitor, se înalţa ca un cap biruitor. Zăgreanu însă era tot în drum, în faţa crucii, cu capul gol şi, cum stătea acolo aşa, parcă făcea un jurământ mare.

Apoi şoseaua coteşte, apoi se îndoaie, apoi se întinde iar dreaptă ca o panglică cenuşie în amurgul răcoros. În stânga rămâne în urmă Cişmeaua-Mortului, pe când în dreapta, pe hotarul veşted, delniţele se urcă, se împart, se încurcă până sub pădurea Vărarei. Apoi Pădurea-Domnească înghite uruitul trăsurii, vâltorindu-l în ecouri zgomotoase…*

Satul a rămas înapoi acelaşi, parcă nimic nu s-ar fi schimbat. Câţiva oameni s-au stins, alţii le-au luat locul. Peste zvârcolirile vieţii, vremea vine nepăsătoare, ştergând toate urmele. Suferinţele, patimile, năzuinţele, mari sau mici, se pierd într-o taină dureros de necuprinsă, ca nişte tremurări plăpânde într-un uragan uriaş.

Herdelenii tac toţi trei. Numai gândurile lor, aţâţate de speranţa împodobitoare a tuturor sufletelor, aleargă neîncetat înainte. Copitele cailor bocănesc aspru pe drumul bătătorit şi roţile trăsurii uruie mereu, monoton, monoton ca însuşi mersul vremii.

Drumul trece peste Jidoviţa, pe podul de lemn, acoperit de peste Someş, şi pe urmă se pierde în şoseaua cea mare şi fără început…

*(Liviu Rebreanu, **Ion**)*

delniță (în Evul Mediu, în Țara Românească) - Parte din hotarul moșiei satului care se afla în stăpânirea ereditară a unei familii de țărani ce locuiau în satul respectiv; jirebie.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie sinonime potrivite pentru cuvintele subliniate în text: *se înălța, jurământ, veșted.*
2. Explică folosirea cratimei în structura: *vâltorindu-l.* — **6 puncte**
3. Transcrie două figuri de stil diferite. — **6 puncte**
4. Precizează două moduri de expunere prezente în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Peste zvârcolirile vieţii, vremea vine nepăsătoare, ştergând toate urmele.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi apartenenţa textului la genul epic. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi patru trăsături ale genului epic; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

În anul 1993, cercetătorul Adrian Pătruț a identificat în pădurea Baciu o zonă aparte pe care a denumit-o „Punctul 3 social activ". Zona cu pricina pare a fi centrul de maximă activitate pentru fenomenele paranormale observate în inima Ardealului.

Frecvența fenomenelor paranormale este una fluctuantă, cauzele fluctuațiilor nefiind descoperite în totalitate. Există, de asemenea, un consens în rândul specialiștilor în parapsihologie, conform căruia pădurea Hoia-Baciu este o „poartă" interdimensională prin care spiritele pot intra în dimensiunea material-fizică a planetei Terra. Inițiații în științele ezoterice susțin însă că pădurea Hoia-Baciu ar fi un portal între planul astral și cel teluric, zonă intermediară, similară cumva Purgatoriului lui Dante, unde sufletele stau 40 de zile, timp în care li se hotărăște soarta și li se judecă faptele…*

Fenomenele înregistrate în pădurea Baciu nu sunt singulare pe mapamond. Harta locurilor de pe Terra care conțin zone cu fenomene asemănătoare, cuprinde și Deșertul Mojave și Gloful Breeze din Statele Unite, La Spezia-Arenzano din Italia, Valea Hessdalen din Norvegia, Belo Horizonte din Brazilia, Muntele Kailasa din Tibet. Cu toate acestea, pădurea Hoia-Baciu este considerată de toți marii parapsihologi, drept cel mai important areal al manifestării fenomenelor parapsihologice de pe întreaga planetă.

(Nicu Pârlog, ***Ce se află în pădurea Baciu?***, **www.descopera.ro**)

ezoteric - (despre doctrine, ritualuri etc.) Care poate fi înțeles numai de cei inițiați; ascuns, secret

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din text:
   – unde este situată pădurea Hoia-Baciu;
   – locurile de pe mapamond cu fenomene asemănătoare. **4 puncte**
2. Scrie numele autorului și tema articolului. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Frecvența fenomenelor paranormale este una fluctuantă, cauzele fluctuațiilor nefiind descoperite în totalitate.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Inițiații în științele ezoterice susțin însă că pădurea Hoia-Baciu ar fi un portal între planul astral și cel teluric.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Zona cu pricina pare să fie centrul de maximă activitate pentru fenomenele paranormale observate în inima Ardealului.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții principale aflate în raport de coordonare conclusiv. **4 puncte**

B. Redactează în 80-150 de cuvinte o compunere în care să prezinți o întâmplare neobișnuită (imaginară sau reală) la care ai fost martor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți împrejurările în care s-a petrecut întâmplarea; **4 puncte**
– să narezi evenimentele în succesiunea lor logică; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 54

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Deschide ușa tinzii; o încuie grabnic; intră într-o odaie mică și întunecoasă; aprinde o lumânare de seu; se așază pe pat; își ia capul în mâni și-și razemă coatele de genunchi. Pereții sunt cojiți și galbeni; grinzile tavanului, negre și prăfuite; icoanele, cu sfinți șterși; patul de scânduri, acoperit cu o pătură lățoasă, vărgată cu alb și vișiniu. Două perne de paie la perete și una de lână îmbrăcată într-o față soioasă. Pe jos, pardoseală de cărămizi reci. Odaie tristă, întunecoasă, un mormânt pe ai cărui ochi de geam, ca un sfert de hârtie, ți-ar fi frică să privești, de frică să nu vezi morții odihnindu-se cu fețele în sus.

Hagiul tresări și suflă în lumânare.

– Costă parale. Mă gândesc eu și pe întuneric. Oh! Doamne, Doamne, ce bun ești, ce înțelept ești! De n-ar fi soare, câte lumânări mi-ar trebui să arz ziua în prăvălie!... Ce cheltuială! [...] Abia se lungi în pat, și gândurile începură, întâi blânde, prietenoase, ș-apoi îndoielnice, posomorâte ... Hagiul se rostogolește în pat. Prea e fericit. Nu poate dormi. Râde și oftează. E deștept și visează. Ce vis! De nu s-ar sfârși! Dacă aci, în zăduf și întuneric, ar sta în picioare, și banii ar crește, ca o revărsare de apă, de la tălpi în sus până peste creștetul capului... Oh! ce fericit ar fi Hagiul! Înainte să-și dea sufletul, ar vedea fața și vecinicia lui Dumnezeu. Moartea să aibă coasă de aur, el și-ar înfige amândouă mâinile în tăișul ei!

Picături de ploaie bat în geamurile Hagiului. Hagiul tresare. Nimeni. Se șterge pe frunte de nădușeală. Răsuflă greu, ca p-un suiș de deal c-o povară în spinare. Îi bate inima: visul unei morți fericite i s-a prefăcut într-o viață de spaimă. Picături grele izbesc în geamuri. Gândul că ar putea să-l jefuiască cineva îl face să sară din pat. Aprinde lumânarea. E galben ca ceara. Părul, nepieptănat și lung, i-atârnă în vițioane pe ceafă și pe frunte. Se uită la icoane. Se închină. Și-aduce aminte de Dumnezeu. [...]*

Așa petrecu viața Hagiul până la bătrânețe. Un șir necurmat de chinuri fericite, nebăgând nimic în el, nepunând nimic pe el. Fără foc; fără fiertură; neiubind pe nimeni; tresărind când umbra i se încurca în picioare; închizându-se ziua cu zăvorul în casă; robotind nopțile în odaie cu o lumânare de seu în mână, ca o stafie uscată. [...]

*(Barbu Ștefănescu Delavrancea, **Hagi Tudose**)*

viție - șuviță

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru cuvintele subliniate în text: *blânde, posomorâte.* **6 puncte**

2. Motivează rolul semnului exclamării în secvența *Ce vis!* **6 puncte**

3. Transcrie, din textul dat, un indice spaţial şi unul temporal. **6 puncte**

4. Identifică două trăsături potrivit cărora fragmentul citat aparţine unei opere epice. **6 puncte**

5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței:

Hagiul tresări și suflă în lumânare.

– Costă parale. Mă gândesc eu și pe întuneric. Oh! Doamne, Doamne, ce bun ești, ce înțelept ești! De n-ar fi soare, câte lumânări mi-ar trebui să arz ziua în prăvălie!

6 puncte

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să realizezi caracterizarea personajului principal din textul dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două trăsături ale personajului, prin valorificarea textului; **4 puncte**

– să ilustrezi două modalități de caracterizare folosite în text; **4 puncte**

– să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 puncte**

– să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Scriind, cu peste opt decenii în urmă, despre atitudinea imorală a vieţii şi a literaturii, Eugen Lovinescu se întreba, între altele, de ce avarul e considerat, în viaţă şi în literatură, ridicol şi odios, iar risipitorul e văzut cu îngăduinţă, cu simpatie chiar, când, mai potrivit ar fi să fie invers. Criticul considera că avarul nu-şi ruinează familia ci, pe căi mai dure, îi pregăteşte un viitor mai bun, în timp ce risipitorul nu are niciun fel de respect pentru bunurile lui şi ale altora, fiind primejdios din punct de vedere social [...]

Avariția e legată de egoism, avarul nu-şi ajută semenii, e mereu suspicios şi-şi păzeşte cu atenţie averea pe care caută să o sporească prin orice mijloace. Risipitorul, chiar dacă nu aduce beneficii familiei, poate lăsa impresia de altruism şi dărnicie pentru străini şi de aici, poate, simpatia faţă de el.

Euclio, eroul comediei „Ulcica" a lui Plaut, descoperă o comoară pe care însă o ţine ascunsă continuând să trăiască în mare sărăcie împreună cu fiica sa. Deşi are această comoară, se duce regulat să-şi încaseze bănuţul de argint pe care conducătorul cetăţii în care locuieşte îl dă cetăţenilor foarte săraci; când face baie plânge pentru că pierde prea multă apă, când bărbierul îi taie unghiile, le strânge şi le ia cu el, mai mult, îşi căsătoreşte fiica cu un bătrân foarte bogat, împotriva voinţei acesteia. Nu se cunosc aspecte legate de biografia lui, personajul e purtătorul unei singure trăsături, e un avar şi atât, iar piesa urmăreşte să-l înfăţişeze doar în această manifestare a caracterului său.

(Avariția - Un vechi motiv literar, prof. Rodica Ioana Obreja, Colegiul de Ştiinţe „Grigore Antipa" Braşov, **www.asociatia-profesorilor.ro**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului;
   – colegiul unde predă autoarea articolului. **4 puncte**
2. Precizează numele eroului comediei „Ulcica". **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Euclio, eroul comediei „Ulcica" a lui Plaut, descoperă o comoară pe care însă o ţine ascunsă continuând să trăiască în mare sărăcie împreună cu fiica sa.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Nu se cunosc aspecte legate de biografia lui...* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Deşi are această comoară, se duce regulat să-şi încaseze bănuţul de argint.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată atributivă introdusă prin adverbul relativ *când*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere, de 80 – 150 de cuvinte, în care să-ți prezinți opinia despre influența banilor asupra omului. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să exprimi opinia cu privire la temă; **4 puncte**
– să susții opinia cu argumente potrivite; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 55

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

– Aurico, nu eşti atentă deloc!

Când Otilia supraveghea pe Felix, Pascalopol aruncase ochii spre ei. Acum îl întrebă, fără să ridice ochii din cărţi:

– Domnule Felix, am uitat să te-ntreb, ce-ai de gând să urmezi la Universitate?

– Aş vrea să urmez medicina.

– Fireşte, fiu de doctor, te-nţeleg. Foarte frumos. Aglae păru foarte încântată de acest nevinovat dialog.

– Doctor, meserie nesigură, să umbli după clienţi!

– Un doctor bun, muncitor câştigă foarte bine azi, observă cu voce mângâietoare Pascalopol.

– Nu-i aşa? se interesă deodată Otilia.

– Pentru asta trebuie să ai cap, nu glumă! adause rece Aglae, ca şi când era vădit că asta lipsea lui Felix.

– Nu mă-ndoiesc, zise Pascalopol, de inteligenţa domnului Felix.

*(George Călinescu, **Enigma Otiliei**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în textul dat două cuvinte care conțin diftong și unul care conține vocale în hiat. **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în secvența: *– Aurico, nu eşti atentă deloc!* **6 puncte**
3. Precizează tipul de narator și persoana la care se realizează narațiunea. **6 puncte**
4. Numește personajele din fragmentul dat. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *– Pentru asta trebuie să ai cap, nu glumă! adause rece Aglae, ca şi când era vădit că asta lipsea lui Felix.* **6 puncte**

B. Redactează în 150-250 de cuvinte o compunere în care să argumentezi că fragmentul din romanul *Enigma Otiliei* de George Călinescu, are ca mod de expunere predominant dialogul. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinți două elemente specifice dialogului; **4 puncte**

– să ilustrezi elementele cu exemple din text; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**

– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Medicul ... este o persoană care se ocupă cu prevenția, recunoașterea (diagnoza), terapia și urmările bolilor și accidentelor.

În general funcția unui medic este aceea de vindecare a bolilor, fiind una din profesiile cele mai vechi ale omului. Profesia de medic provine din ocupația de tămăduitor, ocupație care deja era practicată de preoții din Antichitate.

Din experiența îndelungată în decursul istoriei, s-au cristalizat treptat bazele științifice în care este practicată medicina de azi.

Sociologia profesională indică faptul că profesia de medic trebuie să corespundă unui nivel înalt de etică morală, forma cea mai cunoscută fiind „jurământul lui Hippocrate”.

Scanned with OKEN Scanner

Uneori, este necesară metoda trierii cazurilor, când numărul răniților sau al bolnavilor este foarte mare și atunci medicul este suprasolicitat (în cazul unui război, sau când își periclitează propria viață în cazul unei epidemii periculoase).

Medicul face parte din personalul sanitar. Pentru a-și putea exercita profesia are nevoie de a studia medicina mai mulți ani la o facultate de medicină, iar după absolvirea examenelor și a unei practici primește aprobarea de medic. Medicul trebuie să găsească limba comună cu pacientul. El trebuie să fie răbdător.

(***Medicul*, www.ro.wikipedia.org**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- funcția unui medic;
- denumirea jurământului pe care îl depun medicii. **4 puncte**

2. Precizează din ce ocupație provine profesia de medic. **4 puncte**

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *În general <u>funcția</u> unui medic este <u>aceea</u> de vindecare a bolilor, <u>fiind</u> una din profesiile cele mai <u>vechi</u> ale omului.* **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Medicul ... <u>este o persoană</u> care se ocupă <u>cu prevenția</u>, recunoașterea (diagnoza), terapia și urmările bolilor și accidentelor.* **4 puncte**

5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Sociologia profesională indică faptul că profesia de medic trebuie să corespundă unui nivel înalt de etică morală.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o subordonată completivă indirectă introdusă prin conjuncția *să*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să argumentezi că textul citat este nonliterar. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să precizezi două trăsături ale textului nonliterar; **4 puncte**
- să ilustrezi trăsăturile valorificând textul dat; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 56

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

– Dar tu, Victor, cum te gândești s-o transportăm? întrebă Maria.
– Cât se poate de simplu. În rucsacuri.
– Arată-mi-o și pe asta, mamă dragă, și zău că mă fac gâscă, îl înfruntă Dan.
– Vrei să spui gânsac, îl corijă Maria.
– Mă rog, gâscă, gânsac, rață, tot ce vrei. Și coteț de păsări, dacă e nevoie. Ca să mă jumuliți de scânduri...
– Uite, dragă domnule palmiped, cum se poate transporta pluta, începu Victor să-l lămurească. Vom lua în rucsac: cuie, ciocane, cherpedine, funii, scoabe...
– Scânduri, leaturi, pari, bârne, adăugă Dan.
– Nu! îl opri Victor. N-avem nevoie să le luăm cu noi. Lemne vom găsi din belșug pe munte, ori poate ai uitat că munții... Cum se spunea în poezia aia, Maria?
Maria răspunse imediat:
– ... Își potrivesc pe ceafă cușme de păduri...
– Da, zâmbi Victor. Cușme cu lemne...
Dan, Maria, Ursu și chiar Tic, care trăgea fidel cu urechea, înțeleseră planul de compromis al lui Victor.
– Păi atunci problema e ca și rezolvată, spuse Maria.
– Nu-i chiar așa, chibzui Victor cu voce tare. Pluta are marile ei neajunsuri. Pe un lac, pe un râu mare, pentru o persoană, două, e de mare folos. Dar acolo...
– Stai! țipă Dan. Am găsit, mamă dragă!

*(Constantin Chiriță, **Cireșarii**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează numărul de litere și de sunete din următoarele cuvinte: *ciocane, cherpedine, ceafă.* — **6 puncte**
2. Motivează folosirea semnelor de punctuație din enunțul: *– Dar tu, Victor, cum te gândești s-o transportăm?* — **6 puncte**
3. Notează personajele prezente în text. — **6 puncte**
4. Precizează tipul de narator și de narațiune din text. — **6 puncte**
5. Transformă ultimele trei replici ale dialogului în vorbire indirectă. — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi că fragmentul din romanul *Cireșarii* de Constantin Chiriță, are ca mod de expunere predominant dialogul. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două elemente specifice dialogului; — **4 puncte**
– să ilustrezi elementele specifice dialogului cu exemple din text; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Experimentul „Cireşarii" a izbutit în epoca în care a fost creat, dar o carte bună pentru copii rămâne o carte bună vreme de secole, mai ales dacă o citesc şi adulţii. Faptul că azi este cu totul imposibil ca un adolescent să coboare mile întregi, pe o plută, pe Mississippi nu anulează nicicum farmecul poveştii lui Huckleberry Finn. Oricare dintre noi ar renunţa la confortul urban pentru a le repeta experienţa. Destinul cireşarilor nu s-a încheiat o dată cu jocurile în reţea. Mai degrabă un programator iscusit ar scoate bani creând un joc în care consumatorul să devină „cireşar" şi să pornească într-o aventură speologică ori pe urmele „Fetei în alb".

(Monica Andronescu, ***Destinul cireşarilor nu s-a încheiat odată cu jocurile în reţea, Jurnalul.ro***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul articolului;
   – titlul cărții considerate experiment. **4 puncte**
2. Transcrie un enunț care face referire la numele unui personaj celebru din literatura universală. **4 puncte**
3. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul: *...<u>un</u> <u>programator</u> iscusit <u>ar scoate</u> bani <u>creând</u> un joc...* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Oricare</u> dintre noi ar renunţa la confortul <u>urban</u> pentru a le repeta experienţa.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din textul dat și precizează-i felul: *Faptul că azi este cu totul imposibil ca un adolescent să coboare mile întregi, pe o plută, pe Mississippi nu anulează nicicum farmecul poveştii lui Huckleberry Finn.* **.4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în să existe o propoziție subordonată circumstanțială de scop având ca regent verbul *a renunța.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești o aventură (reală sau imaginară) pe care ai trăit-o în vacanță. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să surprinzi reperele de timp și spațiu; **4 puncte**
– să prezinţi întâmplarea respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 57

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Dănuț coborî treptele pridvorului cu mâinile în buzunar și umerii plecați. Zărind mingea de fotbal uitată în ogradă, își aminti că se jucase cu Olguța, că se rănise la genunchi mai adineaori – și că i se păru că treptele pe care le coboară sunt altele decât cele pe care le suise, și că ograda-i alta, și că Dănuț e altul...

Ca și cum treptele suite atunci și coborâte acum ar fi fost ale vremii, nu ale pridvorului casei părintești.

Închise ochii... De multe ori, spre sfârșitul vacanțelor mai ales, Dănuț visa că s-a întâmplat o nenorocire. Și-ntotdeauna, deschizând ochii, nenorocirea se isprăvea. Și Dănuț era fericit, cu sufletul frăgezit de zâmbete desprinse din spaima somnului. Astfel, nenorocirile din somn îl deprinseră să scoată nenorocirea ca un prag peste care treci – deschizând ușa cu o deschidere de pleoape – pentru a intra în alba încăpere a luminii, cu oglinzi numai pentru zâmbete și ferestre numai pentru soare...

Deschise ochii. Mingea de fotbal, aceeași; cerul, înalt și întins; începea școala, se apropia plecarea; Dănuț, mic și singur...

*(Ionel Teodoreanu, **La Medeleni**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Rescrie din textul dat o pereche de antonime. — **6 puncte**
3. Explică rolul semnelor de suspensie din secvența: *Închise ochii...* — **6 puncte**
4. Transcrie din text două figuri de stil și numește-le. — **6 puncte**
5. Numește anotimpul sugerat în structura: *începea școala, se apropia plecarea...* — **6 puncte**
6. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *alba încăpere a luminii, cu oglinzi numai pentru zâmbete și ferestre numai pentru soare...* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi caracterul de operă literară a textului dat. — **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să prezinți patru trăsături ale operei literare; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale operei literare, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte; — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Age of Empires (în engleză Epoca Imperiilor) este o serie de jocuri de strategie în timp real (RTS). Jocurile au fost dezvoltate în studiourile Ensemble Studios și publicate sub licență Microsoft. Jocurile sunt structurate pe anumite perioade de timp din istorie, de obicei legate de civilizații, imperii de mult apuse.

Primul joc a apărut în 1997, și a fost urmat de alte șase, dintre care patru sunt pachete suplimentare, și de unul înrudit, numit Age of Mythology. Jocurile Age of Empires s-au vândut în mai mult de 15 000 000 de copii, făcându-l unul dintre cele mai cunoscute jocuri pe calculator din genul său.

Age of Empires a fost unul dintre primele jocuri de acest gen care să redea realist istoria –jocurile de până atunci erau situate în lumi fantastice, precum Warcraft, Dune 2 sau Total Annihilation. A fost, de asemenea, unul dintre primele jocuri care foloseau proiecția izometrică, și nu alte variante utilizate de cele mai multe jocuri ale perioadei.

Jocul se desfășoară pe o perioadă de aproximativ 3000 de ani, de la începutul epocii pietrei până la sfârșitul epocii fierului. Jucătorul poate alege dintre 16 civilizații, în principal din jurul Mediteranei sau din Asia.

(***Age of Empires*, www.ro.wikipedia.org**)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- numele studioului unde au fost dezvoltate jocurile;
- data când a apărut primul joc Age of Empires. **4 puncte**

2. Notează perioada de timp cuprinsă în acest joc. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Age of Empires a fost unul dintre primele jocuri de acest gen care să redea realist istoria – jocurile de până atunci erau situate în lumi fantastice*. **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Jucătorul poate alege dintre 16 civilizații, în principal din jurul Mediteranei sau din Asia.* **4 puncte**

5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *A fost, de asemenea, unul dintre primele jocuri care foloseau proiecția izometrică.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată condițională având ca element regent verbul *a rezolva*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să descrii jocul video preferat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două aspecte pozitive și două negative ale jocului; **4 puncte**
- să valorifici textul dat; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; **2 puncte**
- să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 58

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

O, cum mai înfioară vântul frunzele copacilor din Cişmigiu!

Parcă e acelaşi freamăt adormitor de acum 15-20 de ani, când rătăceam cu colegii, în anumite ore ale dimineţii, pe aleile mai dosnice, care adăposteau zeci de... plimbăreţi!

Şi ce ciudat! Frunzele ruginite sau palide foşnesc parcă mai puternic şi mai nostalgic decât cele încă verzi... Poate unde ştiu că sfârşitul li-e mai aproape... În umbra destrămată de toamnă a parcului, toţi copacii ning pete de aur: frunze desprinse de crengi flutură viaţa de o clipă a unui efemer vegetal şi, ca-ntr-un basm de Walt Disney, se aştern covor moale sub paşii întârziaţi ai trecătorului plictisit de banalul vieţii cotidiene!

Lacul tremură la fel ca şi atunci; şi la fel îşi leagănă bărcile uitate pe sub sălciile plângătoare, ce au surâs cu duioşie la şoaptele îndrăgostiţilor care şi-au plimbat înfiorările pe aici.

*(Grigore Băjenaru, **Cişmigiu &Comp.**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte sunete și câte litere au cuvintele: *copacilor, Cișmigiu.* — **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în secvența: *O, cum mai înfioară vântul frunzele copacilor.* — **6 puncte**
3. Transcrie din text două figuri de stil diferite. — **6 puncte**
4. Precizează modul predominant de expunere. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Lacul tremură la fel ca şi atunci; şi la fel îşi leagănă bărcile uitate pe sub sălciile plângătoare, ce au surâs cu duioşie la şoaptele îndrăgostiţilor care şi-au plimbat înfiorările pe aici.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi că fragmentul citat este o descriere literară. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale descrierii literare; — **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale descrierii literare, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate; — **2 puncte**
– să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Parcul Cișmigiu este situat în centrul orașului București și este cea mai veche grădină publică din București. Are o suprafață de cca 15,59 ha și este delimitat de B-dul Regina Elisabeta (2 intrări) - B-dul Schitu Magureanu (5 intrări) - Str. Știrbei Vodă (1 intrare). În partea sud-vestică a grădinii se află Colegiul Național Gheorghe Lazăr. Grădina Cișmigiu este clasată pe lista monumentelor istorice din București.

Parcul Cișmigiu – Vegetație: Parcul Cișmigiu este amenajat în stilul parcurilor engleze, cu o vegetație variată și o policromie a peluzelor cu flori, ce oferă o ambianță reconfortantă. Parcul Cișmigiu deține vegetație arboricolă de platani, liriodendroni, magnolii, aluni, peri, frasini pletoși și meri decorativi, spre a feri publicul de căldura verii și praful din oraș.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru zonele de odihnă, în Parcul Cișmigiu s-au prevăzut colțuri izolate, liniștite, cu bănci comode, iar pentru zonele de promenadă alei largi, sinuoase sau drepte ce conduc spre obiective interesante.

***(Parcul Cișmigiu – Grădina Cișmigiu București*, www.cismigiuparc.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat:
   - unde este situat parcul Cișmigiu;
   - suprafața parcului. **4 puncte**
2. Scrie titlul articolului și sursa din care a fost selectat. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Pentru zonele de odihnă, în Parcul Cișmigiu s-au prevăzut colțuri izolate, liniștite, cu bănci comode.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Grădina Cișmigiu este clasată pe lista monumentelor istorice din București.* **4 puncte**
5. Identifică propoziția subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Pentru zonele de odihnă, în Parcul Cișmigiu s-au prevăzut colțuri izolate, liniștite, cu bănci comode, iar pentru zonele de promenadă alei largi, sinuoase sau drepte ce conduc spre obiective interesante.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă, introdusă prin conjuncția subordonatoare *că*. **4 puncte**

B. Redactează, în 80-150 de cuvinte, o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută într-un parc. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
- să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 59

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Moșneagul îi lăsă și porni înapoi. Se înserа, imașurile răscoapte de căldura zilei parcă răsuflau, ușurate, mireasma ierbii păscute. Și cum ridică ochii, bătrânul zări departe, încolo, uriaș, întunecat pe bolta rumenă a cerului, nucul de pe creștetul dealului. Toader puse mâinile la ochi să-l privească bine și i se păru că, de acolo de unde era, copacul îl învinuia că fusese prea slab.

Îi venea parcă să se întoarcă înapoi, să smulgă pe băietan de lângă sânul femeii celeia; se oprea o clipă, apoi, deodată, îi răsărea în fața ochilor chipul întunecat, cu raza de lumină a dinților fetei, cu cele două ridicături ale sânilor, care poate aveau să hrănească suflete deosebite de cele ale Odobăceștilor. Și plecă la drum, muncit de gânduri. De ce adică bietul om nu poate înfrunta și dânsul împrejurările, cum le înfruntase nucul întunecat din zare? De ce nu putea călca și el vremile, cum le călcase dânsul? De ce nu se umplea și trupul lui, în fiecare an, cu suc nou și puternic de viață, cum se revărsa în fiece primăvară până în cea mai mică frunzișoară a copacului celuia?

Pe măsură ce mergea, nucul se deslușea și mai bine pe fundul cerului. Razele amurgului înroșeau lutul dealului, deasupra căruia frunzișul negru stătea neclintit, ca o grămadă de mangal. Toader Odobac se gândea că numai copacul acesta îl cunoștea bine, că de copil se deprinsese să-l vadă, să stea vara sub frunzișul lui, sub care alții amețeau, și că de pe vremea aceea numai el, numai nucul rămăsese. Nici nu băgase de seamă câtă viață se scursese, câți oameni se duseseră, ce lume nouă se ridicase. Până și sângele lor, până și Mitru era un alt Odobac, ce semăna numai la trup și la chip cu cei dinaintea lui, dar cu alt suflet, c-un suflet ascuns și slab. Se înserase bine când ajunse moșneagul acasă. Până pe la miezul nopții Mitru nu se întoarse încă. Înspre ziuă bătrânul îi auzi pașii în tindă.

*(Emil Gârleanu, **Nucul lui Odobac**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *deosebite, mireasmă, deslușea.* — **6 puncte**
2. Motivează rolul semnului întrebării în secvența: *De ce nu putea călca și el vremile, cum le călcase dânsul?* — **6 puncte**
3. Transcrie două figuri de stil diferite și numește-le. — **6 puncte**
4. Identifică două structuri care conțin repere temporale. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, secvența: *Toader Odobac se gândea că numai copacul acesta îl cunoștea bine, că de copil se deprinsese să-l vadă, să stea vara sub frunzișul lui, sub care alții amețeau, și că de pe vremea aceea numai el, numai nucul rămăsese.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi că modul de expunere predominat, în textul suport, este descrierea. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale descrierii ca mod de expunere; — **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Nucul se cultivă, în primul rând, pentru fructele sale, care se consumă atât în stare proaspătă, cât și prelucrate.

Miezul de nucă constituie un aliment complet și concentrat conținând substanțe grase (52-70%), substanțe proteice (12-25%), zaharuri (5-25%) substanțe minerale (1,3-2,4%), etc.

Valoarea energetică a unui kg de miez de nucă este echivalentă cu: 1 kg paine + 0,5 kg carne + 0,5 kg cartofi + 0,5 kg pește + 0,5 kg prune uscate + 1 kg pere, asigurând 6364 calorii (V. Cociu, 1983).

Miezul de nucă este folosit în fabricarea de ulei comestibil și tehnic folosit în pictură, fabricarea cernelii tipografice, fabricarea săpunului de lux etc.

Nucile verzi se folosesc pentru dulcețuri, conținând o cantitate mare de vitamina C, și anume, de patruzeci de ori mai mult decât sucul de portocale: dintr-un kg de coji verzi de nucă se poate extrage o cantitate de vitamina C egală cu cea extrasă din 10 kg de lămâi.

Frunzele, lăstarii, mugurii, scoarța și rădăcinile constituie un izvor de materie primă încă foarte puțin folosit la noi în țară.

Odinioară, populația la sate folosea intens vopselele extrase din frunze, lăstari și scoarță de nuc pentru vopsitul lânii, bumbacului și chiar a mătăsii, fiind considerate vopsele netoxice și deosebit de rezistente.

***(Specificul culturii nucului,* sfaturipomicole.tripod.com)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele elemente care privesc textul dat:
   – ce conține miezul de nucă;
   – la ce se folosesc nucile verzi. **4 puncte**
2. Precizează pentru ce erau folosite vopselele extrase din scoarță de nuc. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Odinioară, populația la sate folosea intens vopselele extrase din frunze, lăstari și scoarță de nuc pentru vopsitul lânii, bumbacului și chiar a mătăsii* (...) **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Miezul de nucă este folosit în fabricarea de ulei comestibil și tehnic folosit în pictură, fabricarea cernelii tipografice, fabricarea săpunului de lux.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția principală și propoziția subordonată din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Nucul se cultivă, în primul rând, pentru fructele sale, care se consumă atât în stare proaspătă, cât și prelucrate.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă având ca termen regent verbul cu valoare copulativă *a se face.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în grădina bunicilor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 60

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Cu-o singură sforţare-ncordând vânjosu-i umăr
Un uriaş urcându-şi poverile ce-l strâng
Pletosul deal, din vale sui cu vii şi crâng
Ca să-şi revadă ţara cu sate fără număr,

Cu casele: mioare, si turlele: păstori,
Cu drumul ce-nsoţeşte înceata caravană
Ce-au coborât pe verdea câmpie argeşeană
De sălcii plângătoare şi plopi pribegitori;

Ţinutul unde seara din lunci şi din zăvoaie,
Ca şi argintul sprinten, viu apele sclipesc,
Şi unde clarul cântec de clopot creştinesc
Apropie colina de-a cerului văpaie.

O, vârf de deal! O, capăt liniştitor de drum!
Opresc aicea pasul şi îmi dezleg privirea,
Când prin amurg se-nalţă, visând nemărginirea,
Din fiecare casă un crin înalt de fum.

*(Ion Pillat, **Vârful dealului**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *vânjos, sclipesc, nemărginirea.* — **6 puncte**
2. Explică folosirea semnului exclamării în secvența: *O, vârf de deal!* — **6 puncte**
3. Transcrie două mărci diferite care demonstrează prezența eului liric în text. — **6 puncte**
4. Identifică o imagine vizuală și o imagine auditivă în textul dat. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *O, vârf de deal! O, capăt liniștitor de drum! / Opresc aicea pasul şi îmi dezleg privirea.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi că textul dat este o descriere literară. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale descrierii ca mod de expunere; — **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport; — **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Pentru cei care iubesc necuvântătoarele, aici este locul ideal să vină să se cazeze. Vor avea ocazia, poate o dată în viața lor, să vadă o adevărată fermă de animale, ferma care adăpostește și o mică „vedetă" care apare într-o reclamă la TV. Oricine vizitează ferma noastră se va îndrăgosti de aceste locuri și de animalele noastre.

Veți întâlni la stână oameni cu un suflet mare, un suflet cum mulți nu îl au. Sunt niște oameni simpli, muncitori, cu mâinile crăpate de muncă, dar deosebit de amabili. Aceștia vă vor conduce în vizită pe la toate animăluțele din ferma noastră. Veți avea ocazia să vedeți mulți ponei, cai, vaci și vieți.

În altă clădire se află caprele, iezii și oile. Veți vedea cum animalele sunt împărțite pe creșe și există zone separate cu capre gestante, altele care au fătat deja, altele care sunt tinere etc. Aici poate veți avea ocazia pentru prima dată în viața să vedeți iezi proaspăt fătați sau poate veți vedea cum fată caprele. Există în permanență un om care ajută animalele, le hrănește și le îngrijește

***(Stâna turistică,* www.grandhotel-perlaciucasului.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - sursa de unde a fost preluat textul citat;
   - animalele pe care vizitatorii vor avea ocazia să le vadă la fermă. **4 puncte**
2. Precizează cum sunt organizate animalele. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *În altă clădire se află caprele, iezii și oile*. **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Veți întâlni la stână oameni cu un suflet mare, un suflet cum mulți nu îl au.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Veți avea ocazia să vedeți mulți ponei, cai, vaci și viței.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată consecutivă, introdusă prin conjuncția *încât.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să prezinți o poveste care te-a impresionat şi despre care îţi vei aminti mereu. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți povestea care te-a impresionat; **4 puncte**
- să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 61

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

S-a fost pornit un vânt molatic
Să mişte papura din baltă,
Într-un oftat prelung şi sâlnic
Gemea tulpina ei înaltă.
Călătorea de-atâta vreme
Bolnavul vânt, mergea departe,
Şi semăna atâta jale
De-a lungul miriştilor moarte.

Mureau ovezele pe dealuri
Sub răsuflarea de otravă,
Şi se uscau în rădăcină
Livezi întinse de otavă.
Alături tremura porumbul,
Cu trupul chinuit de sete,
Şi se frângea trosnind în noapte
Ca o oştire de schelete...

*(Octavian Goga, **Cosaşul** - fragment)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Rescrie din text două cuvinte care conțin diftong și unul care conține vocale în hiat. **6 puncte**
2. Transcrie trei cuvinte care fac parte din câmpul lexical al naturii. **6 puncte**
3. Identifică în text două figuri de stil diferite și numește-le. **6 puncte**
4. Transcrie o imagine auditivă și o imagine vizuală din text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte semnificația versurilor: *Alături tremura porumbul... / Cu trupul chinuit de sete / Şi se frângea trosnind în noapte / Ca o oştire de schelete.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi că textul este o descriere de tip tablou. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale descrierii ca mod de expunere; **4 puncte**
– să ilustrezi trăsăturile cu exemple din textul suport; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Muzeul memorial „Octavian Goga" se află chiar la marginea localităţii clujene Ciucea şi se întinde pe un domeniu de aproximativ 24 de hectare, care i-a aparţinut fostului poet şi prim-ministru al României. Din cauza lucrărilor de restaurare, muzeul a fost închis mai bine de un an. A fost redeschis în toamna anului trecut (2013), dar lucrările nu sunt finalizate, astfel că vizitatorii pot admira doar o parte din el. Casa care i-a aparţinut poetului

Scanned with OKEN Scanner

maghiar Ady Endre este încă în reparaţii, dar castelul care le-a servit drept locuinţă lui Octavian Goga şi soţiei sale, Veturia, bisericuţa din lemn, mănăstirea sau Mausoleul Iubirii sunt accesibile celor interesaţi. Clădirea-castel, reconstruită de Octavian Goga pe ruinele unui vechi conac ce a aparţinut familiei Boncza, prezintă în detaliu spaţiul care a servit familiei Goga ca locuinţă în ultimii ani de viaţă. Mobilierul este cel original, printre piese aflându-se şi un scrin ce i-a aparţinut lui Avram Iancu şi pe care Goga l-a primit cadou de la un strănepot al acestuia.

(Remus Florescu, ***Castelul-muzeu al lui Octavian Goga din Ciucea,*** în ziarul ***Adevărul)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din text:
   – titlul articolului din care a fost extras fragmentul;
   – publicația în care a apărut textul. **4 puncte**
2. Precizează anul în care a fost redeschis muzeul memorial „Octavian Goga”. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Clădirea-castel, reconstruită de Octavian Goga pe ruinele unui vechi conac ce a aparţinut familiei Boncza, prezintă în detaliu spaţiul care a servit familiei Goga ca locuinţă în ultimii ani de viaţă.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Din cauza lucrărilor de restaurare, muzeul a fost închis mai bine de un an.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *...dar lucrările nu sunt finalizate, astfel că vizitatorii pot admira doar o parte din el.* **puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții, în care să existe o propoziție subordonată atributivă, introdusă prin pronumele relativ *care.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere narativă de 80-150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare ciudată (reală sau imaginară) petrecută în timpul unei călătorii. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi întâmplarea, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 62

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Îndată ce ieşi din dumbrava de tei în pajişte, se arătă apa Moldovei sticlind în vale, către răsărit. La asfinţit suia tărăgănat un deal lung, până departe sub pădurea de brad. În acea întindere se alegeau ici şi colo tăpşane, unde erau clădite grajdurile de bârne pentru cele cinci sute de iepe ale Domniei. În vara asta, lucrătorii pregăteau lemne pentru alte clădiri. Ceairurile prăsilei acelor cinci sute de iepe domneşti erau închise cu garduri de răzlogi*. Comisul sui în fugă la mânzi şi la strâjnici*. [...]*

Vânt, al treilea harmăsăraş alb cu ţintă neagră, fecior al lui Catalan, pe care cei doi fraţi îl pregăteau pentru războaie viitoare ale măriei sale, se bătea cu Jderul cel mititel, sărind în două picioare şi amenințându-l cu copitele de dinainte. Coama-i era retezată; coada îi era tunsă în scări. Făcând dintr-o dată o copcă într-o parte, Vânt ocoli pe Simion, dându-i îndărăt o lovitură de berbece. Feciorul cel mai mare al comisului îşi stăpâni cuşma, ca să nu-i cadă din cap; în acelaşi timp, repezind îndărăt braţul drept, încleştă pe tretin* pe după gât ca într-un arc, stăpânindu-l. Nechezând subţirel, căluţul se supuse, Jderul cel mititel veni şi-l mângâie pe ochi.*

*(Mihail Sadoveanu, **Fraţii Jderi**)*

prăsilă - reproducție dirijată între animale de rasă
răzlog (reg.) - despicătură lungă din trunchiul unui copac, utilizată la refacerea gardurilor
strâjnic - paznic, străjer
cușmă - *căciulă*
tretin - *(înv.)* - animal (mai ales cal) de trei ani

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *sticlind, asfințit, retezată.* **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în structura: *amenințându-l.* **6 puncte**
3. Selectează două cuvinte din text care marchează reperele de spațiu și timp. **6 puncte**
4. Indică două moduri de expunere utilizate în acest fragment. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte secvența: *Feciorul cel mai mare al comisului îşi stăpâni cuşma, ca să nu-i cadă din cap; în acelaşi timp, repezind îndărăt braţul drept, încleşta pe tretin pe după gât ca într-un arc, stăpânindu-l.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența textului la genul epic. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului epic; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

În nr. 804 din 3 mai 1936 al „Adevărului literar şi artistic" apărea un amplu interviu pe care Mihail Sadoveanu i-l acorda lui Valer Donea. Aurel Sasu şi Mariana Vartic l-au reprodus integral în „Romanul românesc în interviuri".

Vă prezentăm pasaje revelatoare în legătură cu pasiunea scriitorului pentru istoria românilor, mai cu seamă pentru figura emblematică a lui Ştefan cel Mare:

„Din cei dintâi ani ai vieţii mele, Ştefan cel Mare a fost pentru mine cel mai luminos erou al istoriei. Îmi plăcea să caut prin cărţile ce le aveam la îndemână cât mai multe lămuriri asupra epocii în care a domnit peste Ţara Moldovei acel Voievod minunat. În şcoala primară, la dascălul meu d. Busuioc, am fost scos la lecţie să spun ce ştiu despre bătălia de la Războieni. Am ieşit în faţa băncilor şi am început a povesti celor de faţă, pe larg, cum s-a săvârşit acest episod al domniei Marelui Voievod. D. Busuioc, minunat de cunoştinţele mele, m-a cercetat numaidecât de unde am aflat toate acele lucruri. «Din cărţi», am răspuns eu cu linişte. «Ia adă-mi şi mie acele cărţi, să le văd şi eu», a spus d. Busuioc. M-am înfăţişat cu comoara din care îmi luasem acele cunoştinţe: „Istoria românilor", a lui Tocilescu, alta a lui Xenopol şi altele pe care le găsisem prin biblioteca tatălui meu. Gustul pentru istorie, de altfel, l-am moştenit de la tata, care avea obiceiul să-mi povestească cu mare plăcere din istoria popoarelor şi mai cu deosebire din istoria Franţei.

(Claudia Băboveanu, ***Cel mai luminos erou al istoriei noastre...***, în ziarul ***Jurnalul***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi:
- autorul și titlul articolului;
- numele celor care l-au intervievat pe Mihail Sadoveanu. **4 puncte**

2. Precizează cine este domnitorul pentru care scriitorul avea o pasiune. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *D. Busuioc, minunat de cunoştinţele mele, m-a cercetat numaidecât de unde am aflat toate acele lucruri.* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Am ieşit în faţa băncilor şi am început a povesti celor de faţă, pe larg, cum s-a săvârşit acest episod al domniei Marelui Voievod.* **4 puncte**

5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Îmi plăcea să caut prin cărţile ce le aveam la îndemână cât mai multe lămuriri asupra epocii în care a domnit peste Ţara Moldovei acel Voievod minunat.* **4 puncte**

6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată subiectivă care să aibă ca termen regent un verb impersonal la diateza reflexivă. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre idealurile elevilor din generația ta. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți opinia ta față de aspectul menționat; **4 puncte**
- să susții opinia prin două argumente; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
- să te încadrezi în limitele de spațiu indicate. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 63

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

ACTUL II, SCENA III
Cei dinainte - Servitoarea, puțin Vecinul
SERVITOAREA *Coniță... A venit... vecinul... știți... ăla... de...*
DACIA *Ce mai vrea iară?*
VECINUL (intră) *Sărut-mâna... cucoană...*
DACIA (rece) *Ce e, domnule Chivu?...* (Servitoarea iese)
VECINUL *Mă scuzați de deranj... dar... am venit... că... iară mi s-a întâmplat o nenorocire familiară...*
DACIA *Ți-a murit cineva?*
VECINUL *Da! O gâscă!... Mi-a călcat-o adineauri Domnișoru Decebal cu bicicleta... Asta e a șasea pe care mi-o omoară săptămâna asta... Una mai am, că șapte au fost toate... dar asta, pe care mi-a asasinat-o azi, ce să spui, mai rar așa gâscă: grasă, frumoasă, deșteaptă și cu ou...*
DACIA *De ce nu le ții închise în curte?*
VECINUL *Păi în curte le țiu, păcatele mele, că d-aia mi le și omoară, că n-are pe unde fugi... Dumnealui vine în curte cu bicicleta și nu se lasă până nu omoară una... Zice că face curse cu obstacole...*
DACIA *Păi și d-ta de ce-l lași?*
VECINUL *Vai de mine, cucoană... Ce pot să-i fac? Să-l dau afară din curte... când știu ce e și al cui e? Se poate?... Chestie de cherestea!* (își bate obrazul).
DACIA *Dă-i o sută de lei, Traiane...*
CHIRIACHIȚA *O sută de lei o gâscă! dar ce, e păun? Dă-i 95 de lei.*
VECINUL *Îmi pare rău coană mare că vă tocmiți pentru o bagatelă de 5 lei... Suntem în casă de oameni, nu la piață...*
TRAIAN *Uite o sută de lei, d-le Chivu* (îi dă, urcă la balcon).
CHIRIACHIȚA *Da să știi, vecine, că pe viitor să nu mai ții gâște că nu mai dau un leu... ia și d-ta alte orătănii mai ieftine... pui de gină, boboci, pisici...*

*(Tudor Mușatescu, **Titanic Vals**)*

A. Scrie pe foaia de examen răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Desparte în silabe cuvintele următoare: *obstacole, săptămâna, dumnealui.* — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în structura: *...de ce-l lași?* — **6 puncte**
3. Selectează din text două mărci ale adresării directe. — **6 puncte**
4. Precizează modul predominant de expunere prezent în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: VECINUL *Vai de mine, cucoană... Ce pot să-i fac? Să-l dau afară din curte... când știu ce e și al cui e? Se poate?... Chestie de cherestea!* (își bate obrazul). — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să motivezi apartenența la genul dramatic a fragmentului citat. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să numești patru trăsături ale genului dramatic; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului dramatic, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Bojdeuca, acum, e ca şi când îl aşteaptă pe Creangă. În bucătărie se află cuptorul cu hornul asemănător celui de la casa părintească din Humuleşti, măsuţa de lemn cu trei picioare, cuptorul, icoana – amintire de la mama sa, portretul Tincăi Vartic şi alte obiecte memoriale originale. În camera de lucru pot fi revăzute masa de lucru, cu pagini scrise de Creangă, lampa, tocul, călimara, nisiparniţa..., precum şi multe alte obiecte originale. Cerdacul din spatele Bojdeucii, de unde Creangă şi Eminescu priveau dealurile Ciric şi Şorogari, dar şi „pe cerul plin cu minunăţii", aminteşte această tulburătoare prietenie. Aici petreceau cei doi ceasuri fără pereche, aici Eminescu povestea lui Creangă „atâtea lucruri frumoase… frumoase…".*

Cel mai vizitat muzeu din Iaşi, Bojdeuca „Ion Creangă", inaugurat la 15 aprilie 1918, se înfăţişează vizitatorilor din ţară şi străinătate nu ca o arhivă, ori ca o colecţie de documente vechi, originale, ci ca o sinteză vie, ca o oglindă modernă a vieţii şi operei unui mare creator român şi a lumii româneşti şi europene în care a trăit Ion Creangă.

(Carmen Anghel, ***Bojdeuca lui Ion Creangă, prima casă memorială literară din România,*** în ziarul ***Evenimentul Zilei***)

nisiparniță - vas mic umplut cu nisip fin care se presăra peste o hârtie proaspăt scrisă pentru a usca cerneala

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – autorul și titlul articolului;
   – obiectele care pot fi găsite în casa memorială, în camera de lucru. **4 puncte**
2. Menționează când a fost inaugurat muzeul dedicat scriitorului. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Cel mai <u>vizitat</u> <u>muzeu</u> din <u>Iaşi</u>, Bojdeuca „Ion Creangă", inaugurat la <u>15</u> aprilie 1918...* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *Aici <u>petreceau</u> cei doi <u>ceasuri</u> fără pereche.* **4 puncte**
5. Precizează tipul raportului stabilit între propozițiile din enunțul: *Aici petreceau cei doi ceasuri fără pereche, aici Eminescu povestea lui Creangă „atâtea lucruri frumoase… frumoase...*" **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată completivă directă introdusă prin adverbul relativ *unde*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să-ți exprimi opinia despre importanța înființării caselor memoriale. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi opinia cu referire la tema dată; **4 puncte**
– să aduci două argumente în sprijinul ideii formulate prin raportare la textul suport; **4 puncte**
– să ai o structură adecavtă tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 64

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Înghemuit pe un scăunel, într-un colț al acestei spațioase bucătării de mare casă burgheză, tânărul Adrian sta nemișcat și părea că trage cu urechea la ceva ce s-ar fi petrecut în sufletul lui. Era cu totul preocupat de un ceas de când se afla acolo. Mamă-sa îl adusese, ca să-l bage la stăpân, „băiat de alergătură", și cu toată ora matinală, biata femeie începea să se neliniștească de ținuta puțin cuviincioasă, după părerea ei, în care încremenise fiu-său, tocmai acum când trebuia să-l înfățișeze stăpânilor.

„Doamne, tare-i silnic! gândea ea, privindu-și odrasla și stând smirnă, lipită de perete. Băiatu' ăsta n-o s-ajungă la nimic!"

Spălătoreasă în casa Thüringer, de ani de zile, mama Joița știa că, dintr-o clipă într-alta, „coana Ana", nevasta d-lui Max Thüringer, avea să năvălească în bucătărie, cu drotul în mână. Ea se va așeza, ca de obicei, la ușa mașinei de gătit, stând chiar pe acest scăunaș pe care Adrian și l-a însușit fără voia nimănui. Și acolo, guralivă ori posomorâtă, după cum îi erau toanele, coana Ana petrecea o jumătate de ceas, ca să facă trei lucruri deodată: să-și încrețească părul, să-și bea cafeaua cu lapte și să întocmească, în înțelegere cu mamă-sa, bucătăreasa casei, felurile de mâncare ale zilei. Apoi, gătită, gingașă, pleca la piață însoțită de un servitor.*

Adrian habar n-avea de toate acestea, dar simțea, din vreme în vreme, că mamă-sa nu era mulțumită de dânsul. El n-o privea. Sta cu ochii pironiți în pământ, la picioarele lui, unde mii de amintiri, mii de simțăminte felurite, contradictorii, când vesele, când triste, se perindau ca în vis. Totuși, el zărea picioarele mame-si, care își schimbau des locul, nerăbdătoare.

„Te pomenești c-o fi vrând s-aștept și eu ca dânsa, în picioare!" își zicea el.

Din respect pentru cine?

Stăpânii – cei doi frați Thüringer – nu pot veni la bucătărie. Sunt niște „domni" prea mari; și „țepeni ca toți nemții". Să fie din respect pentru „madam" Carolina, mama coanei Ana? Sau chiar pentru coana Ana? Ori pentru Mitzi, sora acesteia?

*(Panait Istrati, **Casa Thüringer**)*

**drot - Instrument metalic de forma unui clește lung, care, încălzit, servește la ondulatul părului*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *ceas, încremenise, guralivă.* — **6 puncte**
2. Precizează rolul virgulei în secvența *Doamne, tare-i silnic!* — **6 puncte**
3. Selectează două structuri din text care conțin repere spațio-temporale. — **6 puncte**
4. Menționează două elemente specifice operei epice prezente în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte semnificația secvenței: *Înghemuit pe un scăunel, într-un colț al acestei spațioase bucătării de mare casă burgheză, tânărul Adrian sta nemișcat și părea că trage cu urechea la ceva ce s-ar fi petrecut în sufletul lui. Era cu totul preocupat de un ceas de când se afla acolo.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să demonstrezi că fragmentul citat este o narațiune. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți două trăsături ale narațiunii; — **4 puncte**
- să exemplifici trăsăturile indicate cu exemple din text; — **4 puncte**
- să ai un conținut și un stil adecvate tipului de text și cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Casa (căminul) este locul unde copilul își aduce experiența câștigată și o consolidează în liniște și securitate.

Aici este influențată și apreciată calitatea muncii ce se face la școală și, de asemenea, se consolidează atitudinea față de școală.

Colaborarea strânsă între familie și profesori este indispensabilă. Copilul care nu este în pas cu clasa sa, care o urmează cu foarte mare greutate, pune o problemă ce trebuie rezolvată repede, iar părinții trebuie să știe natura tulburărilor copilului. Elevul slab nu trebuie judecat numai în raport cu colegii săi. În ciuda notelor proaste, învățătura primită poate să-i fie folositoare, urmând ca peste câțiva ani să prindă gust pentru învățătură, devenind un bun elev.

Părinții trebuie să se stăpânească să vegheze și să nu fie violenți, amenințând copilul, pentru că i-ar provoca nesiguranță.

(Părinții în relațiile din familie, www.copilul.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
   - titlul articolului;
   - site-ul de unde a fost preluat articolul. **4 puncte**
2. Transcrie secvența în care este precizată importanța căminului. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Părinții <u>trebuie</u> să se stăpânească să vegheze și <u>să nu fie</u> violenți, <u>amenințând</u> copilul, pentru că <u>i</u>-ar provoca nesiguranță.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Casa (căminul) este locul unde <u>copilul</u> își aduce experiența <u>câștigată</u>.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Părinții trebuie să se stăpânească.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanțială de loc care să aibă ca termen regent verbul *a călători*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre rolul familiei în viaţa unui tânăr. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi opinia cu privire la temă; **4 puncte**
- să oferi două argumente potrivite; **4 puncte**
- să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 puncte**
- să respecţi precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 65

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Plângea pe stradă clarinetul, sub cer cu soare african,
Plângea cu glasul său elastic ca de pribeag copil orfan.

Şi-atunci un stol de păsări albe, printre ferestrele deschise,
Mi-au năvălit pe loc odaia. În zbor trecuseră abise.

Le-am întrebat de când pornit-au, şi oare când or să mai vie,
Dar au tăcut, şi bănuit-am c-au străbătut o veşnicie.

Şi cum erau atât de multe, am tresărit privind la ele:
Erau rătăcitoare, triste, aşa ca dorurile mele.

Le-aş fi oprit, dar dispărură şi-n pieptu-mi înflori regretul,
Ca un orfan zdrobit de chinuri tăcuse-n stradă clarinetul.

(Eugeniu Speranţia, ***Clarinetul****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim pentru sensul cuvintelor subliniate în text: *pribeag, veșnicie.* **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în structura *bănuit-am.* **6 puncte**
3. Precizează tipul rimei şi măsura versurilor. **6 puncte**
4. Transcrie, din poezia dată trei metafore. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Şi cum erau atât de multe, am tresărit privind la ele: / Erau rătăcitoare, triste, aşa ca dorurile mele.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului dat la genul liric. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului liric; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinţei formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Clarinetul este un instrument muzical de suflat, din lemn, cu ancie simplă și corp cilindric. Există o familie numeroasă a clarinetelor, însă termenul se referă de regulă la membrul sopran, acordat în si. Interpretul la clarinet se numește clarinetist.*

Instrumentul are un ambitus larg, de peste trei octave și este prezent cel mai adesea ca instrument transpozitoriu (acordat în altă tonalitate decât do). Ancia instrumentului este pusă în vibrație de buza inferioară a interpretului; digitațiile sunt facilitate de un sistem complex de clape. Instrumentul nu dezvoltă armonice pare, astfel încât la suflu mai puternic nu va răspunde la octavă (ca toți ceilalți suflători de lemn), ci la dodecimă perfectă (adică la o octavă plus o cvintă perfectă – armonicul al treilea în locul celui de-al doilea).*

Clarinetul a fost inventat în jurul anului 1690 în Germania, ca derivat al instrumentului baroc numit chalumeau. Acesta avea o construcție asemănătoare cu blockflöte, diferența semnificativă fiind includerea unei ancii simple în mușțiuc, de data aceasta în dreptul buzei de sus (invers decât la clarinet). Chalumeau avea un timbru asemănător cu cel al clarinetului, dar un ambitus restrâns (sub două octave).

***(Clarinetul*, www.wikipedia.org)**

ancie - mică lamă elastică de metal, de lemn sau de trestie, așezată la gura unui instrument de suflat și servind la producerea sau la intensificarea sunetelor

ambitus - întindere a unei voci, a unui instrument, de la sunetul cel mai grav până la cel mai acut

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte care privesc textul dat:
   - cum se numește interpretul la clarinet;
   - când și unde a fost inventat clarinetul. **4 puncte**
2. Precizează ce este clarinetul. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Chalumeau <u>avea</u> un timbru asemănător cu cel <u>al</u> clarinetului, dar <u>un</u> ambitus <u>restrâns</u>.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Clarinetul este <u>un instrument</u> muzical de suflat <u>din lemn</u> cu ancie simplă și corp cilindric.* **4 puncte**
5. Precizează felul propozițiilor din fraza următoare și tipul de raport care se stabilește între acestea: *Instrumentul are un ambitus larg, de peste trei octave și este prezent cel mai adesea ca instrument transpozitoriu (acordat în altă tonalitate decât do).* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată condițională introdusă prin conjuncția *dacă*. **4 puncte**

B. Redactează un text de 80-150 de cuvinte, în care să realizezi un dialog (real sau imaginar), cu prietenul/ colegul tău despre ce fel de muzică preferați. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să numești genul muzical preferat al fiecăruia dintre voi; **4 puncte**
- să justifici preferința pentru un anumit gen; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 66

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Pune-ţi, copile, capul pe pernă,
Te-așteaptă vise, prunc adormit,
În vise viaţa este eternă,
Cu ceruri blânde şi fără sfârşit.

Ce ştii tu-n lume câte se-ntâmplă,
Nici nu e bine tu să le ştii,
Lumea-ngenunche la a ta tâmplă,
Şi, lângă tine suflet, cor de copii.

Astăzi, copile, eu îţi dau pâine,
Tu pâinea asta o muşti firesc,
Ce-ţi dau eu astăzi tu-mi vei da mâine,
Eu, legănându-te, îmbătrânesc…

(Adrian Păunescu, ***Leagăn pentru toată copilăria*** - fragment)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *eternă, blânde, firesc.* **6 puncte**
2. Explică rolul virgulelor în secvența: *Pune-ţi, copile, capul pe pernă.* **6 puncte**
3. Precizează tipul de rimă și măsura primei strofe. **6 puncte**
4. Precizează două trăsături care încadrează textul în genul liric. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *În vise viaţa este eternă, / Cu ceruri blânde şi fără sfârşit.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre mesajul textului dat prin raportare la conținutul acestuia. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul poeziei; **4 puncte**
– să susții opinia prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Adrian Păunescu a pus bazele unui adevărat fenomen cultural al anilor '70. Este vorba despre Cenaclul Flacăra, care a delectat publicul românesc ani de-a rândul cu poezii, melodii populare, muzică clasică, folk și chiar rock. Publicul era fermecat de felul în care Adrian Păunescu își recita și compunea poemele chiar în fața lor, pe scenă. Artiști consacrați îi datorează lui Adrian Păunescu debutul în lumea artistică, întrucât pe scena celebrului Cenaclu și-au început cariera nenumărați cântăreți. Inițial, spectacolele din cadrul Cenaclului Flacăra aveau loc luni după-masa sau seara, în sala teatrului Ion Creangă din București. Ulterior, s-au făcut turnee în toată țara, spectacolele desfășurându-se pe stadioane, sălile de spectacol devenind neîncăpătoare.

***(Adrian Păunescu, creatorul unui fenomen cultural,* www.antena3.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – în ce perioadă a debutat Cenaclul Flacăra;
   – locul unde se desfășurau, inițial, spectacolele. **4 puncte**
2. Precizează tipul de program cu care Cenaclul Flacăra delecta publicul. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Adrian Păunescu a pus bazele unui adevărat fenomen cultural al anilor '70. Este vorba despre Cenaclul Flacăra.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *Ulterior, s-au făcut turnee în toată țara, spectacolele desfășurându-se pe stadioane....* **4 puncte**
5. Realizează expansiunea cuvintelor subliniate și precizează felul subordonatelor obținute: *Artiști consacrați îi datorează lui Adrian Păunescu debutul în lumea artistică.* **4 puncte**
6. Construiește o frază care să conțină două propoziții aflate în raport de coordonare adversativă. **4 puncte**

B. Redactează o compunere narativă de 80-150 de cuvinte în care să prezinți o întâmplare petrecută în timpul întâlnirii cu un scriitor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 67

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Când tot se-nveseleşte, când toţi aci se-ncântă,
Când toţi îşi au plăcerea şi zile fără nori,
Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă
L-a patriei dulci plaiuri, la câmpii-i râzători.

Şi inima aceea, ce geme de durere,
Şi sufletul acela, ce cântă amorţit,
E inima mea tristă, ce n-are mângâiere,
E sufletu-mi, ce arde de dor nemărginit.

Aş vrea să văd acuma natala mea vâlcioară
Scăldată în cristalul pârâului de-argint,
Să văd ce eu atâta iubeam odinioară:
A codrului tenebră, poetic labirint;

Să mai salut o dată colibele din vale,
Dorminde cu un aer de pace, liniştiri,
Ce respirau în taină plăceri mai naturale,
Visări misterioase, poetice şoptiri ...

*(Mihai Eminescu, **Din străinătate**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Identifică în text două cuvinte derivate. — **6 puncte**
2. Explică rolul utilizării cratimei în secvența *n-are mângâiere*. — **6 puncte**
3. Precizează rima și măsura primei strofe. — **6 puncte**
4. Transcrie din text un epitet, o personificare și o metaforă. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă / L-a patriei dulci plaiuri, la câmpii-i râzători.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre mesajul textului dat, prin raportare la conținutul acestuia. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul poeziei; — **4 puncte**
– să susții opinia prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; — **2 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Majoritatea celor emigraţi în Canada (90%) găsesc de lucru ca ingineri, în IT sau administraţie. Un forumist se arată însă sceptic: „Nu te entuziasma aşa de repede, pentru că sunt exagerări mari din partea politicianului canadian. Québecul este un centru politic şi turistic, nu industrial, deci nu prea se găseşte de lucru; chiar dacă chiriile sunt ceva mai mici, alte preţuri sunt mai mari." Adevărul este că oraşul a reuşit să atragă 5000 de imigranţi în ultimii 5 ani. În 2004-2005, 51% dintre aceştia aveau pregătire universitară, 19% erau tehnicieni, 8% muncitori calificaţi şi 12% necalificaţi.

Integrarea lor a creat nemulţumiri de ambele părţi. Imigranţii n-au primit joburi corespunzătoare pregătirii din ţara de origine, decât, în general, joburi prost plătite şi mulţi au părăsit oraşul. Angajatorii au fost reticenţi în angajarea lor, invocând diferenţele culturale, de pregătire, precum şi diferenţele de experienţă în muncă şi au cerut autorităţilor să-i selecteze mai eficient ca să poată face faţă iernilor aspre.

De reţinut este faptul că şi în Montréal, situat ceva mai în sud, pe paralela 45, iernile sunt deosebit de aspre şi de lungi. Dintr-un documentar transmis pe Discovery, românii au putut afla despre consecinţele unei furtuni de gheaţă din 1998 de la Montréal, care a afectat milioane de oameni. Deşi a durat mai puţin de o săptămână, oraşul a fost la un pas de colaps: mai funcţiona o singură linie electrică, din cele opt care alimentau oraşul.

(De ce aleg românii Canada pentru a emigra?** în ziarul **Evenimentul zilei)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – care sunt domeniile în care emigranți își găsesc de lucru;
   – motivele invocate de angajatori pentru a nu primi imigranți. **4 puncte**
2. Transcrie părerea unui forumist despre Québec. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Adevărul este că oraşul a reuşit să atragă 5000 de imigranţi în ultimii 5 ani.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Integrarea lor a creat nemulţumiri de ambele părţi.* **4 puncte**
5. Împarte în propoziții fraza următoare și precizează felul subordonatelor: *Angajatorii au fost reticenţi în angajarea lor, invocând diferenţele culturale, de pregătire, precum şi diferenţele de experienţă în muncă şi au cerut autorităţilor să-i selecteze mai eficient ca să poată face faţă iernilor aspre.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de cauză, introdusă prin conjuncția *să*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre rolul călătoriilor în viața oamenilor. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți opinia față de aspectul menționat; **4 puncte**
– să susții opinia prin două argumente potrivite; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 68

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

A doua zi de dimineaţă, Maria se duse într-adevăr la locuinţa fetei în alb. Era o zi frumoasă de vară, bântuită de o adiere răcoroasă. Maria bătu de câteva ori în poartă, îmblânzi cu un „cuţu" javra care nu descoperise în ea pe sora celui care-i ciomăgise spatele, şi aşteptă cu o undă de emoţie apariţia necunoscutei. După câteva momente de liniște, ieşi pe cerdac o bătrână înaltă şi uscată. Apariţia nedorită o cam puse în încurcătură pe Maria.

– Pe cine cauţi dumneata? întrebă bătrâna cu voce supărată şi mai ales indignată că fata nu rostise niciun cuvânt de salut.

Maria descoperi însă repede greşeala comisă şi căută s-o îndrepte:

– Sărut mâna, nu vă supăraţi că vă deranjez.....Aş vrea să împrumut o carte....

Bătrâna îşi puse ochelarii pe nas, o măsură cu atenţie şi-i spuse cu voce posacă:

– Nu cred că te pot interesa pe dumneata cărţile mele... Cunoşti alfabetul chirilic?

Neprevăzutul răspunsului şi al întrebării o fâstâci din nou pe Maria. În sinea ei, încerca să-i dea dreptate lui Tic sau mai bine zis începea să înţeleagă pornirea lui împotriva bătrânei. Deodată Maria văzu la una din ferestre cum se mişcă o perdea şi, o clipă mai târziu, zări chipul unei fete negricioase şi ochii ei mari, uimiţi, privind-o. Încurajată parcă, răspunse fără ezitare bătrânei:

– Poate că are Laura cartea de care am nevoie....

– Dar de unde o cunoşti dumneata pe Laura?

*(Constantin Chiriţă, **Cireşarii**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *liniște, indignată, s(-o) îndrepte.* **6 puncte**
2. Indică rolul liniei de dialog din secvența: *– Sărut mâna, nu vă supăraţi că vă deranjez.* **6 puncte**
3. Precizează un reper spațial și un reper temporal din text. **6 puncte**
4. Numește modul de expunere predominant în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificaţia secvenței: *În sinea ei, încerca să-i dea dreptate lui Tic sau mai bine zis începea să înţeleagă pornirea lui împotriva bătrânei.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre mesajul textului dat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul textului dat; **4 puncte**

– să susții opinia prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; **4 puncte**

– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**

– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Primulele sunt plante temporare în apartament, dar sezonul cu plante înflorite se întinde pe toată perioada de iarnă și primăvară. Acestea înfloresc la 7-9 luni de la semănare. Deşi sunt plante perene, după înflorire se aruncă. Excepţie face Primula acaulis care poate fi plantată în grădină după perioada de înflorire. În cazul în care dorim să păstrăm planta, aceasta trebuie trecută vara printr-o perioadă de repaus (2-3 luni), timp în care îşi pierde frunzele. După această perioadă, dacă li se oferă condiţii optime, plantele vor intra în vegetaţie şi vor înflori.

Faţă de căldură, manifestă cerinţe moderate sau reduse, în funcţie de specie şi de faza de dezvoltare. Singura specie mai sensibilă la temperaturi scăzute este Primula obconica, la care tulpinile florale rămân prea scurte.

(Rodica Fudulu, ***Primula - Între fragilitate şi forţa culorii,*** în revista ***Domus***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc textul dat:
   - autorul și titlul articolului;
   - speciile sensibile la temperaturi scăzute. **4 puncte**
2. Precizează numele speciei care poate fi plantată în grădină după perioada de înflorire. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Primulele <u>sunt</u> plante <u>temporare</u> în apartament, <u>dar</u> sezonul cu plante <u>înflorite</u> se întinde pe toată perioada de iarnă și primăvară.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Singura specie <u>mai sensibilă</u> la temperaturi <u>scăzute</u> este Primula obconica, la care tulpinile florale rămân prea scurte.* **4 puncte**
5. Numește felul subordonatei din fraza: *După această perioadă, dacă li se oferă condiţii optime, plantele vor intra în vegetaţie şi vor înflori.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanțială de scop care să aibă termen regent verbul *a plăti*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să descrii o plantă în ghiveci pe care o ai acasă. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale plantei; **4 puncte**
– să folosești mijloace artistice potrivite unei descrieri; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate; **4 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 69

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Era vară secetoasă, seacă, fierbinte. Termometrele Galeriei indicau temperaturi incredibile. Pe Dristorului apăruseră paparudele. Într-o zi, pe la prânz, la poartă bătu o fetişcană desculţă, despuiată, cu brâul de frunze păgân şi râsetul sfidător al roabelor stăpâne. Naşa Primavera, care ţinea la obiceiurile locului, îi strigă să intre şi azvârli peste ea o găleată de apă. I-am făcut semn să-mi aducă furtunul şi să-l înşurubez la robinetul cişmelei. Fiica Indiei ţipa împroşcată, tropăind pe loc un dans al ei vechi, iute, vesel. Frunzele viţei sălbatice tresăriră... Copilăria însă era departe. Naşa Primavera aplauda cu însufleţirea ei ştiută...*

Apoi, ca un făcut, în câteva zile se porniră nişte averse grozave. Raţele domestice îşi ridicau întârâtate în ploaie aripile ţepene, nefăcute să le poarte pe sus şi măcăind cu violenţa lor grotească.

Pe urmă, praful, murdăria se duseră.

Totul redeveni curat. Totul lucea iarăşi, ca după potop, când lumea trage dedesubt o linie şi începe o viaţă nouă.

(Constantin Ţoiu, ***Galeria cu viţă sălbatică****)*

paparude - (aici) fată sau femeie care, în vreme de secetă, își înfășoară corpul (gol) în verdeață, cântă și dansează pe ulițe și invocă ploaia

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menţionează câte un antonim potrivit pentru cuvintele subliniate în text: *vesel, departe, curat.* — **6 puncte**
2. Explică rolul virgulei în structura: *un dans al ei vechi, iute, vesel.* — **6 puncte**
3. Precizează un reper spațial și un reper temporal din text. — **6 puncte**
4. Scrie două trăsături care demonstrează apartenența textului dat la genul epic. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Totul redeveni curat. Totul lucea iarăşi, ca după potop, când lumea trage dedesubt o linie şi începe o viaţă nouă.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să îți exprimi opinia despre semnificațiile sau despre mesajul fragmentului dat, din opera *Galeria cu viță sălbatică*, de Constantin Țoiu. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să formulezi o opinie despre mesajul textului dat; — **4 puncte**
- să susții opinia prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Ploaia este o formă de precipitații atmosferice. Aceasta se formează când diferite picături de apă din nori cad pe suprafața Pamântului în formă lichidă. Nu toată apa ajunge în sol. Unele picături se evaporă în timpul căderii și nu mai ajung în pământ. Acest fenomen este mai ales întâlnit în zonele deșertice și numit virga. Ploaia este o parte importantă a circuitului apei în natură și apare după ce apa care s-a evaporat din râuri, lacuri, oceane, ș.a.m.d. se condensează ajungând picături de apă și cade pe pământ, întorcându-se înapoi în pârâuri, râuri, lacuri. Procesul formării ploii este numit și efectul Bergeron.

Popular, ploaia mai este denumită bură dacă picăturile sunt fine și multe și este descrisă ca fiind torențială atunci când picăturile de apă sunt mari, multe și cad cu repeziciune.

***(Ploaia*, ro.wikipedia.org)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- când se formează ploaia;
- în ce constă fenomenul virga. **4 puncte**

2. Precizează cum mai este numit procesul formării ploii. **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Aceasta se formează <u>când</u> diferite picături de apă <u>din</u> nori <u>cad</u> pe <u>suprafața</u> Pamântului în formă lichidă.* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Ploaia</u> este o formă <u>de precipitații</u> atmosferice.* **4 puncte**

5. Transcrie o propoziţie subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Ploaia este o parte importantă a circuitului apei în natură și apare după ce apa care s-a evaporat din râuri, lacuri, oceane, ș.a.m.d. se condensează.* **4 puncte**

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată de scop, introdusă prin locuțiunea conjuncțională *ca nu cumva să.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii o zi cu ploaie torențială. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale fenomenului descris; **4 puncte**
- să utilizezi patru elemente de expresivitate artistică diferite; **4 puncte**
- să ai un conţinut adecvat cerinţei formulate; **2 puncte**
- să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 70

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Frumoșii arbori dorm acum sau zac;
zadarnic ai asculta pieptul lor mut,
pe care mușchi și zăpezi au crescut.
Însă crengi noaptea-n cer se desfac.

Apoi deodată zările-nfloresc
și clopote mari, clopote s-aud,
departe-n cerul vesel și rotund
hulubii albi și roșii se rotesc.

Tu, feciorelnică lume, bună-vestire
de undeva din pământ suie spre tine;
soarele-i ca un inel subțire.
Sună-n salcâmul pustiu verile pline.

*(Magda Isanos, **Primăvara**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Transcrie un cuvânt care conține un diftong, un cuvânt care conține un triftong și unul care conține vocale în hiat. **6 puncte**
2. Motivează folosirea cratimei în secvența: *soarele-i*. **6 puncte**
3. Transcrie din text o metaforă, o personificare și un epitet. **6 puncte**
4. Precizează mărcile eului liric identificate în text. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, semnificația titlului poeziei, prin raportare la textul dat. **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să motivezi apartenența textului dat la genul liric. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru trăsături ale genului liric; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale genului liric, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Pictura pe care licitaţia acestei luni se mândreşte să o aducă, „Flori de primăvară" este una dintre numeroasele compoziţii ale lui Luchian cu aranjamente florale, fiecare dintre ele compunând „adevărate poeme cromatice". Istoricul de artă Vasile Drăguţ remarca nesfârşita varietate a acestor tablouri, în care chiar dacă florile sunt organizate aproape întotdeauna la fel, dialogurile dintre culori şi ritmurile liniilor constructive exprimă alte stări sufleteşti ale artistului. Virgil Cioflec, scriind despre ultima expoziţie a lui Luchian, în care artistul a prezentat aproape numai flori, remarca şi el: „Proaspete, muiate în soare, cu feeria lor de culori, de o inimitabilă compoziţie, florile lui nu sunt două la fel."

Opera prezentă este un elogiu adus vieţii şi bucuriei de a trăi, o expresie a optimismului care îl cuprindea pe Luchian găsind în buchetul de flori speranţa primăverii. Acordurile scânteietoare dintre roşul intens şi verdele diminuat în strălucire, dintre galbenul solar şi violetul stins, ritmate de zonele de alb pur, impresionează prin conţinutul emoţional şi măiestria execuţiei.

***(Ștefan Luchian, Flori de primăvară,* www.artmark.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează enunțuri în care să precizezi
   - numele site-ului de unde a fost preluat articolul;
   - numele celui care scrie despre ultima expoziție a lui Ștefan Luchian. **4 puncte**
2. Precizează ce reprezintă pictura menționată în text. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Opera prezentă este un elogiu adus vieţii şi bucuriei de a trăi.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Proaspete, muiate în soare, cu feeria lor de culori, de o inimitabilă compoziţie, florile lui nu sunt două la fel."* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Opera prezentă este un elogiu adus vieţii şi bucuriei de a trăi, o expresie a optimismului care îl cuprindea pe Luchian găsind în buchetul de flori speranţa primăverii.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată subiectivă având ca element regent un verb impersonal la diateza pasivă. **4 puncte**

B. Redactează o compunere descriptivă de 80-150 de cuvinte, în care să prezinți un tablou reprezentând un peisaj de primăvară. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două caracteristici ale tabloului descris; **4 puncte**
- să utilizezi patru elemente de expresivitate artistică diferite; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 71

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

S-a iscat un vârtej ca din senin. S-a înşurubat în pământ, apoi a pornit-o, tehui, peste câmp, curţi şi livezi, luând cu el tot ce găsea mai uşor în cale. Şi dacă de pe jos fura flori, pene şi hârtii, de pe-o ramură luă un cărăbuş, un cărăbuş mititel, castaniu, cu aripile fragede, cu ochişorii ca două neghiniţi. Cărăbuş de primăvară. Când l-a luat vârtejul pe sus, şi-a strâns şi el picioruşele şi a văzut că poate zbura şi fără să dea din aripi.

Vârtejul şi-a făcut gustul, şi-n mijlocul unui drum de ţară, lângă o curte, s-a înţepenit o clipă ca un sfredel, apoi s-a topit deodată, lăsând tot ce luase, baltă, la pământ. Iar cărăbuşul căzu pe-o bucăţică de hârtie albă şi rămase acolo, ameţit. Când s-a trezit, privi împrejur: un drum prăfuit. Şi din capătul drumului, ţanţoş, cu pieptul în platoşă, cu pintenii arcuiţi, venea un cocoş. „Ia! scap de unul şi dau peste altul, îşi zise cărăbuşul; ăsta mă-nghite!" Cucoşul s-a apropiat, s-a uitat cu un ochi la cărăbuş şi a trecut mândru înainte.

„Am scăpat!" gândi cu bucurie cărăbuşul, şi se întoarse să privească după cucoş. Atunci încremeni de spaimă. Din celălalt capăt al drumului sosea un curcan. Cărăbuşul se făcu mai mic decât era, ţinându-şi sufletul: „Acuma chiar c-am păţit-o!" Când ajunse curcanul în dreptul cucoşului, se înroti, îşi roşi mărgelele şi îşi dădu capul pe spate; iar cucoşul scoase pieptul şi mai în afară, se înălţă în picioare şi forfecă aripile de câteva ori în pământ: îşi dădeau bineţe. Cucoşul s-a dus, curcanul se feri parcă să nu calce cărăbuşul când îl ajunse, şi acesta, bietul, răsuflă: „Bine c-am avut noroc!"

Dar, deodată, de după gard, sări, mare, cu coada rotundă cât soarele la răsărit, un păun. Paserea se legănă o clipă, apoi îşi strânse coada şi zbură în drum. „De ăsta nu mai scap!" crezu cărăbuşul. Păunul s-a apropiat, l-a răsturnat cu ciocul pe spate, apoi iar l-a întors cum îl găsise şi, lăsându-l, îşi văzu de drum.

Cărăbuşului nu-i venea să-şi creadă ochilor că mai e în viaţă. Dar uite: colo e drumul, sub el hârtia, pe dreapta gardul – trăieşte. Ia să zboare acuma, cât putea mai repede, de-acolo, pe vreo creangă de copac. Să-şi încerce aripile. Şi le desfăcu. În clipa aceea un pui de sturz, mai mărişor ceva decât o nucă, zbură spre el. „Ei! de aşa paseri mici, mai de seama mea, mi-i drag şi mie", gândi cărăbuşul, pregătindu-se chiar să dea sturzului „ziua bună". Dar sturzul se lăsă lângă bucăţica de hârtie, deschise pliscul, apucă cu lăcomie cărăbuşul şi: hap! hap! mai să se înece, îl înghiţi.

*(Emil Gârleanu, **Sărăcuțul!...**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menționează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *ameţit, ţanţoş, spaimă.* — **6 puncte**
2. Motivează folosirea cratimei în secvența *Bine c-am avut noroc!* — **6 puncte**
3. Transcrie din text trei comparații. — **6 puncte**
4. Menţionează două trăsături care să justifice faptul că textul citat aparţine genului epic. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Ei! De aşa păsări mici, mai de seama mea, mi-i drag şi mie.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţiile sau despre mesajul fragmentului citat. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi o opinie despre mesajul textului dat; — **4 puncte**
- să susții opinia prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Cărăbușii sunt răspândiți în aproape toată Europa. Pot fi găsiți pe diverse specii de foioase, precum arțar, stejar, fag, mesteacăn, scoruș, plop, nuc, castan, pomi fructiferi, precum și pe conifere, cum este zada și duglas verde. Pe lângă acestea, cărăbușii mai atacă și diferite ierburi, castraveți, sfeclă și salate.

Cărăbușii adulți se hrănesc cu frunzele copacilor-gazdă. În cazul unei invazii în masă, copacul poate fi desfrunzit complet. În general, frunzele mâncate ale plantelor sunt înlocuite de altele noi, în luna iunie. Dar faptul că larvele de cărăbuș se hrănesc cu rădăcinile plantelor poate fi atât de nociv, încât plantele devin foarte slăbite, iar la o furtună mai puternică pot fi smulse din rădăcini.

Acesta are o lungime de 20-30 mm; capul, platoșa gâtului și partea posterioară a corpului, precum și partea inferioară sunt de culoare neagră; aripile (elitrele) sunt maro și prezintă niște ridicături longitudinale, bine formate; pe cap este inserată o pereche de antene îndoite, care la masculi prezintă la capăt 7 franjuri lungi, ca niște frunzulițe; antenele femelelor prezintă numai 6 franjuri asemănătoare, dar ceva mai scurte; larvele ajung până la 65 mm lungime; sunt albicios-galbene și rotunjite în zona abdominală (forma specifică larvelor de cărăbuș); ele au 3 perechi de picioare ce pornesc din zona toracică, iar capul lor este maroniu și clar delimitat de restul corpului.

***(Cărăbușul*, www.toateanimalele.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele date:

1. Formulează câte două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- speciile de foioase pe care pot fi găsiți cărăbușii;
- cu ce se hrănesc cărăbușii adulți. **4 puncte**

2. Precizează dimensiunile cărăbușului. **4 puncte**

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Pe lângă acestea, cărăbușii mai atacă și diferite ierburi, castraveți, sfeclă și salate.* **4 puncte**

4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Cărăbușii adulți se hrănesc cu frunzele copacilor-gazdă.* **4 puncte**

5. Identifică propoziția subordonată din fragmentul următor și precizează-i felul: *ele au 3 perechi de picioare ce pornesc din zona toracică.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată subiectivă care să aibă ca termen regent o expresie verbală impersonală. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să descrii o zi din perspectiva unui cărăbuș. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să folosești persoana I în descrierea ta; **4 puncte**
- să realizezi o situație posibilă de petrecere a zilei, în calitate de cărăbuș; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 72

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Dragă mi-i frunza, iarba,
Că-mi ascultă inima
Și se-ngână cu dânsa
Ca doru cu dragostea;
Dragă mi-i iarba și frunza,
Că-mi alin doru cu dânsa.
Lumea-mi place și mi-i dragă,
Cât i-a fi iarbă și frunză
Nu mi-a fi urât într-însa.
Iarbă calc și-n frunză cânt,
Și mai uit de cel urât
Și-s mai tânăr de cum sunt.
Ardă-te focu', pământ,
Ți-ai ales frumos veșmânt (...)

(*Folclor,* ***Dragă mi-i frunza, iarba*** - fragment)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Rescrie din text două cuvinte care fac parte din câmpul lexical al naturii. **6 puncte**
2. Explică rolul cratimei în structura *Dragă mi-i.* **6 puncte**
3. Precizează tipul de rimă și măsura primelor trei versuri. **6 puncte**
4. Transcrie două mărci lexico-gramaticale ale prezenței eului liric în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Iarbă calc și-n frunză cânt, / Și mai uit de cel urât.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența textului dat la specia literară doină. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să numești patru trăsături ale doinei; **4 puncte**
– să ilustrezi două trăsături ale doinei, valorificând textul dat; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Dragobetele tradițional se sărbătorește pe 24 februarie. Marcel Lutic a observat că acestea se află „în preajma zilelor Babei Dochia și a echinocțiului de primăvară. Mai ales în sudul României, există o perioadă întreagă, la îngemănarea lunilor februarie cu martie sau, cel mai adesea, în martie care sta sub semnul Dragobetelui".

În majoritatea locurilor, data celebrării este 24 februarie, iar Nicolae Constantinescu a declarat că a descoperit un document în care Bogdan Petriceicu Hasdeu confirma 1 martie ca ziua în care se sărbătorea Dragobetele. Îmbrăcați de sărbătoare, fetele și flăcăii se întâlneau în fața bisericii și plecau să caute prin păduri și lunci, flori de primăvară. Dacă se găseau și fragi înfloriți, aceștia erau adunați în buchete și se puneau ulterior în lăutoarea fetelor, timp în care se rosteau cuvintele: „Floride fragă / Din luna lui Faur / La toată lumea sa fiu dragă / Urâciunile să le desparți".*

Pe dealurile din sat se aprindeau focuri, iar în jurul lor stăteau și vorbeau fetele și băieții. La ora prânzului, fetele se întorceau în sat alergând, obicei numit zburătorit, urmărite de câte un băiat căruia îi căzuse dragă. Dacă băiatul era iute de picior și o ajungea, iar fata îl plăcea, îl săruta în văzul tuturor. De aici provine expresia Dragobetele sărută fetele! Sărutul acesta semnifica logodna celor doi pentru un an, sau chiar pentru mai mult, Dragobetele fiind un prilej pentru a afișa dragostea în fața comunității.

***(Dragobetele,* https://ro.wikipedia.org)**

lăutoare (reg.) - lăut, lăutură; apă (fiartă cu leșie pentru spălat pe cap)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
- când se sărbătorește Dragobetele;
- unde se întâlneau fetele și flăcăii. **4 puncte**

2. Precizează de unde provine expresia *Dragobetele sărută fetele!* **4 puncte**

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Dragobetele <u>tradițional</u> <u>se sărbătorește</u> pe <u>24</u> <u>februarie</u>.* **4 puncte**

4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Pe dealurile</u> din sat se aprindeau focuri, iar <u>în jurul lor</u> stăteau și vorbeau fetele și băieții.* **4 puncte**

5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *În majoritatea locurilor, data celebrării este 24 februarie, iar Nicolae Constantinescu a declarat că a descoperit un document în care Bogdan Petriceicu Hasdeu confirma 1 martie ca ziua în care se sărbătorea Dragobetele.* **4 puncte**

6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată concesivă introdusă prin locuțiunea conjuncțională *cu toate că*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere narativă de 80-150 de cuvinte în care să prezinți o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în vacanță. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți întâmplarea și succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
- să precizezi două elemente ale cadrului spațio-temporal; **4 puncte**
- să ai o structură adecvată cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 73

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Puiu îi fusese toată nădejdea, mai ales de când anii se înmulțiseră pe umerii lui. El era singurul vlăstar al familiei Faranga și printr-însul familia aceasta, de obârșie străveche boierească, trebuia să se perpetueze. Cu nimica nu se mândrea mai mult bătrânul decât cu neamul său. Își urmărea ascendența până la Vlad-Țepeș. (...) S-a însurat pe la treizeci de ani după ce a gustat toate plăcerile vieții ușoare, obligatorie pentru oamenii bogați și fără ocupație. Olga Dobrescu, ființă gingașă, a fost o soție ideală: bună, frumoasă, indulgentă, cu avere. Închidea ochii la numeroasele escapade pe care Poly le-a continuat și dupa căsătorie. În al patrulea an a venit pe lume Puiu, iar după alți patru, Olga s-a stins. De-abia când a pierdut-o pe ea, a dobândit dragostea cea mare pentru copil și a înțeles însemnătatea lui pentru viitorul familiei. Tot atunci a pus cruce și vieții ușoare, intrând în politică, spre a avea o meserie. Cu avere și nume a făcut repede carieră. Urmase odinioară niște vagi cursuri de drept dar, firește, fără a practica vreodată avocatura. Diploma îi oferea acum posibilitatea să se considere și să fie considerat jurist. I se descoperi de către prieteni și ziariști binevoitori, chiar oarecare talent oratoric și astfel toată lumea aplaudă când, printr-o împrejurare fericită, i se încredință portofoliul justiției. Deveni omul serios și grav care a rămas până azi. Purta, de când se însurase, ca un trofeu, o barbă superbă. Ea i-a câștigat odinioară celebritatea bulevardieră bucureșteană: cea mai frumoasă și mai îngrijită barbă din România. Tot ea îi imprumuta acuma bună parte din prestigiul necesar unui om politic cu răspundere. Pentru că subt ministeriatul său de câteva luni s-a votat o lege bună, s-a ales cu stima cercurilor judecătorești și epitetul măgulitor „omul justiției". Nici nu se mai putea închipui să se facă ceva în domeniul dreptății fără a se cere părerea lui autorizată, fie la putere, fie în opoziție.

*(Liviu Rebreanu, **Ciuleandra**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menționează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *nădejdea, gingașă, a dobândit.* **6 puncte**
2. Motivează folosirea virgulelor în secvența: *bună, frumoasă, indulgentă, cu avere.* **6 puncte**
3. Precizează modul predominant de expunere prezent în text. **6 puncte**
4. Identifică o modalitate de caracterizare a personajului și exemplifică cu o secvență semnificativă din text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Puiu îi fusese toată nădejdea, mai ales de când anii se înmulțiseră pe umerii lui. El era singurul vlăstar al familiei Faranga și printr-însul familia aceasta, de obârșie străveche boierească, trebuia să se perpetueze.* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să argumentezi că textul citat aparține genului epic. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să precizezi patru trăsături ale genului epic; **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului epic, valorificând textul dat; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

*Originile instituției Ombudsman**

Instituţia Ombudsmanului a fost înființată în Suedia, în anul 1809, de către Parlament care a introdus în noua Constituţie Biroul Ombudsmanului Parlamentar, ca instrument care să poată permite Parlamentului să exercite un anumit control asupra exerciţiului puterii de către executiv, prin monitorizarea modului în care autorităţile publice respectă legile.

Dar această idee nu era nouă în 1809. Monarhul absolut Karl al XII-lea a creat în anul 1713 Biroul Ombudsmanului Suprem al Majestăţii Sale. În perioada respectivă, Karl al XII-lea era în Turcia (într-o zonă aflată pe teritoriul Basarabiei de astăzi) de aproape 13 ani, iar în absenţa sa administraţia a devenit neglijentă. Ca urmare, el a reglementat Ombudsmanul Suprem ca fiind reprezentantul său suprem în Suedia.

(Avocatul Poporului - instituţie de tip ombudsman, www.avp.ro)

ombudsman - 1. Specialist care asigură asistență (juridică, economică) unei instituții, unei societăți etc. (pentru rezolvarea unor litigii). 2. Spec. Instituția Avocatului Poporului în Uniunea Europeană. ♦ Persoană care conduce această instituție

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   - anul în care a fost înființată Instituţia Ombudsmanului;
   - numele monarhului care a creat Biroul Ombudsmanului Suprem al Majestăţii Sale.

   4 puncte
2. Precizează titlul și site-ul de unde a fost preluat articolul. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *ca instrument care să poată permite Parlamentului să exercite un anumit control asupra exerciţiului puterii de către executiv.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Ca urmare, el a reglementat Ombudsmanul Suprem ca fiind reprezentantul său suprem în Suedia.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Instituţia Ombudsmanului a fost înființată în Suedia, în anul 1809, de către Parlament care a introdus în noua Constituţie Biroul Ombudsmanului Parlamentar.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată predicativă introdusă prin conjuncția *că*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să argumentezi că textul citat este nonliterar. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să identifici două trăsături ale textului nonliterar; **4 puncte**
- să ilustrezi trăsăturile cu exemple potrivite din text; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecţi precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 74

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Ultima oră de filosofie, înainte de vacanța Paștilor și prima oră de curs. De zi ca să spună rugăciunea, Zănescu Ștefan. Rugăciunea de dimineață era Împărate ceresc, iar cea de la prânz, Cuvine-se cu adevărat.

Când intră profesorul, ne ridicăm în picioare într-o liniște impresionantă, ca-n biserică.

Și, în tăcerea mormântală, care stăpânea clasa în acele clipe, glasul lui Zănescu se aude limpede și rar:

– Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, care pretutindenea ești și pe toate le împlinești etc.

Dar, după amin, nu se oprește, ca să se-nchine împreună cu noi, ci continuă imperturbabil:

Cuvine-se cu adevărat să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu...etc. Și nu se oprește nici acum, căci spune mai departe Tatăl nostru și, când credeam că în sfârșit s-a hotărât să încheie seria rugăciunilor, auzim deodată o izbucnire:

– Crez într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul...

Și la Crez, noi nu știm ce să mai credem și cu noi profesorul: a înnebunit subit bietul Zănescu sau ce s-a întâmplat. (...)

Profesorul intrigat la culme de așa pomelnic de rugăciuni, vine în fața lui Zănescu și se uită în gura lui mirat, ca la o minune. (...) Urmează un scandal formidabil. Profesorul tună iritat la culme.

– Ă,ă,ă! Ce înseamnă porcăria asta? Ce rost are să spui toate rugăciunile? Ce, suntem la religie? Te rog să-mi explici imediat de ce ai spus toate rugăciunile la rând. Imediat!

De ce? De banc,...dar cum o să răspundă Zănescu așa ceva.

*(Grigore Băjenaru, **Cișmigiu & comp**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele subliniate în text: *clipe, s-a hotărât, formidabil.* — **6 puncte**
2. Precizează rolul cratimei în secvența: *să-mi explici.* — **6 puncte**
3. Notează, din text, un reper spațial și un reper temporal. — **6 puncte**
4. Identifică două moduri de expunere prezente în text. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația structurii: *Te rog să-mi explici imediat de ce ai spus toate rugăciunile la rând. Imediat! De ce? De banc,...dar cum o să răspundă Zănescu așa ceva.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să realizezi rezumatul textului dat. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să desprinzi ideile principale ale textului; — **4 puncte**
- să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea cu privire la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Oradea este orașul românesc cu cei mai glumeți locuitori, fiind urmat de Timișoara, Craiova, Brașov, București, Sibiu și Iași, se arată într-un sondaj realizat, în luna februarie, de revista Reader's Digest, informează un comunicat remis MEDIAFAX.

Pentru a afla care este „capitala comediei", reporterii Reader's Digest i-au provocat, în luna februarie, pe locuitorii celor șapte orașe din țară să spună câte un banc, fiind acordat câte un punct pentru fiecare persoană care a acceptat provocarea, scorul maxim pentru un oraș putând fi de 30 de puncte.

Conform clasamentului, punctajul maxim a fost obținut de Oradea, orașul fiind urmat în clasament de Timișoara (17), Craiova (10), Brașov (10), București (9), Sibiu (8) și Iași (6).

Astfel, sondajul a arătat că există deosebiri pe regiuni geografice în abordarea umorului. Spre exemplu, la Oradea, cei mai mulți trecători au acceptat provocarea reporterilor revistei, în timp ce la Iași, cei abordați au fost destul de rezervați. De asemenea, majoritatea celor dispuși să spună glume au fost persoane în vârstă, majoritatea din vestul țării.

***(Oradea - orașul cu cei mai glumeți locuitori din România*, www.mediafax.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – al doilea oraș cu cei mai glumeți locuitori;
   – în ce a constat proba celor de la Reader's Digest. **4 puncte**
2. Precizează titlul articolului. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *De asemenea, majoritatea <u>celor</u> <u>dispuși</u> să spună glume au fost persoane în vârstă, <u>majoritatea</u> <u>din</u> vestul țării.* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *<u>Pentru a afla</u> care este „capitala comediei", reporterii Reader's Digest i-au provocat, în luna februarie, pe locuitorii celor șapte orașe <u>din țară</u> să spună câte un banc.* **4 puncte**
5. Transcrie o propoziție subordonată din fraza următoare și precizează-i felul: *Pentru a afla care este „capitala comediei", reporterii Reader's Digest i-au provocat, în luna februarie, pe locuitorii celor șapte orașe din țară să spună câte un banc.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de mod introdusă prin adverbul *oricum*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să relatezi o întâmplare din viața ta de elev. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți o întâmplare reprezentativă din viața ta de elev; **4 puncte**
– să narezi evenimentele în succesiunea lor logică; **4 puncte**
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate; **4 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 75

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Nu sfârşise gândul şi furtuna îi aduse la ureche un nechezat de cal, un ropot de copite şi un ţipăt de femeie. Cât ce sări din ocniţă şi un roib i se poticni înainte, iar din şeaua lui se sprijini în braţe-i o copilă spăimântată:*

– Săi, bădiţă, că m-a luat la goană o ursoaică!

Într-adevăr, namila venea prăpăstioasă, întărâtată şi de rană, şi de larma crescândă a unui corn şi a unor câini de vânătoare. Stoicea făcu vânt copilei în scorbură, aşteptă dihania până se apropie bine şi-o trăsni de-i risipi creierii…

– Să trăieşti, bădiţă! şi să ştii că sunt fata boierului Rovin; n-o să-ţi fie voinicia pe degeaba. Mă cheamă Tecla. Am ieşit cu tata, cu fraţii mei şi cu vătafii noştri mai mult într-o plimbare decât la vânătoare. Ne-a împrăştiat furtuna tocmai când dădusem peste ursoaică; şi, cum s-a nimerit, că eu m-am răzleţit încoace cu ursoaica în spinare. Dar iată că vin ai noştri.

Călăreţii se vedeau sărind de prin tufari şi încârduindu-se pe lungul văii; iar dinii, sosiţi mai înainte, chelălăiau împrejurul dihaniei moarte, se gudurau împrejurul domniţei şi se întorceau cu ştafete de bucurie.

(Gala Galaction, ***Moartea lui Călifar****)*

ocniță - adâncitură într-o sobă de zid, în cuptorul sau în pereții caselor țărănești, în care se păstrează diferite obiecte; firidă, nișă. ♦ Firidă mică făcută ca element decorativ în partea exterioară a zidului unei clădiri. 3. Groapă adâncă; hrubă.

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează antonimele cuvintelor subliniate în text: *spăimântată, a împrăștiat.* **6 puncte**
2. Explică folosirea virgulelor în secvența: *– Săi, bădiţă, că m-a luat la goană o ursoaică!* **6 puncte**
3. Selectează, din text, două imagini artistice diferite. **6 puncte**
4. Precizează două moduri de expunere prezente în text. **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: *Într-adevăr, namila venea prăpăstioasă, întărâtată şi de rană, şi de larma crescândă a unui corn şi a unor câini de vânătoare. Stoicea făcu vânt copilei în scorbură, aşteptă dihania până se apropie bineşi-o trăsni de-i risipi creierii…* **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să realizezi rezumatul textului dat. **12 puncte**

În compunerea ta trebuie:

– să formulezi ideile principale ale textului; **4 puncte**
– să prezinți succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Ursul panda este cunoscut și sub denumirea de ursul de bambus, datorită regimului său alimentar exclusivist, fiind foarte sensibil la schimbările de habitat.

Urșii panda ocupau cândva o mare parte din China, precum și nordul Birmaniei și Vietnamului. Dar schimbările climatice și, în primul rând, creșterea populației umane i-a alungat din aceste regiuni. În prezent, ultimii urși de bambus trăiesc în șase zone din sud-vestul Chinei. Unele părți din aceste regiuni muntoase, izolate una de cealaltă, sunt rezervații naturale, dar aproape jumătate din populația de panda trăiește în afara zonelor protejate. Deși munții cu un climat blând, subtropical, sunt habitatul lor preferat, panda mai trăiesc și în regiuni foarte înalte, ajungând până la 4000 de metri altitudine.

Urșii panda au fața rotundă, cu blana albă, specifică, urechi negre și semne negre în jurul ochilor. De asemenea, membrele și umerii sunt de culoare neagră. Femelele cântăresc în jur de 80 de kg, iar masculii ating o greutate de 85-125 kg și o înălțime de 180 cm.

Panda uriași mănâncă aproape exclusiv frunze și muguri de bambus. Pentru a se sătura cu această hrană care este slabă în nutrienți, au nevoie de 30 kilograme pe zi.

***(Ursul panda,* www.zooland.ro)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din text:
   – denumirea sub care mai este cunoscut ursul panda;
   – teritoriile pe care le ocupau, cândva, urșii panda. **4 puncte**
2. Precizează care este înfățișarea urșilor panda. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Pentru a se sătura cu <u>această</u> hrană slabă în nutrienți, <u>au nevoie</u> de <u>30</u> <u>kilograme</u> pe zi.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Panda uriași mănâncă aproape exclusiv <u>frunze</u> și muguri <u>de bambus</u>.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *Deși munții cu un climat blând, subtropical, sunt habitatul lor preferat, panda mai trăiesc și în regiuni foarte înalte.* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de timp, introdusă prin locuțiunea conjunctivală *înainte să.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte, în care să relatezi o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută cu un animal de companie. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi cum ti-ai petrecut timpul cu animalul de companie; **4 puncte**
– să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 76

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

În sticlă nu-i, în ceasul cu nisip
Ce curge lin şi sec aceeaşi oră.
Nu-i în apus şi nici în auroră,
Şi urma-i pe pământ nu are chip.

Dar îl aud târziu, la foc de sobă,
Cum pasu-i apăsat îşi face drum
Venind din ţara umbrelor şi cum
În inimă îmi bate ca-ntr-o tobă.

Recheamă tot ce-a fost şi o să fie;
Toţi anii mei cu clipa lor învie
Dintotdeauna, fără ieri şi azi.

Simt mâna-i cum m-atinge ca o moarte,
Şi în oglindă stă un alt obraz,
Îngălbenind ca fila dintr-o carte.

*(Ion Pillat, **Timpul**)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează antonimele cuvintelor subliniate în text: *lin, târziu, învie*. — **6 puncte**
2. Precizează rolul cratimei în secvența: *În sticlă nu-i.* — **6 puncte**
3. Transcrie două mărci lexico-gramaticale prin care se evidenţiază prezenţa eului liric în textul dat. — **6 puncte**
4. Identifică în text un epitet, o comparație și o metaforă. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Şi în oglindă stă un alt obraz ,/ Îngălbenind ca fila dintr-o carte.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere, de 150-250 de cuvinte, în care să îţi exprimi opinia în legătură cu semnificaţiile titlului poeziei date. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre semnificația titlului; — **4 puncte**
– să susții opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinţei formulate; — **2 puncte**
– să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Timpul este unul din conceptele fundamentale ale fizicii și filosofiei. Este o măsură a duratei evenimentelor și are diferite înțelesuri în funcție de contextul în care este definit. În fizică, timpul este o dimensiune a naturii și poate fi văzută ca o măsură a schimbării. În accepția fizicii clasice, timpul este un continuu. Fizica modernă (mai precis, teoria mecanicii cuantice) disputā însă această calitate, sugerând că ar exista doar continuu spațiu-timp. În filosofie, timpul este definit ca un flux neîntrerupt, ireversibil, care nu poate curge decât într-o singură direcție. Este deci un continuu în care evenimentele se succed de la trecut, prin prezent spre viitor și în cadrul căruia se desfășoară toate procesele din natură.

Definirea cu exactitate a timpului este o sarcină dificilă, atât în filozofie cât și în știință.

***(Timpul,* ro.wikipedia.org)**

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc textul dat:
   - site-ul de unde a fost preluat articolul;
   - cum este definit timpul în filosofie. **4 puncte**
2. Precizează cum este văzută definirea timpului, atât în filosofie, cât și în fizică. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Este o măsură a duratei evenimentelor și are diferite înțelesuri în funcție de contextul în care este definit.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *În filosofie, timpul este definit ca un flux neîntrerupt, ireversibil, care nu poate curge decât într-o singură direcție.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare şi precizează-i felul: *În filosofie, timpul este definit ca un flux neîntrerupt, ireversibil, care nu poate curge decât într-o singură direcție.* **4 puncte**
6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată circumstanțială de timp introdusă prin adverbul *cât*, având ca termen regent verbul *a sta.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să prezinți cum îți petreci timpul liber. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți două modalități de petrecere a timpului liber; **4 puncte**
- să precizezi de cât timp liber dispui, de obicei; **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; **2 puncte**
- să respecți precizarea referitoare la numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 77

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Scena V

ȘTEFAN și MARIA.

DOAMNA MARIA: *Stăpânul meu, toamna a sosit, soarele apune trist și, în urma lui, o baltă de sânge. Vremea o să se strice... Ploi subțiri care pătrund... frig... viscol... Rămâi, sfântul meu stăpân...*

ȘTEFAN (trăgându-se pe un jeț): *Te rogi ca un copil... întâiași dată...*

DOAMNA MARIA: *Întâiași dată...* (Îi ia mâinile amândouă.) *Ah! Moldovo, căci nu ți-e milă...*

ȘTEFAN: *Milă?*

DOAMNA MARIA: *De mine...*

ȘTEFAN: *De tine și de Moldova. De una fără alta, nu... nu-mi stă-n putință. Domnul care desparte ce e al lui de ce e al țării...*

DOAMNA MARIA: *Dar nu vezi măria-ta...*

ȘTEFAN: *Că sunt bătrân...*

DOAMNA MARIA: *Nu...*

ȘTEFAN: *Că sunt bolnav...*

DOAMNA MARIA: *Nu... nu... adică...*

ȘTEFAN: *Adică, da...*

DOAMNA MARIA: *Abia te văzui mai bine...*

ȘTEFAN: *Mario, Mario, ce bolnav? Ce picior? Uită-te la mine... Așa privește un om bolnav? Și nu merg bine?* (Face câțiva pași, apăsând ceva mai adânc pe piciorul drept.) *Ieri nu-mi zâmbișI când încălecai pe Voitiș?*

DOAMNA MARIA: *Da... Păreai un arhanghel!*

ȘTEFAN: *Ei...*

DOAMNA MARIA: *Rămâi, stăpâne! Îngrijești de Moldova îngrijind de sănătatea ta...*

(Barbu Ștefănescu Delavrancea, ***Apus de soare****)*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează antonimele cuvintelor subliniate în text: *apune, trist, rămâi.* — **6 puncte**
2. Precizează rolul virgulei în secvența: *Mario, Mario, ce bolnav?* — **6 puncte**
3. Numește modul predominant de expunere. — **6 puncte**
4. Menționează rolul notațiilor dintre paranteze. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: DOAMNA MARIA: *Rămâi, stăpâne! Îngrijești de Moldova îngrijind de sănătatea ta...* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi că fragmentul din opera *Apus de soare* de Barbu Ștefănescu Delavrancea aparține genului dramatic. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinți patru trăsături ale genului dramatic; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului dramatic, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Regele Carol I și Regele Ferdinand I, doi dintre conducătorii exponențiali ai României moderne, s-au născut și au crescut în Sigmaringen, din sudul Germaniei, în regiunea Baden-Württemberg. Castelul în care au copilărit și și-au petrecut tinerețile cei doi este unul dintre obiectivele turistice ale regiunii.

Pe una dintre laturi, castelul se înalță pe o stâncă mărginită de Dunăre. (...) Castelul copilăriei lui Carol I, din Baden-Württemberg, poate fi vizitat astăzi, contra cost, el aparținând în continuare familiei Hohenzollern-Sigmaringen, care își are reședința de iarnă acolo. Astăzi, capul familiei Hohenzollern este prințul Karl Friedrich.

Vizitele se organizează pe grupuri de minimum 15 persoane, iar costul unui tur este de 8 euro. Conform site-ului oficial al castelului, ghizii folosesc anecdote și povești ca să explice viața de la castel și istoria dinastiei.

(Ștefan Both, ***Castelul din Germania unde a copilărit Regele Carol I,*** în ziarul ***Adevărul)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul și autorul articolului;
   – prețul unui tur al castelului în care a copilărit Carol I. **4 puncte**
2. Precizează numele celor doi suverani ai României despre care se vorbește în text. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Vizitele <u>se organizează</u> pe grupuri de <u>minimum</u> <u>15</u> persoane, iar <u>costul</u> unui tur este de 8 euro.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Pe una dintre laturi, <u>castelul</u> se înalță pe o stâncă mărginită <u>de Dunăre.</u>* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *Conform site-ului oficial al castelului, ghizii folosesc anecdote și povești ca să explice viața de la castel și istoria dinastiei.* **4 puncte**
6. Construiește o frază în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de mod introdusă prin locuțiunea conjuncțională *ca și cum.* **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută în timpul unei vizite la un castel. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 78

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Actul I, Scena II
ACEEAȘI fără SPIRACHE
DACIA (a terminat. Se întoarce pe scaun și privește în cărți.) *Despre ce-ai dat mamă?* (Decebal trece pe canapea lângă Chiriachița. Miza vine și ea în spatele lui decebal. Stau, roi, deasupra cărților, gena robotește la bufet)
CHIRIACHIȚA *Despre cumnată-tău, Tache... În legătură cu drumul lui pe apă... Ne așteaptă o veste, pe drum de seară, cu dar de bani în casă și bucurie mare, de la drumul ăsta...* (privind cărțile cu afecțiune) *Ce e cu Tache, nu-i a bună!*
DECEBAL *Când o muri unchiul Tache, eu îmi cumpăr, din moștenirea mea, o bicicletă cu frână pe patru roți.*
TRAIAN *Și eu mă las de foot-ball și m-apuc de ceva serios: de curse de cai...*
CHIRIACHIȚA *Te faci birjar?*
TRAIAN *Nu! Îmi cumpăr o herghelie de cai pur-sânge.*
DACIA (pe gânduri) *Voi glumiți, dar eu mă gândesc serios... Ce-o să ne facem când ne-om pomeni, dintr-o dată, cu atâția bani?*
DECEBAL *Întâi îi numărăm...*
CHIRIACHIȚA *Lui bărbată-tău, îi cumperi o pălărie nouă și isprăvești cu el. Pe urmă vă mutați din cotineața asta. Vă faceți o casă ca lumea.*
MIZA *O vilă.*
TRAIAN *Ca să-ți faci vilă trebuie să-ți faci mai întâi șosea, ca să poți avea vilă la Șosea.*
DACIA *Ce-ar fi de vise rele să ne mutăm la București?* (rămâne cu gândul, aninat de o Cale a Victoriei imaginară)
CHIRIACHIȚA *Sigur. Ca să nu vă cunoască nimenea.. Interesul e să rămâneți aici ca să crape tot târgul de necaz... Să-i stropiți pe toți din mașină.*

(*Tudor Mușatescu*, ***Titanic vals***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Desparte în silabe cuvintele următoare: *moștenirea, herghelie, isprăvești.* — **6 puncte**
2. Precizează rolul cratimei în structura: *cumnată-tău.* — **6 puncte**
3. Numește modul predominant de expunere. — **6 puncte**
4. Precizează rolul notațiilor dintre paranteze. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația secvenței: CHIRIACHIȚĂ *Sigur. Ca să nu vă cunoască nimenea.. Interesul e să rămâneți aici ca să crape tot târgul de necaz... Să-i stropiți pe toți din mașină.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi că fragmentul din opera *Titanic vals* de Tudor Mușatescu aparține genului dramatic. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinți patru trăsături ale genului dramatic; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale genului dramatic, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Cea de-a XVI-a ediție a Festivalului Etnovember aduce la Brașov cavaleri, domnițe, spectacole cu foc, dar și multe evenimente culturale. Festivalul, devenit deja tradiție, se desfășoară în perioada 15-17 noiembrie.

Festivalul începe sâmbătă, 15 noiembrie, la ora 13.00, în aula Universității „Transilvania" unde vor fi vernisate 17 expoziții de grafică, design industrial, arhitectură, mobilier, fotografie, colaje și ceramică. Unul dintre punctele centrale ale expoziției va fi colecția de scaune „Modern classics", unicat în Europa, care poartă semnătura unor designeri de mobilier celebri pe plan mondial și care acoperă întregul secol al XX-lea. Tot sâmbătă, în Aulă, vor avea loc trei concerte (pian, muzică transilvană și chitară clasică) și două lansări de carte, începând cu ora 17.00.

(Simona Suciu, ***Etnovember, un festival de tradiție la Brașov,*** în ziarul ***Adevărul de weekend***)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul și autorul articolului;
   – perioada în care se desfășoară Festivalul Etnovember. **4 puncte**
2. Precizează care este unul dintre punctele centrale ale expoziției. **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Tot sâmbătă, în Aulă, vor avea loc trei concerte...* **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Festivalul, devenit deja tradiție, se desfășoară în perioada 15-17 noiembrie.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *Unul dintre punctele centrale ale expoziției va fi colecția de scaune „Modern classics", unicat în Europa, care poartă semnătura unor designeri de mobilier celebri pe plan mondial...* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată condițională introdusă prin locuțiunea conjuncțională *în caz că.* **4 puncte**

B. Redactează un dialog de 80-150 de cuvinte în care să discuți cu un coleg despre o expoziție la care ați participat. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să precizezi despre ce expoziție este vorba; **4 puncte**
– să prezinți opiniile voastre despre eveniment; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 79

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

SCENA II
ACEIAȘI - CHIRIAC
CHIRIAC (intrând prin fund): *Jupâne, trebuie să facem mandat de arestare pentru Tache pantofarul de la Sf. Lefteri; nu vrea să iasă mâine la ezirciț cu nici un preț.*
JUPÂN DUMITRACHE: *Dar pentru ce nu vrea?*
CHIRIAC: *Zice că-i bolnav. Am trimis gornistul de trei ori la el cu biletul, și l-a primit cu refuz. Zice mă-sa că nu poate umbla, că de-abia s-a sculat după lingoare*.*
IPINGESCU: *Să dea certificat medical.*
CHIRIAC: *M-am dus eu la el chiar în persoană; zic: pe ce bază nu vrei să vii mâine la ezirciț, domnule? zice: sunt bolnav, domnule sergent, zice, de-abia mă țiu pe picioare, nu pot să merg nici pân' la prăvălie, zice; zic: nu cunosc la un așa rezon fără motiv; zice: aduc martori, domnule sergent, că am zăcut o lună de zile, zice, întreabă și pe popa Zăbavă de la Sfântul Lefterie, zice, alaltăieri m-a grijit, m-a spovedit; zic: n-am eu de-a face cu popa Zăbavă, nu-l am pe listă, zic, eu pe dumneata te am pe listă; să te prezanți mâini la companie. Acu, trebuie să-i dăm mandat, pentru ca să-l iau mâine dimineață.*
JUPÂN DUMITRACHE: *Să-i dăm, să-l iei! Ala-i de-al ciocoilor, îl știu eu; cât a umblat dânsul fel și chip să scape de gardă...*
IPINGESCU: *Și eu îl am însemnat pe musiu Tache la catastiful meu; e finul lui Popa Tache.*
JUPÂN DUMITRACHE: *Ei! vezi!*
CHIRIAC: *Lasă-l că nu se sfințește el cu mine, jupâne, îl pocăiesc eu... Ei! după aia pe nea Ghiță Țircădău nu l-a putut găsi gornistul deloc. A fost la el și ieri și astăzi cu biletul; cică n-a dat pe-acasă de trei zile!*
JUPÂN DUMITRACHE: *Pricopsitul de cumnatu-meu, n-aș fi mai avut parte de el! Cine știe în ce cârciumă s-a-nfundat!*

*(I.L. Caragiale, **O noapte furtunoasă**)*

lingoare - (înv. și pop.) febră tifoidă

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează formele literare (acceptate de DOOM 2) ale cuvintelor: *ezirciț, să te prezanți, mâini.* — 6 puncte
2. Precizează rolul apostrofului în structura: *pân' la prăvălie.* — 6 puncte
3. Numește modul predominant de expunere. — 6 puncte
4. Precizează o trăsătură a personajului Chiriac ce reiese din text. — 6 puncte
5. Realizează, în 30-50 de cuvinte, rezumatul fragmentului dat. — 6 puncte

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte în care să argumentezi că fragmentul din opera *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale aparține genului dramatic. — 12 puncte

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți patru trăsături ale genului dramatic; — 4 puncte
– să ilustrezi două trăsături ale genului dramatic, valorificând textul dat; — 4 puncte
– să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — 2 puncte
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — 2 puncte

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Corabia Perla Neagră a existat în realitate, ea fiind un galion care a inspirat groază și teroare în Marea Caraibilor, în secolul al XVIII-lea. Inițial corabie de pirați, vasul a beneficiat întotdeauna de prăzi foarte bune până într-o zi când echipajul a găsit o comoară alcătuită din monede mari, frumoase, pe care ulterior le-a folosit în diverse schimburi comerciale. (...) Se spune că în ziua descoperirii, membrii echipajului au rămas pe timp de zi oameni normali, însă noaptea au devenit strigoi, sub formă de schelete „umblătoare". Se pare că și scenariștilor seriei de filme „Piraţii din Caraibe" le-a plăcut povestea, ei dând viață pe peliculă celebrului vas inspirați fiind de această legendă, care a dat o greutate aparte producției.

(Perla Neagră - galionul piraților, în revista ***Terra Magazin)***

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul și sursa articolului;
   – numele corabiei prezentate în text. **4 puncte**
2. Precizează din ce era alcătuită comoara găsită de echipajul corabiei. **4 puncte**
3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvenţa: *Corabia Perla Neagră a existat în realitate, ea fiind un galion care a inspirat groază și teroare în Marea Caraibilor.* **4 puncte**
4. Precizează funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *și scenariștilor seriei de filme „Piraţii din Caraibe" le-a plăcut povestea.* **4 puncte**
5. Transcrie propoziţia subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *Se spune că în ziua descoperirii, membrii echipajului au rămas pe timp de zi oameni normali...* **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată concesivă introdusă prin locuțiunea conjuncțională *chiar dacă*. **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare imaginară petrecută pe o corabie de piraţi. **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 80

Subiectul I — 42 de puncte

Citește următorul text:

Din Siret și până-n Prut
Murgul apă n-a băut,
Iarbă verde n-a păscut,
De-a păscut în câmp vreodată,
A păscut iarbă uscată
Ș-a băut apă din baltă
Cu glod negru-amestecată.
Țiu, țiu, țiu, murgule, zboară
Pân' la verde dumbrăvioară,
S-ajungem încă cu soare,
La Florica, dulce floare,
Că m-așteaptă cu mâncare
Și cu dulce sărutare.
Țiu, țiu, țiu, murgușul meu,
Fugi în zbor ca dorul meu
Că eu, frate, bine-ți vreu.
Calcă, murgule, lupește
Și te-așterne iepurește,
Că zăresc în bătătură
Mândra mea cu mierea-n gură
Să-mi dea mie flori din sân,
Să-ți dea ție braț de fân.

(***Călărețul*** - folclor)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *uscată, dulce.* — **6 puncte**
2. Precizează rolul apostrofului în structura: *pân' la verde.* — **6 puncte**
3. Identifică în text un epitet și o comparație. — **6 puncte**
4. Transcrie două mărci ale adresării directe. — **6 puncte**
5. Explică, în 30-50 de cuvinte, semnificația versurilor: *Țiu, țiu, țiu, murgule, zboară / Pân' la verde dumbrăvioară, / S-ajungem încă cu soare, / La Florica, dulce floare.* — **6 puncte**

B. Redactează o compunere de 150 – 250 de cuvinte, în care să argumentezi apartenența textului dat la specia literară doină. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:

- să numești patru trăsături ale doinei; — **4 puncte**
- să ilustrezi două trăsături ale doinei, valorificând textul dat; — **4 puncte**
- să ai un conținut adecvat cerinței formulate; — **2 puncte**
- să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea — 36 de puncte

Citește următorul text:

Marți, 28 aprilie, ora 19.00, Librăria Humanitas de la Cișmigiu (Bld. Regina Elisabeta nr.38) va găzdui lansarea romanului „Foamea" de Knut Hamsun, o capodoperă a literaturii universale și unul dintre cele mai importante romane moderniste. La eveniment vor participa scriitorii Simona Sora, Andreea Răsuceanu și Angelo Mitchievici. Întâlnirea va fi moderată de Denisa Comănescu, director general Humanitas Fiction. Actorul Andrei Runcanu va citi un fragment din roman.

„Foamea" este o incursiune captivantă în mintea unui tânăr scriitor căruia înfometarea îi produce o stare de fluctuație permanentă între euforie și disperare. Trăind de pe o zi pe alta, din scrierea unor articole de ziar, acesta experimentează umilința în toate gradele sale, fiind mereu la un pas de nebunie și de colapsul final.

(Lansare de carte la Librăria Humanitas de la Cișmigiu: „Foamea" de Knut Hamsun, www. hotnews.ro)

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează două enunțuri în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:
   – titlul și sursa articolului;
   – numele cărții care va fi lansată la Librăria Humanitas — **4 puncte**
2. Precizează numele fiecărei persoane care va participa la evenimentul de la Librăria Humanitas. — **4 puncte**
3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Întâlnirea va fi moderată de Denisa Comănescu, director general Humanitas Fiction.* — **4 puncte**
4. Precizează funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în secvența: *Actorul Andrei Runcanu va citi un fragment din roman.* — **4 puncte**
5. Transcrie propoziția subordonată din fraza următoare, precizându-i felul: *„Foamea" este o incursiune captivantă în mintea unui tânăr scriitor căruia înfometarea îi produce o stare de fluctuație permanentă între euforie și disperare.* — **4 puncte**
6. Construiește o frază alcătuită din două propoziții în care să existe o propoziție subordonată circumstanțială de scop introdusă prin *ca să.* — **4 puncte**

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte în care să povestești o întâmplare (reală sau imaginară) petrecută la o lansare de carte. — **12 puncte**

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; — **4 puncte**
– să precizezi două elemente ale contextului spațio-temporal; — **4 puncte**
– să ai un conținut adecvat cerinței; — **2 puncte**
– să respecți precizarea privind numărul de cuvinte. — **2 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Test 1

I. A. 1. *altă* – alta; *să puie* – să pună **6 puncte**
2. – *Am măsurat* cu atenție înainte să tai materialul. **6 puncte**
– *L-a măsurat* din cap până-n picioare și apoi i-a adresat întrebarea. **6 puncte**
– Vrei *să te măsori* cu mine în rezolvarea de probleme? **6 puncte**
3. Rima împerecheată, măsura variabilă, 5-6 silabe. **6 puncte**
4. Enumerația - *A doua zi iar, / a treia zi iar, / A patra zi iar*, epitetul – *meșteri mari*. **6 puncte**
5. Utilizarea verbelor la imperfect din versurile citate *„grăbeau", „-ntindeau", „măsurau", „săpau", „lucrau", „ridicau"* plasează acțiunea într-un timp trecut, conturând caracterul narativ al textului, oferind versurilor dinamism. De asemenea, prin utilizarea acestui timp verbal, este evidențiată și ideea că meșterii nu reușeau să finalizeze construcția, prin faptul că imperfectul este un timp verbal care indică o acțiune începută în trecut, dar care se poate prelungi în prezent, o acțiune nefinalizată. **6 puncte**

B. Argumentarea apartenenței la specia literară *baladă populară* **12 puncte**

Balada este specie a genului epic, în versuri, în care se povestesc întâmplări neobișnuite, cu personaje exemplare, care capătă valori simbolice, fiind adesea caracterizate sintetic. De asemenea, balada are o serie de trăsături specifice creațiilor folclorice: caracter anonim, sincretic, oral și colectiv.

O trăsătură a speciei baladă pe care o identific în text este redarea unei întâmplări neobișnuite: nouă meșteri *„mari"*, conduși de Manole, trebuie să zidească o mănăstire *„naltă / Cum n-a mai fost altă"*, dar totul este în zadar. Ceea ce lucrează ziua se strică noaptea *„Dar orice lucra / Noaptea se surpa"*. Manole are un vis în care i se arată soluția la această problemă. Pentru a reuși să construiască mănăstirea, ei trebuie să zidească în temelii prima soție sau soră care va veni să aducă mâncare meșterilor: *„În zid de-a zidi / Ce-ntâi soțioară / Ce-antâi surioară / Care s-a ivi / Mâni în zori de zi / Aducând bucate"*.

O altă trăsătură a speciei, prezentă în text, este caracterul folcloric. Textul are caracter anonim, iar limbajul utilizat este popular, prin folosirea unor cuvinte precum: *„altă", „naltă", „să puie"*. De asemenea, se remarcă elementele de versificație specifice acestei creații: versuri scurte, cu măsură variabilă de 5-7 silabe. Sunt prezente și mijloace de expresivitate, cum ar fi repetiții ale unor cuvinte sau structuri *„zidi", „apoi" „calfe și zidari"*, enumerația *„A doua zi iar, / A treia zi iar, / A patra zi iar"*, dar și epitetul: *„șanțuri largi", „meșteri mari"* care, alături de elementele de prozodie, oferă expresivitate textului.

În urma argumentelor aduse, susținute cu exemple din text, pot afirma că fragmentul citat din *Meșterul Manole*, aparține speciei literare baladă populară.

II. A. 1. Titlul articolului citat este *Galeriile de Artă Populară*. **4 puncte**
Sursa articolului este www.muzeulastra.ro. **4 puncte**
2. În text se vorbește despre Complexul Naţional Muzeal „ASTRA". **4 puncte**
3. *Valorificarea* – substantiv comun; *și* – conjuncție coordonatoare copulativă; *este* – verb copulativ; *ilustrată* – adjectiv provenit din verb la participiu; **4 puncte**
4. *de* Artă – atribut substantival prepozițional, *domenii* – complement direct. **4 puncte**
5. *unde varietatea produselor autentice formează universul satului și al caselor tradiționale din România.* – propoziție subordonată atributivă. **4 puncte**
6. Călătoresc [1] *când îmi doresc.* [2] - propoziţie subordonată circumstanţială de timp. **4 puncte**

B. Întâmplare petrecută într-o vizită la muzeu **12 puncte**

În prima zi de vacanţă doamna profesoară de istorie a organizat o excursie la Muzeul Satului, în Bucureşti. Nu fusesem niciodată şi ardeam de nerăbdare să văd locul despre care auzisem atâtea poveşti frumoase. Şi, cum era o zi importantă, mi-am pus hainele şi încălţămintea preferate, întrucât vedeam această excursie ca pe un mare eveniment.

Şi, într-adevăr, nu am fost dezamăgită. Frumuseţea caselor şi a aleilor muzeului, a amenajării spaţiului verde şi a decorurilor m-au lăsat fără grai. O plimbare prin acest muzeu este ca o călătorie prin toate zonele ţării.

Numai că, atunci când eram abia la jumătatea vizitei, sandalele mele preferate s-au dezlipit. Doamna profesoară mi-a propus să aştept grupul pe o bancă lângă târgul tradiţional organizat în incinta muzeului. Nu pot să exprim în cuvinte dezamăgirea pe care am simţit-o. Dar nimic nu este întâmplător. Una dintre doamnele care veniseră la târg să vândă produse tradiţionale româneşti a auzit discuţia şi mi-a oferit o pereche de opinci lucrate manual de tatăl ei. M-am bucurat foarte

mult, nu numai că urma să continui vizita la muzeu, dar şi pentru faptul că purtam o încălţăminte care avea să-mi amintească toată viaţa de acest moment.

M-am întors acasă şi am privit mult timp opincile primite la minunatul muzeu din inima capitalei.

Testul 2

I. A. 1. *bătrânește, jele.* **6 puncte**
2. Toamna *a desfrunzit* codrul și a alungat păsările migratoare. **6 puncte**
3. Rima este împerecheată și măsura este de 7 silabe. **6 puncte**
4. *Ferice, codrule, de tine!* **6 puncte**
5. Secvenţa ilustrează antiteza dintre codru (natură) şi fiinţa umană. Dacă natura are posibilitatea de refacere, prin ciclicitatea anotimpurilor, pentru fiinţa umană acest lucru este imposibil: *„Altu-n veci nu tinereşte"*. Pentru oameni, trecerea timpului şi, implicit, îmbătrânirea sunt ireversibile. **6 puncte**

B. Demonstrarea apartenenței la specia literară *doină* **12 puncte**

Doina este opera lirică, populară, specifică poporului român, în care sunt exprimate cele mai puternice și cele mai variate sentimente: dragoste, ură, jale, dor. De asemenea, această specie este caracterizată de un lirism puternic.

O primă trăsătură a speciei doină pe care o identific și în poezia dată este aceea că textul este o confesiune lirică prin care se exprimă atitudinea omului muritor în fața Divinității și a destinului. Eul liric își face simțită prezența prin mărcile lexico-gramaticale, verbale și pronominale: *„nu mă bate"*, *„–s"*, *„io"*. De-a lungul textului sunt abordate teme diverse: tinerețea, puterea de a înfrunta dificultățile vieții, bătrânețea, trecerea inexorabilă a timpului, regretul după timpul trecut ce nu poate fi recuperat. Observ folosirea abundentă a mijloacelor de expresivitate. Personificarea ilustrează comunicarea om-natură, elementelor cadrului natural fiindu-le atribuite stări omenești: *„Ferice, codrule, de tine, / Că nu-mbătrânești ca mine"*, *„Toamna tu îngălbenești, / Primăvara înfrunzești"*. Precum codrul, omul îmbătrânește dar, spre deosebire de acesta, la el nu se mai întoarce primăvara vieții: *„Omu dacă bătrânește /Altu-n veci nu-ntinerește"*.

Totodată, textul se remarcă prin lirismul absolut. Opera dată este o doină atât prin limbajul poetic folosit, cât și prin elementele prozodice: rima împerecheată, măsura de 7-8 silabe și ritmul trohaic.

În urma argumentelor aduse, susținute cu exemple din text, pot afirma că textul citat aparține speciei literare doină.

II. A. 1. - Ciprian Porumbescu s-a născut în anul 1853. **4 puncte**
- Mormântul compozitorului se află la Stupca.
2. *„Iar când, fraţilor, m-oi duce / De la voi şi-o fi să mor, / Pe mormânt atunci să-mi puneţi / Mândrul nostru tricolor".* **4 puncte**
3. *astăzi* – adverb de timp; *dorința* - substantiv comun; *împlinită* – adjectiv provenit din verb la participiu; *meu* – adjectiv pronominal posesiv. **4 puncte**
4. *este întemeiat* – predicat nominal, *înaintea ochilor* – complement circumstanțial de loc; **4 puncte**
5. *care (...) avea să fie întruparea eroului romantic.* - propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. Am întârziat [1]*/ din cauză că nu am știut ora de începere a spectacolului.*[2]*/* - propoziție subordonată circumstanțială de cauză. **4 puncte**

B. Opinie despre ideea de a da numele unei localități după o personalitate care s-a născut sau a trăit acolo **12 puncte**

Consider că ideea de a da numele unei localități pornind de la numele unei personalități este o dovadă de respect și de considerație, atât din partea localnicilor, cât și din partea autorităților, față de personalitatea respectivă.

În primul rând, după cum este menționat și în text, satul în care compozitorul Ciprian Porumbescu s-a născut, Stupca, îi poartă astăzi numele. Este o dovadă a aprecierii pe care oamenii au avut-o și o au pentru artist.

În al doilea rând, numirea unei localități după o personalitate o păstrează vie în memoria colectivă. La fel este cazul și cu numele unor străzi.

În concluzie, consider că este important să ne amintim de oamenii de valoare și să-i celebrăm, prin oferirea numelui lor satului sau străzii unde au locuit sau unde s-au născut.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 3

I. A. 1. *chemat, nechemat, chemare* **6 puncte**
2. interjecţia *„Ho...”*, substantiv în vocativ *„Neneacă....”*. **6 puncte**
3. Semnul întrebării marchează o propoziție interogativă. **6 puncte**
4. Notațiile dintre paranteze (didascaliile) oferă informații suplimentare despre gesturile și mimica personajelor, despre decor și punerea în scenă a textului dramatic. **6 puncte**
5. Chiriţa îşi face apariţia călare provocând mare agitație. Îi strigă pe toți ai casei să îi sară în ajutor, iar Monsiu Șarl o ajută să descalece. Guliță o roagă să-l lase și pe el să călărească, dar Chiriţa îl refuză pentru că nu vrea să se rănească. **6 puncte**

B. Demonstrarea apartenenţei la *genul dramatic* **12 puncte**

În genul dramatic sunt incluse operele literare scrise cu scopul de a fi reprezentate pe scenă și caracterizate prin structurarea în acte și scene, prin prezența indicațiilor scenice și prin utilizarea dialogului ca mod de expunere principal.

O primă caracterisctică a genului dramatic pe care o identific în fragmentul dat, este structurarea în acte și scene, textul făcând parte din Scena III.

O altă trăsătură a genului dramatic se referă la utilizarea dialogului ca mod de expunere predominant. Ca în orice creație dramatică, și în textul suport predomină dialogul și este constituit din replicile personajelor:

„GULIȚĂ: *Cine mă cheamă?...neneaca*!
SAFTA: *Ce este?...Ce este*?
ȘARL: *Qui diable?...Ah! madame!...*”

Pe lângă faptul că redă discuțiile dintre personajele textului dramatic, dialogul are rolul de a evidenția trăsături ale actanților prin intermediul limbajului, dar și de a contura conflictul dramatic existent într-un asemenea tip de text literar.

Sunt prezente mărci ale adresării directe: interjecții (*O! Non te chem..., Iaca, ia..., Ei, dacă...*) și substantive în vocativ (*Ei, dacă vroiești numaidecât, monsiu Șarlă?..., Ioane...du calu la grajd...*) care surprind atât umorul personajelor cât și ironia autorului față de acest tip de personaje și mai ales față de ceea ce ele reprezintă.

Textul dramatic este caracterizat de prezența indicațiilor scenice/ a didascaliilor, autorul intervenind în acest fel pentru a oferi informații actorilor cu privire la jocul scenic *„apropiindu-se de Chiriţa”*, *„cochetând”*, *„Duce calul între culisele din dreapta”*

Ca urmare a prezentării argumentelor de mai sus și a susținerii lor cu exemple din text, pot spune că textul suport se încadrează în genul dramatic.

II. A. 1. Numele articolului este *Coco Chanel – mitul care a dărâmat mituri.* **4 puncte**
Anul apariţiei filmelor este 2008. **4 puncte**
2. Filmele se numeau „Coco avant Chanel“, regizat de Anne Fontaine, şi „Coco & Igor“, în regia lui William Friedkin. **4 puncte**
3. *anunță* – verb predicativ; *cel* – articol demonstrativ; *două* – numeral cardinal cu valoare adjectivală; *Anne Fortaine* – substantiv propriu. **4 puncte**
4. *Biografia* – subiect; *istoria* – complement direct **4 puncte**
5. - *astfel s-ar putea „traduce“ pasionanta existenţă a celei* – propoziție principală
- *care va deveni cea mai impresionantă figură feminină din istoria modei* - propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. E bine [1]/ *dacă muncești pentru familia ta* [2]/. - propoziție subordonată subiectivă **4 puncte**

B. Întâmplare petrecută în timpul unei prezentări de modă **12 puncte**

O întâmplare...la modă

Pentru săptămâna „Școala altfel”, doamna dirigintă ne-a propus să pregătim activități care ne reprezintă. Deși la început nu aveam nicio idee despre ce aș putea să fac, m-am gândit că ar fi frumos să organizez o prezentare de modă, dar ...altfel.

Mi-am adunat echipa de fete și, în urma unei ședințe-fulger, am hotărât să facem o prezentare cu haine din hârtie. Pe băieți i-am trimis după materia primă, iar noi fetele ne-am ocupat de partea creativă.

Am ales locul pentru marea prezentare și am promovat-o în toată școala, așa încât în ziua aleasă curtea școlii era plină. Totul se desfășura așa cum am plănuit: fetele erau pregătite pentru prezentare, publicul venise iar eu eram plină de emoții. Doar niște nori negri mă îngrijorau, pentru că pe ei nu îi luasem în calcul și, cu siguranță, nu fuseseră invitați la prezentare. După primele

Scanned with OKEN Scanner

articole prezentate, a început să picure ușor. Ne-am speriat, dar am decis să continuăm prezentarea, doar că picurii s-au transformat în ploaie torențială, iar întreaga mea colecție s-a transformat într-una de hârtie...înmuiată în apă.

Deși, pe moment, ne-am întristat deoarece toată munca noastră fusese în zadar, am sfârșit prin a ne amuza alături de publicul ud până la piele.

Testul 4

I. A. 1. *încărcat* - gol; *sus* - jos; *izbândă* - eșec. **6 puncte**

2. Cratima marchează elidarea vocalei *ă*, pronunțarea cuvintelor în aceeași silabă, păstrarea măsurii versurilor, a ritmului și muzicalității. **6 puncte**

3. Figura de stil predominantă în text este personificarea: *„racul, broasca și o știucă (...) / Trag, întind, dar iau de samă", „Știuca ...nimic nu isprăvea".* **6 puncte**

4. Reper spațial: *De pe mal în iaz s-aducă;* Reper temporal: *Într-o zi s-au apucat.* **6 puncte**

5. În opinia mea, mesajul textului face referire la ideea de a munci în echipă, de a lucra împreună pentru un singur scop. Fiecare dintre personaje trage într-o altă direcție, fiecare în alt fel, fără să reușească astfel să ducă treaba la bun sfârșit, să urnească sacul. La fel și în viață, pentru a exista realizări comune, oamenii trebuie să fie uniți. **6 puncte**

B. Argumentare apartenență la specia literară fabulă **12 puncte**

Fabula este o scurtă povestire alegorică (de obicei în versuri), în care sunt personificate animale, plante, obiecte, fenomene ale naturii și sunt prezentate diferite defecte umane cu scopul de a le îndrepta. În general, fabula se încheie cu o morală.

O primă trăsătură a speciei fabulă pe care o identific în textul dat este prezența unui fir epic: într-o bună zi, un rac, o broască și o știucă încearcă să urnească un sac cu grâu. Deoarece nu există înțelegere și fiecare trage în felul său, aceștia nu reușesc să miște sacul.

O altă trăsătură a fabulei prezentă în text, este că evidențiază defecte general-umane, prin intermediul animalelor personificate. Astfel, racul îl reprezintă pe omul încăpățânat: *„Racul înapoi se da"*, broasca pe omul ce dorește să își depășească condiția, fără a reuși: *„broasca tot în sus sălta"*, iar știuca pe omul insistent: *„Știuca foarte se izbea / Și nimic nu isprăvea".* De asemenea, este prezentă și morala explicită, redată în ultimele patru versuri. Aceasta ne vorbește despre faptul că, la fel ca și în lumea animalelor, și în viața oamenilor, pentru a ne atinge scopurile propuse trebuie să colaborăm și să ne înțelegem: *„Așa-i și la omenire, / Când în obște nu-i unire".* Animalele personificate capătă valori umane și vorbesc, de fapt, despre lumea noastră: *„Nici o treabă nu se face / Cu izbândă și cu pace."*

În urma argumentelor aduse, susținute cu exemple din text, pot spune că textul citat aparține speciei literare fabulă.

II. A. 1. - Titlul articolului este „Personalitatea zodiei Rac", iar site-ul unde a apărut, este www.eastrolog.ro. **4 puncte**

- Nativul Rac este grijuliu și totdeauna gata să dea o mâna de ajutor. **4 puncte**

2. Creativitatea sa îl poate ajuta să se afirme în domeniul artistic. **4 puncte**

3. *din* - prepoziție simplă; *respectă* - verb predicativ; *disciplinei* - substantiv comun, *îi* – pronume personal, formă neaccentuată. **4 puncte**

4. *creativitatea* - subiect; *îl* - complement direct. **4 puncte**

5. *cu toate că nu pretinde* – propoziție subordonată concesivă sau *să aibă ultimul cuvânt* – propoziție subordonată completivă directă. **4 puncte**

6. *„Căminul este <u>important</u>" – important* - nume predicativ. **4 puncte**

Căminul este [1]*/ așa cum se așteptau.* [2]*/* - propoziție subordonată predicativă.

B. Întâmplare petrecută la mare **12 puncte**

La început, când mama mi-a zis că mă trimite vara asta la mare, în tabără, la Costineşti, m-am gândit că mă voi plictisi îngrozitor. În grupul meu erau numai copii mai mici.

Dar a fost de vis. În prima zi l-am cunoscut pe Andrei. Era mai mare ca mine. Trecea în clasa a douăsprezecea, în timp ce eu abia trec într-a noua. Aveam ce învăţa de la el. A venit la mare cu un fel de paraşută pe care o ridica în aer direct de pe plajă. Mi-a explicat că este un kite, adică un fel de zmeu şi că se antrenează pentru ca, într-o bună zi, să facă surf tras de zmeu.

Mi s-a părut foarte tare! Am vrut să învăţ şi eu. Andrei m-a avertizat că atunci când vântul e puternic, zmeul e greu de controlat. Până la urmă m-a lăsat şi pe mine. Ghinion! Paraşuta m-a luat pe sus. Cred că am ajuns la cinci metri înălţime. Toată lumea ţipa. M-am speriat îngrozitor.

Scanned with OKEN Scanner

Însă brusc, puterea vântului a scăzut. Am simţit că mă duc în jos cu repeziciune. Am aterizat în spatele unui tânăr, care stătea lângă un cearşaf şi mi-am lovit glezna.

Când m-am dezmeticit, Andrei era lângă mine şi mi-a zis că, de data asta, am avut noroc. Putea fi mult mai rău.

Având în vedere că zilele următoare am continuat antrenamentele şi acum pot spune că sunt aproape un profesionist. Poate vara viitoare îmi ia şi mie mama un kite.

Testul 5

I. A. 1. Salonaș, coconițe. **6 puncte**
2. Semnului întrebării din: *Tincuța*: Ai fost...? marchează o propoziție interogativă. **6 puncte**
3. Reper spațial: *„în salonul splendid”*, Reper temporal: *„Azi e joi”*. **6 puncte**
4. Narațiunea și dialogul **6 puncte**
5. Prezența unui narator, prezența personajelor, îmbinarea dialogului cu narațiunea. **6 puncte**

B. Argumentare apartenență la specia literară schiță **12 puncte**

Schița este o specie a genului epic în proză, de întindere mică, cu un număr redus de personaje, în care se relatează un singur eveniment semnificativ din viața personajului principal, iar reperele spațio-temporale sunt limitate.

În fragmentul *„Five o'clock”* de Ion Luca Caragiale, momentul semnificativ surprins este vizita pe care naratorul-personaj o face doamnei Piscopesco, în virtutea unor obiceiuri burgheze *„– Azi e joi. Haide... la Madame Piscopesco.”*

O altă caracteristică a schiței, pe care o regăsesc în textul suport, se referă la reperele spațio-temporale limitate. Acțiunea se desfășoară pe durata vizitei, iar spațiul este restrâns *„în salonașul intim”*. Acțiunea simplă, lineară, redată într-un stil concis, reprezintă o altă trăsătură a acestei specii epice identificată și în textul suport. Fiind simplă, acțiunea surprinde doar faptele personajelor și poate fi rezumată astfel: fiind ziua de primire a doamnei Piscopesco, naratorul merge în vizită și este primit de cele două doamne Mândica Piscopesco și sora ei Tincuța Piscopesco, care îi pun întrebări cu privire la subiectele mondene ale momentului.

Ceea ce încadrează fragmentul în specia literară schiță este și numărul redus de personaje care participă efectiv la desfășurarea acțiunii: naratorul, Mândica Piscopesco și sora ei Tincuța Piscopesco.

Ca în orice schiță, și în fragmentul dat personajele sunt caracterizate succint prin intermediul limbajului sau al faptelor. Limbajul celor două surori evidențiază, pe lângă ironia autorului, interesul lor nedisimulat pentru viața celorlalți: *„– Ai văzut pe Mița?...Cu cin'...”* și tehnica subtilă de interogare a acestora.

În concluzie, putem spune că fragmentul „Five o'clock” de Ion Luca Caragiale aparține specie literare schiță, deoarece are trăsăturile definitorii ale acestei specii.

II. A. 1. - Titlul articolului este: *Un ceai, vă rog!,* și site-ul unde a apărut: www.gandul.info **4 puncte**
- Micul dejun tipic englezesc este format din ouă şi bacon, pâine prăjită cu marmeladă, suc de portocale şi, desigur, nelipsitul ceai.
2. Acum este servit la hotel, cafenele sau ceainărie. **4 puncte**
3. *existența* - substantiv comun; *de* - prepoziție simplă; *este* – verb copulativ; *însoțit* -adjectiv provenit din verb la participiu. **4 puncte**
4. *zilnic* - atribut adjectival; *acum* - complement circumstanțial de timp. **4 puncte**
5. *Acum, este mult mai des servit pe post de gustare la hotel, cafenea sau ceainărie* - PP; deși *mulți britanici continuă* – propoziție subordonată concesivă **4 puncte**
6. Ceaiul [1]/ *despre care mi-ai vorbit* [2]/ *mi-a făcut repede foarte bine.* [1]/ - propoziție subordonată atributivă. **4 puncte**

B. Descrierea unui obicei alimentar specific românesc **12 puncte**

În data de 9 martie a fiecărui an, românii sărbătoresc cei 40 de Mucenici, soldați creștini omorâți pentru că au refuzat să-și schimbe credința. Pentru noi, această dată este nu numai zi de sărbătoare, dar și o zi în care mamele, bunicile gătesc un desert care poartă numele acestor martiri: mucenici sau măcinici, în funcție de zonele țării. Tot în funcție de zonă diferă și pregătirea acestora și modul de servire.

În zona din care vin eu, Muntenia, mucenicii se fac din aluat care este modelat în forma cifrei 8 sau semnul infinit, de dimensiunea unei agrafe de birou. Aceste forme se fierb într-o zeamă, în care se pune zahăr, scorțișoară și nucă și, după preferințe, covrigi rupți în bucăți mici. Acest desert se servește cald.

Scanned with OKEN Scanner

Pentru mine este o mare bucurie ziua de 9 martie, pentru că bunica mea face niște mucenici de-mi lasă gura apă numai când mă gândesc.

Testul 6

I.A. 1. *pajiștea* - câmpia; *aer* - atmosferă; *căzute* - scuturate; **6 puncte**
2. Cratima din *și-n urmă* marchează: lipsa vocalei *î*, pronunțarea cuvintelor în aceeași silabă, evitarea hiatului, păstrarea ritmului, a muzicalității și a măsurii versului. **6 puncte**
3. Măsura primelor două versuri este de 17, respectiv 18 silabe. **6 puncte**
4. Imagine vizuală: *Înveșmântați în haine albe;* imagine olfactivă: *dulci arome / împrăștie în aer.* **6 puncte**
5. Titlul, *Balul pomilor*, este alcătuit din două substantive comune și ilustrează, încă de la început, tema textului: prezentarea unei frumoase grădini, în care pomii par a fi personaje ce participă la un bal. Titlul capătă sens și conținut pe parcursul textului prin intermediul unor construcții ca: *înveșmântați în haine albe*, *pas de menuet*, *dănțuitorii ce au rămas numa-n dantele.* **6 puncte**

B. Argumentarea apartenenței la specia literară pastel **12 puncte**

Pastelul este o specie a liricii descriptive în care este prezentată viziunea autorului față de peisajul descris, prin intermediul eului liric și al elementelor de expresivitate artistică.

Fiind o specie lirică, pastelul transmite în mod direct sentimentul de admirație față de frumusețea peisajului de primăvară: *„Cochetării şi graţii albe, şi roze gesturi, dulci arome,…", „Ce e de spumă, sus pe ramuri, se face jos de catifea,"* surprins în momentul trezirii la viață.

Subiectivitatea acestei creații lirice este susținută de prezența eului liric, aflat în ipostaza de eu liric contemplator al peisajului feeric de primăvară. În creația *„Balul pomilor"* de Dimitrie Anghel, eul liric este identificat atât prin mărci lexico-gramaticale specifice, de persoana I singular *„grădina mea"* cât și prin imaginile artistice deosebit de sugestive: *„Pe pajiştea din faţa casei, caişii, zarzării şi prunii,/Înveşmântaţi în haine albe se clatină în faţa lunii", „Ce-aşteaptă de un an de zile minuta asta de noroc."*

O altă trăsătură a pastelului, pe care o regăsim și în textul dat, este utilizarea descrierii de tip tablou ca mod de expunere preponderent, cu ajutorul căreia sunt evidențiate acele detalii ale peisajului care imprimă eului poetic emoții, senzații, sentimente.

Varietatea și profunzimea sentimentelor sunt evidențiate de un limbaj artistic sugestiv dominat de prezența epitetelor: *haine albe, cochetării şi graţii albe, dulci arome, umbrele căzute, parcul legendar.* Imaginea peisajului este întregită de metaforele *danţul acesta ritmic de fantome, dănţuitorii … au rămas numa-n dantele* ce sugerează modul în care eul liric percepe peisajul straniu de primăvară.

Nu în ultimul rând, ceea ce caracterizează pastelul ca specie lirică, este preponderența imaginilor vizuale cu ajutorul cărora poetul realizează o adevărată pictură prin cuvinte: *Înveşmântaţi în haine albe …, Cochetării şi graţii albe, şi roze gesturi…, Ce e de spumă, sus pe ramuri, se face jos de catifea....* Aceste imagini se îmbină armonios cu cele dinamice *se clatină în faţa lunii,/Stând gata parcă să înceapă un pas uşor de menuet, Se cată ram cu ram, se-nclină* și olfactive *dulci arome* pentru a sugera viziunea unică a poetului față de imaginea peisajului descris.

În concluzie, putem spune că textul suport se încadrează în specia literară pastel deoarece surprinde propria viziune despre peisajul descris prin intermediul figurilor de stil.

II. A.
1. – Titlul articolului este *Afacerea care rodește: Cât te costă să-ți faci o livadă?*, iar site-ul, agrointel.ro
- Afacerea cu fructe românești le face cu ochiul investitorilor în agricultură **4 puncte**
2. Dacă vrei să începi o afacere cu pomi fructiferi, cel mai ușor este să cumperi o livadă deja înființată și pe care să o modernizezi și / sau să o întinerești. **4 puncte**
3. *le* – pronume personal, formă neaccentuată; *livadă* – substantiv comun; pe – prepoziție simplă; *mici* – adjectiv propriu-zis. **4 puncte**
4. *pentru amatori* – complement indirect, *pline* – nume predicativ. **4 puncte**
5. *să aflăm de la specialiștii* – propoziție subordonată completivă directă sau *cu care am vorbit* – propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. Știu [1]/ ce vreau de la viață. [2]/ **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Descrierea unei livezi înflorite **12 puncte**

Redescoperind Primăvara

Anul acesta am hotărât să petrec vacanța de primăvară la bunici, deși nu mă bucura deloc să îmi las, chiar și pentru o săptămână, prietenii și calculatorul. Bunicii au fost încântați să mă aibă aproape, dar petreceam împreună doar orele de seară pentru că amândoi erau foarte ocupați.

Plictisită, în una din zile mi-am luat o pătură și m-am ascuns printre copacii din livadă, gândidu-mă la ce distracții am lăsat acasă. Cu ochii închiși, am simțit o mângâiere pe frunte: era doar adierea vântului care răspândea aroma ierbii abia răsărite. Tot ca pe o mângâiere am perceput și lumina soarelui, iar simțurile mele parcă s-au deșteptat.

Am deschis ochii și am urmărit zborul jucăuș al unui fluture, până la ramura înflorită a cireșului pe care eu l-am plantat acum câțiva ani. Deasupra mea, coroana mărului bătrân era ca o explozie albă și catifelată, iar ramurile înflorite lăsau să treacă doar câteva raze de soare. Am întors privirea și printre ramurile copacilor am văzut cerul atât de albastru și limpede. O stare de liniște și bine m-a cuprins și am simțit că natura încearcă să mă cucerească definitiv.

Ciripitul unei păsări care se bucura și ea, probabil, de magia acestei zile de primăvară, m-a trezit din visare.

Le-am mulțumit copacilor pentru că mi-au readus primăvara în suflet și am plecat spre casa bunicii care mă chema la masă.

Testul 7

I. A. 1. *adause* - adăugă, *să steie* – să stea; **6 puncte**

2. În secvența dată, ghilimelele marchează replica personajului Ghiță. **6 puncte**

3. Modul de expunere predominant este narațiunea. **6 puncte**

4. Narațiunea ca mod de expunere, prezența personajelor și a naratorului. **6 puncte**

5. Secvența ilustrează observațiile naratorului legate de frământările personajului. Pentru a reuși să rămână la Moara cu noroc, nu era suficient să se înțeleagă cu stăpânirea și arendașul, ci trebuie să devină omul lui Lică. **6 puncte**

B. Argumentarea apartenenței la specia literară nuvelă **12 puncte**

Nuvela este o specie a genului epic, în proză, de dimensiuni relativ reduse față de roman, dar mai ample decât schița, cu o acțiune care urmărește un singur fir narativ, o intrigă complexă și un conflict care determină întreaga acțiune.

În primul rând, identific în fragment un singur fir narativ, care prezintă o intrigă complexă. Acesta poate fi rezumat astfel: Ghiță încearcă să-și oprească din turmele de porci cinci grăsuni, așa cum se pare că îi spuse Lică, dar unul dintre porcarii căruia i-a cerut, nu vrea să-i dea, spunându-i că nu știe despre această înțelegere. Ghiță rămâne în pagubă și începe a se frământa în legătură cu relația pe care ar trebui să o aibă cu Lică. Îi este clar că nu poate rămâne la Moara cu noroc dacă nu se întovărășește cu acesta și se simte constrâns de faptul că are familie. Dorința lui este să poată rămâne cărciumar la Moara cu noroc trei ani, pentru a reuși să strângă suficienți bani pentru a-și deschide propria afacere.

În al doilea rând, se observă conflictul interior al personajului, surprins în narațiunea la persoana a III-a, de un narator obiectiv: *Ghiță rămase cuprins de gândurile omului păgubaș, „Trei ani, numai trei ani să pot sta aici, își zicea el,”.* Își dorește să rămână la Moara cu noroc și este conștient că, pentru a face acset lucru, trebuie să se întovărășească cu Lică. Se simte încurcat de faptul că are familie, pentru că este conștient că relația cu porcarul poate fi primejdioasă, dar, în același timp, își dorește cu ardoare banii pe care i-ar putea câștiga: *Se gândea la câștigul pe care l-ar putea face în tovărășia lui Lică, vedea banii grămadă înaintea sa și i se împăienjănau parcă ochii (...) Avea însă nevastă și copii și nu putea să facă ce-i plăcea.*

În urma argumentelor aduse, susținute cu exemple din text, pot afirma că fragmentul citat aparține speciei literare nuvelă.

II. A. 1. – temperatura medie anuală este de +10° C.
– Nicolae Grigorescu este numele pictorului care a ilustrat zona descrisă, oamenii ei și obiceiurile lor. **4 puncte**

2. Locuitorii din această zonă se ocupă cu păstoritul, creșterea vitelor, prelucrarea lemnului, țesutul și brodatul. **4 puncte**

3. *natural* – adjectiv propriu-zis; *și* – conjuncție coordonatoare copulativă; *e* – verb copulativ; *colț* – substantiv comun. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. *prin Teșila* – atribut substantival prepozițional; *românesc* – atribut adjectival **4 puncte**
5. *Una dintre cele mai importante trei zone etnografice ale Prahovei, Valea Doftanei păstrează încă spiritul vieții simple,[1]/ unde casele țărănești din secolul al XIX-lea, portul popular și tradițiile locale sunt încă departe de a fi doar obiecte de muzeu sau mituri populare./[2];* **4 puncte**
P1-propoziție principală; P2-propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. Problema este [1]/ că nu mă înțelege.[2]/

B. Opinia despre utilitatea banilor **12 puncte**

Eu consider că banii sunt importanți în viața oricărui om, dar nu trebuie să devină un scop al existenței noastre.

În primul rând, banii sunt necesari pentru a ne asigura un trai confortabil. Avem nevoie de bani pentru hrană, pentru a ne achiziționa o carte sau pentru a ne petrece o vacanță alături de cei dragi. Trebuie să realizăm, însă, ce reprezintă pentru noi o necesitate și ce însemnă a ne satisface o dorință deoarece, uneori, facem confuzie între cele două categorii.

În al doilea rând, importanța pe care o acordăm banilor nu trebuie să ajungă la o extremă și să transformăm banul într-un scop al tuturor acțiunilor noastre deoarece acest lucru ne va transforma în persoane materialiste, egoiste, fără scrupule.

În concluzie, trebuie să considerăm banii doar mijloace de a ne asigura o viață decentă și nu mijloc de a ne asigura fericirea.

Testul 8

I. A. 1. *voinică, noaptea, precupeață* **6 puncte**
2. *viuța* – derivare cu sufix diminutival; *niciodată* – compunere prin sudare; **6 puncte**
3. *Arad, Lipova.* **6 puncte**
4. Mara este caracterizată în mod direct, de către narator: *„A rămas Mara, săraca, văduvă cu doi copii" „dar era tânără și voinică".* **6 puncte**
5. Secvența surprinde personajul central al textului, Mara, caracterizată în mod direct de către narator. Este prezentat sumar portretul fizic și moral, prin atribute sugestive *„tânără și voinică și harnică".* De asemenea este evidențiat statutul familial: era văduvă, cu doi copii. **6 puncte**

B. Apartenența la specia literară roman **12 puncte**

Romanul este o operă epică, de mari dimensiuni, cu numeroase personaje aflate în evoluție. Acțiunea se desfășoară pe mai multe planuri narative, iar discursul narativ poate fi structurat în capitole.

O primă trăsătură pe care o identific este aceea că fragmentul dat este selectat din primul capitol și prezintă expoziționea romanului.

De asemenea, observ îmbinarea a două moduri de expunere: narațiunea și descrierea. Fragmente precum: *„a rămas Mara, săraca, văduvă cu doi copii, sărăcuții de ei, dar era tânără și voinică și harnică și Dumnezeu a mai lăsat să aibă și noroc"* (descriere de tip portret) și *„Marți dimineața Mara-și scoate șatra și coșurile pline în piața de pe țărmurele drept al Murășului, unde se adună la târg de săptămână murășenii"* (narațiune) creează, de fapt, un întreg ce redă imaginea complexă a vieții Marei.

În al doilea rând, în roman portretele personajelor sunt complexe. În acest fragment, aflăm detalii atât despre personajul central, Mara, cât și despre Bârzovanu, soțul răposat al Marei, așadar un personaj absent. Consecințele acțiunilor sale asupra celorlalte personaje (Mara și copiii) sunt descrise amănunțit: *„Nu-i vorbă, Bârzovanu, răposatul, era, când a fost, mai mult cârpaci decât cizmar și ședea mai bucuros la birt decât acasă; tot le-au mai rămas însă copiilor vreo două sute de pruni pe lunca Murășului, viuța din dealul despre Păuliș și casa, pe care muma lor o căpătase de zestre."*

Mara pare a fi o femeie puternică și întreprinzătoare, care este dispusă să muncească din greu pentru copiii ei.

Aceste observații susținute cu exemplele extrase din text mă îndreptățesc să afirm că fragmentul aparține speciei literare roman.

II. A. 1. - Numele băiatului este Chen Xiaotian și al mamei, Zhou Lu. **4 puncte**
- *Daily Mail* este numele cotidianului care scrie despre boala băiatului.
2. Chen hotărăște să o salveze pe mama sa. **4 puncte**
3. *i* – pronume personal, *sale* – adjectiv pronominal posesiv; *vorbind* – verb predicativ, modul gerunziu; *aceasta* – pronume demonstrativ de apropiere. **4 puncte**
4. *o decizie* – complement direct, *au auzit* – predicat verbal. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. *[...] să o vindece pe aceasta de boala* – propoziție subordonată completivă directă *de care suferea* – propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. Nu știu [1] */ câte fete vor veni.* [2]/ - propoziție subordonată completivă directă **4 puncte**

B. Impresii legate de un loc vizitat de curând **12 puncte**

Am plecat duminica trecută cu părinții spre Câmpina. Nu eram prea încântat deoarece cunoșteam zona ca-n palmă, bunicii mei fiind prahoveni.

La un moment dat, am auzit-o pe mama spunându-mi că vom merge la castelul Iuliei Hasdeu. Dintr-o dată mi-a dispărut starea de plictiseală. Devenisem brusc foarte bucuros deoarece am aflat multe despre această personalitate, citind despre controversata și scurta ei existență. Drumul lin de munte ne-a condus către castel.

M-a impresionat fiecare încăpere în parte, dar prima care m-a uimit a fost sala 5 unde se află păpușa și bustul Iuliei Hasdeu. Misterioasa sală 6 mi-a tăiat însă respirația: acesta este locul unde aveau loc celebrele ei ședințe de spiritism, știință ocultă de care și eu sunt pasionat.

M-am bucurat foarte mult că am ajuns aici și m-am gândit că n-ar fi rău să-i propun doamnei diriginte să organizăm o excursie cu clasa.

Testul 9

I. A. 1. *mereu* - niciodată; *înaltă* – joasă. **6 puncte**
2. Virgula marchează separarea substantivului în vocativ de restul propoziției. **6 puncte**
3. *Trecu o lună, trecură două, trecură nouă* - indice temporal; *pe drum horea și doinea* - indice spațial **6 puncte**
4. *un fecior alb ca spuma laptelui, erau frumoși ca zilele tinereții.* **6 puncte**
5. Secvența reliefează trăsăturile fabuloase ale personajului de basm: atunci când Făt-Frumos aruncă prima dată buzduganul acesta se rupe de degetul lui, semn că are nevoie de o armă mai mare și mai puternică. Forța de care dă dovadă este excepțională, el poate arunca buzduganul până *„la palatul de nori al lunii”.* **6 puncte**

B. Caracterizarea personajului central al fragmentului **12 puncte**

Făt-Frumos din lacrimă este personajul central al fragmentului citat, care face parte din basmul cu același nume, scris de Mihai Eminescu.

Fragmentul surprinde două ipostaze ale personajului de basm: nașterea acestuia, mult așteptată de împărat și împărătească și plecarea, călătoria către împăratul ce-l dușmănea pe tatăl său.

Prin caracterizare directă este prezentată frumusețea extraordinară a personajului: *împărăteasa făcu un fecior alb ca spuma laptelui, cu părul bălai ca razele lunii.* De nașterea sa se bucură chiar și astrul ceresc, soarele, care a stat pe loc timp de trei zile: *încât trei zile n-a fost noapte, ci numai senin și veselie.*

Prin caracterizare indirectă sunt prezentate trăsăturile specifice unui erou de basm, printre care puterea supranaturală a voinicului: poate arunca buzduganul atât de tare încât să despice norii: *iar buzduganul și-l arunca să spintece nourii, de cădea departe tot cale de-o zi.* De asemenea sunt evidențiate curajul și îndrăzneala, trăsături ce reies din vorbele pe care i le adresează dușmanului tatălui său: *- Bine te-am găsit, împărate, deși mă tem că nu te-oi lăsa cu bine, pentru că am venit să ne luptăm greu, că destul ai viclenit asupra tatălui meu.*

În concluzie, fragmentul citat suprinde portretul fizic și moral al eroului de basm, Făt-Frumos din lacrimă.

II. A. 1. - Site-ul unde a apărut textul este www.unicef.ro
- Drepturile copilului menționate în articol sunt dreptul la viață, supraviețuire, dezvoltare. **4 puncte**
2. Învățământul primar. **4 puncte**
3. *orice* - adjectiv pronomial nehotărât, *a gândi* - verb predicativ, modul infinitiv; *care* - pronume relativ; *celorlalți* - pronume demonstrativ de diferențiere. **4 puncte**
4. *copiilor* - complement indirect; *cea mai bună* - atribut adjectival; **4 puncte**
5. *Copiii... să fie protejați împotriva oricărei forme de discriminare.* - propoziție subordonată subiectivă **4 puncte**
6. Gândul era [1] */ cum ne vom descurca.* [2]/ - propoziție subordonată predicativă **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Impresii legate de o vizită la grădina zoologică **12 puncte**

Ziua de duminică se anunța fantastică încă de la primele ore ale dimineții. Verișoara mea, Magda, a venit cu propunerea să mergem la grădina zoologică.

Nu mai fusesem de ceva timp și propunerea ei m-a încântat foarte mult. Când am ajuns la intrare o doamnă politicoasă ne-a dat biletele și ne-a spus că, potrivit regulamentului, avem gratuitate pentru că depășiseră suta de vizitatori în dimineața respectivă (noi eram vizitatorii cu numărul 100 și 101). Ziua era din ce în ce mai bună!

Am trecut întâi pe la maimuțe, care ne-au întâmpinat gălăgioase și jucăușe, agățându-se de garduri și chemându-ne, parcă, să le fim parteneri de joacă. Am mers apoi la aligatori, preferații mei. Mari, impresionanți, de un calm de neimaginat, stăteau în apă cu gurile deasupra, cu ochii fixați pe vizitatori. Parcă și acum simt că îmi îngheață sângele în vine, numai gândindu-mă la privirea lor de gheață.

Am continuat vizita pe marginea lacului, însoțite de lebedele și rățuștele vesele, care se plimbau agale pe apă, bucuroase că primeau câte o bucățică de pâine de la vreun vizitator care nu respecta regula de a nu hrăni animalele.

Am vizitat apoi și alte „continente", am făcut fotografii și ne-am bucurat de fiecare animăluț.

Uitasem cât de relaxantă poate fi o vizită la zoo. Ne-am propus ca, măcar o dată la două luni să facem o tură prin grădina zoologică.

Testul 10

I. A. 1. La magazinul din colț s-a stricat o *casă* de marcat. **6 puncte**

2. Cratima marchează elidarea vocalei *u*, evitarea hiatului, propunțarea cuvintelor în aceeași silabă. **6 puncte**

3. rimă îmbrățișată, măsură de 13-14 silabe. **6 puncte**

4. *Florica e acolo, cu casă, parc, livezi* - imagine vizuală; *Un taur muge; puţul cu lanţ şi roată ţipă* - imagine auditivă. **6 puncte**

5. Cele două secvențe conțin interjecția *vrr*, care, în poezie, are rolul expresiv de a sugera, la nivel auditiv, în prima secvență, zborul păsărilor, care se produce instantaneu. În secvența a doua,ilustrează ideea că și timpul trece la fel de repede ca o bătaie de aripi. **6 puncte**

B. Argumentarea apartenenței la genul liric **12 puncte**

Genul liric cuprinde operele literare caracterizate de exprimarea directă a sentimentelor prin intermediul unui limbaj expresiv ce favorizează sensurile figurate ale cuvintelor, și de structurarea în versuri.

O primă trăsătură a genului liric, identificată în poezia „Străinul" de Ion Pillat, este exprimarea directă a sentimentelor de melancolie *„Trecutul meu, ce arde sclipind în Rîul Doamnei"*, de regret din cauza îndepărtării de locurile natale *„Străine, ce venit-ai priveliștea s-o vezi", „Te-apleci mirat, străine, pe-amurg ca pe o ramă"* dar și de bucurie a regăsirii *„Florica e acolo, cu casă, parc, livezi".*

Subiectivitatea creației lirice reprezintă o altă caracteristică a acestui gen literar, și este susținută de prezența eului liric identificat în textul suport prin mărci lexico-gramaticale de persoana I *„Trecutul meu…"* dar mai ales de persoana a II-a *„Te-apleci mirat…Și crezi"…, „Dar n-ai zărit, ia seamă…"*

Discursul liric este constituit în baza monologului liric adresat, idee susținută de prezența substantivelor în vocativ *„Străine", „Te-apleci mirat, străine,...",* a interjecțiilor *„Și vrr !... un zbor de vrăbii..."* dar mai ales a verbelor la persoana a II-a*„... venit-ai priveliștea s-o vezi"…, „Și crezi, pornind aiurea, rănit de-un dor târziu,/Că ai cuprins Florica... Dar n-ai zărit, ia seamă..."*

Caracteristic genului liric este limbajul expresiv, concretizat în poezia lui Ion Pillat prin abundența figurilor de stil. Astfel, se remarcă epitetele care conturează imaginea trecutului *„Câmpia e albastră...", „umbra muzeului pustiu", „albastra depărtare"* . Personificările umanizează într-un mod straniu elementele cadrului descris *„ puțul cu lanț și roată țipă", „N-ai auzit, deodată rupând tăcerea toamnei",* iar metaforele întregesc universul liric *„...și-n zare norii ard…", „rănit de-un dor tîrziu", „Trecutul meu, ce arde sclipind …"*

În concluzie, pot spune că textul dat aparține genului liric deoarece întrunește toate trăsăturile acesti tip de text.

II. A. 1. - Titlul articolului este: *Doi români din cinci nu citesc niciodată cărți*, iar publicația: ziarul Adevărul de weekend. **4 puncte**

- Cei care citesc o carte pe lună reprezintă 47% din populația României.

Scanned with OKEN Scanner

2. Persoanele cu vârsta între 18 și 25 de ani merg de câteva ori pe lună la teatru. **4 puncte**
3. *României* - substantiv propriu; *citește* - verb predicativ; *o* – numeral cardinal; *sau* - conjuncție coordonatoare disjunctivă. **4 puncte**
4. *de teatru* – atribut substantival prepozițional; *în 2014* - complement circumstanțial de timp. **4 puncte**
5. propoziții principale **4 puncte**
6. Învăț, [1]/ *deci voi lua notă mare la examen.* [2]/ **4 puncte**

B. Prezentarea unui obicei legat de un eveniment excepțional **12 puncte**

Am fost invitat la botezul vărului meu, Andrei, pe data de 15 iulie 2014. Nu mai participasem niciodată la o slujbă de botez și eram foarte curios.

Am ajuns la biserică unde totul era pregătit pentru acest ritual și toată lumea părea că știe ce este de făcut. Mi-am găsit un loc cât mai în față, ca să pot vedea toată ceremonia. Trebuie să recunosc că, pentru mine, a fost ca un spectacol.

Nașa, care are rolul de părinte spiritual, a trebuit să îl țină pe micuț tot timpul în brațe, în fața preotului, care îi citea slujba de botez și, din când în când, trebuia să repete cuvintele pe care i le citea preotul. Când a venit momentul să îl scalde, mi-am ținut respirația. De la mama am aflat că vasul în care suntem botezați se numește cristelniță. Dar el a fost cuminte, ba chiar i-a plăcut în apă. După ce preotul l-a scos din cristelniță, l-a miruit, iar nașa l-a îmbrăcat în haine noi pe micuțul care tocmai fusese creștinat și primise numele de Andrei. Din câte am văzut, mătușa mea, adică mama lui Andrei, nu a avut voie să ajute la acest ritual.

Mi s-a părut extrem de emoționant și cred că am înnebunit-o pe mama cu toate întrebările pe care i le-am pus în timpul slujbei.

Petrecerea de botez a fost, de asemenea, reușită. S-au făcut multe fotografii și fiecare invitat dorea să facă poze cu micuțul Andrei, care dormea liniștit în cărucior.

Testul 11

I. A. 1. *nesfârșită* – infinită; *holde* - lanuri; *văzduhul* - orizontul. **4 puncte**
2. somnuros, repaos. **4 puncte**
3. Linia de pauză delimitează două enunțuri, două idei lirice. **4 puncte**
4. epitet – *câmpii arși de soare*; personificare – *dorm și-arinii de pe maluri.* **4 puncte**
5. Atmosfera descrisă în text este una de somnolență, cauzată de căldura sufocantă din mijlocul verii *„Toată culmea-i adormită / Toată valea”*, *„E pustiu; și nu se-ngână / Nicio boare”*. Căldura domină întregul peisaj, nicio pală de vânt nu se resimte, iar soarele pare centrul care emană căldura sufocantă *„Liniștea-i deplin stăpână / Peste câmpii arși de soare”*. **4 puncte**

B. Opinia despre semnificația titlului în raport cu textul **12 puncte**

Din punct de vedere structural, titlul este de tip analitic, fiind alcătuit dintr-o structură care stabilește reperele temporale *„În miezul verii”*, prefigurând tema poeziei: vara, care se află în drepturi depline, idee sugerată de substantivul *„în miezul”*.

În primul rând, titlul este în strânsă legătură cu ideea transmisă de text. Astfel, acesta se găsește în text la nivel ideatic prin utilizarea unor mijloace artistice expresive, cum ar fi epitetul *„câmpii arşi de soare”* sau imaginile vizuale *„şi nu se-ngână / Nicio boare”*, *„foc sub el să mai ascunză”*, *„Somnuros în sus el cată /Către soare”*.

În al doilea rând, semnificațiile titlului se întregesc și prin prezența în text a termenilor ce alcătuiesc câmpul lexical al naturii: *„holde”*, *„câmpii”*, *„soare”*, *„dealuri”*, *„frunză”*, *„salcie”*. Apar procedee artistice variate care susțin mesajul poetic prefigurat de titlu. Identific imaginile artistice vizuale care conturează imaginarul poetic: *„Lunca-i goală: la fântână/ E pustiu”*, *„Niciun nor văzduhul n-are”*, *„Nici o pasăre prin zare”*, dar și figuri de stil precum epitetul, care plasticizează un spațiu atât de frumos descris de eul liric contemplativ: *„liniștea stăpână”*, *„câmpii arşi”*, *„luncă goală”*, *„mănăstire arsă”*. Toate mijloacele de expresivitate întregesc ideea mesajului textului, fiind în strânsă legătură cu ideea redată încă din titlu.

Așadar, titlul poeziei este sugestiv pentru mesajul întregului text, fiind în strânsă legătură cu conținutul de idei.

II. A. 1. - Autorul articolului este Grațian Cormoș.
- Cauzele încălzirii globale sunt: poluarea aerului cu noxe şi reducerea stratului de ozon. **4 puncte**
2. În jurul anului 2050. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. *ambii* - numeral colectiv cu valoare adjectivală; *câteva* - adjectiv pronominal nehotărât; *care* - pronume relativ, *devreme* – adverb de timp **4 puncte**
4. *estimările* - subiect, *polari* - atribut adjectival. **4 puncte**
5. *că urşii polari vor dispărea în jurul anului 2050* – propoziție subordonată completivă directă
6. Cum a ajuns în tabără, [1]/ mi-a trimis o fotografie. [2]/ - propoziție subordonată circumstanțială de timp. **4 puncte**

B. Opinia despre efectele încălzirii globale **12 puncte**

În opinia mea, efectele încălzirii globale asupra planetei noastre sunt tot mai evidente şi mai dramatice. Mass-media lansează tot felul de campanii pentru ca noi să înțelegem ce se întâmplă, dar de cele mai multe ori ne uităm, însă nu facem nimic.

În primul rând, creşterea alarmant de rapidă a temperaturilor, apariţia fenomenelor meteorologice extreme şi impactul lor devastator asupra vieţilor umane, conturează tot mai clar un tablou pesimist pentru starea Pământului. Și, evident, pentru toți oamenii. Ce este, așadar, de făcut? Fiecare dintre noi ar putea să facă ceva, în fiecare zi. Eu am ales să plantez mai mulți copaci și îi învăț pe toți din jurul meu să facă acest lucru. Spun „Stop poluării", dar ar fi bine să spui și tu!

În al doilea rând, pe fondul încălzirii globale, problema asigurării hranei ar putea deveni tot mai îngrijorătoare. Seceta ar putea contribui la scăderea productivității în agricultură. Fără hrană nu putem trăi, dar ce facem ca să menținem pământurile curate și fertile?

În concluzie, trebuie ca fiecare dintre noi să înțeleagă că puterea stă în minți și în mâinile noastre pentru a evita un dezastru mondial care pare iminent...

Testul 12

I. A. 1. *mânie* - furie, *asfințit* - apus, *zăpăcite* – amețite. **6 puncte**
2. Cratima marchează elidarea vocalei *î,* rostirea cuvintelor în aceeași silabă **6 puncte**
3. *Aud pași repezi* – imagine auditivă; *talazurile negre vin ca niște matahale vii* – imagine vizuală **6 puncte**
4. *apa liniștită, zgomot înfiorător, talazurile-i furioase.* **6 puncte**
5. După furtuna prin care a trecut, faptul că dimineața îi aduce în fața ochilor uscatul îl face foarte fericit pe narator. Furtuna fusese extrem de periculoasă și nu se mai aștepta să prindă zorii și să aibă șansa de a păși pe binecuvântatul pământul. Exclamația de la finalul fragmentului demonstrează exaltarea trăită la vederea orașului Constanța. **6 puncte**

B. Argumentarea faptului că fragmentul este o descriere literară **12 puncte**

În categoria descrierii literare sunt cuprinse acele opere în care autorul evidențiază, cu ajutorul elementelor de expresivitate artistică, detaliile semnificative ale unui peisaj care îl sensibilizează.

În fragmentul din „*România pitorească*" de Alexandru Vlahuță este surprinsă imaginea unei furtuni pe mare, care impresionează și înspăimântă, în același timp, prin forța și măreția naturii.

O primă trăsătură a descrierii literare este prezentarea imaginii de ansamblu a peisajului surprins într-un mod subiectiv „Așa liniștită și blândă s-arăta marea când am plecat din Sulina...".

Autorul evidențiază, prin intermediul descrierii, acele detalii ale peisajului care sugerează emoțiile, trăirile profunde: *„Soarele a asfințit. Pământul nu se mai vede...", „...talazurile negre...", „marea învolburată...", „c-un vâjâit năpraznic se-nalță valurile..."*

Fiecare detaliu al cadrului natural surprins într-un moment de impunere a forței naturii este sugerat cu ajutorul imaginilor artistice. Astfel, ca în orice descriere literară de tip tablou, sunt prezente imaginile vizuale *„Aşa liniştită şi blândă s-arăta marea…" „talazurile negre vin ca nişte matahale vii", „Mă uit la uşă,- pe acolo are să năvălească apa…"* care se împletesc armonios cu cele auditive *„Şuieră-n vânt frânghiile întinse de catarguri….", „un zgomot înfiorător …", „un vâjâit năprasnic…"* pentru a surprinde imaginea naturii dezlănțuite.

Nu în ultimul rând sunt prezente o serie de construcții specifice, de tipul substantiv-adjectiv: *„marea liniştită şi blândă", „întuneric greu", „legănarea neregulată", „frânghiile întinse", „vâjâit năprasnic", „amintiri vechi"* etc. Figurile de stil reușesc să creeze imagini foarte puternice ale cadrului descris, limbajul fiind încărcat de expresivitate. Observ folosirea repetată a metaforei care ambiguizează şi sensibilizează descrierea realizată: *„oştirile de valuri", „nămeţii de apă", „dealuri dè apă", „icoanele din copilărie"* etc. Imaginile artistice sunt un chenar pe care se sprijină întreaga descriere. Se remarcă utilizarea imaginilor vizuale *(„soarele a asfințit", „cerul înnorat, fără stele")* asociate cu cele auditive, care susțin sentimentul de panică provocat de furtună *(„e o larmă, un zgomot înfiorător", „aud pași repezi pe punte"* etc.)

Scanned with OKEN Scanner

Așadar, acest fragment este o descriere literară de tip tablou întrucât sunt prezentate elemente ale naturii printr-un limbaj expresiv ce construiește imagini care stârnesc emoţii puternice.

II. A. 1. – Titlul articolului este *Imagini apocaliptice cu vapoare surprinse în furtuni de gradul zero* - Persoana care are drept de decizie când pericolul este iminent, este căpitanul. **4 puncte**
2. *Există momente în care căpitanul își poate pierde viața și, în acest caz, locul lui este preluat de următorul membru din echipaj, cu cel mai apropiat grad sau nivel de instruire* **4 puncte**
3. *acest* – adjectiv pronominal demonstrativ de apropiere; *regăsiți* – verb predicativ; *cu* – prepoziție simplă; *surprinse* – adjectiv provenit din verb la participiu. **4 puncte**
4. *pe vas* – complement circumstanțial de loc; *unui stat* – atribut substantival genitival; **4 puncte**
5. *să rămână pe poziție* – propoziție subordonată completivă directă sau *deoarece (...)există posibilitatea de scufundare imediată.* – propoziție subrdonată circumstanțială de cauză sau *dacă sunt lovite în lateral de valuri* – propoziție subordonată condițională. **4 puncte**
6. Mergem 1/ unde ne simțim bine. 2/ - propoziție subordonată circumstanțială de loc. **4 puncte**

B. Descrierea unei furtuni pe mare **12 puncte**

Spectacolul naturii

Mă aflam la fereastra camerei de hotel unde fusesem cazată acum câteva zile, și priveam norii negri care m-au anunțat încă de dimineață că trebuie să îmi fac alte planuri. Eram supărată pe ei, deoarece complotaseră cu vântul să-mi strice ultimele zile de vacanță, așa că le urmăream evoluția.

Cei câțiva nori și-au chemat în ajutor tovarășii, iar cerul s-a ascuns foarte repede după armata întunecată ce anunța o furtună. Fulgere răzlețe despicau orizontul întunecat, iar zgomotul tunetelor se rostogolea asurzitor printre valurile învolburate. Marea îi răspundea înălțându-și apele și schimbându-și, ca un cameleon, culoarea cu cea a norilor. Vântul, trezit și el de această zgomotoasă alianță, și-a adunat toată forța ca să-și poată dovedi talentul în acest măreț spectacol al naturii. Privirea mi-a fost atrasă de câteva bărci ce încercau să scape din legăturile lor și să intre în jocul nebunesc al naturii.

Talazurile imense, forța vântului, săbiile de lumină ce brăzdau cerul, m-au înspăimântat, m-au făcut să mă simt neputincioasă în fața puterii cu care natura se manifesta. Chiar dacă furtuna s-a terminat destul de repede, imaginea ei și emoțiile pe care le-am trăit vor rămâne pentru mult timp de-acum înainte.

Testul 13

I. A. 1. Ioana poartă o rochie cu buline. Îi poartă pică. **6 puncte**
2. *prostimea* – derivare cu sufix; *deodată* – compunere prin sudare; *câțiva* (fruntași) – conversiune **6 puncte**
3. Personajele din acest fragment sunt: Preotul Belciug, Maria Herdelea, Laura și Titu, primarul, țăranii. **6 puncte**
4. *Maria Herdelea [...] se simţea mult deasupra norodului* – soția învățătorului era mândră. **6 puncte**
5. Secvența ilustrează statutul pe care preotul Belciug îl are în comunitate. Bărbații și-au scos pălăriile și s-au ridicat în picioare în semn de respect pentru fața bisericească. Acest lucru evidențiază atitudinea supusă a oamenilor în fața unei autorități din lumea satului, preotul. **6 puncte**

B. Argumentarea apartenenței la genul epic **12 puncte**

Genul epic cuprinde operele literare în care ideile și sentimentele autorului sunt transmise indirect, prin intermediul naratorului și al personajelor, acțiunea se desfășoară pe momentele subiectului și se îmbină modurile de expunere narațiunea, descrierea și dialogul.

Fragmentul citat din opera literară *Ion* aparţine genului epic, deoarece prezintă principalele caracteristici.

În primul rând, se remarcă prezența instanțelor comunicării narative: naratorul este obiectiv, narațiunea realizându-se la persoana a III-a, iar personajele participă activ la acțiune: preotul Belciug este personajul central al fragmentului, gesturile și vorbele sale fiind urmărite de narator. Alături de el mai apar Maria Herdelea, Laura și Titu, primarul, țăranii.

În al doilea rând, se observă îmbinarea modurilor de expunere narațiunea și dialogul. Acesta din urmă predomină și are rolul de a evidenția trăsăturile personajului și de a contura atmosfera evenimentului. De asemenea, înaintarea acțiunii este marcată și punctată și de narațiune. Aflăm astfel că preotul Belciug, însoțit de Maria Herdelea, Laura și Titu vine în ograda unui țăran unde se ţinea o petrecere. Atitudinea țăranilor față de fața bisericească este una de respect, fapt

Scanned with OKEN Scanner

evidențiat de reacția acestora la apariția preotului: *Deodată toată lumea se întoarse spre uliță. Toți bărbații scoaseră pălăriile, iar cei de pe prispă se sculară în picioare... Venea preotul Belciug.* Preotul este și el invitat, alături de Maria Herdelea, Laura și Titu, să participe la sărbătoarea țăranilor.

În concluzie, în urma argumentelor menționate mai sus, susținute cu exemple din text, pot afirma că fragmentul citat aparține genului epic.

II. A. 1. – Titlul articolului este *Părintele Vasile Vasilache – fiul satului Vutcani.* **4 puncte**
- Părintele Vasile Vasilache a urmat cursurile școlii primare în satul Vutcani
2. Numele cărții menționate în text este *„Gânduri despre Vutcani și vutcăneni".* **4 puncte**
3. *azi* – adverb de timp; *această* – adjectiv pronominal demonstativ de apropiere; *aleasă* – adjectiv provenit din verb la participiu, *Sfântul Gheorghe* – substantiv propriu compus; **4 puncte**
4. *s-a născut* – predicat verbal; *din județ* – atribut substantival prepozițional. **4 puncte**
5. Propoziție subordonată circumstanțială de scop. **4 puncte**
6. Am ajuns la tine [1]/ fără să folosesc harta. [2]/ - propoziție subordonată circumstanțială de mod **4 puncte**

B. Întâmplare trăită în timpul unei călătorii **12 puncte**

Duminica aceea se anunța plictisitoare: un drum lung, împreună cu vărul meu, Mihai, către satul bunicilor.

Nu am parcurs nici 50 de kilometri că iată și incidentul care voia să contrazică așteptările mele. Am făcut pană. Câmp în stânga, câmp în dreapta, nici urmă de civilizație. Problema era destul de gravă și aveam nevoie de ajutor.

Mihai s-a gândit că ar fi bine să se întoarcă în satul pe lângă care trecusem acum jumătate de oră, să încerce să aducă ajutor. Nu pot să spun că mi-a surâs ideea de a rămâne singur în câmp, dar m-am conformat. Pentru a trece timpul mai ușor, mi-am pus căștile și am intrat în lanul de grâu lângă care oprisem. Mi se părea excepțional! Ca o mare galbenă, cu pete roșii! Macii colorau atât de frumos peisajul!

Într-un târziu, mi-am dat seama că m-am îndepărtat de mașină! M-am uitat speriat la telefon... Mihai mă sunase de multe ori, dar eu nu am auzit soneria telefonului. M-am întors într-un suflet la mașină și l-am găsit nervos, dar și speriat, pentru că el crezuse că mi s-a întâmplat ceva. Partea bună a fost că reușise să găsească în sat o pompă și umflase roata.

Mi-am cerut scuze și ne-am urcat în mașină, făcând cale-ntoarsă, pentru că trebuia să înapoiem pompa. Într-un târziu, am ajuns și la bunici, după un drum care nu s-a dovedit a fi deloc plictisitor.

Testul 14

I. A. 1. *căldură* – frig; *zi* – noapte, *repede* – încet **6 puncte**
2. Femeie de casă; casă, dulce casă. **6 puncte**
3. Virgulele marchează o propoziție incidentă. **6 puncte**
4. Prezența personajelor și a unui narator, utilizarea descrierii și a narațiunii ca moduri de expunere. **6 puncte**
5. Titlul fragmentului, *„Amintiri din copilărie"* conturează cadrul temporal pentru întâmplările descrise. Titlul capătă sens și conținut pe parcursul textului, prin relatarea unei întâmplări petrecute în copilăria naratorului. Totodată, prin substantivul *amintiri*, titlul exprimă nostalgia după timpul trecut al copilăriei, ce nu mai poate fi retrăit. **6 puncte**

B. Rezumatul fragmentului **12 puncte**

Băieții se pomenesc plini de râie, luată de la caprele Irinucăi. Nu mai sunt primiți la școală și nu are cine să îl anunțe pe bunicul lor. Iarna este pe sfârșite, zăpada se topește, iar copiii profită de vremea bună și încearcă tot soiul de leacuri băbești – ungerea cu leșie, urmată de statul la soare și îmbăierea în râul Bistrița.

Într-o zi, Irinuca pleacă în sat; băieții profită de absența ei, urcă pe deal și urnesc o stâncă din loc. Aceasta prinde viteză și distruge o parte din casa și gardul gospodăriei. Pentru a nu da socoteală Irinucăi, băieții se hotărăsc să fugă la fratele mai mare al unuia dintre ei, în Borca.

II. A. 1. - Expeditorul scrisorii este Ion Creangă, iar destinatarul este Gheorghe Creangă.
- Data redactării scrisorii este 5 iunie 1888. **4 puncte**
2. Gheorghe Creangă urma să plece la tratament la Slănic. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. *bune* – adjectiv propriu-zis; *doftori* – substantiv comun; *cari* – pronume relativ; *la* – prepoziție simplă. **4 puncte**
4. *vă* – complement indirect; *pe toți* – complement direct. **4 puncte**
5. *dacă știam dinainte* – propoziție subordonată circumstanțială condițională; *că mergi sf.-ta,* – propoziție subordonată completivă directă **4 puncte**
6. Vine [1]/ *cum se luminează de ziuă.* [2]/ - propoziție subordonată circumstanțială de timp **4 puncte**

B. Opinia despre perioada copilăriei **12 puncte**

În opinia mea, copilăria este cea mai frumoasă perioadă a vieții, când grijile și greutățile sunt duse de părinți.

În primul rând, a fi copil este un lucru minunat, pentru că nu ai grija banilor, nu mergi la serviciu, și nu ai atât de multe responsabilități ca un adult. Singura responsabilitate sau datorie este aceea de a învăța. Iar pentru mine, ca de altfel pentru mulți alți copii, școala este ea însăși o plăcere. De asemenea, numai în copilărie poți face greșeli care să-ți fie iertate cu ușurință.

În al doilea rând, jocul și joaca sunt activități tipice acestei perioade. Dincolo de faptul că jocurile copilăriei oferă relaxare și o bună modalitate de petrecre a timpului liber, acestea sunt și modalități prin care poți experimenta lucruri noi, poți învăța ce înseamnă lucrul în echipă și chiar asumarea unor decizii. Te pregătești, practic, pentru provocările vieții de adult.

În concluzie, pot spune că în copilărie, tot timpul este al tău. Ai suficientă vreme pentru a te juca, pentru a învăța, pentru a greși și a îndrepta ceea ce ai greșit. Tocmai de aceea, iubesc atât de mult copilăria!

Testul 15

I. A. 1. ani, sâmbătă. **6 puncte**
2. *drumușor* - derivare cu sufix diminutival; *mea* - conversiune; *deodată* – compunere prin sudare **6 puncte**
3. *catastihul acelor vremuri* - metaforă; *revărsare de apă ca-ntr-o oglindă* – comparație **6 puncte**
4. În fragmentul dat narațiunea este subiectivă, deoarece relatarea se face la persoana I, iar naratorul este subiectiv. **6 puncte**
5. Hasanache observă că tânăra fusese atrasă de apariția călărețului și nu i s-a părut în regulă, de aceea a strigat-o cu un glas dojenitor. **6 puncte**

B. Argumentarea faptului că fragmentul este o narațiune **12 puncte**

Narațiunea este opera literară scrisă în versuri sau proză în care sunt povestite o succesiune de întâmplări petrecute într-o ordine cronologică, care are un narator și personaje și în care predomină utilizarea verbelor în înlănțuirea faptelor.

O primă trăsătură a narațiunii pe care o identific în text este aceea că fragmentul are narator, personaje și acțiune. Accentul se pune pe cauza care stă la baza succesiunii întâmplărilor. Căpitanul Isac povestește din ipostaza de narator subiectiv, la persoana I, cum în urmă cu aproape douăzeci și cinci de ani, prin călătoriile sale, a întâlnit o liotă de țigani. Din această mulțime i-a atras atenția o țigăncușă tânără, cu fustă roșie, care nu era lăsată de conducătorul șatrei să se uite la călărețul misterios. Personajele narațiunii sunt puține, urmărindu-se un episod din viața unuia dintre acestea.

O altă trăsătură a narațiunii prezentă în fragment este menționarea indicilor de timp și spațiu. Astfel, povestirea este plasată într-un timp demult trecut, acum douăzeci și cinci de ani. Spațiul este cel din ținutul Sucevei, pe unde îl purtau anii tinereții.

În urma argumentelor aduse, susținute cu exemple din text pot spune că fragmentul citat este o narațiune.

II. A. 1. - Site-ul unde a apărut articulul este newsbv.ro
- Parcul s-a deschis vineri, 12 iunie 2015. **4 puncte**
2. Parcul găzduiește 45 de dinozauri în mărime naturală, atestați științific. **4 puncte**
3. *este* - verb copulativ; *5* milioane - numeral cardinal cu valoare substantivală; *finanțat* - adjectiv provenit din verb la participiu; *europene* - adjectiv propriu-zis. **4 puncte**
4. *cel mai mare* - atribut adjectival; *vineri* - complement circumstanțial de timp; **4 puncte**
5. traseul spectaculos */care urmează evoluția istorică a dinozaurilor* - propoziție subordonată atributivă;
Traseul spectaculos *al evoluției (dinozaurilor)* - atribut substantival genitival **4 puncte**
6. A luat-o la fugă [1]/ *încotro a putut.* [2]/ - propoziție subordonată circumstanțială de loc. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Dialog cu un copil de pe altă planetă **12 puncte**

– Bună, eu mă numesc Teo!

– Bună, eu mă numesc Teo!

Eram destul de mirat de ce copilul din fața mea repetă după mine. Apoi, mi-am dat seama că, de fapt, era o copie fidelă a unui copil pământean. Dar oare cum era el cu adevărat?

– Uite, poți să fii așa cum ești tu cu adevărat, nu mă voi speria!

Un zgomot puternic s-a produs și micuțul a redevenit el.

– Bună, sunt Juzy, locuiesc pe planeta Pluto și mă bucur să te cunosc, Teo! Și noi suntem copii, ca și voi, mergem la școală, învățăm. Vrei să călătorești cu mine?

– Da, mi-ar plăcea să văd Universul!

Am urcat în mica navă spațială din grădina mea și am ajuns cu Juzy pe Pluto. Totul era diferit, nu exista vegetație.

– Vrei să mergi la mine la școală?

– Cum să nu!

Am intrat într-un tunel, la capătul lui se deschidea o sală uriașă care dădea într-un fel de curte. Acolo, mulți copii care semănau cu Juzy se jucau un joc foarte ciudat.

– Vrei să te joci?

– Da, dar nu știu!

– Uite, te conectezi la un cablu și gata…

Cu un pic de frică am făcut ce a spus el. Și a fost excepțional. Păcat că mama mi-a bătut pe umăr să îmi spună că e ora de plecat la școală. Mai voiam cu Juzy…

Testul 16

I. A. 1. *odată* – cândva, *îndărătnicește* – ezită, refuză, *mâhnire* – supărare. **6 puncte**

2. Virgulele au rolul de a separa substantivul în vocativ de restul enunțului. **6 puncte**

3. reper spațial – *la marginea împărției;* reper temporal - *a fost odată ca niciodată.* **6 puncte**

4. îmbinarea modurilor de expunere (narațiune, dialog, descriere); prezența personajelor, a unui fir epic și a unui narator **6 puncte**

5. Secvența ilustrează puterea nemărginită a împăratului care reușise să cucerească și să supună toate împărățiile care-l înconjurau. Vastitatea împărăției sale este evidențiată în secvență printr-o expresie populară care indică depărtarea, imposibilitatea de limitare a unui spațiu *„unde a înțărcat dracul copiii”*. **6 puncte**

B. Argumentarea apartenenței la specia literară basm **12 puncte**

Basmul este specie a genului epic, de obicei în proză, în care sunt prezentate întâmplări fantastice, cu personaje ce reprezintă binele care se confruntă cu forțe ale răului, pe care le învinge. În basme, timpul și spațiul sunt nedefinite și se remarcă prezența unor formule de început, mediane și de încheiere, specifice acestei scrieri. Alte motive specifice basmului sunt cifrele magice (3, 9, 12), superioritatea mezinului, împăratul fără urmași, lipsa etc.

Fragmentul citat aparține speciei literare basm, întrucât prezintă principalele trăsături ale acestei specii.

În primul rând, se remarcă formula inițială, care fixează acțiunea într-un timp și spațiu nedefinite *„A fost odată ca niciodată”*, având rolul de a introduce cititorul în spațiul fabulos al povestirii. De asemenea, spațiul este vag precizat *„hotarele împărăției”*, *„la marginea împărției”*.

În al doilea rând, un alt motiv specific basmului pe care îl identific în fragmentul citat este cifra magică 3: *„fiindcă n-avea băieți, ci numai trei fete”* și lipsa urmașilor: împăratul este mâhnit pentru că nu are băieți să-i trimită împăratului căruia i se supusese, conform cererii acestuia. De asemenea, basmul este unul popular, pentru că are caracter oral și anonim. Se remarcă utilizarea unor expresii și formule populare *„unde a înțărcat dracul copiii”*, *„cum să facă, cum să dreagă”*, *„se făcea luntre și punte”.*

În concluzie, în urma argumentelor prezentate mai sus, susținute cu exemple din text, pot afirma că fragmentul citat face parte dintr-un basm popular.

II. A. 1. - Lumea Disneyland a fost creată de Walt Disney. **4 puncte**

- Parcul de distracții se află în Paris.

2. Titlul este *La Disneyland Paris – o lume magică,* iar numele site-ului este www.kidotravel.ro **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

3. *a vedea* - verb predicativ, la modul infinitiv; *tot* – pronume nehotărât; *mică* – adjectiv propriu-zis; *dar* – conjuncție coordonatoare adversativă. **4 puncte**
4. *în Disneyland* – complement circumstanțial de loc; *lui Alice* – atribut substantival genitival; **4 puncte**
5. *cei care au fost acolo* – propoziție subordonată atributivă
pentru că au petrecut în lumea aceea de basm, creată de tăticul lui Mickey Mouse: Walt Disney – propoziție subordonată circumstanțială de cauză. **4 puncte**
6. Plec mai devreme [1/] *să ajung la timp.* [2/] - propoziție subordonată circumstanțială de scop. **4 puncte**

B. Călătorie în lumea basmelor **12 puncte**

Am ajuns împreună cu Sofia, sora mea, și cu părinții noștri în acest loc magic, Disneyland. De când avea câțiva anișori Sofia visa să mergem în lumea personajelor de desene animate, să vedem eroii de poveste.

Și acum, iată că suntem aici, la Disneyland Paris. Un vis devenit realitate. Cu siguranță este o lume de basm. La fiecare pas dai cu nasul de un personaj din desene animate sau ești invitat să iei parte la jocurile supereroilor. Mi-a atras atenția o fată. Părea destul de tristă. Și tristețea n-are ce cauta aici. Oare ce a pățit? Nu a durat mult și am aflat: se rătăcise și imediat ce și-a regăsit părinții și-a regăsit și voia bună. Așa am facut și noi, ne-am plimbat la braț cu Albă ca Zăpada și cei șapte pitici, am luat masa cu Donald, și am încercat să ne odihnim în căsuța poveștilor.

Dar ziua s-a dovedit mult prea scurtă pentru tot ce ne-am propus!

Testul 17

I. A. 1. *fe-li-na-rul; des-chi-zând; sep-tem-bri-e;* **6 puncte**
2. *venea, oare, Papaie.* **6 puncte**
3. reper spațial – *pe uliță*; reper temporal – *într-o zi, septembrie.* **6 puncte**
4. În fiecare seară un bătrân aprindea pe uliță un felinar care stătea aprins toată noaptea. Nepotul s-a lovit alergând către bunic, dar acesta l-a împăcat repede oferindu-i cireșele.
5. Nepotul: *„Era gata-gata să-i sară în braţe-nerăbdător".* **6 puncte**
bunicul: *„se aplecă să-l ridice, să-l mângâie-blând".* **6 puncte**

B. Opinia despre semnificația titlului fragmentului **12 puncte**

Din punctul meu de vedere, titlul fragmentului selectat din opera literară *Ulița copilăriei*, de Ionel Teodoreanu, se află în strânsă relație cu textul, întrucât evidențiază un spațiu atât de cunoscut personajului.

În primul rând, titlul este o structură compusă din două substantive comune: *ulița* și *copilăriei*, cel de-al doilea substantiv având funcția de atribut substantival genitival, demonstrând încă de la început apartenența la spațiul descris. Titlul este reluat în text prin cuvinte și expresii ca: *„Uliţa avea şi un felinar, uliţa l-a învăţat că toamna e o lumină blîndă, aprinsă de copaci, să fie candelă de veghe pământului trudit", „uliţa îl împăcase, dăruindu-i cireşile risipite din punga adusă de bunic."*

În al doilea rând, titlul degajă o serie de sentimente de nostalgie și de regret pentru timpul trecut al copilăriei care nu se mai poate întoarce. În cazul fragmentului dat, titlul este o fereastră deschisă către timp, care suprinde toate semnificațiile artistice ce urmează a se desfășura afectiv în rândurile ce urmează.

În concluzie, titlul fragmentului selectat pune în lumină, pe de o parte depărtarea de copilărie a copilului, pe de altă parte, depărtarea de sine, prin uitare.

II. A. 1. - Numele autoarei este Daniela Șerb. **4 puncte**
- Napoleon Bonaparte considera că murăturile menţin sănătatea armatei sale.
2. Cel care a câștigat premiul se numea Nicolas Appert și era maestru cofetar de meserie, el a reușit să scoată aerul din vas prin fierberea amestecului în ceea ce astăzi numim „baie de apă", iar legumele nu s-au mai stricat din pricina microorganismelor. **4 puncte**
3. *el* - pronume personal; *astăzi* - adverb de timp; *iar* - conjuncție coordonatoare adversativă; *din pricina* - locuțiune prepozițională **4 puncte**
4. *cu certitudine* – complement circumstanțial de mod; *niciodată* - complement circumstanțial de timp **4 puncte**
5. *că de aici a venit şi inspiraţia pentru legume.* – propoziție subordonată subiectivă **4 puncte**
6. A ieșit [1/]*ce a visat de mic.* [2/] - propoziție subordonată predicativă **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Petrecerea timpului în recreație **12 puncte**

Un moment de relaxare

Cine nu iubește recreația? Este momentul când te întâlnești cu cei din clasele mai mari, când „rezolvi" tema pe care ai uitat să o faci, când mai arunci o privire peste lecție...sau ocheade, când împărtășești ultimele noutăți cu prietenele.

Și eu aștept cu mare nerăbdare recreația, mai ales când am ceva extrem de important de spus prietenelor, cum ar fi: *„Ai văzut ce ochelari are Maria? Așa ceva nu aș purta niciodată."*, *„Ce bluză. Clar nu are oglindă"* sau *„Nu pot să cred ce egoistă este Ioana. Nu a vrut să mă ajute și am luat notă mică."* Avem chiar și un loc unde ne retragem în fiecare pauză - Colțul fetelor- care aude cum sunt rezolvate toate problemele extrem de importante ale momentului.

Colțul băieților nu este, de fapt, un colț ci întreg terenul de fotbal. Ei lasă problemele existențiale să se rezolve de la sine și aleargă toată pauza după minge. Mai sunt câțiva care par interesați de discuțiile noastre, dar asta doar ca să intre în grațiile vreunei colege.

Clopoțelul anunță că pauză s-a terminat, așa că mergem în clase nu înainte de a stabili tema discuției din recreația următoare.

Testul 18

I. A. 1. voind. **6 puncte**

2. În secvența dată, virgula s-a utilizat pentru a marca o adresare directă, pentru izolarea verbului la imperativ, de restul enunțului. **6 puncte**

3. epitet – *crestele albastre*; comparație - *cozile ... ca un ghiveci de flori*, personificare – măgarul ... *trist își pleacă fruntea* **6 puncte**

4. imagine vizuală, imagine auditivă **6 puncte**

5. Două trăsături ale speciei literare pastel prezente în text sunt: prezența structurilor de tip substantiv-adjectiv *„crestele albastre", „mândre păunițe", „albastra-i umbră"* și imagini artistice *„Și s-a trezit măgarul zbierând duios la soare", Privește, vin păunii", „Coboar-acum alaiul de mândre păunițe"*, care au rolul în realizarea tabloului animalier. **6 puncte**

B. Caracteristici ale descrierii literare în versuri **12 puncte**

Poezia citată, intitulată sugestiv „Pastel", construiește un tablou vesel și dinamic al animalelor din ogradă.

O trăsătură a descrierii literare este frecvența epitetelor, a structurilor substantiv-adjectiv: *„crestele albastre", „mândre păunițe", „albastra-i umbră"*. Accentul este pus pe animalele din ogradă, păuni și păunițe, în special, care creează o pată de culoare și de veselie prin prezența lor: *„Privește, vin păunii, cu crestele albastre", Coboar-acum alaiul de mândre păunițe,/ Că de-atât alb, deodată s-a-nveselit ograda."* De asemenea, imaginile artistice, au un rol foarte important în conturarea tabloului animalier. Singurul care parcă nu corespunde acestui tablou pare a fi măgarul, care intervine gălăgios în parada păunilor: *„Și s-a trezit măgarul zbierând duios la soare"*.

O altă trăsătură a descrierii literare este subiectivitatea, specifică descrierilor în versuri. Astfel, cel care contemplă tabloul se află în afara acestuia, dar prin utilizarea adresării directe din prima strofă *„Privește, vin păunii"*, sugerează ideea că se află în apropierea tabloului prezentat și invită la contemplare.

În concluzie, poezia „Pastel" este o descriere literară în versuri, reliefând un tablou vesel și colorat al păsărilor din ogradă.

II. A. 1. – Tehnica șervețelului este dificilă pentru copiii mai mici, care nu stăpânesc încă foarfeca. - Hârtia se poate lipi pe obiecte de decor din mucava. **4 puncte**

2. Tipul de hârtie despre care se vorbește în text este hârtia decoupage. **4 puncte**

3. *varianta* – substantiv comun simplu; *este* – verb copulativ; *cea* – pronume demonstrativ de depărtare; *un* – articol nehotărât. **4 puncte**

4. *bucățele* – complement circumstanțial de mod; *mici* – atribut adjectival. **4 puncte**

5. *pe care le-am înfipt în păsările din carton* – propoziție subordonată atributivă *ca să le putem agăța* – propoziție subordonată circumstanțială de scop **4 puncte**

6. A mâncat atât, */ încât o durea stomacul. /* - propoziție subordonată circumstanțială consecutivă **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

B. Exprimarea opiniei în legătură cu activitățile de tip „handmade” **12 puncte**

În opinia mea, activitățile de tip „handmade” oferă, pe lângă satisfacția faptului că ai realizat tu singur obiecte de decor sau chiar obiecte vestimentare, momente de relaxare și oportunitatea de a-ți descoperi latura artistică.

În primul rând, activitățile de tip „handmade” te pot transforma în designerul camerei tale, dacă le alegi pe cele în care poți confecționa obiecte de decor sau lucruri utile în viața de zi cu zi. Poți alege să mergi la cursuri de profil sau poți obține oricâte informații ai nevoie, folosind internetul. Poți afla cum să faci în casă suport pentru caiete și cărți, un coș pentru hârtii îndrăzneț sau, de ce nu, o husă pentru telefonul mobil, folosind atât materiale pe care le ai prin casă, dar nu le mai folosești, sau nici nu-ți trece prin cap că ai putea să le folosești, cât și materiale speciale, cumpărate din magazinele de profil.

În al doilea rând, acest tip de actitivate poate fi transformat într-un moment de relaxare, de petrecere a timpului. Este cunoscut faptul că activitățile artistice, în care este implicat lucrul manual, sunt extrem de relaxante. Îți poți implica și părinții în astfel de activități. O să le ofere relaxarea de care au nevoie după o zi de muncă și vă veți petrece timpul împreună.

În concuzie, sunt de părere că fiecare dintre noi ar trebui să înceapă astfel de activități, indiferent că avem înclinație artistică sau nu.

Testul 19

I. A. 1. *opt-spre-ze-ce, um-fla-tă, veș-mânt.* **6 puncte**
2. Cratima marchează lipsa vocalei *î* și impune rostirea într-o silabă. **6 puncte**
3. reper temporal - *Într-o seară*; reper spațial - *strada Antim* **6 puncte**
4. epitet dublu - *fața... juvenilă și prelungă*; comparație - *răcoroasă și foșnitoare ca o pădure* **6 puncte**
5. caracterizare directă – *un tânăr de vreo optsprezece ani, îmbrăcat în uniforma de licean* **6 puncte**

B. Exprimarea opiniei în legătură cu faptul că fragmentul este o operă epică **12 puncte**

Operele epice sunt caracterizate, în primul rând, de prezența unui narator, a unor personaje și a unui fir epic care se desfășoară pe momentele subiectului. De asemenea, sunt împletite modurile de expunere, narațiunea, dialogul și descrierea, sau predomină unul dintre ele.

În opinia mea, fragmentul citat din *„Enigma Otiliei”*, de George Călinescu, este o operă epică pentru că are caracteristicile acesteia.

În primul rând, observ faptul că fragmentul are narator și personaje. Naratorul este de tip obiectiv, deoarece narațiunea se realizează la persoana a III-a, personajul fiind un tânăr de 18 ani care se pare că este în căutarea unei adrese. Fragmentul are un fir epic, ce poate fi rezumat astfel: un tânăr de aproximativ 18 ani intră pe strada Antim, cu o valiză în mână. Acțiunea se petrece la începutul lui iulie 1909. Tânărul este puțin dezorientat și urmărește cu atenție să găsească o casă anume, semn că nu mai fusese niciodată pe acolo.

În al doilea rând, consider că fragmentul este epic deoarece are ca mod de expunere predominant narațiunea, împletită cu descrierea. Prin intermediul narațiunii aflăm acțiunile pe care tânărul le face: *„intra în strada Antim,” „tânărul mergea atent”, „trecea de pe un trotuar pe altul”*; prin intermediul descrierii este prezentată atât atmosfera, *„Strada era pustie şi întunecată, în ciuda verii, în urma unor ploi generale, răcoroasă şi foşnitoare ca o pădure”*, cât și portretul fizic al personajului *„un tânăr de vreo optsprezece ani, îmbrăcat în uniforma de licean”, „Faţa îi era însă juvenilă şi prelungă, aproape feminină din pricina şuviţelor mari de păr ce-i cădeau de sub şapcă”.*

În concluzie, în urma argumentelor aduse, susținute cu exemple din text, pot afirma că fragmentul citat face parte dintr-o operă epică.

II. A. 1. - Pentru o viață sănătoasă este nevoie de 60 de minute de sport pe zi.
- Organizația se numește Women Sport Foundation. **4 puncte**
2. Adolescenții care participă la sporturi de echipă se vor dezvolta armonios, fără a avea probleme cu greutatea. **4 puncte**
3. *primul* - numeral ordinal, cu valoare adjectivală; *participă* - verb predicativ; *armonios* - adverb de mod; *cu* – prepoziție simplă. **4 puncte**
4. *dintre sport* - atribut substantival prepozițional; *sănătății* - atribut substantival genitival. **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

5. *că adolescentele ... erau mult mai implicate şi în activităţile şcolare, obţinând rezultate foarte bune la învăţătură* - propoziție subordonată completivă directă;
care practicau sporturi de echipă în mod regulat – propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. Învăț [1]/ ca să reușesc la liceul dorit. [2]/ - propoziție subordonată circumstanțială de scop **4 puncte**

B. Opinia despre importanța sportului în viața copiilor și a adolescenților **12 puncte**

Consider că este foarte important să fim activi încă din copilărie, pentru a fi sănătoși. Pe lângă o alimentație sănătoasă este foarte important să facem mișcare pentru a ne menține organismul puternic.

În primul rând, vremurile pe care le trăim sunt în continuă mișcare, nu mai există timp suficient pentru câte sunt de făcut. Cât suntem mici trebuie să profităm de bucuriile copilăriei, iar mișcarea trebuie să facă parte din viața noastră în mod natural. Bicicleta, rolele, trotineta, toboganul nu trebuie să lipsească din programul niciunui copil. Nu trebuie să facem mișcare din obligație, ci de plăcere, trebuie să fie un mod de viață.

În al doilea rând, crescând înțelegem din ce în ce mai mult din lumea înconjurătoare. Și sportul trebuie să ne însoțească pașii în viață pentru a ne feri de boli și de cel mai mare dușman al vremurilor noastre: obezitatea. Sedentarismul, adică lipsa mișcării duce la obezitate infantilă, apoi la forme mai grave. De aceea, trebuie să mergem în parc, la plimbare, să alergăm, să mergem pe bicicletă sau să facem sport la sală, într-o formă organizată.

În concluzie, sportul are rolul și rostul lui în viața fiecăruia dintre noi și trebuie să fie prezent în fiecare etapă a existenței noastre.

Testul 20

I. A. 1. *cald* – frig; *hodină* – activitate; *lumină* – întuneric; **6 puncte**
2. rimă împerecheată, măsura versurilor este de 18 silabe. **6 puncte**
3. Punctele de suspensie au rolul de a evidenția o pauză în discursul liric, punând accent pe dezamăgirea crinului în lipsa ploii. **6 puncte**
4. epitet – *trupul zvelt*; personificare – *florile-s trudite*; metaforă – *furnicile ... mărgele negre semănate* **6 puncte**
5. Textul este o descriere literară în versuri în care este prezentată natura într-o zi foarte călduroasă, secetoasă *„E cald şi lângă trunchiuri umbra treptat se face tot mai mică”*, *„Ce n-ar da florile să aibă acum măcar un strop de rouă!”*. Se remarcă prezența structurilor specifice descrierii, imagini artistice vizuale *„umbra se face tot mai mică”*, *„lung privește-n sus, să vadă: nu se purcede-un nor de ploaie?”*, *„văzduhul tot nu se-nfiară”*, *„doar furnicile aleargă”*. **6 puncte**

B. Opinia despre mesajul sau semnificațiile poeziei **12 puncte**

Poetul Dimitrie Anghel realizează, în poezia *Amiaza*, o descriere de natură surprinsă în mjlocul zilei, după cum arată și titlul.

În opinia mea, titlul reliefează reperul temporal al unei zile de vară, fapt care nu este explicitat, ci sugerat prin imagini sugestive, vizuale și senzoriale, încă din primul vers: *„E cald şi lângă trunchiuri umbra treptat se face tot mai mică”*, semn că, în concordanță cu titlul, soarele este la amiază, iar spațiile în care să te protejezi devin tot mai limitate. De asemenea, căldura, toropeala sunt evidențiate și din faptul că nimic nu mișcă, în afară de furnici, care sunt în plină activitate: *„Văzduhul tot nu se-nfioară de niciun zbor de rândunică”*. Așadar, nicio altă vietate nu-și dorește să stea în bătaia soarelui. În strofa a doua, este prezentată „suferința” plantelor într-o astfel de zi. Astfel, crinul privește către cer, în speranța că vede un nor de ploaie, iar toate florile și-ar dori acum roua dimineții: *„În lung privește-n sus”*, *„măcar un strop de rouă”*.

În al doilea rând, mesajul și semnificațiile poeziei sunt conturate prin intermediul unor mijloace artistice variate, cum ar fi, în special, personificarea *„florile-s trudite”*, crinul *„privește lung”* și *„întristat”*, *„văzduhul tot nu se-nfioară”*, dar și a unor imagini vizuale și senzoriale sugestive pentru ideea transmisă *„E cald şi lângă trunchiuri umbra treptat se face tot mai mică”*.

În concluzie, poezia *Amiaza* este un text reprezentativ pentru creațiile de tip descriere literară, prin semnificațiile transmise prin intermediul mijloacelor artistice.

II. A. 1. - Prietenul de năzdrăvănii al micului Mihai este Ilie. **4 puncte**
- Școala la care Eminescu urmează clasa a III-a primară este „National Hauptschule”.
2. Eminescu își petrece copilăria la Ipotești între anii 1856 și 1858. **4 puncte**
3. *între* – prepoziție simplă; *a III-a* – numeral ordinal cu valoare adjectivală: *fiind* – verb auxiliar, mod gerunziu; *72* – numeral cardinal cu valoare substantivală **4 puncte**

Scanned with OKEN Scanner

4. *Eminovici* – atribut substantival apozițional, *nou* – atribut adjectival **4 puncte**
5. *care cumpărase moșia cu 4000 de galbeni* – propoziție subordonată atributivă **4 puncte**
6. Deși plouă, [1]/ vom ieși în parc. [2]/ - propoziție subordonată circumstanțială concesivă **4 puncte**

B. Un animal îndrăgit **12 puncte**

Jaco este un motan de vârstă incertă, rotofei, cu urechi ascuțite și ochi sclipitori. Zici că-i celebrul Garfield, dar în varianta gri. Este motanul școlii sau, mai bine zis, mascota clasei noastre, pentru că, de câte ori intră în școală, vine direct în clasa noastră și trece pe la fiecare dintre noi pentru a-și primi porția de afecțiune.

Nu știu cum a ajuns la noi în școală. Nimeni nu știe. Pur și simplu ne-am trezit cu el într-o recreație, în clasă. Împreună cu colegii am încercat să-i punem un nume și, dintr-una într-alta, am ajuns la Jaco (care nu înseamnă nimic în mod deosebit). Oricât ar încerca cineva să-l alunge, el tot găsește o cale și intră în școală. Dar nu știu cum sau de ce, a făcut o pasiune pentru clasa noastră.

Intră tacticos, ne salută pe fiecare cu un mieunat prelung, în timp ce-și vântură coada printre picioarele noastre. De pe la fiecare adună câte ceva: o bucățică din sandvișul de la prânz, o bucățică de banană, Jaco mănâncă orice... nu strâmbă din mustăți la nimic. Surprinzător este că vine la noi, de fiecare dată când îl chemăm pe nume, ca un cățel, contrar a ceea ce se spune despre pisici, că sunt mofturoase. Eu cred că în altă viață, Jaco, a fost câine, pentru că este foarte afectuos.

Se așază apoi pe dulap în spatele clasei și toarce liniștit și mulțumit, fără să deranjeze pe nimeni.

Eu nu am un animal de companie acasă, dar dacă mi-aș lua unul, mi-ar plăcea să-l iau pe Jaco, pentru că are o poveste frumoasă și este un motan deosebit.

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

Noțiuni de teorie

1. Fonetică 3
2. Vocabular.....5
   - Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului.....5
   - Categorii semantice.....8
3. Semne de ortografie și de punctuație.....10
4. Morfologie.....13
   - Verbul.....13
   - Substantivul.....16
   - Adjectivul.....19
   - Pronumele.....21
   - Numeralul.....29
   - Adverbul.....31
   - Prepoziția.....33
   - Conjuncția.....34
   - Interjecția.....35
5. Sintaxa propoziției.....37
   - Predicatul.....37
   - Subiectul.....40
   - Atributul.....41
   - Complementul.....43
6. Sintaxa frazei.....45
   - Propoziția subordonată predicativă.....47
   - Propoziția subordonată subiectivă.....48
   - Propoziția subordonată atributivă.....50
   - Propoziția subordonată completivă directă.....51
   - Propoziția subordonată completivă indirectă.....52
   - Propoziția subordonată circumstanțială de loc.....52
   - Propoziția subordonată circumstanțială de mod.....53
   - Propoziția subordonată circumstanțială de timp.....53
   - Propoziția subordonată circumstanțială de cauză....54
   - Propoziția subordonată circumstanțială de scop.....54
   - Propoziția subordonată circumstanțială condițională...55
   - Propoziția subordonată circumstanțială consecutivă....55
   - Propoziția subordonată circumstanțială concesivă...56
7. Modurile de expunere.....57
   - Narațiunea.....57
   - Descrierea.....58
   - Dialogul.....59

Scanned with OKEN Scanner

8. Figurile de stil 60
9. Imagini artistice.....62
10. Elemente de versificație 64
11. Genurile literare.....65
- Genul epic.....65
- Genul liric.....66
- Genul dramatic 67
12. Speciile literare.....69
- Romanul.....69
- Nuvela.....69
- Basmul.....70
- Schița.....70
- Fabula.....71
- Balada populară.....71
- Pastelul.....72
- Doina.....72
13. Rezumatul.....73
14. Caracterizarea.....73
15. Textul nonliterar.....74
16. Compunerea descriptivă de tip portret.....76
17. Compunerea descriptivă de tip tablou.....78
18. Compunerea narativă.....80
19. Compunerea dialogată.....82
Fișe de lucru 83
Teste cu răspunsuri.....151
Teste fără răspunsuri 191
Răspunsuri.....311

Scanned with OKEN Scanner

Limba și literatura română

Ghid complet pentru Evaluarea Națională

Ghidul conține:

- **noțiuni teoretice** – fonetică, vocabular, morfologie, sintaxa propoziției și sintaxa frazei, genurile și speciile literare, modurile de expunere, figurile de stil și imaginile artistice, tipuri de compuneri
- **fișe de lucru**, utile atât pentru activitatea la clasă, cât și pentru realizarea temelor, acasă
- **20 de teste** cu modele complete de rezolvare
- **60 de teste** fără sugestii de rezolvare

ÎN CONFORMITATE CU PROGRAMA ȘCOLARĂ
PENTRU EXAMENUL DE EVALUARE NAȚIONALĂ

www.booklet.ro

ISBN 978-606-590-233-6
6 421763 004847
Booklet

Scanned with OKEN Scanner